

تصویر ابو عبد الرحمن الکوردی

ئەستێرەکانی تروپیکی سەروەری

ژیاننامەی شەهیدانی کاروانی رابوونی
ئێسلامیی کوردستان

بەرگی یەکەم 2007

ئەستێرەکانی تروپکی سەرۆدی

ژيانامەى شهيدانى کاروانى رابوونی
ئىسلامی کوردستان

له بڵاوکراوه کانی مه کتهبی واکه ئایهتی کوهانی ئیسلام

شماره سپاردن: 051

به رهگی به که م

2007 - 1428

ناوى كتيب : ئەستىزەكانى تىرۆپكى سەرودى
(ژياننامەى شەھيدانى كاروانى رابوونى ئىسلامىي كوردستان)
ئەبلاوكر اوەكانى : مەكتەبى راگەياندى كۆمەلى ئىسلامىي كوردستان
بەرگ : يەكەم
چاپ : يەكەم
تىراژ : سى ھەزار دانە
دیزاين : كەيوان عەبدوللا
تايپ : سالم صديق
چاپخانى :
ژمارەى سپاردن :

ليژنەي نووسىنە ۋە ئامادەكار:

تۇفيق كەرىم
شەرىف ۋەرزىر
ئارام عەلى سەئىد
بارام موحەممەد عەلى

ليژنەي كۆكردنە ۋە:

كەمال خەسەن
سەئىد ئەخمەد
ناجىيە خەمە فەرەج
دارا پىرەمە گروونى
ئارام شۋانى
موخەممەد جەمال
شاخەۋان عەلى
نايف ئاسۋودە

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّنْ قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا﴾

الأحزاب : ۲۳

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾

آل عمران : ۱۶۹

سوپاس و پىزانىن

ئىمە كە ئەم ژياننامانەمان ئامادە كىردوون و دامان پرشتوون، ناكىت
 ھەوللى ئەو براو خوشكانەى پىش ئەم بەرھەمە لەياد بکەين، كە
 كەنالەكانى راگە ياندندا بەبىنراو و بىستراو و خوينراو ۋە تواناى زۆريان
 بەخەرجدا بۆ بلاو كىردنە ۋەى ژياننامەى شەھىدان و ئىمەش سوودەمان
 لە بەرھەمەكانىيان بىنى بەتايىبەت:

۱. رىيوار كويىستانى كە ناوى بەرھەمەكەش (ئەستىزەكانى تروپكى
 سەرۋەرى) داھىنانى ئەو بوو گۆشەيەكى ھەبوو لەگۆقارى جەماۋەر ۋە
 ناۋە ۋە بەئەندىشە ۋە قەلەمە بەپرشتەكەشى ژياننامەى بەشىكى
 بەرچاۋى لە شەھىدان دارشتوۋە.

۲. مامۇستا موحەممەد سەنگاۋى شەھىد كە سەردەمىك بەرنامەى لە
 چاپدانى ژياننامەى شەھىدانى ھەبوو، بەلام مەخابن مەرگ بۈارى نەدا.

۳. كامىل مەحمۇد

۴. سەلاح ەبدولقادر

۵. رىيوار ھەورامى

۶. كاۋە پىنجۋىنى

۷. ئەرسەلان توفىق

۸. عومەر مىراۋدەلى

۹. شۋان رابەر

۱۰. كاۋە ھاۋراز

— زۆر سوپاسى ئۆرگانەكانى كۆمەلى ئىسلامىي دەكەين گە
بەپەرۋشەۋە ھاۋكارييان كردين.

- سوپاسى ئەۋبەپىزانە دەكەين گە يارمەتى لەچاپدانى ئەم پىرۋزەيان
داين، بەتايىبەتى حاجى بىلال سلىمان گە كارئاسانى بۆ كردين لە بە
چاپ گە ياندنى ئەم كىتئىبەۋەۋەلى زۆرى بەخەرچدا لەم پىناۋەد.

ئاگادارى و داواكارى

بۆ ئۇ دەۋى ئەم بەرھەمە تىرۈتە سەل بىت ئىمە لىژنە يەكى ئامادە كارەھان
پىكھىناۋە بۆ پلاندىنان و دارىشتە دەۋى ژياننامە شەھىدانمان،
ھەروھە لىژنە يەكى فروانمان دروستكردوۋە كە نوپنەرى ژۆرە
ناۋچە كانى كوردستانى لە خۇگرتوۋە. دەمانە وىت ژياننامە شەرجەم
شەھىدانمان تۆمار بگەين، بەبى ھىچ خويىندە دە يەكى حزبى كە ئە پۆ
واقىقە، وا دەزانىن ئەۋ برايانە شەھىد بوون لە پىناۋى ئىسلامدا بېرە
نەك شتى دى، بۆيە داۋا لە كە سوكارو دۆستانى شەرجەم شەھىدان
دەكەين، ئەم پېرۆژە يە بە تايبەت نەزانن و گشتگىرانە مامەلە شەھىدان
بگەن، بىگومان ھاۋكارى ئەۋان پېرۆژە كە سەركە وتوۋ تىرۈتە سەلتر
دەكەت، ئەم بەرگە كە بەرگى يەكەمە.

ژياننامە ئەۋەندە شەھىدە مان تىدا بلاۋ كىردۈتە دەۋە واشمان بەھاش
زانى رىكخستە كەيان بە پىي مىژۋى شەھىد بوونىان بىت، جگە لە دەۋى
ئەم ژياننامە مان زووتر دەسكە وتن، ھىچ ھۆيەكى دى نە بوۋە لە
پىشخستىيان لەم بەرگى يەكەمەدا، دەشتىر سايىن گەر چاۋە پوانى بەئەين
تا كۆكرىدە دەۋى ژياننامە ھەموو شەھىدان.

پېرۆژە كە داۋا بگە وىت و پاشان سەرنە گرەت، چونكە پىش ئىمە ھەۋلى
لەو جۆرە دراۋە، بۆيە لە گەل داۋا لىببوردن، دەللىن خاۋايار بىت مىچ
شەھىد كە پىشتگوى ناخەين. ئومىدە ھارەين بە ھىممەتى بنە ماۋە
كە سوكارو ھاۋپىيانى شەھىدان و دىسۆزان بەرگە كانى داھاتوۋش ئامادە
بگەين و لە چاپيان بىدەين، خاۋايارەين لە ھەر ھەلە يەكەش كە لەم

ژیاننامەدا بەرچاو دەکەوێت ئاگادارمان بکەنەو، چاوەپوێی
هاوکاریی سەرچەم دڵسۆزانی شەهیدان، بۆ یاداشتکردنی
ژیاننامەکانیان.

خوا پشت و پەنای هەموو لایەکمان بێت.

لێژنەی ئامادەکار

پېشەكەيەكى پېۋىست

لەبەر ئەۋەى بەرنامەى ئىسلام ھەمىشە بەرپەرچدانەۋەى ستم و چەوساندنەۋە بوۋە، بۆيە دەبىننن لەەر جېگايەكى جىھانى ئىسلامىيدا ستم و داگىركارىى روويدايت، ھەلگىرانى ئىسلام بەخز كەۋتوون و شۆرپىيان بەرپاكردوۋە.

كوردستانى ئىمەش كە بەرەو روۋى دپندەترىن جۆرى چەوساندنەۋە و داگىركارىى ھات، لەماۋەى نىۋەى دوۋەمى سەدەى بىستدا، دەبوۋ ھەلگىرانى پەيامى ئىسلامىش، شانبەشانى لايەنەكانى دىكەى سەر گۆرەپانەكە، بەگژ داگىركەردا بچووناىە و بەشدارىى شۆرپشە رەۋاكەى گەلى كوردستانىان كىردبايە.

ئەگەر چى ئىسلامىيەكان لەكۆتايى ھەفتاكانى سەدەى رابىردودا بەخز كەۋتنو لەھەشتاكاندا بارەگاي سەربازىيان دامەزراندو مەفرەزەكانىان كەۋتنە چالاكى سەربازىى و زەبرى گورچىكېريان لەھىزەكانى بەس وەشاندا، كە بەشايەتى شۆرپشگىرپانى ئەو سەردەمە پېشمەرگەكانى ئىسلام نمونەى قارەمانى و بوئىرى و قوربانىدان بوون، دەكرىت بلىن ئەو قارەمانى و چوستو چالاكىەى پېشمەرگەكانى لەشكرى ئىسلام و پاشان بزۋوتنەۋەى ئىسلامىيە لەھەشتاكاندا، نەك ھەر قەرەبوۋى درەنگ بەشداربوۋنى ئىسلامىيەكانى لەشۆرپشى رزگاربخۋازى كوردستاندا كىردەۋە، بەلكو شانازىيەكى مەزنى گەلى كوردو ھەمىر ئىسلامىيەكانە، ھەقە ھەموو لايەك پىتى بنان.

دىارە ئەو شانازىيەش بەسانايى دروست نەبوو، بەلكو لەو پېناۋەدا سەدان زاناو لاۋى خويىنگەرمى قورئان وىست گىيانى خۇيانىن بەختكر، ھەموو بەرژەۋەندىيەكى دىكەيان كىردە قوربانى بۆ بىروباۋەپەكەيان، سەدانى دىكەش كەمئەندام و برىندار بوون،

هه زارانیشت زیدو مه سکه نی خۆیانیان به جیهیشت و روویان له شاع
ئاواری کرد.

جا تۆمارکردنی ئه و سهروهه ریانه، زهروهه تیکی حه قیقییه، له بهر
چه ند هۆیه کی سه ره کی:

۱. به شیک ده بیته له وه فاو پیزانین به رامبه ره وه رهنج و قوربانی و
زه حمه ته زۆره ی تووشی نه وه ی پیشوو هاتوون.

۲. پیشاندانی نه وه ی ئه مپۆیه، که باله خانه ی رابوونی ئیسلامی به م
شکوو پر سهروهه رییه هه روا بی ریشه و بناغه دانه مه زراوه، به لکو به
رووباریک له خوین و ئاره قه ی رهنج و قوربانیدان گه یشتۆته ئه م ئاسته.

۳. به ره په رچدانه وه ی ره خنه ی ئه و بیئاگایانه یه که ده لێن: له کاتی
قهرکردنی کورددا ئیسلامیه کان له کو ی بوون !!

۴. ئه م تۆماره به شیک ده بیته له میژووی زیندووی خه باتی گه لی کورد
دژی سته مکاران.

راسته پیشتر له ده یان بلندگۆی رابوونی ئیسلامیدا له گوڤارو روژنامه و
رادیو و ته له فزیۆنه کانه وه، تۆماری ئه و سهروهه ریانه بلاوکراونه ته وه و
تا ئه ندازه یه ک ریز له و قوربانی و زه حمه تانه گیراوه، وه لی له گه ل که م و
کورتیی زۆریشدا، ئه و باسانه پهر پهر و نیوه چل و شپهرزه بوون،
دواییش له دوو تو یی گوڤارو روژنامه کاندایه په ره ته وازه یی ماونه ته وه.

گشت ئه و هۆیانه ئیمه یان بزواند تا بیر له ئیشیکی ریکخراوو تیرو
ته سه لتر بکه ینه وه، که شایانی خوینی شه هیدان بیته و بو خه لکیش
رووبکه ینه وه که رابوونی ئیسلامی خاوه نی چ رابردوویه کی پر
قوربانی و سهروهه رییه، به که سوکاری شه هیدانیشت بلێن، راسته ئیمه به
ئه رکی ته واوی سه رشانمان هه لئه ستاوین به رامبه ره شه هیده

سهر به رزه كانمان، به لّام هيندهش بيوه فا نين، ئه و سه روه رانه له يا
 بكهين، به لكو ئه م به ره مه به به شيكي وه فاداريمان وه رگرن.
 پرسياريك كه ده بيت بهر له كوتايي ئه م پيشده ستييه وه لّام بدرتته وه
 ئه وه يه، هوى راپه رپين و قوريانيداني ئه و برايانه مان به گياني خويان بو؟
 دياره هه ر ئه وه نده نا به لكو وهك له ژياننامه كانياندا هاتووه زور له و
 برايانه ئاواته خوازو په روشي ئه و گيان له ده ستدانه بوون، كه واته
 ده بيت پرسياره كه رووتر بكهينه وه: چى وای له و برايانه مان كرا،
 ده ست له مال و خيزان و مندال و هه موو خو شيه كاني دنيا هه لگرن و
 مردن هه لبريژين؟ وه لّام كهش زور به كورتى ئه وه يه: به هيوای
 شه هيد بوون.

كه واته بهر له وهى ژياننامه كان بخوئيرينه وه ئه گه ر زور به پوختيش
 بيت باله سه ر مانای شه هيد و پله و پايه و ئه حكامه كاني ديكي
 شه هيدى هه لويسته يه ك بكهين:

شه هيدى پله و پايه يه

شه هيدى پله و پايه يه كه خواى ميه ره بان له ناو به نده كانيدا كه سادىك
 هه لده بريژيت و ئه و ريزه يان پيده به خشيت، (وَيَتَّخِذُ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ)، ئه م
 پله يهش دوا به دواى پله ي پيغه مبه رايه تى ديت، هه رچه نده هه نديك
 له زانايان ده فه رموون له دواى پله ي پيغه مبه ران و راستوگويان دى، وهك
 قورئان ده فه رمويت: (وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ
 عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا)
 به لّام زور له شه هيدان راستگوو ئيسلام به راست زانيشن، چونكه
 كه سيك گياني خوى به خت بكات له پيى خوادا ئه وه به رزترين پله ي

به پاست زانینی خواو پیغه مبه ری خواجه. بویه ده لئین پله ی شه هید
له پاش پله ی پیغه مبه رایه تیه وه یه.

پیناسه ی شه هید

زاراوه ی شه هید زاراوه یه کی ئیسلامیه و پیشت له ناو عره به کاندای
نه بووه، له قورئان و فهرمووده دا به کارهاتووه و مبه به ست پتی: ئه و
که سه یه که له پتی خوادا ده کوژریت.

وشه کهش به مانای (شاهد) که واهیده ر هاتووه، چونکه به خوینی خوی
شایه تی ده دات که دینی له ژین خوشتر ده وئ، بویه ژین ده کاته
قوربانیه دین.

به مانای (حاضر) (ئاماده) ش هاتووه، چونکه ئه وانه نه مردوون و
زیندوون (بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ). به مانای (مشهودله) شایه تی بۆ
دراویش راسته، چونکه خواو پیغه مبه ری خوا (σ) شایه تی چوونه
به هه شتیان بۆ داوون.

به مانای (مشهود) له لا ئاماده بوو، واته: فریشته کان له لای ئاماده
ده بن و پیشوازی له پووجه که ی ده که ن هه ر پاسته.
به لام شایه تی بۆ دراوه که به هیزترین مانایه، چونکه خواو پیغه مبه ری
خوا (σ) شایه تی چوونه به هه شتیان بۆ داوه. وه ک ئین ئه ئیر
ده فهرمویت.

شه هید به مانای ئه م ناوانه دیت و به مانای دیکه ش، که ئیمامی نه وه ی
(۷) مانای بۆ هیناوه و ئین هه جهری عه سقه لانیش چوار مانای هیناوه
بۆ زاراوه ی شه هید.

پله‌ی شه‌هید له شه‌ریعه‌تدا

سه‌باره‌ت به‌گه‌وره‌یی و ری‌زی شه‌هیدان له‌ئیسلامدا، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمووت: (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أحيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ * فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ * يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ)

واته: پیتان وانه‌بی که نه‌وانه‌ی له‌پیتی خوادا کوژراون مردوون، به‌لکر زیندوون له‌خزمه‌تی په‌روه‌ردگاریان و بژیو و رۆزیان ده‌دریتی، دل‌خۆش به‌وه‌ی که‌خوا له‌به‌خششی خۆی پییداوون، وه‌ دل‌خۆش ده‌بن که‌ موژده‌ی هاتنی نه‌وانه‌یان ده‌دریتی که‌ جارێ پیا‌نه‌وه‌ په‌یوه‌سد، نه‌بوون له‌دوایانه‌وه‌ن وه‌ دل‌نیان که‌ هیچ ترس و په‌ژاره‌یه‌کیان نه‌ی. دل‌خۆش به‌چاکه‌و به‌خششی خوا وه‌ به‌وه‌ی که‌ خوا پادا‌شتی چاکه‌کاران زایه‌ ناکات.

سه‌باره‌ت به‌م ئایه‌ته‌ ئهم فه‌رمووده‌ی پیغه‌مبه‌ریش (صلی الله علیه وسلم) هاتوه‌: (عن مسروق قال: سألنا عبد الله (ابن مسعود) عن هذا الآية: (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أحيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ) قال: أما إنا قد سألنا عن ذلك، فقال (صلی الله علیه وسلم) أرواحهم في جوف طير خضر، لها قناديل معلقة بالعرش، تسرح من الجنة حيث شاءت، ثم تأوي الى تلك القناديل، فأطلع إليهم ربهم إطلاعة، فقال هل تشتهون شيئاً؟ فقالوا: أي شيء نشتهي ونحن نسرح من الجنة حيث شئنا؟!، ففعل ذلك بهم ثلاث مرات، فلما رأوا أنهم لن يتركوا من أن يسألوا، قالوا: ياربُّ نريد أن نرد أرواحنا في أجسادنا حتى نقتل في سبيلك مرةً أخرى، فلما رأى أن ليس لهم حاجة، تركوا) رواه مسلم.

واته: (مَسْرُوق) ده لې له باره ی ئه م ټایه ته وه (وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ....) (آل عمران: ۱۶۹) پرسپارمان له (عبداللہ بن مسعود) کرد، ئه ویش گوتی: ئاگادار بن ئیمه له و باره وه پرسپارمان کرد له پیغه مبر (ع) فهرمووی: (شهیدان) رووحه کانیان له نیو له شی بالنده ی سه وزدانه چند چرایه کی به عرشه وه هه لواسراویان هه، به که یفی خو یان له به هه شتیدا ده گه پړن پاشان ده چنه وه نیو ئه و چرایانه، جا په روهر دگاریان سه رنجیکی لیدان و فهرمووی ئاره زوی شتیک ناکه ن؟ گوتیان: جا حه زمان له چی بیت له حالیکدا که له به هه شتیدا ده گه پړین؟! ئیدی سی که پرتیان لیی دو باره کردنه وه، جا کاتیک زانیان که وازیان لینا هیئرئ و ده بی هر شتیک داوا بکه ن، گوتیان: په روهر دگار! ده مانه وی رووحه کانمان بگیړییه وه نیو جه سته کانمان، تا کو جاریکی دیکه ش له پړی تودا بکوژرین! ئینجا که خوا بینی هیچ پیویستیان نییه وازیان لی هیئرا.

له سوننه تی پیغه مبریشدا (ع) له باره ی ریزو حورمه ت و پله و پایه ی شهیدانه وه فهرما یشت زورن، به کی که له وانه ئه وه یه که پیغه مبر (ع) ده فهرموئ: (مَا أَحَدٌ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ يَحِبُّ أَنْ يَرْجَعَ إِلَى الدُّنْيَا إِلَّا الشَّهِيدُ يَجِبُ أَنْ يَرْجَعَ فَيُقْتَلَ عَشْرَ مَرَّاتٍ لِمَا يَرَى مِنَ الْكِرَامَةِ) (رواه البخاري ومسلم عن أنس رضي الله عنه).

واته: هر که س که ده چیت به هه شت به ئاوات ناخوای که بگه پرتیه وه بو ژیا نی دنیا ئه گهر هه رچییه که له سه ر زه وییه بیده نی، بیجگه له شه هید، له سو نگی ئه و هه موو ریزو حورمه ته وه که ده بیینی، خو زگه ده خوای که ده (۱۰) جاران بچیت وه بو دنیا و بکوژریت وه. هه رو هه له فهرمووده یه کی دیکه دا ده فهرموئ: (لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سِتُّ خِصَالٍ: يُغْفَرُ لَهُ مِنْ أَوَّلِ دُفْعَةٍ مِنْ دَمِهِ، وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ، وَيُجَارُ

مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَيَأْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ، وَيَحِلُّ حُلَّةُ الْإِيمَانِ، وَيُزَوِّجُ مِنَ الْحُورِ الْعِينِ، وَيُشْفَعُ فِي سَبْعِينَ إِنْسَانًا مِنْ أَقَارِبِهِ (رواه الترمذي وقال حسن صحيح غريب (رواه ابن ماجة وهذا لفظه وصححه الألباني). واته شهید له لای خوا شه ش خه سله ت و ئی متیازی هه ن: له گه ل یه که میز دلوی خوینه که ی که لی ده پژی له تی کرای گوناح و هه له کانی ده بوری، شوی خوی له به هه شتا پیشان ده دریت، له سزاو شازی گوپ ده پاریزری، هه روه ها له نارچه تی و هه ژمه تی گه وره ی رژی قیامت بیتاک و دنیا ده بی، به رگو پوشاکی ئیمانی له بهر ده کریت له گه ل ئافره تانی سپی چاو گه وره ی به هه شتی (الهور العین) ده بیتا هاوسه ر، ده کری به شه فاعه تکار بوی بوردن له حه فتا (۷۰) که س له خزمانی. هه روه ها له ریوایه تی (ترمذی) دا له جیاتی (و یحلی حله؛ ایمان) ئه م رسته یه هاتووه: (و یضع علی رأسه تاج الوقار، الیاقوته، منه خیر من دنیا وما فیها) واته: تاجی ریزو حورمه ت و یقاری له سه ر سر داده نری، که یه که گه وه رو مرواری له و تاجه دا له دنیا و له وه ی له دنیا دا هه یه چاکتره.

له فه رموده یه کی دیکه شدا ده فه رموی: (ما یجدُ الشَهِیدُ مِنْ مَسِّ الْقَتْلِ) الا کما یجدُ أَحَدُکُمْ مِنْ مَسِّ الْقُرْصَةِ (رواه مسلم عن عبدالله بن عمرو بن العاص). واته: شهید هه ر هیتده هه ست به ئازی کوژان ده کا، که یه کیکتان هه ست به ئازی گازی مه گه زیک ده کات. هه روه ها ده فه رموی: (یُغْفَرُ لِلشَّهِیدِ کُلُّ ذَنْبٍ إِلَّا الدِّینَ) واته: شهید، هه موو گونا هیکی ده پوشری بیجگه له قهرز.

به لی، به راستی جه تگو جیهاد و فیداکاری و له مردن سل نه کردنه وه هه موو شتی یک پیشکه شی خوا کردن تاعه ت و به ندایه تییه کی یه کجا گه وره و به رزو ناوازه یه و به ته ئکید شایسته ی هه موو که سیک نییه، هه

بۆیه خوای په روه ردگارش وشه ی هه لېژاردن و گولېژیرکردنی به
شه هیدان به کارهیناوه، وهك فه رموویه تی: (إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ
الْقَوْمَ قَرْحٌ مِّثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ) (آل عمران: ۱۶۰)

به لئ شه هیدان هه لېژارده و گولېژیری نیو مسولمانان و ئه هلی ئیمان
(وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ) هه ر بۆیه ش له به هه شتیش له سه ره وه ی هه موان.

جوړه کانی شه هید

وهك له پیښه وه وتمان شه هیدان ئه وانن که له ریی خوا دا ده کوژرین،
سه باره ت به و فه رموودانه ش که باسی جوړه کانی تری شه هیدی
ده که ن، ده توانین به سیّ خالّ پله به ندیی شه هیدان بکهین:
جوړی یه که م: ئه و که سه یه که له جه نگی دژی کافراندا کوژرابیت
به هۆیه که له هۆیه کانی جه نگه وه، ئه مانه هه م پاداشتی قیامه تیان
مسوگه ره و هه م حوکه دنیا ییه کانیشیان به سه ردا جیبه جیّ ده کریت،
(واته: ناشوړی و نو یژی له سه ر ناکریت).

جوړی دووه م: ئه و جوړه شه هیده یه که پاداشتی دواړوژی هه یه، به لام
حوکه دنیا ییه کانی شه هید نایگریته وه، که ئه وانن به هۆی: ژانه سک،
کولیرا، شت به سه ردا رووخان، سووتان، به رگری له گیان و سامان و
ناموس و جگه له مانه ش جوړی دی له فه رمووددا باسیان کراوه که
ده که نه (۱۵) جوړ، ئه مانه پاداشتی شه هیدیان هه یه، به لام مه رج نییه
بگاته پاداشتی جوړی یه که م، ده بیت نو یژیان له سه ر بکری و کفن
بکری و بشوړدرین.

جوړی سییه م: که سیکه له ده سه هوت (غنیمه) دزی ده کات، هه رچه نده
له جه نگی دژی کافرانیش کوژرابیت، ئه م جوړه حوکی دنیا یی شه هید

دەيگىرىتەۋە، بەللام پاداشتى دواپۇژى ۋەك جۇرى يەكەم تىرو تەۋە
نىيە.

چۆنىەتى مامەلەكەت لەگەل جەستەى شەھىدان

لەبەر ئەۋەى مردنى شەھىدان جىاۋازە لەمردنى ئاسايى، بۆيە زۆرىنەى
زانايانى ئىسلام رايان وايە دەبىت مامەلەكەت لەگەل جەستەكەشېدا
كۆمەلە جىاۋازىيەكى ھەبىت ۋەك:
۱. شەھىدان ناشۇرىن.

۲. شەھىدان بەبەرگى خۇيانەۋە دەنئىژرىن ۋەكفن ناكرىن.

۳. شەھىدان نوئىژيان لەسەر ناكرىت.

۴. شەھىدان لەشۋىنى شەھىدبوونيان دەنئىژرىن ۋە ناگۈيزرىنەۋە بۇ
شۋىنى دىكە، مەگەر بەناچارى.

۵. لەكاتى ناچارىدا دروستە لەشەھىدىك زياتر بخرىتە گۈرپكەۋە،

ئەرگى سەرشانمان بەرامبەر بەخىزان ۋەكەسوكارى شەھىدان

۱. بەتەنگەۋە بوون ۋە گرنگىدان بەكوزرانى شەھىدان ۋە دەربىرىن
ھەست ۋە نەست ۋە ھەلۋىستى بەپەرۋشانە:

بەللى ئەۋە يەكەمىن ۋە سەرەتايىترىن ھەق ۋە مافى خىزان ۋەكەسوكار،
شەھىدانە لەسەر مسولمانان، چونكە بىگومان ھەرچەندە شەھىدىن
پلەۋيايەيەكى يەكجار بەرزو ناۋازەيە، بەللام دىسان خىزان ۋە بنەمالە ۋە
كەسوكارى ھەر ناپرەھەت دەبن، بۆيە پىۋىستە مسولمانانىش
بەھەست ۋە نەست ۋە ھەلۋىستى بەپەرۋشانەۋە بەشدارىيان بىكەن ۋە
كەسوكار ۋە بنەمالەكەى بزائن كە ئەۋ شەھىدە تەنھا ھى ئەۋان نىيە
بەس لەۋان نەپۇشتۋە!

ئەم بەسەرھاتەش باشترین بەلگە یە لەو بارەو، کە بیگومانی
لوچکیکیشە لەتە غاریک:

(عطاء بن یسار) دەگێڕێتەو کە رۆژێکیان پیڤەمبەری خوا (O) (کە
وادیارە هەر ئەو رۆژە بوو کە لەجەنگی ئوحود گەپاوەتەو
حەمزە ی مامی (خوا لێی رازی بی) تییدا شەهیدکراوە) بەلای
ئافەرتانی (بنی الأشهل) تیپەری - کە لەجەنگی ئوحود بووبوونەو -
بیستی کە بۆ ئەو خزانەیان دەگریان کە لە ئوحود شەهید بووبوون،
جا پیڤەمبەری خوا (O) فەرموی: (ولکن حمزة لابواکي له (بەلام هیچ
ئافەرت نین بۆ حەمزە بگریەن). (سعد بن معاذ) یش گوێی لەو
قسە یە بوو، بۆیە چوو بۆ لای ئافەرتانی تیرە ی (بنی الأشهل) و پیی
گوتن کە بچنە مامی حەمزە و بۆی بگریەن! ئیدی چوون و دەستیانکرد
بەشین و گریان، جا کاتێک پیڤەمبەری خوا (O) گریانە کە ی بیستن،
پرسی: ئەوانە کێن؟! گوترا: ئافەرتانی ئەنصارین کە لەسەر حەمزە
دەگریەن، پیڤەمبەریش چوو لایان و فەرموی: مەگریەن خوا لێتان
رازی بی، لە منداڵە کانتان، لە منداڵی منداڵە کانیشتان، هەر وەها
لەریوایەتیکدا هاتوو کە فەرموویەتی: مەبەستم ئەمە نەبوو، هەر وەها
شینکردنیشی قەدەغەکرد...

٢. سەرەخۆشی لێکردنی خیزان و کەسوکاری شەهیدان:

ئەمیش ئەرکیکی گەورە و گرنگە و نابێ بەکەم بگریی و فەرامۆش بکری،
چونکە بابای خاوەن بەلا (الشخص المصاب) هەرکەسیکی بیست
پیویستی بە دلدانەو و خەمپەوینران هەر هەیه، جا لەو بارەشەو
لەسیرەتی پیڤەمبەری خوا (O) نمونە زۆرن، بەلام ئێمە بەیەکیان
واز دینین:

(الشعبي) گيڙاويه ته وه که کاتيک هه والی کوژرانی (جعفر بن أبي طالب) به پیغه مبهري خوا گه یشته، پیغه مبهري خوا (O) له ژنه که ی (أسماء بنت عُمیس) گه پرا هه تا ته واو گریا و فرمیسکی رشتن و توزیک په ژار، ی که م بویه، نه و جا هاته لای و سهره خویشی لیکرد، کوره کانی جه عفه، ی بانگ کردو بویان پارایه وه، دوعای بو (عبدالله بن جعفر) کرد نه دهستی پر بهر هکته بیت، جا هر شتیکی کپیایه قازانجی لیده کرد، ئینجا نه سماء گوتی: نه ی پیغه مبهري خوا! نه وانه پییان وایه که ئیه رهیزی کوچکه ران (مهاجرین) دا نین! نه ویش فهرمووی: (کذبوا، لَمْ الْهَجْرَةُ مَرَّتَيْنِ هَاجَرْتُمْ اِلَى النَّجَاشِيِّ وَهَاجَرْتُمْ اِلَيّْ) واته: راست ناکه ن، ئیوه دوو کوچتان هه ن، چونکه بو لای نه جاشیش کوچتان کردو و بو لای منیش!

۳. چاودتیریکردن و به سهرکردنه وه ی خیزان و که سوکاریان و پی ئینه برینیان:

به لگه و نیشانه یه کی دیکه ی وه فاداریمان بو شه هیدانی سهر بهر زمان نه ویه، که به گویره ی توانا و بو لوان سهردانی خیزان و بنه مالیه یان بکهین و هه والیان بپرسین، له و باره شه وه نمونه له سیره ی پیغه مبهري پیشه و اماندا (O) زوړن که نه مه یه کیکیانه:

(بخاری و مسلم) له (أنس بن مالك) وه خوا لئی رازیبی گيڙاویانه ته وه که گوتوویه تی: پیغه مبهري (O) بیجگه له مالی خیزانه کانی هینده ن، ده چوووه مالی (أُم سُلَیْم) نه ده چوووه مالی هیچ که س، جا له و باره وه، پرسیری لیکرا، نه ویش فهرمووی: (إِنِّي أَرْحَمُهَا، قَتَلَ أَخُوها مَعِي)، من به زه بیم پییدا دیته وه، چونکه برایه کی له گه ل من بوو کوژرا.

۴- ده ست به سهردا هیثانی مندا له کانیان و مشوور لیخواردنیان

ئەمىش شىۋەيەكى گىرنگى دىكەي ۋە فادارىيە بۇ شەھىدانى رىئى خۇدا
چونكى ئەۋكە بۇ خۇي رۆيشتوۋە خىزان و مندالەكانى بەئەمانەت
بە سەر مەسۇلماناندا بەجەيشتوۋە ۋە ئەمانەتەش پىۋىستە پارىزگارىي
لەيلىكى.

دىارە لەۋ بارەشەۋە دەتوانىن گەلەك نمونان لەژيان و سىرەي
پىغەمبەرى خوا (ﷺ) ۋە خەلىفە راشىدەكانى (أبو بكر و عمرو عثمان و
على) خوا لىيان رازى بى بىننەۋە، بەلام تەنھا بەم نمونە دلبزوينە
ۋازدەين:

(ابن أبى شيبه) گىپاۋىيەتەۋە كە پىغەمبەرى خوا (ﷺ) ھاتە لاي
ھاۋسەرى جەغفەرى كوپى ئەبوتالەب دلى دايەۋە پاشان فەرموى:
(إدعي لي بني أخي) برازاكانم بۇ بانگ بكە! دەلى: جا ئەسماء سى
كوپى گچكەي ھىنان دەتگوت بىچوۋە بالئەن، ئىنجا پىغەمبەر (ﷺ)
سەرتاشى بانگكرد سەرى تاشىن، ئەۋجا فەرموى: ھەرچى (محمد) ە
ۋەك (أبو طالب) ى مامان دەچى، (عون) ىش روالەت ۋە رەۋشى ۋەك من
دەچى. بەلام (عبدالله) ئىنجا دەستى گرت ۋە دەستى بەرزكردەۋە،
پاشان فەرموى: (اللهم بارك في صفقة يمينه) خاۋىيە دەستى
بەبەرەكەت بكە!

دەلى: ئىدى دايكان پىيان خۇشحال بو، ئىنجا پىغەمبەرى خوا (ﷺ)
پى فەرمو: (لَمْ تَخْشَ عَلَيْهِمُ الضِّيقَ وَأَنَا وَلِيَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؟!)
ئايادەترسى زايەن، لەھالەكدا كە من لەدۇنيا ۋە دۋارۋۇدا
سەرىيەشتىيارىانم؟!

۵. يادكردنەۋە شەھىدان بەخىرو چاكە:

لەۋ بارەشەۋە كە نمونە زۆرن بەيەككىيان ۋازدەين:

(ابن أبي شيبة) له (واقد بن عمرو بن سعد بن معاذ) هوه خوا ليټيان رازی بئى که نه وهى (سعد بن معاذ) ه ده گيرټه وه که گوتويه ئى: چوومه لای (أنس بن مالك) گوتى: تو کيى؟ گوتم: من (واقد بن سعد بن معاذ) م، گوتى: خوا له سه عد خوشبئى بيگومان زور شيوهى سه عد ده کهى، پاشان گوتى: خوا له سه عد خوشبئى له جوانترين و بالا به رزتين خه لکى بوو، گوتى: پيغه مبهري خوا (O) نامه يه کى بو (اکيدر) پاشاي (دومه) نارد، ئه ویش له به رانبه رو له وه لاميدا (ويړای نامه) جوببه يه کى ئاوريشمى به زير چنراوى بو نارد بوو، جا خه لکى ده ستیان له و جوببه يه ده داو پيى سه رسام ده بوون، ئه ویش فهرمووى: پيى سه رسامان؟ گوتيان: ئه پيغه مبهري خوا هه رگيز به رگى له وه جوانترو چاکتره ان نه بينيوه! ئه ویش فهرمووى: ده جا سوئند به و که سه ي گياذى به ده دسته ده سته سره کانى (سعد بن معاذ) له به هشت له وهى نه ده بينن چاکتره!

٦. سه ردانى گوره کانيان و دوعاى خير بو کردنيان:

ئه ميس به لگه و نيشانه يه کى گرنگى وه فاداريى مسولمانانه بو شه هیده کانيان و له و باره شه وه نمونه و به لگه له سیره و ژيانى پيغه مبهري خوادا (O) زورن، ئيمه ته نها دوانيان لى باس ده که ين: أ. (ابن كثير) له (عبدالله بن عمرو بن العاص) و ئه ویش له (أبو مويهبة) ي غولامى پيغه مبهري خوا وه (O) هيئاويه تى، که گوتويه: شه ويکیان له نيوه شه ويذا پيغه مبهري خوا (O) له داوى نارد م فهرمووى: ئه ی (أبا مويهبة) من فهرمانم پيکراوه که داواى ليټوران بکه م بو خه لکى (بقيع)، جا له گه لم وه ره، منيش له خزمه تى چووم، جا کاتيک له نيوه راستياندا وه سته، فهرمووى: (السلام عليكم يا أهل المقابر) سه لامتان ليټى ئه ی خه لکى گورستان...

ب- (البغوي) هیڼاویه تی که پیغه مبهی خوا (O) وهك (عقبة بن عامر الجُهني) گپړاویه ته وه، پاش هشت سالان دوعای بؤ کوژراوه کانی ئوحد ده کرد وهك مالئواویی کردن له زیندووان و کوچی دوايي ده کرد...

جا رهنگه یه کیک له باره ی برگه ی (۵-۶) هوه پرسیاریکی بؤ دروست بی، چونکه به پواله ت هیچ په یوه نډیان به خیزان و که سوکاری شه هیدانه وه نییه! به لام له راستیدا وانییه و که سوکاری شه هیدان، چ هاوسه ر، چ کوپو کچ، چ باب و دایک... هتد زور دلخوش و شادمان ده بن که هه ست بکه ن موسلمانان شه هیده که یانیا ن فه راموش نه کردو وه و یادی خیری ده که ن و سه لام له گزړه که ی ده که ن و دوعای خیری بؤ ده که ن!.

۷. مشهور لیخواردنی خیزانی مواهیدان به گشتی و شه هیدان به تاییه ت له پروی بژیو و گوزهرانه وه:

سه رجه م شهر عزانان له کتیب و سه رچاوه کانیا ن باسی ئه و مه سه له یه یا ن به وردی و گرنگی پیدانه وه کردو وه و ئیمه بؤ نمونه ته نها چه ند دپړیک له و سه رچاوانه نه قل ده که ی ن:

أ- خاوه نی (المهذب) له و باره وه گوتوویه تی: (وینبغی للأمام أن یفتح دیواناً یثبت فیهِ أسماء المقاتله وقد ر أرزاقهم ویستحب أن یجعل علی کل طائفة عریفاً، لأن النبی (O) جعل عام خیبر علی کل عشرة عریفاً... ویقسم بینهم علی قدر کفایتهم لأنهم کفوا المسلمین أمر الجهاد فوجب أن یفوا أمر النفقة ویتعاهدُ الأمامُ فی وقت العطاء عددَ عیالهم لأنه قد یزیدُ وینقصُ...).

واته: وه پیښه وای مسولمانان له سه ری پښو یسته که دیوانیک دابنی ناو و نه ندازه ی بژیوی جه نگاوه رانی تیدا تومار بکات، وه و اباشه که

له سهر هر کومه لیک به پرسيک دابني، چونکه پيغه مبه (O) ساي گرتني خه بيه له سهر هر ده کهس به پرسيکي دانابوو. وه ده بي به پي پيوسييان بژيويان به سهر دا دابهش بکات، چونکه مادام نه ونه رکی جيهاديان له کول مسولمانان کردوته وه، پيويسته نه وانين نه رکی مه سره ف کيشانيان له کول بکريته وه، وه ده بي پيشه وای مسولمانان له کاتي يارمه تي پيدانياندا ژماره ي خيزانيان به سر بکاته وه، چونکه که مو زياد ده کهن...

ب- هه روه ها خاوه ني (المغني) له و باره وه گوتوويه تي: (وَيَعْرِضُ قَدْرَ حَاجَتِهِمْ يَعْني: أَهْلُ الْعَطَاءِ وَكفائَتِهِمْ، وَيَزِدُّ ذُو الْوَلَدِ مِنْ أَجْلِ وَلَدِهِ وَذُو الْفَرَسِ مِنْ أَجْلِ فَرَسِهِ.. وَيَنْظُرُ فِي أَسْعَارِهِ فِي بُلْدَانِهِمْ، لِأَنَّ أَسْعَارَ الْبُلْدَانِ تَخْتَلِفُ وَلِغَرَضِ الْكِفَايَةِ.. وَمَنْ مَاتَ مِنْ أَجْنَادِ الْمُسْلِمِينَ دَفِعَ إِلَى زَوْجَتِهِ وَأَوْلَادِهِ الصَّغَارَ قَدْرَ كِفَايَتِهِمْ..).

واته: وه پيويسته (که وره ي مسولمانان) نه ندازه ي پيوسييان ياني ه ي يارمه تي وه رگران له سهر جيهاد وچه نده به شيان ده کات بزاني، وه نه وه ي مندالي هه بن له بهر منداله کاني بوي زياد ده کري، هه روه ها خاوه نه سپ له بهر نه سپه که ي بوي زياد ده کري..

وه سهرنجي قيمه تي پيداويستيه کانيان بدات له شارو له شوينه کانيان، چونکه نرخي شتان له شوينه کان جياوازه وئامانجيش نه وه يه که، يارمه تيه که به شيان بکات.. وه هه رکهس له جه نگاوه راني مسولمانان مرد (يان کوژرا) نه وه مووچه که ي ته سليمي ژنه که ي و منداله بالغه کاني ده کري. نه ندازه يه که به شيان بکات¹. به لي له م پيشه کيه دا زو به کورتي هو ي نوسيني نه م کتيبه و حوکه کاني شه هيديمان خست.

¹ پله و پايه ي شه هيدو حوکه کاني، به ده سکاره وه له کتيبي (شه هيد کي يه و.....) و ماموستا عه لي باير وهرگراوه

پوو، هر به و پوخته يه ش ده چينه سهر ژيان نامه کان و جيهان
قوربانيدانی شه هیده سه روه ره کانمان.

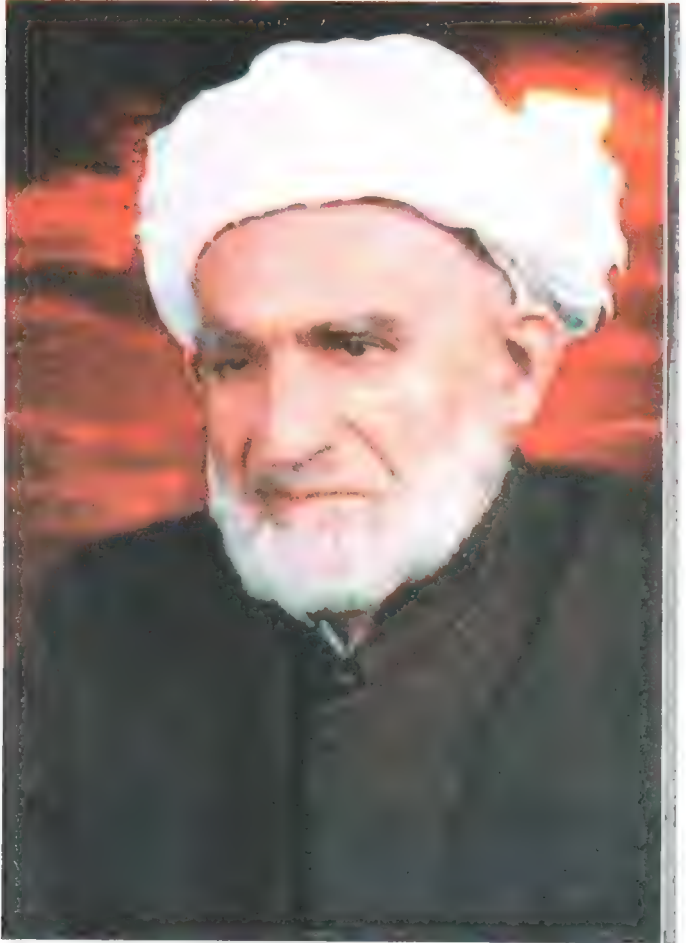
جا له بهر ئه وهی جه نابی مامؤستا مه لا عوسمان (ره حمه تی خوی
لیبیت) دريژترین قوئاعی له رابه رایه تی ئه و بزوتنه وه جهادیه دا
به ريکړدو له سه رده می رابه رایه تی ئه ودا بزوتنه وه پيشه داکوتراوتر
بوو، وهك وه فايهك بؤ ئه و زانا هه لكه وتوه، ده روازه ی سه روه ريه كان به
پوخته يه کی ژيانی ئه و ده كه ينه وه.

ليژنه ی ناماده کار

۲۰۰۷/۶/۱

شههيدان

شههيدان نوري چاومانن
 هيڙي دل و هه ناومانن
 له ناخه وه خوښمان دهوښ
 بو ئازادي بوونه هه وښ
 هه لوی لوتکه ی تیکوښانن
 ځا که لیوه ی نیشتمانن
 به سهر و مال و خوښ و گیان
 له رپی خواو چه وساواندا ژيان
 به یداخی سه وه ری و شکوښ
 پر شنگی ته ستیره ی ئاسوښ
 مه شخه لی ری سهر فرازین
 مایه ی ته و په ری شانازین
 بوونه زانکو ی برواو صه بر
 روو سورن، نه له خشاو، نه مر
 سهر مه شقی پاکی و دلسوزین
 لای خوا خاوه ن رزق و روژین
 خاوه نی باشتړین به شن
 تاجی سهر سهری ئیمه شن

پيشهنگى كاروانى رابوونى ئىسلامى
مامۇستا مەلا عوسمان عەبدولعەزىز مۇجەممەد

له سالی ۱۹۲۲ له گوندی (پریسی سه روو) ی نزیك شاری هه له بحر له دایکبووه، به په چه له ک ده گه پیته وه سه ر زاهیدی خواناس (پیر خدری شاهو)، که زانایه کو عارفیکی گه وره ی کورده، واته له ساداتی پیر خدرین، که به ره چه له ک ده چنه وه سه ر پیشه وه حوسه یینی کوپه، عه لی - ره زای خویان لی بیّت -.

هه ر له مندالییه وه ده ستی کردووه به خویندنی زانسته شه رعیه کان له لای ماموستا مه لا عه زیزی باوکی و هه ر له سه ر دهستی ئه ویشدا ئیجازه ی وهرگرتووه.

ماموستا مه لا (عه زین) ی باوکی که زانایه کی گه وره و خواناسیکی ناوچه که بوو، له گه ل زانسته شه رعیه کاندایه ده بی ئیسلامیشی فی رکردبوو، بویه وه (عالمیکی ره بیانی) په روهرده ی کردبوو، هه ر له سه ره تای گه نجیتییه وه ده ست به خویندنی کتیبی (احیاء علوم الدین) ده کات که ئه وانه ی بۆ سه عاتیکیش له خزمه تیدا بوون کاریگه ری کتیبی (احیاء علوم الدین) یان به سه ر قسه و سلوکییه وه ئه بیینی! ماموستا مه لا عه زیز تا بلتی پیاوکی (بی نه فس) و خواناس و زانا بووه، پاش باوکی ماموستا مه لا صالحی گه وره که ئاموزای خو ی بووه، زانایه کی گه وره ی ناوچه که بووه، ماموستا عوسمان زور له زانسته شه رعیه کان ی لای ئه م خویندووه.

له سالی ۱۹۵۴ ئه چیته ریزی (برایانی مسولمان) وهه - اخوان المسلمین - و ده ست به کوکردنه وه ی خه لکی مسولمان ی ناوچه که ئه کات له ده وری ئه و بانگه وازه و خه لکی (ته ییار) ئه کات بۆ کاری سیاس ی و ئیسلامی.

له (۲۷/ره مه زانی/۱۹۵۹) دا به بریاری عه بدولکه ریم قاسم ده ستگیر ئه کریت و له ناوچه که دوور ئه خریته وه و له گه ل به پیزان (ماموستا مه لا) صالحی گه وره) که ئاموزای خو ی و یه کی ک بووه له زانا به توانا کانی

ناوچەكەو (مامۇستا مەلا عومەر)ى برا گەورەى و ھەندى لەپيارە
 ديارەكانى ناوچەكەدا نەفى ئەكرىت بۆ ناوچەى (ناصرىە)، لەویدا بۆ
 ماوہى (۹) مانگ دەستبەسەر ئەبنو پاشان بەر لىبورنى گشتى
 ئەكەون و دىنەوہ بۆ ناوچەكەيان.

لەسالى ۱۹۶۰ كۆنگرەيەكى ئىسلامى لەبەغداد بەستراو مامۇستا مەلا
 عوسمانىش وەك نوینەرى خەلكى كوردستان بۆ ئەو كۆنگرە
 ئىسلامىيە بانگراو (حزبى ئىسلامى عىراق)ى تىدا ئىعلانكرا، مامۇستا
 مەلا عوسمانىش وتارىكى لەجياتى خەلكى كوردستان بەگشتى و
 ناوچەى ھەلەبجە و سلىمانى بەتايبەتى خویندەوہ، كە رۆژنامەى
 (الفیحاء)ى ژمارە (۸۸)ى (۷/ صفر/ ۱۳۸۰)ھ بەرامبەر بە
 (۱/۸/۱۹۶۰) دەقى وتارەكەى بلۆكردەوہ. لەو سالانەدا واتە لەسالى
 (۱۹۶۰)دا بەدواوہ بزوتنەوہى كۆمونیستى زۆر فشارى بۆ زانایان
 ھىناو عەقیدەى (مادیەت و ئىلحاد) يان فەرز ئەكرد لەسەر خەلكى،
 مامۇستای ئىمامىش لەرپىگەى وتارو دەرس و نووسىن و
 چاوپىكەوتنەكانیەوہ زۆر بەتوندى بەگژیاندا ئەچوویەوہ، لەگەل
 كۆمەلە زانایەكى تردا گەورەترین بەربەستیان دژيان دروستكرد.

مامۇستا عوسمان (رەحمەتى خواى لىبىت) لەسالى (۱۹۵۹-۱۹۶۸)
 بەدرىژايى حوكمى (عەبدولكەریم قاسمو عەبدوسسەلام)ى براى چەند
 جارېك چاوپىكەوتن لەگەلياندا ئەكەت دەربارەى كىشەى
 ئىسلامىيەكان و كىشەى مىللەتى كورد، لەو بوارانەشدا رۆلى بەرچاوى
 ھەبووہ، ھۆشيارانە وىستوویەتى كىشەى نەتەوہ جىاجىاكانى
 نەتەوہى ئىسلامى پىكەوہ گرى بدات، بۆ نمونە: زۆر ھەول دەدا
 خەلك لە كىشەى فەلەستىن ئاگادارىن يان نامەيەكى مېژوویى لەگەل
 مامۇستا مەلا سالى ئامۇزايدا دەنیرى بۆ جەمال عەبدولناسرى

سەرۆكى مىسر، كە تىيدا داواى ھەلۋە شاندىنە ھى ھوكى
لە سىدارە دانى زاناي گە ۋرە (سەيد قوتب) ى لىكردبوو.
پاش ئىنقلابى بە عسىيە كان لە سالى ۱۹۶۸ فشاريان زياتر بوو لە سەر

كوردو بزوتنە ھى رزگاربخوازي كوردى تاوى زياترى دەسەند، بۆيە
بە دىدىكى پەر لە دانايى و واقىيە ھە مامەلە ى لە تەك روودا ھە كانى
رۆژگارى دە كرد، ئە ھە تا كاتىك تىكراي گەلى كوردستان شۆرشيان
ھە لگىرساند بە سەرۆكايەتى مەلا مستەفاى بارزاني، مامۆستاش
پروژە ى يە كىتى زانايانى ئىسلامى كوردستانى پيشنياز كردو لە گەل
كۆمەلە زانايەكى دىكە يە كىتە كە يان دامە زانندو سەر كرايەتى
شۆرشيەش پيشوازيى لە ھە نگا ھە كرد.

لە سالى ۱۹۷۶ لە لاين رژىمى عىراق ھە لە سەر ھە لۆيستە كانى
دەستگىر دە كرئتو (۱۰) مانگ لە (سە ما ھە و روميسە) دەستبە سەر
دە كرئتو لە ويدا بىرى نوسىنى تە فسىرىكى (ھەرەكى) ئە كە وىتە سەر،

وہك (سید قوتب) (رہمہ تی خوی لیبت)، ہر لہ ویدا چا
جوزئیکی لیٰ تہ نووئیت.

لہ سالی ۱۹۷۸ و سەرہای سالی ۱۹۷۹ کہ کاری ریکخستنی ئیسلامی
بہ تہ وای نامیئت، بہ ریز ماموستا (صدیق عہ بدولعہ زین)ی برای
بچووی ماموستا عوسمان پروژہی دروستکردنہ وہی ریکخستنی
ئیسلامی تہ خاتہ بہ ردہستی ماموستا و بۆ پشتیوانیش وا بہ باشی
تہ زانیت ماموستا وہك کہ سیکی سہ ربہ خو زانیہ کی ئیسلامی
بہ ناراستہ وخو پشتیوانی لہ و کارہ بکات، تہ وہ بوو کاری ریکخستنی
نوی دہستییکرد.

لہ سالی ۱۹۸۵ داو بۆ یہ کخستنہ وہی کاری ئیسلامی (ناوہ راست) و
(کوردستان)ی عیراق لہ سہر بناغہی پرۆسہ یہ کی وردہ کاری،
ماموستای ئیمام بوویہ رابہری کاری برایانی موسلمانن کوردستان.
ماموستا عوسمان قورسییہ کی وای دا بہ کارہ کہ ہہ موو تہ و بانگبہرہ
بہ پیزانہی تر کہ دووریان لہ کاری ریکخراوہیی و تہ نیمی کردبوو ہاتنہ
پیشہ وہ و کارہ ئیسلامیہ کہ مہ حکم و توندوتۆل تر کرا، کہ رژیمی
عیراق بہ مہی زانی ہہ رزوو کہ و تہ پلان و نہ خشہ دانان بۆ لہ باربردنی
کارہ کہ و سالیکی نہ برد دہسیکرد بہ گرتنی ریبہ رانی کارہ کہ و چہ ند
کہ سیکی لہ (ناوہ راست)ی عیراق گرت و فہرمانی گرتنی چہ ند کہ سیکی
تریشی لہ کوردستان دہر کرد و لہ وانہ (ماموستا مہ لا عوسمان) و
ماموستا (صدیق)، وہ ہہ روہا کۆمہ لیکی تر لہ ماموستایان.

لہ مانگی (۱۹۸۷/۵) دا کہ رژیمی عیراق فشاریکی زیاتری ہینا بۆ
شارہ زوورو ہہ لہ بجہ و دہستیکردہ ویرانکاری لہ و ناوچانہ داو چہ ند
گونڈیکی نزیکی ہہ لہ بجہی ویرانکرد و خہ لکہ کہی ئاوارہ کرد و تہ نانہ ت
چہ ند گہ پەکیکی شاری ہہ لہ بجہشی دایہ بہر توپ و (گہ پەکی کانی

عاشقان)ى بە ماددەى (T.N.T) بە تەواۋەتى تەقاندەۋە خاپورگەر
مامۇستاي ئىمام ئەۋ ھەلەى لە دەست نەداۋ لە دژى ستەمى بە غەس
راپەرى و شانازىيەكى گەۋرەى بۆ ئىسلامىيەكان تۆمارکرد، ئەۋىش
بە شدارى كردنى فراۋانىانە لە شۆرۈشى پزگارى خۋازى كورد دژى
بە عەسى شۆڧىنى، بۆيە لە گەل پۆلىك لە زانايان ۋ لاۋانى ناۋچەكە.ا
رېگەى (ھىجرەت)يان گرتەبەرۋ بە مەش كارۋانى ئىسلامىيەكان بە گۈرۈ
فراۋانتر بوۋ (بزوۋتنەۋەى ئىسلامى لە كوردستان / عىراق)يان راگە يازد
ۋەك (بزاڧىكى ئىسلامى جىھادى) ۋ ھەموۋ بە شانازىيەۋە رابەرايەتى
(مامۇستا مەلا عوسمان)يان قېۋلگۈرۈ پرپارى (سمع و طاعة)يان .ا
بە مامۇستا.

ئىتر لە ۋ سالاۋە ۋەك (سەفېرىكى كوردستان ۋ گەلى مسۇلمانى
كوردستان) رۆلى بىنىۋە، لە ھەركۆيدا بوۋىت باسى مەزلۇمىيەتى
مىللەتەكەبى ۋ رۆلەكانى (صلاح الدين)ى كردۋە ۋ ئەۋ ئاسەۋارە
خراپەى سېرپەۋە كە رژىمى عىراق بە رامبەر كورد دروستى كردبۈۋ لە
دەرۋە ۋ ناۋەۋەى نىشتىمانى گەۋرەى ئىسلامىدا، گەشتەكانى
مامۇستا ۋ سوممەى پاكى لە دەرۋە ۋ ناۋەۋەى ۋلات ناۋو رۆلى
بزوۋتنەۋەى ئىسلامىش كە ئەۋ رابەرايەتى دەكرد، ھۆكارى گرنۇك
بوۋن بۆ ناساندن ۋ دروستكردنى ھاۋسۆزى ۋ پىشتىۋانى ۋلات ۋ
كەسايەتتېئە ئىسلامىيەكان لە سەر كىشەى رەۋاى گەلى كورد.

لە سالى ۱۹۹۲ دا ئىسلامىيەكان بە رابەرايەتى بزوۋتنەۋەى ئىسلامى
بە شدارىيان لە ھەلېژاردنەكانى كوردستان كرد، بە ئومىدى دامەزrandن
حكومەتى ياساۋ دادگەرى، جەنابى مامۇستاش پالئورا بۆ سەۋكايەتى
ھەرىمى كوردستان، ئەۋەبوۋ پاشان سەۋكايەتى يان (رابەرايەتى).
كوردستانىش ھەر بە (شاغرى)مايەۋە.

لەسالى (۱۹۹۲) ھەتتا سالى (۱۹۹۸) مامۇستاي ئىمام رابەرايەھى (بزووتنەۋەي ئىسلامى لەكوردستان/ عىراق) لەئەستۆگرتو بەھەموو شتىك كە ھەيىبوو خزمەتى بەو بزووتنەۋەيە و رۆلەكانى ئەكردو چەند جارىك پىرۆژەي (يەكبوونى ئىسلامىيەكانى كوردستان)ى خستە ناو تەنزىمە ئىسلامىيە كوردىيەكان و راگۆرپنەۋەي لەسەر كرا.

بەو شىۋە تا سالى (۱۹۹۹) كە جەنابى مامۇستا مەلا عوسمان لە گەشتىكىدا كە بەنيازىبوو چەند ولاتىكى كەنداو بەسەرىكاتەۋە لە رىگاي شامەۋە، ويستى پەرەردىگار ۋە ھابو لە پۆژى (۱۹۹۹/۵/۱۲) بىرپارى كۆچى ئەو (رابەرە ئىمام) ھى دا لە نىك ئارامگەي باپىرە (صلاح الدين الأيوبي) ھە، دواتر تەرمى بەپىزىيان لە پۆژى (۱۹۹۹/۵/۱۴) بەپىزو شكوۋە ھىنرايەۋە بۆ شارى ھەلەجەي قەلاي ماسولمانان و لەگۆرپستانى (گولان)، دواي پىشوازييەكى كەم ويىنە تەرمى پاكىيان بەخاك سىپىردا. ھىنانەۋەي كەژاۋەي تەرمى بەپىزىيان بەو شىۋە ناۋازەيە بۆ كوردستان، گەرمو گۆرپىيەكى زۆرىدا بە موسلمانان و خەللىك بوو بۆ يەكخستەنەۋەو بەھىزىبونىيان، بەلكو بۆ گشت گەلى كوردستان: چونكە لە ئاستى كەسى يەكەمى حزبە سىياسىيەكان و ھەردو ئىدارەكانى ھەرىم سەرچەم چىن و تويزەكانى كوردستان زۆر بە گەرمى مەراسىمى پرسەكە بەپىۋەبرا، تەنانەت حكومەت بەرەسمى سى رۆژ ماتەمىنى راگەيانىد، ھەروەھا لە دەرەۋەش لە چەندىن ولات پرسەي ماتەمىنى بۆ دانرا.

مامۇستا مەلا عوسمان لەتەمەنى پىر بەرەكەتىدا پاش ۋەرگرتنى زانستە شەرىيەكان دەستى كىردوۋە بە بەخشىنەۋەي ئەو زانستە بەموسولمانانى ناۋچەكە و لەسەر دەستى ئەو چەندىن زانا و كەلە پىياو

په روه رده کراون، که ئه وانیش خزمه تیکی زۆری ئه م ئاین و میلله ته بان کردووه و ده که ن له وانه:

۱. مامۆستا مه لا عه لی عه بدولعه زیز، رابه ری پیشووی بزووتنه وه ی ئیسلامی له گوردستان.

۲. مامۆستا شیخ عه زیزی پاره زانی، زانا و نووسه ری به توانای کوردو خاوه ن کتیبی (ژیانی پیغه مبه ری مه زن).

۳. د. مسته فا پینجوینی که زانیه کی به ناوبانگه له ناوه نده زاستیه کاندای.

۴. مامۆستا مه لا صدیق عه بدولعه زیز که برای بچووکی خۆیه تی و ئه مینداری گشتی بزووتنه وه ی رابه رینی ئیسلامی بوو له گه ل بزووتنه وه ی ئیسلامیدا له سالێ ۱۹۹۹ یه کیانگرت.

۵. مامۆستا مه لا عومه ر ریشاو ی (داعی و خواناس) و تاوداری ناوچه ی خۆی و یه کێکه له و زانا ناودارانه ی که فه زلی زۆری هه بوو له پووی عیلم و ئیمان ه وه.

۶. مامۆستا مه لا سالحی بامۆکی، که به باگخوازو مامۆستا و مواهیدیکی گه ره بوو، ده یان قوتابی له سه ر ده ستی پیگه یشتن.

۷. مامۆستا مه لا ئه حمه د کاکه مه حمود که زانیه ک و نووسه ریکی به توانا بوو له زۆر مه یدانی فیکری ئیسلامیدا نووسینی هه یه و (ته فسیریکی کوردی) شی نووسیوه.

۸. مامۆستا مه لا موحه ممه د عومه ر که برارای مامۆستای رابه ره ی وه زیری ئه وقافو کاروباری ئیسلامی بوو له حکومه تی هه ری می کوردستان. ئیداره ی سلیمانی.

۹. مامۆستا مه لا ئه حمه دی شافعی.

۱۰. مامۆستا مه لا عه لی (چنار) کۆکۆیی.

۱۱. مامۇستا شەيخ موخەممەد سازانى.
 ۱۲. مامۇستا مەلا ھەمە ئەمىن ئىمامى لەكوردستانى ئىران.
 ۱۳. مامۇستا شەيخ بابا ەلى كۆرى شەيخ عومەرى قەرداغى.
 ۱۴. مامۇستا مەلا موخەممەد سۆفى ەبدولكەرىم.
 ۱۵. مەلا موخەممەدى كلانى.
 ۱۶. مەلا ئەھمەدى تاوگۆزى و مامۇستا سەيد ئەھمەد سەيد جەمىلى تاوگۆزى.
 ۱۶. مامۇستا مەلا ەبدولقادىرى ەبدورپەھمان.
 ۱۷. مامۇستا شەيخ خالىد موفتى.
 ۱۸. مامۇستا شەيخ نورەدىن موفتى.
 ۱۹. مامۇستا مەلا ەبدوللە تىفى بامۆك.
 ۲۰. مەلا ەبدولغە فارو مەلا مەھمود.
 ۲۱. مەلا موخەممەدى ھۆرىنى.
 ۲۲. مامۇستا شەيخ موخەممەدى شەمىرائى.
 ۲۳. مامۇستا مەلا موسا.
 ۲۴. مەلا ئەھمەدى جوانپۆيى.
 ۲۵. مامۇستا مەلا ھەمە ئەمىن كللاشى.
- ئەم مامۇستايانەش بەشەيكن لە شەيخەوارى زانستىي مامۇستا مەلا عوسمان، كە پاش وەفاتى باوكى بوو تە بەرپۆەبەرى مەدرەسەى پرىس، پاشان زانايانى بنەمالەكە، قوتابخانەى سەرەتايى ئىسلامىي و پەيمانگاي ئىسلامىيان لە ھەللەجە دامەزراند، كە مامۇستا خۆى بەرپۆەبەرى پەيمانگاكە بوو، جگە لە حوجرە ئاوەدانەكەى مزگەوتى شافىعى، كە بەردەوام سىخناخ بوو بە فەقى و موستەعيدو لە ھەموو ناوچەكانى كوردستانەو ەروى تىدەكرا.

مامۇستاي رابەر مامۇستا مەلا عوسمان (رەحمەتى خاۋى لىبىت) لە ھەي ئەۋەي ئۆرتەر خەرىكى (تەدرىس) و كارى ئىسلامى و صولخى نىۋان خەلگە ەشیرە تەكان بوو، كەمتر بواری ئەۋەي ەببوو كارى كىتب دانان بكات.

بەلام بەم تەمەنە پىر سەرقالىيە بەكارى خىرەۋە ەموو جارىك لەگەل كاتدا پىشپىركىي ئەكردو لەئىسراخەتى ئەگەرتەۋە و دايئەنا بۆ نووسىن، عادەتى وابوو دواى نوڭىزى بەيانى تا چىشتەنگا ەيچ كارىكى نەئەكرد، نووسىن نەبىت، بۆيە خاۋى گەۋرە ئەۋمەنەتەشى خىستە سەرشانى و كىرىيە خاۋەنى چەند بەرھەمىك:

۱- نووسىنى تەفسىرى قورئانى پىرۆز، لە (۱۵) بەرگدا، كە چەند بەرگىكى لە ەشتاكاندا چاپكراۋە، پاشان بۆيەكەمجار لەلایەن پىرۆزەي تەفسىرى قورئانى پىرۆزەۋە بەرىكۆپىكى ەموو بەرگەكان لەچاپدران، لەلایەن بىنەمالەي بەرىزىشيانەۋە لەئامادەكارىدايە بۆ لەچاپدانەۋەي سەرلەنۆي.

۲- مامۇستا ئومىدى وابوو كە پاش تەفسىرى قورئانى پىرۆز، شەرحى تەۋاۋى (صەحىحى بوخارى) ش بكات، بەلام بۆيەتەۋانەكراۋ، ئەم ئاۋاتە شىرىنەي بىردە ژىرگىل. مامۇستاي رابەر يەك لەسەر سىيى صەحىحى بوخارى شەرحكردوۋە ئىستە دوو بەرگى چاپكراۋە و كەۋتۆتە بەر دەستى خويئەرانى كوردو بىنەمالە بەرىزەكەي بەنيازن بەشەكانى دىكەشى لەچاپ بەدەن.

۳- نووسىنى كىتبىك لە (علوم القرآن) دا كە مامۇستا لەژياندا بوو لەنووسىنەكەي بوۋيەۋە، بەلام فرىاي پىداچوونەۋەي نەكەۋت.

۴- نووسىنى چەند نامىلكەيەك لە زانستە ئىسلامىيەكاندا، بۆ قوتابيانى زانستە شەرىعيەكان.

۵- مامۆستا پێش ئەم بەرھەمانە کتیی (شبهات حول الاسلام) ی موخەممەد قوتبی کردبوو بە کوردی، کە بەداخەوێ تا ئیستا لە چاپ نەدراوە.

۶- چەند پرسسیاریکی زانای بەرزێ موسڵمان (رەشید خەتیب) ی وەلامداوەتەوێ لەسەر (أصول الفقه)، پاشان لە چاپدرا.

هەندێ نامیلکە ی تر وەک (فەتوا) ی نووسی کە چارەسەری هەندێ کێشە و گرفتێ ناو کۆمەلگە ی کوردەواری دەکەن، وەک (بیدعە چییە)، (تەلاقێ سێ بە سێ بەبە کجاری ئەکەوێت؟) کە بێ مائە ی بەرێزێان دەیانەوێت لە چاپیان بدەن.

خێزانی جەنابی مامۆستا (خاتوو عەتیبە) کچی شیخ سیدی شیخ مەعروفی نێرگسە جاپۆ، کە شیخی گەورە ی تەریقەتی قادری سەردەمی خۆی بوو و خاوەنی قوتابخانە ی میژوویی (ئەحمەد بێنەدە) ی (نێرگسە جاپۆ) ه، کە لەسەر دایکییەوێ دەبێتە کچە زای شیخ نەجمە دینی بیارە و شیخی گەورە ی تەریقەتی نەقشبەندی.

عەتیبە خان دایکی هەموو مندالەکانی مامۆستایە کە (۵) کچۆ (۵) کورن، کچەکان هەموویان هاوسەردارن و (۵) کورپەکانیش مامۆستا مەلا ئیبراھیم و کاک عەبدولقادر ناسراو بە (مەلا سۆران) و کاک عەبدوورپە حمان و کاک زوبێرو کاک سەعید. کە ئیستا تەنھا مامۆستا مەلا ئیبراھیم و عەبدوورپە حمان لە ژیاندا ماون.^۲

^۲ بۆ ئەم نوسینە جگە لە زانیاری خۆمان، سودما لە سایتی بزووتنەوێ ئیسلامی و کاک عەبدوورپە حمانی کورپە جەنابی مامۆستا عوسمان وەرگرت، سوپاسیان دەکەین.

شەھىدى سىرقاڧلە
مامۇستا مەلا عومەرى مەلا مستەڧاى پەلكۆيى
ناسراۋ بە (مەلا عومەرى تىمار)

زاناو مامۇستايانى راستەقىنەي ئىسلام، مىراتگىرى پىغەمبەرلەرنى،
 كىلاپۇرۇنەي ئەم پىنجو دوو پۇژەي ژيانەو، چاۋ ئەندازى دىگىرى
 نەپراۋەيان بەدىيى كىردوۋە.. لەبەرئەو شەۋيان لەسەر پۇژ داناۋە، لە
 پىتئاي ورىا كىردنەو خەلگە پەۋاندنەو تەمى نەزانى و بى ئاگايدا،
 ھەموو شىتەكەيان لەخۇ گىرتوۋە، ھەموو جۇرە ئازارو ئەشكەنجەيە كىان
 بە ئاسايى ۋەرگىرتوۋە، گىيان لەسەردەست بوۋنەتە مەشخەلى
 سەرەپى...

گەلەك جاران، يەكەكەيان ۋەكو مانگى نىۋ ئەستىران درەوشاۋەتەو،
 دەۋرۋەرى تىرىفەباران كىردوۋە، بۆتە قامك نىشان... ئەۋەش
 ھەموۋى لە ئەنجامى تۈانەو لە نىۋخۇشەۋىستىي خۇداداۋ،
 خۇناسىنەو، كە گەياندوۋيانەتە ئەۋەپى مشۇرخۇرىي ۋەستىكرىن
 بە بەرپىسىارىي...

ھەلەت ئەۋەش كىرىكى زۇر ئاسايى ۋەجىيە ۋەر دەبىۋابى،
 چۈنكە زاناي ئايىنى، ۋەكو چۆن لە نۆيژدا پىشەۋايە، دەبىۋ لە
 كاروبارى ژيانىشدا بە پاشكۆيەتتى قايىل نەبىتو، ھەر پىشەرەۋ بىتو،
 رىۋشۋىن بۇ خەلگە دانىتو، بەرەۋ رىۋوۋىنىۋ راستەشەقام،
 چاۋساغىيان بىت...

جا يەكەك لەو زانا بەمشۇورانە، كە نمۇنەي ئازايەتىۋ بوۋرىيۋ
 ھەستىكرىن بە بەرپىسىارىيۋ، خۇناسىيۋ خەلگە دۆستىيۋ، بەكورتىي
 زاناي مەسۇلمانى راستەقىنە بوۋ، ۋەكو مۇم بۇ مىللەتەكەي
 دەسۋوتا، شەھىدى مەزن مامۇستا مەلا عومەرى تىمارە...

مامۇستا، لە مامۇستا مەلا مستەفاۋ باۋكىيەۋ، زانستۋ شەھىدىي بە
 مىرات بۇ مابۇۋە، چۈنكە جەنابى بايىشى لەسەر بەرگىي كىردن لە
 رەشۋوۋوتى گەلەكەي، بەدەستى داگىركەران شەھىد كراۋە. ئەمەش

لە سالى ۱۹۶۵دا پرويدا كاتىك كە پزىمى عىراق هيرش دەكاته سەر ناوچەى سەرووچاوه مامۇستا مەلا مەستەفاش بەخۆيى و نزيكهى (۳۰) كەسەوه دەچىتە نزيكى ترشاوا، بۆئەوى هيرش نەكاته سەر ناوچەكە، بەلام حكومت لەجياتى وەلامدانەوى داواكەيان هەر هەموويان شەهيد دەكات و پاشان مالى (۳) كەسيان لە سەرووچاوه كە يەكيكيان مالى مامۇستا مەلا مۇستەفا دەبيت دەسوتينيّت و كتيبخانه كەشى دەسوتى، كە ئىستاش كتيبە سوتاوه كاني لە كتيبخانه كەى مامۇستا مەلا عومەرى شەهيدا ماون، دواتر تەرمى مامۇستا مەلا مۇستەفاى باوكى كە ئىمام و تاريبيژى سەرووچاوه بووه لەگەل سەرجه م شەهيدەكاندا لە گۆرستانى گوندى دواوهى خوشناوهتى بەخاك سپىرداون.

مامۇستا مەلا عومەر نمونەى بەرچاوى يەكانگىربوونى گوفتارو رەفتار بوو، ئامۆزگارىي و پىنوينيەكانى، لە ژيانى خۇيدا بەرجهستە بوونو، بەلگەى حاشا هەلنەگرى راستگويى و سەر راستى مامۇستا بوون لەگەل رەش و پووتى مسولمانى كوردستانداو، هەرچى لەوبارەوه بلىن، هەر لايەكى تابلۆى گەشى ژيانى پر لە سەرفرازىي مامۇستايە و تەنها ئەوانەى لە نزيكهوه مامۇستايان ناسيووه، هەلسوكەوتيان لەگەل كردووه، بەتەواويى دەتوانن ئەو زاتە شۆپشگىرەى كوردستان، لەنيو چوارچىۆهى هزرو بۆچوونى خوياندا دابنن، مافى تەواوى خۆى بدەنى... چونكە لەدواى شەهيد بوونى، سەيد قوتب گوتەنى "وشەكانى گيانيان هاتەبەر" و، دواى لە خويندا شەلال بوونيان، مۆرى راستىي ئىسلام و پووجيى و زەليليى خوانەناسانى تيرۆريستان لە سنگو نيوچاوانى بريندارو شەقار شەقارى كوردستان داو، تۆوى

پايوون و رىبابوونەوۈ بوون، بە گەرمىن و كوئىستانى ئەم خاكە برىندارە
وەرەكران.

مامۇستا مەلا عومەر، كوپى مامۇستا مەلا موستەفائى پەلگۇيىيە، سائى
(۱۹۵۲) لە بنەمالەيەكى ئىسلامپەرۋەر، لە گوندى (مەلا ئۆمەر) سەر
بە ناحىيە (چىناران)ى جاران لە دايكبوۈ، لە (سەرۋچاۋە) دەستى بە
خوئىندى سەرەتايى كرەوۈ، لە پاشان لەلەي باۋكى چۆتە بەر
خوئىندى ئىسلامىيە، بۇ خوئىندى، گەلەك ناۋچەى كوردستان گەپاۋە،
لەتەمەنى (۱۸) سائىدا قورئانى پىرۋى لەبەرەكرەوۈ.

سائى (۱۹۶۶) مامۇستاي بابى، لەكاتىكدا لەپىش كۆمەلەك لە خەلەكى
مەژارى سەرۋچاۋە دەپۇشت بۇ بەرگى لىكرەنيان، لەلەين رېزىمى
داگەرگەرەوۈ گولەباران كراۋ شەھىد بوۈ.

ئەو كاتە مامۇستا تەمەنى لە (۱۴) سائىدا بوۈ، بەلام لەسەر خوئىندى
سەر بەرەدەوام بوۈ، پۇر بەرۋز لەو بۈارەدا زىاتر پىشەدەكەت، تا لە
سائى (۱۹۷۴)دا لە شارى كۆيە، لەسەر دەستى مامۇستا (مەلا محمد
ئەمىن) ئىجازەت زانستى وەرگرتۈ، بوۈ بە مامۇستايەكى لىزان و رىيائى
بە مەمەنئى وشە مامۇستا، لە گوندى (خەرابە)ى سەر بە ناحىيەى
(شەقەق) بوۈ بە مەلا، يىنچ سائ لەۋى خەرىكى مەلەيتى و دەرس
گەتەوۈ بوۈ، رۇئىكى بەرچاۋى لە وريابوونەوۈ چاۋكرانەوۈ تەۋاۈ لە
ئىسلام حالى بوۈنى خەلەكىكى نۆرى ئەو دەفەرەدا ھەبوۈ، پاشان
پەرۋە گوندى (تىمار)ى ناحىيەى (سورداش)و، خوئىندەگەيەكى
ئىسلامىي لىدامەزاندو دەستى بە دەرس گوتەوۈ كرە، گەنج لاۋىكى
نۆرى لىخەبوونەوۈ، لە زانست و بۇچۈنە ئىسلامىيەكەي بەھرەمەند
بوۈن.

سالى ۱۹۸۰ چۈشەنچە، لەۋى چاۋى بەگە لىك كەسايەتتى ئىسلامىيە ئاۋدار كەۋت، بارىۋى كوردستان، گەلى كوردى بۇ روونكرندەۋە، سەمى داگىر كەران و كىشەپەۋاكەى تىگە ياندن، ئەۋەى بۇى كرا لەۋ بارەۋە تەمى دېندۇنكىگى و گومانى پەۋاندەۋەۋ بەرچاۋى روونكرندەۋە، لەبەر ئەۋە ھەركە گەپايەۋە، دەرگا سىخوپىيەكانى بەس لىكۆلەنەۋەيەكى وردىان لەگەل كىرد.

سالى ۱۹۸۲ ۋەكو چەندەھا كەسى دىكە، لەگەرمەى (قادىسيە) دۇپاۋەكەى سەدامدا، بۇ سەربازىيى داۋاكرا، بەلام مامۇستا مۇخى پۇرمى ئەلمانىيى دەناسىۋ لەۋ كەسانە نەبۇۋ، گۇى بە داۋاكارىيى ۋا بىدات، ئەبەرئەۋە بە نەپتى ھەن لە تىمار مايەۋەۋ، لەسەر بانگەۋازو ورياكردنەۋەى خەلگ بەردەۋام بۇۋ، ئەۋە لەكاتىكدا بوۋ كە ماركسىزم لە كوردستاندا بۇۋ بۇۋە مۇدىلۋ، ۋلاتەكەمان لە گىژاۋى ھەژارپىيەكى قەرمەنگىي گەۋرەدا دەخولايەۋە، مامۇستاش لەۋى تاقەسۋارى مەيدان بۇۋ، چاھىنىيەتى دەستەپاچە ئەۋەى پىيى قبول نەدەكرا... (۲۰-۲۱ دەمەزانى سالى ۱۹۸۴)، سەعات يەكى ئىزەن شەۋ، سۆزىمانى زانست و رووناكىيى ۋ ناھەزانى كوردو كوردستان، كە ئىدىان لەۋ نىۋە شەۋە پەشتەر بۇۋ، شەمشەمەكۆپرە ئاسا نە كۆرەنەنەن ھاتنەدەرىۋ، نە نىۋە مىندالەكانى لەمالى خۇيدا، دەستىزىيان لىكردو، تىرورىانكرىد...

بۇجۈرە تىرورىستانى خۋانەناس و چاھىل و تارىكى پەرىست، سىرەيان لە بوناكىيى و زانست و رەسەنايەتى گرتو ئەۋ دىلەى پىرپىۋ لە خۇدانىسەن و خۇشەۋىستىيى چەۋساۋانى كوردەۋارىيى، لە لىدان كەۋتو، مامۇستا ئەۋەلا غوسەر شەھىد بۇۋ، تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانى گەۋرەى چۈرەقۇرپە بەخاك سېزىدرا.

مانگیک دواى شههیدبوونی مامۆستا، له سه رانسه رى كوردستانه وه، سه دان كه س له زانایانی ئایینی و لاوانی به مشووری مسوڵمان، كۆبوونه وه، له (چوارقورنه) كۆپىكى شكۆداریان به ست بۆ ناره زایی ده برپین له دژى تیرۆرو تیرۆریستان، هه موو په یمانیاندا بۆ ریسواو ده م له پووش كردنى ناحه زانى ئیسلام، ده ست له نێوده ست به پێبازی ئیسلامدا كاروانی خه باتی كوردان به ره وه وهاری ئازادیی به پێخن.

هه لبه ت مامۆستا كاریگه ریه كى راسته وخۆی له سه ر بنه ماله كه ی هه بووه، مندا له كانیشى، بابیان كردووه ته سه رمه شقو، پێبواری رێگای ئه ون، له به رئه وه له (۱۹۹۴/۵/۱۳) یه كێك له كۆپه كانیشى به ناوی (مه سعود) له ته مه نى (۱۸) سالیڤا، هه ر له ورێه دا به پله ی به رزی شه هیدى گه یشت.

مامۆستا مه لا عومه رى شه هید، له پاش خۆی چوار كۆپو دوو كچى بۆ رابوونی ئیسلامى به جێهێشتوو.

سلاوى خوات لیبى ئه و پۆژه ی له داك بووى، ئه و پۆژه ی شه هید بووى، ئه و پۆژه ی زیندووش ده بییه وه.

هه زاران سلاو له گیانی شه هیدى مه زن و زانا، مامۆستا مه لا عومه رى تیمارو، سه رجه م شه هیدانى پێگای خوا و چه وساوان، پێگایان هه ر پر له پێبواری بویری سه ودا سه ربی.

شاهین: عوسمان علی نه حمده نادر

شهید عوسمان علی نه حمده هه ورامی سالی ۱۹۵۵ له گوندی (گولپ) ی سهر به ناحیه ی خورمالی دامینې چپای سهرکه شی هه واماو له ده قهری هه ورامان چاوی به ژبان هه لهنوده، ژبانی مندالیشی هه له گونده که ی خویان به سهر بر دوه و نه جووه ته بهر خویندن و هه به ناژه لداریی و کشتوکاله وه سهرقال پوه.

شهید عوسمان ماوه ی سی سال له ریکخستنې پارتیدا کاری کردوه، به هوی نه و رولنه گرنګه ی که ماموستایانی به پزی و هکو نه حمده کاکه مه حمودو شیخ صدیق سهرګه تی و چندين ماموستای تر نه ده قهر که دا گیراویانه نه وشیار کردنه وه ی جه ماوه له راستیه کانی نیسلام، شه مالی بیداری و ده سترګتن به ره سه نایه تییه وه بالی به سهر ناوچه که دا کی شاوه و یه کی که له وانه ی به گرنګی خوری رابوونی نیسلامی و بانګه وازی خوایی ریبازی ژبانی روشن جووه ته وه شهید عوسمان علی نه حمده هه ورامیه.

شهید سالی ۱۹۸۷ په یوه ندی به ریزه کانی پیشمه رګه ی بزوتنه وه وه ده کاتو له تیپی (۲۱) ی عومری کورې خه تبابی هیزی (سه لاهه ددین) ده بیتنه پیشمه رګه و پیشمه رګه یه کی چالاک و خواویستی دل پر نه خوشه ویستی خواو ریبازی نیسلام بووه و گه نیک جار پوی له هاوسه نګه رانی کردوه وه و گوتوویه تی "نه جهاده هه ل و فرسه تیکه، با خومان بو خواو به سهر دینی خوادا ساغ بکهینه وه".

شهید عوسمان داخی رژیمي دانګیر که ری زور نه دلدا بوو، بویه هه میسه ده یویست زهبری لی بدات و نیشانی دوزمی بدات که پیشمه رګه ی نیسلام (سورین) ه له نه به ردی و وړه و پروادا.

هه ر بویه هه مان سالی پیشمه رګه یه تی ۱۹۸۷ ده کاته سالی به رهنګاری و بو یه که مین جار له شه پری (هانه ی قول) له گه ل سوپای

داڭىركەرى بە عىسدا رۆلى جوامىرانە دەگىپى ۋە بە شىدارىيەكى كىلاۋا
دەكات، دواين جارىش لە گوندى (سەرگەت) لە گەل جەيش و جاشى
بە عىسىيە كاندا دەستەۋىيەخە دەبىتەۋە ۋە ھەر لە ۋە شەپەداۋ لە شەۋى
۲۶-۲۷/۱۲/۱۹۸۷ لە كەمىنىكى جاشان دەكەۋىت ۋە سەرەنجام بە
ئاۋاتى شەھىدى دەگات ۋە دەچىتە رىزى كارۋانى نەمرانە ۋە پاشان
تەرمەكەى دەبىتە سىلمانى ۋە لە گىردى (سەيوان) بە خاك
دەسپىردىت.

بە م پىيە شەھىد عوسمان عەلى ئەحمەد ھەۋرامى بەر لە ۋەدى دەرفەتى
پىكە ۋە نانى خىزانى بۆ بىرەخسىت خولىيى ئازادى مىللەتەكەيى ۋە
شەكانە ۋە ئالائى ئىسلام ۋە رىزگارى نىشتىمان دلى دەخەنە جۆش ۋە
خروشە ۋە مېژۋىيەكى پىر لە سەرۋەرى بۆ خۆيى ۋە رابوونى ئىسلامى
كوردستان ۋە شۆرشى رىزگارخۋازى كورد تۆماركرد.

شههید: مهحمود کهریم رهسول رهشید

سالى ۱۹۵۹ لە گوندى (سياگويز) سەر بە شارۆچكەى سەيدىسالى
لەدايكبوو، خوئندى سەرەتايى لە قوتابخانەكانى سياگويزو
شانەدەرى تەواكردوو، لە حەزو پەروشىيدا بۆ زانستە شەرعىيەكان
مەحمود حەمەكەرىم دەچىتە بەر خوئندى حوجرە و چەند سالىك لە
لاى مامۇستا (بابە شىخ سياگويزى) دەخوئنى.

سالى ۱۹۸۳ ھاوسەرى ژيان ھەلدەبژىت، ئەو گەلى گرنگى بە ژيانى
كۆمەلەتتىيەنى خۆى داو، بۆيە پەيوەندى نزيك قولى لەگەل زۆر
كەسدا ھەبوو ھەر ئەو ھەش واىكردوو كە لە نيو خەلگ و دەورو بەردا
خۆشەويست بىت.

لە سالى ۱۹۸۱ ھە تىكەل بە كارى ئىسلامى بوو لە شانەدەرى، لە
سالى ۱۹۸۶ دا دەبىتە پىشمەرگەى بزوتنە ھەى پەيوەندى ئىسلامى
لە تىپى (خالىدى كۆپى ھەلىد)، مەحمود حەمەكەرىم يەكك دەبىت لە
پىشمەرگە چاپووك و چالاكەكان و دەورى ديارى ھەبوو لە
نەبەردىيەكاندا بەتايبەت لە شەپەكانى (بۆسكان و برالە ھەنە ھە)،
دوچار گوندى (كانى سىخى سەربە كوردستانى ئىران) دەبىتە
دواوئىستگەى ژيانى كاكە مەحمود سالى ۱۹۸۷ مائاوايى لە
بزوتنە ھەى ھاوپىيان و كەس و كارى دەكات ھە (چامپاراو) لە ھەلاتى
غەرىبى (ئىران) بە خاك دەسپىردى، پاش خۆى سى مندال بە جىدىللى
بە ناوەكانى (ھىمن و خواناس و ئارام)، كە جىپى باوكيان ون ناكەن و
درىژە بە رىيازەكەى دەدەن و توشى نارەحەتى زۆر بوون لەو
پىناو ھەدا.

شەهیدی سەرکردە
مامۆستا مەلا عەلی بیارە

شهيد ماموستا مه لا عه لي بياره ناوي ته واوي (عه لي حسين ميرزا) يه،
سالي ۱۹۴۶ له گوندي (بناوه سووته) ي سهر به قه زاي پښجوين له
بنه ماله يه كي تايين په روه ر چاوي به دونيا هه ليئاوه.

شهيد سهر به عه شيره تي (ئيختياره ديني) يه، شوره تي بنه ماله كه ي
(بناوه سووته يي) يه و كوپي سييه مه و بچو كي بنه ماله كه ي بووه و له بهر
وريابي و زيته لي، هر له مندالييه وه باوكي گرنگيه كي تايه تي
پيده دات. هر له بهر ئه م هوپه ش بووه كه باوكي هه وليداوه به زووترين
كات بينيريته بهر خوښدن، چونكه جيگه ي هيو او ئوميد ي باوكي بووه
به و زيره كي و ليها تووييه وه.

بويه باوكي وه سيه ت بؤ كوپه كاني ده كات و ده لي: "ئه گهر من مردم
ئوا (عه لي) بنيرنه (حوجره) بؤ خوښدن". شهيد له ته مه ني (۴-۵)
سالي دا باوكي كوچي دوايي ده كا، بؤ ئه م مه به سته و بؤ به جيپه ناني
وه سيه تي باوكيان حاجي رحمان ي براي شهيد كه براي گه وړه ي
بووه، وه سيه ته كه ي باوكي به جيديني و شهيد ده نيريته بهر خوښدن.

هه روه ك له و سهرده مه دا وا باو بووه كه له ته نها جيپه ك نه ده توانا
زانستي ته واو به ده ست به نييت، بويه ئه م حوجره و ئه و حوجره و زور
گوندو شاري ئيران و عيراق گه راوه. تا دوا پله ي خوښدن ي له
حوجره كاني كوردستان به ده سته نياوه، كه به پله ي (دوانزه عيلم)
ناسراوه و ئيجا زه ي عيلم ي له لايه ن دوو ماموستاي زانا و ناسراوي
كه له كه مانه وه وهرگرتوه، ئه وانيش ماموستا مه لا (حه مه ئه مين) ي
كاني سانان و ماموستا مه لا (مه حمودي گه لاله) يه، كه به (ره ئيس)
ناسرابوو.

دوابەدوای ئىۋە لە بەر
بەتوانایی لە بوار، کانی
شەرەزانیی و روناکبیری
ئىسلامیدا لە سالی
(۱۹۶۷) دا دەکریتە ئىمام و
خەتیب لە خانەقاي
(بیارە).

ئاشکرایە کە بیارە
مەدرەسە یەکی گەرنگو
بەرچاۋ بوو لە سەرانشەری
عیراقداۋ بە (ئەزەری
کوردستان) ناسراۋبوو،
لەبەر ئىۋ خەزەتە

زانستییەى کە دەیکرد بە زانستە شەرعییەکان، بۆیەش کەسى زاناۋ
هەلکەتو بەرجەستەى وەکو مامۆستا مەلا لەلى بیارەى بۆ دانرا.
شەھید (۱۶) سال مودەپرپىسى خانەقاي بیارە بوو و خەزەتییى ديارو
بەرجەستەى کردوو بە قوتابیان و خویندکارانى زانستە شەرعییە
ئىسلامییەکان و دەستییى بالاشى هەبوو لە چارەسەرکردنى کیشە
کۆمەلایەتیەکانى ناوچەکەدا، وەك موصليحییى بەرچاۋ ناسراۋبوو.

هەر لەبەر ئىۋ دەورە کاریگەرەى کە لە بیارەدا دەییینی، رژیمی
بەس ئیدی توانای دان بەخۆداگرتنى نەماۋ دەزگا سەرکوتە، بەکانى
رژیم مامۆستایان دەسگیرکردو بە ناشیرینترین شیۋە ئەزىەتبان دا،
پاش ئىۋەى مامۆستا سلى لە زیندان نەدەکردهو و لەهەولى بەرچاۋى
خۆى هەر بەردەوام بوو لە ناوچەکەدا، بۆیە بۆ جارى دووهم لەلایەن

ئو رښمه فاشييه وه ده سگير ده کړيټه وه و بڼ ماو هيه ک ون ده کړيټه
ته نانه ت که ل و په له که ي ده نيرنه وه و ه وال ده د نه که سوکارو
قوتايياني ماموستا که ماموستا له سيډاره دراوه . به لام ماموستاي
خواناس هه رگيز ئو کارانه نه يانتواني بهر به شه پولي عيلم و مه عريفه و
بو خوا ژياني بگريټ .

ماموستاي شه هيد سالي (۱۹۶۷) خيزاني پيکه وه ناوه و پينچ کوږو
چوار کچي به ناوه کاني (عيرفان و ريژان و به يان و صه لاح و فه ي صه ل و
فهريد و فه وزيه و صوبحي و زهينه ب) له دواي خوي به جي هيشتون ، تا
ئوکات له بياره نيسته جي بوو منډاله کانيشي هه ر له ويښون ، هه ر به و
هويه شه وه به (بياره يي) ناسراوه .

پاش په ره سه ندني جهنگي (عيراق - ئيران) و له بهر ئه وه ي ناوچه
سنووريه کان که وتنه بهر بومباران و ويړانکاري ، ناوچه ي بياره ش وه کو
زوربه ي ناچه کاني تري کوردستان بي به ش نه بوو له بومباران و کوشتارو
قوربانيدان ، بويه ناحيه ي بياره چولکراو ماموستاش وه ک خه لکي
ناحيه که ، که هه ريه کي روويان له شوينيک نا ، به خيزانه وه له ناحيه ي
سه يدصادقي ناوچه رگه ي شاره زور نيسته جي ده بيت و له ويش ده بيته
پيش نويزو و تارخويني مزگه وتي گه وره ي سه يدصادق .

تا سالي (۱۹۸۴) له وي ده مي نيته وه و خه ريکي دهر سو دهورو چالاکي و
کاري ئيسلامي ده بيت و زياتر له جاران په ره به کاره کاني ده دات ،
چونکه سه ره پهرشتي ريکخستنه کاني (په يوه ندي ئيسلامي) ي ده کرد . تا
هاويني ئو ساله که سه يدصادقي به جي هيشت ، پاش ئه وه ي که هه والي
پيده گا که پيوسته ئه وي به جي به ئليټ ، ئه گه رنا ئه و ئيتر ناتواني
دابنيشيت ، بويه کاتي چوونه دهر وه ديار ي ده کاو له دهر وه ش چه ند
نامه يه کي هه ر به مه به ستي روشتنه دهر وه ي پيده گات ، ئه ويش

لەگەل ھەندىك لە ھاۋەلانى ۋەك (مامۇستا مەحمۇدى ئازادى و مامۇستا
ئەبۇبەكرى صدىقى و مامۇستا مەلا لە تىقى پىنجوئىنى و حاجى سەئىد و
ۋەستا ھەمە ئەمىنى خەيات... ھتد) لە رىگەى ئاۋايى رۆستەم بەگ و
ئەھمەد ئاۋاۋە لە ناۋچەى خورمال ھىجرەت دەكات، بەمەبەستى
خەبات و جىھاد كەردن.

پاش گە يىشتىنى مامۇستا ھاۋەلانى بە كوردستانى ئىران پىشۋازىيەكى
شايسەتەيان لىكراۋ راستە ۋخۇ چەكى جىھاد و تىكۆشانىيان لە شان كەرد،
ئەمەش لە سەر بىنەماى ئەو پىكخراۋەى بەناۋى بزووتنە ۋەى پەيۋەندى
ئىسلامى كوردستان دامەزىنراۋو، كە ناۋبراۋىش يەككە لە
دامەزىنەرانى، جىھادىيان لە دژى حزبى بەس راگە ياند، زانايى و
لىھاتوۋىي و كەسايەتى مامۇستا مەلا لەلى بىارە ۋاى لىكەرد كە بە
بەرپەرسى مەكتەبى عەسكەرى بزووتنە ۋەى پەيۋەندى

شەھىد مەلا لەلى بىارە لەگەل مامۇستا موھەممەدى رازى و پۇلىك لە
پىشمەرگە كانىدا - ۱۹۸۶ - بۆسكان

هه لایه ن مامۆستا شیخ موحه ممه د به رزنجییه وه رابه رایه تی ده کرا، هه رچه نده مامۆستا که سی دووه می ناو حزیه که ی بوو وه کو پله، به لام ههروه که هاوه لانی ده لاین به شیویه کی زۆر کرداری سی و مهیدانی هه لده سوپا و مشووری ته واوی کاروباره کانی ده خوارد، فه رمانده و به رپرسی له شکری قورئانی بالی عه سکه ری بزوتنه وه ی په یوه ندی بوو له کاتی نووسینی نامه ره سمییه کاندایه نووسی (فَلَقْ) که کورتکراوه ی فه رمانده یی له شکری قورئان بوو، که ده یکرده ناوی سوره تیکی قورئانیش. ههروه ها ئاماره بوو به هه لئاتی سپیده ی ئازادی و له ناوچونی تاریکی و زوڵم.

مامۆستای شه هید، وه که به رپرسیکی خزمه تکاری قورئان و گه لو دینه که ی ده ژیا و هه رگیز له پێشمه رگه و هاوسه نگه رانی دانه برپاوه و زۆربه ی کاته کای ژیا نی له ناو پێشمه رگه دا به سه ر ده برد. وتاره کانی ناو بنکه و باره گا کانی که باسی هه لسووکه وت و ئه خلاق و عه قیده و رۆشن بیری ئیسلامی ده کات شایه تی ئه وه ن.

هه ر له بهر مانه وه ی زۆری له جه بهه کاندایه له ناو مال و مندالیدا گله یی ئه وه ی لیده کرا که ئه وانی فه رامۆش کردووه و به خه میانه وه نییه، چونکه ته نانه ت له مونسه به و جه ژنه کانیشدا هه ر له ناو پێشمه رگه دا جه ژنی ده کرد و هه میشه ده یفه رموو: "ئه وان پێشمه رگه ن و دوا ی ئیمه که وتوون، به ئومیدی گه یشتن به ره زامه ندی خودا و به ده سته یانی به هه شتی به رین، ئه وانیش خاوه نی خیزان و دایک و باوک، بۆیه ده بیّت له گه لیان بم و دلخۆشیان بکه م و دلایان بده مه وه."

مامۆستای سهر کرده و موجهید، بهر له شه هید بوونی بهر له ماوه یه ک، نامه یه ک بۆ منداله کانی ده نیریت له ناوچه ی (سیمان) وه وه له سه نگه ری

پېشه وهی شه پډډی رژيم و له نامه که دا دواي هه والپرسين پيښ
 ده لیت: "نه لحه مدوليللا ئيوه گه وره بوون و ئیتر ئيوه پيويستتان به
 من نييه نه وهنده له لاتان بم، خه لك و شويني تر هه يه زياتر من له وي و
 له لايان بمينمه وه، نه وانه تان گه وره ن ئاگاتان له وانيتر بيت (دياره
 نامه که ي بؤ كوپه گه وره که ي که ماموستا عيرفان و كچه گه وره که ي که
 ريژان خانه نووسيپوو، واته ئيوه که گه وره ن ئاگاتان له مناله كان
 بيت و سه رپه رشتيان بکه ن و ئاموژگاريان بکه ن و ئاگاداريان بن)،
 نويزه کانتان بپاريژن، ريعايه تي ئاداب و هه لسووكه وتي ئيسلاميانه ي
 خو تان بکه ن، ريژي دايكتان بگرن و گوپرايه لي بن، هه ولي خویندن
 بدن بؤ به ده سته ينياني عيلم و مه عريفه ت... هتد". ئیتر نه وه دوايین
 نامه ي ماموستا بوو بؤ مال و مندالي.

ماموستای شه هيد روژي ۱۹۸۸/۳/۹ له کاتي سهردانيدا، که نه وکاته
 نه دنامي مه کته بي سياسي و بهرپرسی مه کته بي عه سکه ري بزوتنه وه
 بوو، بؤ به سهر کړدنه وه ي باره گاگاني ناوچه ي (سيمان) له نزيك
 هه له بجه له ريگاداو له کاتي ده ستنويزگرتن له سهر سه رچاوه ي کاني
 ئاوي گوندي (سيمان)، رژيمي به عس ده سته دکات به بؤردومان کړدني
 ناوچه که، له وکاته دا گولله توپيک له نزيك سه رچاوه ي ئاوه که وه
 ده که ويته وه و ماموستا و دوو هاوه لي شه هيد دهن. ماموستا هه ميشه
 خوي له دوعا کانيدا داوي ده کړد خودا به پله ي به رزي شه هيد ي
 بگه يه نيټ. پيويسته نه وه ش بووتريت که ماموستا ماوه يه کي زؤر بوو
 که نه گه رابؤوه ناو مال و مندالي و کاتيکيش که گه راپيه وه به شه هيد ي
 گه راپيه وه. تهرمه پا که که شي له گوړستاني (به هه شتي موچه ممه دي) له
 شاري سني کوردستاني ئيران نه سپه رده ي خاک کړا.

شہید: یاسین موحہ ممد نہ مین جہ مہ کہریم
ناسراو بہ (مہلا یاسین)

سالی ١٩٣٦ له هاوینه هه واری زهلمی نیو باوهشی هه ورامانی
سه رکەش له دایک بووه، ژیا نی مندایی له نیو باخ و په نا تاق و هاوړی
له گهل جوانی سروشتی هه وراماندا گوزهراندووه.

مه لا یاسین که سیکی کومه لایه تی بووه و ته مه نی لایوی خوی له گهل
ماموستا (سه لاهه ددین موحه مه د به هادین) و ماموستای شهید
(ئه حمه د کاکه مه حمود) و... هتد به سه ر بردووه، هه ر له بهر نه و دی
باوکی (خه لیفه حه مه ئه مین) بنه ماله یه کی ئه هلی مزگه وت و دیندار
بوون (مه لا یاسین) یش شاره زایی باشی زانسته کانی (ته فسیر و عه قیده و
فیقه) ده بیّت.

شهید هه ر له ته مه نی گه نجی تییه وه به هو ی کاریگه ری ماموستا مه لا
عوسمان عه بدو له عزیز ناشنای کاری ئیسلامی ده بیّت و هه ر له بهر
ئه وه شه که ده ورو بهر نازناوی (مه لا یاسین) ی به سه ردا ده برن. شهید له
فه رمانگه ی کشتوکال له سیروان ده بیّت فه رمان بهر، تا ئه وه بوو له
را په رینه که ی خه لکی هه له بجه و هه وراماندا دژی حزبی به عس له سالی
١٩٨٧، مه لا یاسین که خوی یه کیك بوو له ئه ندامه چالا که کانی
رێکخستن و به شدار بووان، ده ستگیر ده کریّت و له گهل چه ند که سی تردا
له نزیك (سه یدصادق) زینده به چال ده کریّت، تا سالی ١٩٩٥ ئه و گۆره
به کومه له دۆزرایه وه و له گۆرستانی (ده رویش خه جی) له خورمال
به خاک سپێردرا نه وه، مه لا یاسین دوا ی خوی شهش کوړو یه ک کچی
به جیه یشته وه به ناوه کانی (موحه مه دو والی و عیرفان و ئیحسان و
موسلیم و موئین و په یمان).

شەھىد: مۇجەھمەد فەرھاد رۆستەم مەھمۇد

سالی ١٩٤٩ له گوندی (هانه‌ی قوول) ی نێو باوه‌شی هه‌ورامانی له‌دایکبووه‌، ته‌مه‌نی مندالیی له‌ هانه‌ی قوول و هه‌ورامانی سه‌رکه‌شدا به‌سه‌ربردووه‌.

شه‌هید له‌ ته‌مه‌نی لاویتییدا ده‌بیته‌ فه‌رمانبه‌ری وه‌زاره‌تی کشتوکال. سالی ١٩٧٦ هاوسه‌ری ژیا‌نی هه‌ل‌بژاردووه‌ و خێزانی پێکه‌وه‌ناوه‌. سالی ١٩٨٧ سته‌م و زۆرداریی حزبی به‌عس و له‌ کاک موچه‌مه‌د ده‌کات ریگای چیاکان هه‌ل‌بژیری و ده‌بیته‌ پێشمه‌رگه‌ی بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامی له‌ هێزی (سه‌لاحه‌ددین).

شه‌هید چه‌ندین جار له‌ گه‌ل‌ برائێشمه‌رگه‌کانیدا زه‌به‌ری کاریگه‌ر له‌ به‌عسییه‌ خوێنخۆره‌کان ده‌وه‌شێنێت، سه‌ره‌نجام له‌دوای کاره‌ساتی کیمیا‌بارانکردنی هه‌له‌بجه‌ له‌ ١٩٨٨/٣/١٦ و شه‌هید کردنی ئه‌و شاره‌ له‌ لایه‌ن رژیمی به‌عسه‌وه‌، کاکه‌ موچه‌مه‌د له‌ نزیک ئۆردوگای (دزلی) ی سه‌ر به‌ کوردستانی ئێران به‌هۆی بوردومانی چه‌کی کیمیاوی له‌ لایه‌ن فڕۆکه‌کانی پزیم له‌ میژووی ١٩٨٨/٤/٣ شه‌هید ده‌بی‌ت، پاشان ته‌رمه‌ پاکه‌که‌ی له‌ گۆرستانی (هه‌زار خانی) له‌ کوردستانی ئێران به‌خاک ده‌سپێردرێت.

شهید: جه مال مه ولود موجه ممه د

لە ۱۹۶۹/۴/۲ لە شارى (سليمانى) لەدايكبوه، لە قوتابخانەى (شيخ) مەحمودى كورپان) دەخريته بهرخويندن و قۇناغى سەرەتايى تەواو دەكات و قۇناغى ناوەندى و دواناوەندى لە قوتابخانەى (سەلاحەددىن)ى كورپان تەواو دەكات و لە بەشى ياساى زانكۆى (موصل) وەرەدەگيريت.

شەھىد سالى ۱۹۸۶ پەيوەندى بە ريڭخستنى ئىسلامىيەوە كردووه لە قۇناغى دووھەمى زانكۇدا، كاتيڭ بە ئىجازە لەمالەوہ دەبىت شەوى ۱۹۸۸/۵/۱۰ لە مالەوہ لەلايەن ھىزەكانى ئەمنى سليمانىيەوہ دەستگير دەكرىت، دواى چەند رۆژ بەسەر دەستگير كردنى كاك جەمال داو لە ۱۹۸۸/۵/۳۰ سەرچەم خىزانەكەشيان دەستگير دەكرىن و خوشكىڭى كاك جەمال كە قوتابى پۇلى شەشەمى ئامادەبى دەبىت، لە كاتى سەيكرىدنا كاتى كە ئەمنەكان خۇيان دەكەن بە مالدا تووشى (جەلئەى دل) دەبىت، چوار خوشك و براپەكى ئەو سالە خویندىيان دەفەوتىت، خوشكىڭىشى كە بەميوانى گەپابوويەوہ شوى كردبوو، كە مامۇستاش بوو، ماوہى چوار سال فەسلكر او مندالىڭى لەزىندان لەدايك بوو، دواى چەند رۆژىڭىش خانووەكەيان تىكەدەدرىت و تەخت دەكرىت، پاشان لە ۱۹۸۸/۱۲/۲۰ دا خانەوادەى كاكە جەمال ئازاد دەكرىن، ئىدى لەوساتەوہ خانەوادەكەشيان دەنگووباسى كۆپەكەيان نازانن تا دواى رووخانى رڭىمى بەعسى گۆپەگۆپو لە سالى ۲۰۰۳ وەفاتنامەى كاكە جەمال لە كەركوك دەدۆزىتەوہ كە لە مێژووى ۱۹۸۸/۵/۳۰ دا گوللەبارانكر اوہ.

شهیدانی داستانی قهلاتوکان

شه‌وه‌زه‌نگه‌و

تروسکه نایه

ده‌لیی ئاشی ئاولییراوه

ئه‌و پیده‌شت و ره‌وه‌زو چۆل و چیا‌یه

قه‌ندیل کزو دۆش داماه‌و

(مامه‌نده) خه‌مبار و ماته

له هه‌موولا خه‌مبارانه‌و

بزه قاته

مزگینیی بی وائیستا له‌و بناره

چه‌خماخه‌ی نووری قورئانه

گه‌وه‌و ته‌لان و ره‌وه‌زی کوردستانم

لییره‌واری ئه‌رخه‌وانه

هه‌موو بستوو ئاسۆگه‌یه‌ک

ئیستا ده‌ربه‌ندی بازبانه

گشت تاشه‌به‌ردیکی ئیره

بو خوی به‌رده قاره‌مانه

بست به‌بستی گردی ره‌مکان

لاپه‌ره‌ی به‌خوین نووسراوی

ژیاننامه‌ی که‌له میردانو

سه‌روه‌ریی چه‌ندان داستانه

شهیدانی داستانی قه لاتووکان

شهوهزه نگه و

تروسکه نایه

ده لېی نأشی ئاولېپراوه

ئهو پېده شت و ره و هزو چول و چیايه

قه ندیل کزو دوش داماوو

امامهنده خه مبار و ماته

له هه موولا خه مبارانه و

بزه قاته

مزگینی بی وائیستا له و بناره

چه خماخه ی نووری قورئانه

گه وه و تهلان و ره و هزی کوردستانم

لېرپه واری ئه رخه وانه

هه موو بستوو ئاسوگه یه ک

ئیستا دهر به ندی بازiane

گشت تاشه به ردیکی ئیره

بو خوی به رده قاره مانه

بست به بستی گردی ره مکان

لاپه رهی به خوین نووسراوی

ژیاننامه ی که له میردان و

سهره وریی چهنان داستانه

کاتیڤ هیڙی (ئیمامی حەمزه) ی بزوو تنه وهی ئیسلامی به فهرماندەیی مامۆستا عەلی باپیر له ١٩٨٧/٨/٢٠ له قەلاتووکانی بناری قەندیل جیگیربوو، چەندان بێکە و بارەگای لەوسنووڕەدا کردنەو و بوو بە مەلەبەندیکی هیڙی پێشمەرگە ی ئیسلام و بانگەوازو رێکخستن، رژیمی بەعس گرتیەکی گەورە ی لەسەر دڵ پەیدا بوو، لەدوو سەرەو و خۆی بە دوژمنی بابەکوشتە ی ئەو هیڙو پێشمەرگە خواناسانە دەزانی، لەلایەکەو و پێشمەرگە ی ئیسلام و پابەندی شەریعەت بوون، کە ئەو لەگەڵ نیازە ئیلاحادی و صەلیبییهکانی بەعسی عەلمانی و کافر دا تێکدەگیرا، لەسەر یکی دیشەو و کورد بوون و بەرگریکردن لە کوردستانیان بە فەرز دادەناو دەست تێکە لاوکردن لەگەڵ پژییمان نەک هەر بەخیانەت، بەلکو بە وەرگەرپان و دژایەتیکردنی ئیسلام دەزانی، ئەو وەش بۆ یەکەم جار رەگەزی ئیمانی تێکە لاوی هاوکیشە ی شۆڕشی کورد دەکرد و عەفلەقییەکان بە مەترسییەکی قبوول نەکراویان لەقەڵەم دەدا.

چونکه دهیانزانی ئەگەر بێت و گەلی مسوڵمانی کوردستان، لەجیاتی
بیری نامۆ، ئیسلام بکاتە بەرنامەی شۆرش و خەبات و لە دەلاقی
ئیمانەوە بۆ مەسەلەکان بپوانییت و دۆست و دوژمن هەلسەنگینی،
دەهۆلی فروفیلی ئیمپریالیزی بەعس دەدرێت و بەتەواوی دەناسرێت،
بەرەوی گەل و بەرەوی داگیرکەر تەواو لێک هەڵدەویژێت، لەبەرئەوە بە
هەموو هیژو توانایەکیانەو کەوتنە پیلاننانەو و شەر پێفروشتنیان،
هەر لەسەرەتاوە دیاربوو، کە شەمشەمە کوێرەکانی ئیمپریالیزی
عەفلەقی چاویان بە و تروسکاییانە هەڵنایەت، کە شەو زەنگی بنارو
رەو زەکانیان رەواندووەتەو و هیامی وەجاخ روون بوونەو و کوردو
گەرانەو بۆ رەسەنایەتی کوردەواریی بوون، ئەوەبوو لەسەرەتاوە بە

ھىرشىيىكى لەناكاو لە بەرەبەيانى ۱۹۸۸/۵/۲۴ رژىم ھىزىكى شەرى شىرى لە جاش و عەسكەر بەگژ گىردى (رەمەكان) دا كىرد، كە شىوئىيىكى سىتراتىژى و عەسكەرىيە و بىنكەيەكى ھىزى (ھەمزە) ى لىبوو، بەلام دىواى ئەوھى كە ھىزەكەى رژىم دەچنە سەر گىردەكە و تەقەى خۇشىي دەكەن، ئا لەوكاتەدا پىشەمەرگە دلىرەكانى ئىسلام، لەپىردا لىيان دىنەدەست و بە دەنگى (الله اكبر) و دەستىژى گوللەزەندەقىيان دەبەن و تىكىيان دەشكىنن و كەلاكىك و كۆمەلىك چەك و تەقەمەنىيان پى لەدىواى خۇ جىدىلن و بە ژمارەيەك كۆژراو و برىندارەوھ سەربەرەو ژىر بەشىوھەك كە كەس ناگاتە كەس ھەلدىنەوھ.

بەلام جارىكى تر رژىم بۆ تىھەلىنانەوھى شىكستەكەي و بەنىازى زەبىر وەشاندىن لە پىشەمەرگەى ئىسلام لە پۆژانى (۱۸-۱۹/۷/۱۹۸۸) دا دەستدەكاتەوھ بەجموجل و ھىزىكى بىشومار لە جەيش و جاش رەوانەى سىنورى قەلاتوكان دەكات و سەرەنجام لە ۷/۲۰ وھ ھىرشىيىكى چىرو فراوان بە پىشتىوانى فرۆكەى جەنگى و تۆپخانەكانى قادراواو شەروىت و سەيد ئەھمەدان بەئاراستەى قەلاتوكان دەستپىدەكات و ھىرشەكانىشى بە پلەى يەكەم بۆ سەر گىردى رەمەكان چىر دەكاتەوھ، كە بەتەنبا پىشەمەرگەى ھىزى (ھەمزە) ى بزوتنەوھى لى بوو، دىيارە جگە لە گىردى رەمەكان پىشەمەرگەكانى ھىزى ھەمزە لە بەرزايىيەكانى (پۆژ تەرازوو جىقنە) و تەواوى بەرەى پىشەوھى قەلاتوكان جىگىر بوو بوون وەك چىا پىشيان بە دوزمنى داگىركەر گىرتىبوو، ھەروھەا لەسنورەكەدا پىشەمەرگەى پارتى و شىوعى لە دىوى رەزگە و يەكىتى و سۆشالىست و پارتى گەلىش لەبەرى عەوبەكرەو كوپكى كاوى ھەبون، لەئاكامى ئەو شەپە نابەرەبەرەشدا، كە سى شەوو سى رۆژى خاياندو پىشەمەرگەكانى بزوتنەوھى ئىسلامى ئەوكاتە بە فەرماندەيى مامۇستا عەلى

باپىر قارەمانىيەكى كەم وئەنەيان نواندو زىانى قورسى گىيانى و مادىيەت
بەدوژمن گەياندو بەدەيانيان لىكوشىت و برىنداركردن، سەرەنجام
سەرورەيەكى مېژووويان بۆ ئىسلام و شوپشى رىزگاربخوانى گەلى كورد
لەسەرورەندى جەژنى قورباندا بەخوئىنى چوار پېشمەرگەى قارەمان
تۆماركرد، كە برىتىن لە (عەبدورپەرھمان مەحمود سەئىدو ئەحمەد حەمەد
ئەمىن عەبدوللاو عومەر ئەحمەد خدر و تاهىر عەبدوللا مەمەنداۋەيى)، جگە
لە برىنداربوونى مامۇستا عەلى مەمك، ھەر لەبارەى ئەم داستانە و ئەو پۆلە
شەھىدە ۋە (كۆسارى) لە قەسىدەى (رىبوارى نامۇ) دا دەلى:

خۆشم دەۋىي

خۆشەويستىت گىچەلىكە و

لەدونىادا يەخەم دەگرىت

خۆشم دەۋىي خۆشەويستىت

دلىبابە لەسەر رىگا

چەقۇيەكە و سەرم دەبرىت

خۆشم دەۋىي خۆشەويستىت

ۋەكو ھەر حەوت ھەلۇيەكەى قەلاتوۋكان

خاتر جەمم بەرەو مەرگ بالان دەگرىت

خۆشەويستىت با زۆر تۆرى دانراۋىش لاقى بگرىت

با زۆر ئەرقەمى دوو پشكەش

لەسەر رىگا پەنجەى يەكپەرسىتى ببرىت

با زۆر نەمروودو صدامى عەرەب و كورد

نەۋارى تەمەنى ببرىت

دۆلىك، گردىك، ھەردەرەخسىت

وئەنى ھەر چوار كۆترە مل بەخوئەكەى

گردى (ارەمکان) لەباۋەشى گەرمى بگرىت

شەھىد: ئەبدۇرپەھمان مەھمۇد سەئىد
ئاسراۋ بە مامۇستا (ئەبدۇرپەھمان لۆتەرى)

سالی (۱۹۵۶) له گوندی (لوتهر)ی بهری مه رگهی سهر به قهرای
دوکان چاوی به ژیان هه لهنه اوه، له تهمه نی شهش سالی دا دهنیردینه
به رځویندن و هه ردو قوناعی سهره تایو و ناوه ندی له شاروچکهی
بنگرد ته واو ده کاتو سالی (۱۹۷۹) خیزان پیکه وه دهنیت.

دواتر بؤ دریزه دان به خویندن ده چیتته په یمانگای ماموستانیان له
سلیمانی، هه رله ویش بؤ وه رگرتنی زانسته شه رعیه کان ماوه یه ک له
حوجره و له لای ماموستا نه حمه دی ریش ده خوینی و دواي ته واوکردنی
په یمانگای ماموستانیان ده بیته ماموستا و له قوتاخانه ی گونده که یان
داده مه زریټ.

شه هید ماموستا عه بدورپه حمان لوتهری له سالی (۱۹۸۳) وه به هوی
نزیکی و ناشنایه تی له گهل ماموستا عه لی باپیردا وه ک گه نجیکی
هو شیارو تیگه یشتوو و چالاک دهرده که ویت و دواتر وه ک نه ندامیکی
کارای ریځخستنه کانی بزوتنه وه لیبروانه نه رکه کانی راده په ریټی، تا
دواچار له (۱۹۸۷/۷/۲۱) له گهل پوټیک ماموستا و لوی نیسلا مخوازی
ده قهری بیتویندا هیجرت ده کات و دواي دامه زرانندی هیزی (حه مزه)
ده بیته نه ندامی هیزو له ناو پیشمه رگه دا ده بیته نمونه ی مروقی نازاو
به وبقارو فه رمانده یه کی لیوه شاوه.

ماموستا له داستانی قه لاتووکاندا رولی جوامیرانه ده گپریټ و یه کیټک
بووه له و که سانه ی که به شداری دژه هیرشه که ی کردووه بؤ شکانندی
گه ماروی دوژمن له سهر گردی ره مکان و هه ر له و دژه هیرشه شدا له
(۱۹۸۸/۷/۲۲) به پله ی به رزی شه هیدی گه یشت و هه ر له و گرده ش به
خاک سپردرا.

شه هید ماموستا عه بدورپه حمان له وه سیه تنامه یه کدا که بؤ
ماله وه یانی نووسیوه ئاموژگاری کوره که ی ده کات (که ریگای باوکی

به رنه دات) و دواي خویشی (جیهاد و روشناو رۆژگار) بۆ رابوونی
ئیسلامی کوردستان به جیدیلّی، هه روه ها نه و زۆر جار نامۆژگاری برا
پیشمه رگه گانی ده کردو ده یگوت: "برا کانم، نه م ئایینه نه مانه ته

مامۆستا عه لی باپیرو شه هید عه بدو پرده حمان لۆته ری

له لای ئیمه، جا هیوادارم بۆ خزمه تکردن به م ئایینه پیروژه لیبراو و
پشوو درێژبین، تا به و په ری روو سوورییه وه بچینه وه بۆ باره گای خواي
په روه ردگار".

به م پییه مامۆستا عه بدو پرده حمان وه کو مامۆستا و فه رمانده یه کی
جه ربه زه هه میشه وانه ی نه به زیی و هۆشیایی و ره وشت به رزیی
به کردار و گوفتار ده گوته وه، به وریایی و چاو کراوه یی و ئومید و
هیوا یه کی به رزه وه له گه ل خه لک و برا پیشمه رگه کانیدا هه ل سوکه وتی
ده کردو کاریگه ری زۆری به سه ر خزم و که سوکاره که یه وه هه بوو.

شہید: **نہ محمد جہمہد** **نہ مین عہدوللا سکتانی**
ناسراو بہ (نہ محمد شاسوار)

سالی (۱۹۶۶) له گهړه کی (گلنجان) ی شاری رانیه ی دامینې کیوه پرهش له دایکبووه، قوناغی سهره تایی له قوتابخانه ی ئاکوړی سهره تایی و ناوه نديشی له ناوه ندی (رانیه) ی کوړان ته واوکردووه، به هوۍ زیره کییه وه بۆ ته واوکردنی شه شه می ئاماده یی ده چیته ئاماده یی هه لکه وت له شاری سلیمانی، به لام به هوۍ نه خوښییه کی سه خته وه ئه و ساله ناتوانی به شداري تاقیکردنه وه کانی سهری سال بکات، سالی

دووه مو له هه مان قوتابخانه دا پۆلی شه شه می ئاماده یی ته واو ده کاتو به کوۍ (۷۸) نمره له (په یمانگای ته کنیکی، به شی یاریده دهری پزیشکی) موسل ودرده گیرۍ.

دوای سالیك دهوامی په یمانگا به هوۍ تیكه لاوبوونی له گه ل کاري ئیسلامی و هه سستی شوړشگړی نه یوانی دریژه به خویندن بدات، بویه به هوۍ ئه لقه به ندی به ریڅخستن و نزیکی له ماموستا علی باپیر له ۱۹۸۷/۷/۲۱ له گه ل پۆلیك ریڅخستنې تردا وه هه لوه به ره و قه ندیل ده کشی و ده بیته پیشمه رگه ی بزوتنه وه ی ئیسلامی و دوای پیکه یتانی هیزی (حه مزه) ده بیته ئه ندای هیز.

شه هید ئه حمده شاسوار بهر له ژیانی پیشمه رگایه تی و هکو لاویکی ئیسلامخواز له جموجولدا بووه و ملی بۆ سیاسه ته کانی رژیم و ته نانه ت سه ربازیش که چ نه کردووه، شه هید له ناو خیزان و گهړه و

هاوێلانی شیدا نموونە ی دل نەرمی و ریزو و یقار بوو و خۆبندن و کاری ئیسلامی و کەسابەتی پێکەوه گریڤاون. شەهید گەرنگی بە زانستە شەرعییەکان داو و لە سالانی (١٩٧٨) و (١٩٧٩) لای مامۆستا مەلا ئەحمەدی قازی خۆبندووێتی و شارەزایی لە فکری چەپدا ھەبوو و بە بەرچاوپوونی و شارەزایی ھەوێل گەل لاو سەر لێشێواو ھەکاندا کەوتوو و تەگفتوگۆ ھە.

کاک ئەحمەد شاسوارو چەند پێشمەرگە یەکێ قەلاتوکان، ھێزی ھەمزە

زۆر خولیای خۆبندن ھەو و خۆپۆشێرکردن بوو و بەر لە سالێ (١٩٨٢) پەيوەندی بە کۆمەڵە ی رەنجەرانی کوردستان ھەبوو. شەھید لە سەردەمی پێشمەرگایەتیشی لە ناو برا پێشمەرگەکانیدا ھەکو مامۆستا و کەسیکی خاوەن و یقار سەیری دەکرا و دلنەرمانە

لەگەل ھاوسەنگەرانىدا دەجوولايەو ۋە نموونەى ئازايەتى
چاۋنە ترسىيش بوو.

كاتىك رژىمى بەس و جاش و تۆكەرەكانى لە مانگى حوزەيرانى
(۱۹۸۸) دا ھىرشىيان ھىنايە سەر قەلاتووكان و گردى رەمکان، ۋەك
فەرماندەيەكى مەيدانى دەرکەوت و كاتىكىش ئەلقەى گەمارۆى دوژمن
بۆ سەر گردى رەمکان و پىشمەرگەكانى بزووتنەو تەسك بوو ۋە، لە
دژە ھىرشىيكا كە بە فەرماندەيى مامۇستا عەلى باپىرو دەستەيەك
پىشمەرگە ئەنجامدرا ئەلقەى گەمارۆى دوژمن شكىنزا، كاك ئەحمەد
شاسوار يەككە لەو پىشمەرگانە بوو و بەوپەرى ھىممەت بەرزىيەو
بەشدارىكرد، ھەر لەو دژە ھىرشەداو لە ۱۹۸۸/۷/۲۲ سەر بەرزانە
گيانى لە پىناوى خواو چەوساواندا بەخشى و ھەر لە سەر گردى
رەمکانىش بە خاك سپىردرا.

شايانى باسە شەھىد ئەحمەد شاسوار لە بوارى پزىشكىشدا رۆلى خۆى
دەبىنىو بە دلسۆزى و دلفراوانىيەو خزمەتى پىشكەش دەکرد.
شەھىد ئەحمەد شاسوار زۆر خۆشەويستى كۆسارى شەھىد بوو ۋە
لەبەر پەرۆشى و خۆشەويستى و لى بە ھەر مەندوبونى شىعەرىكى بەناوى
(قوتابى و مامۇستاي شەھىد) بۆ نووسىو ە.

شەھىد: عومەر ئەحمەد خدر
ئاسراۋ بە (عومەر بۆسكىنى)

سالی (١٩٦٩) له گوندی (بۆسکین) و له باوهشی بیتویندا له دایک بووه، پاشان له قوتابخانهی بۆسکینی سه‌ره‌تایی ده‌نی‌یه‌ به‌رخویندن، دواتر بواری خویندنی نابیت و سه‌رقالی کارو که‌سه‌به‌ت و شۆفی‌ری ده‌بیت.

شه‌هید عومه‌ر بۆسکینی له‌ سالی (١٩٨٧) دا به‌هۆی سه‌دای زۆلالی ئهو کاروانه ئیسلامیه‌ی ده‌قه‌ره‌که‌ و کوردستانی به‌گشتی گرتبووه‌وه، به‌ته‌واوی بێدار ده‌بیته‌وه‌ و ده‌سته‌به‌رداری کوێره‌ رێیان ده‌بیت و په‌یوه‌ندی به‌ ریکخسته‌نه‌کانی بزوتنه‌وه‌وه‌ ده‌کات و سالی (١٩٨٨) یش بریاری په‌کجاری ده‌دات و له‌ هی‌زی چه‌مه‌ ده‌بیته‌ پێشمه‌رگه‌ و چه‌کی به‌رگری له‌ ئاین و گه‌ل و نیشتمان ده‌کاته‌ شان و خولیای شه‌هیدی ده‌که‌وێته‌ که‌له‌یه‌وه‌، هه‌ر بۆیه ئازایه‌تی و چاونه‌ترسی ده‌بیته‌ خه‌سه‌له‌تیکێ زه‌قی کاکه‌ عومه‌ر، کاتی‌کیش به‌عسی دیکتاتۆر به‌ جه‌یش و جاشیکێ زۆره‌وه‌ له‌ کۆتایی حوزه‌یرانی (١٩٨٨) هی‌رش دینێته‌ سه‌ر قه‌لاتووکا‌ن و گردی ره‌مکان که‌ بنکه‌ و باره‌گا‌کانی هی‌زی چه‌مه‌ی لێده‌بن، شه‌هید عومه‌ر په‌کێک له‌ پێشمه‌رگه‌ قاره‌مانانه‌ ده‌بیت که‌ وه‌ک به‌ور به‌گژ دوژمندا ده‌چینه‌وه‌، له‌گه‌ڵ ده‌سته‌پیکردنی نێزه‌هی‌رش پێشمه‌رگه‌کانی ئیسلامدا بۆ سه‌ر دوژمن له‌ گردی ره‌مکان، شه‌هید عومه‌ریش خۆی پینا‌گیریت و به‌ (الله اکبر) له‌سه‌نگه‌ر دێته‌ ده‌ره‌وه‌ و په‌لامار ده‌باته‌ سه‌ر دوژمن و له‌و کاته‌دا به‌ په‌له‌ی به‌رزی شه‌هیدی ده‌گات.

باوکی ده‌رباره‌ی شه‌هید عومه‌ر ده‌لێت: "ئه‌و ئه‌وه‌ی لێی نه‌ده‌ترسا مردن بوو، له‌ناوخۆشدا زۆر رقی له‌ دوژمن ده‌بووه‌وه‌ و زۆر جار قه‌ستی ده‌کرد به‌ ئۆتۆمبیله‌که‌ی خۆی به‌ ئۆتۆمبیله‌کانی رژێمدا بکێشی، بۆیه

كاتىك ھەۋالى شەھىدبوۋنى عومەرم بىست زانىم ھەماسە
گرتوۋىيەتى ۋە ھەلىكوت ۋەتە سەر دوژمن".

شەھىد عومەرىش بەر لە شەھىدبوۋنى دەيگوت: "سوپاس بۇ خوا بەر
لەۋەى لە خزمەتى كۆپرە رىياند تۈۋشى شتىك بىم، بۇ باۋەشى ئىسلام
گە پامەۋەۋ لەۋەش بەۋلاۋەتر بوۋمە پىشمەرگە يەك لە رىزى پىشمەرگە
دلىسۆزۈ فىداكارەكانى بزوتتەۋەى ئىسلامى".

كاك عومەر بۆسكىنى دۋاى شەھىد بوۋنىشى لە ۱۹۸۸/۷/۲۲
تەرمەكەى ھەر لە سەرگىردى رەمەكان (ئەۋ شۈيۋنەى بە خۈيۋن
سەرۋەرى بۇ ئىسلام ۋ كوردستان تىدا تۆماركرد) لە گەل ھارپىيانى
ترىدا بە خاك سپىردراۋ بە رەبەنى مالىئاۋايى لە ژيانى دۈنيا كىردۈ بە
رووسۈۋرى بەرەۋ بارەگەى پىر لە مېھرى پەرۋەردگار گەراپەۋە.

شه هید: تاهیر عه بدوللا قادر
ناسراو به (تاهیر مه مه نداوهیی)

سالى (۱۹۷۰) لە گوندى مەمەنداۋەى بەرى مەرگەى سەر بە
 شارۋچكەى بنگردى سەر بە قەزاي دووكان لە بىنەمالەيەكى
 ئاينىپەرۋەر لە دايكبوۋە، ژيانى مندالىشى ھەر لەۋى بەسەر بىردوۋە،
 قۇناغى سەرەتايى لە قۇتباخانەى گوندى قەرەتەپە و ناۋەندىشى لە
 بنگردو سەنگەسەرۋ قەلادى تەۋاۋىردوۋە، دواتر لە خانەى
 مامۇستايانى سلىمانى ۋەرگىراۋە، بەلام نەچۋوۋە، ئەمجار بەرەبەرە
 بەھۋى نىكى لە مامۇستا سەيد عەبدوللاى لۆتەرى چاۋو دلى
 بەئىسلام رۇشن دەبىتەۋە و شارەزايى پەيدا دەكات بەجۇرىك لەگەل
 گەرەبوۋنىدا خۇشەۋىستى ئىسلام و كارى ئىسلامى تىكەلاۋى
 گۆشت و خويى دەبىت، بۇيە كاتىك قەندىل و پىشمەرگەى ئىسلام
 دەستەملانى يەكتىبون، كاك تاهىر ۋەكو لاۋىكى ئىسلامخاۋو
 خواۋىست، لەگەل مامۇستاي ناۋىراۋا سالى (۱۹۸۸) پەيوەندى بە
 ھىزى ھەمزەى بزۋىتەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات و سەرەرزى دۇنياۋ
 دۋارۋى خۇي و گەلەكەى لەۋەدا دەبىنەتەۋە كە ئامىز لە چەكى بىرا
 ۋەرىنى و لەسەر لوتكەى ھەرە بەرزى ئىسلام كە جىھادە ئۆقرە بگرى.
 شەھىد تاهىر پىش چۈنەدەرى كە بەھۋى روۋخانى گۈندەكەيان
 لەلايەن رىئەۋە لەئوردوگاي پىرەمەگروۋن نىشتەجى دەبن و لەۋى بە
 باۋكى دەلى: "باۋكە مەن عەسكەرى و جاشايەتى ناكەم و دەپۇمە
 دەرەۋە دەبمە پىشمەرگە و جىھاد دەكەم"، لەپاستىدا پەيمانى
 خۇشى بىردەسەر.

كاك تاهىر لە ناۋ برا پىشمەرگەكانىدا خۇشەۋىست و بە ئارام و سەنگىن
 بوۋ، كاتىكىش بەعسىيە عەفلەقىيەكان بە بەشدارى تۆكەرانىان لە
 كۆتايى مانگى حوزەيرانى (۱۹۸۸) دا ھىرشىكى فراۋان دەكەنە سەر
 ناۋچەى قەلاتوۋكان، كاكە تاهىر ۋەكو ھەموو برا پىشمەرگە

قاره مانه کانی قاره مانانه سهنګه ری له دوژمن گرتو زور د لګه رماک دهجه نګا، تا سهره نجام له (١٩٨٨/٧/٢٢) له سهر گردی ره مکان گولله یه کی ره شتاله دلّه پر له باوه په که ی له لیډان خستو سهنګه ره که ی بوو به باخی ئه رخه وان و پاشان تهرمه پاکه که شی هر له ناو قه لاتووکان و له تنیشت مقه پری یه کی هیژدا ئه سپه رده ی خاک کرا.

کاک تاهیر که یه که م شه هیدی داستانی قه لاتووکان بوو له گهرمه ی شه پدا ده یگوت: "ئای چهند خوښه ئاده میزاد له پیناوی خوادا شه هید بیت، چوڼ خوډه شارمه وه! خو ئه وپه پری شه هید دهم، شه هاده تیش بهر زترین پله و پایه یه که خوا به ئاده میزادی دهبه خشی!"

کاک (طالب) ی برای له باره یه وه ده لی: "شه هید تاهیر به دلکی ساف چوو ده ره وه و خواش به دلې خو ی له گه لی کرد، هر بویه ش من شاهیدم له کاتی دانانی پرسه که یدا ئه وه ی ده هاتن بو لای دایکم به گریان وه ده یانگوت: خوژگه من بووما یه له جیګای شه هید تاهیر."

شه هید له ژیانیدا زور هزی له به جیهینانی سیله ی ره حم کردو وه له مه له وانی و کشتوکالیشدا شاره زایی هه بووه و که سیکی ده ست ره نګین بووه.

شهید: موصليح مستهفا نه‌بی

سالی (۱۹۷۱) له گوندی (میره بهگ) ی دامینی ماڅوک له بنه ماله یه کی
 ئاین په روهری سهر به عه شیره تی ئاکو له دایکبووه، قوناعی
 سهره تایي له سهرکه پکان و ناوه ندیشی له رانیه ته واوکردووه و تا پۆلی
 شه شه می ئاماده یی له رانیه دریژه ی به خویندن داوه، ماوه یه کیش له
 رانیه و له مزگه وتی (کیوه پره ش) له لای مه لا حسینی صوفیانی له
 حوجره ده خوینی و ریژه یه کی باش له قورئان له بهر ده کات.

سالی (۱۹۸۶) په یوه ندی به ریڅخستنی بزووتنه ووه ده کات و
 چالاکانه ئه رکه حزبییه کانی راده په پړتی.

شه هید له ۱۹۸۸/۱۰/۱۲ له کاتی ئه نجامدانی چالاکیه کی ناوځودا له
 شاری رانیه که ده یه وی زه بریک له دوژمن بووه شینی شه هید ده بی و
 پاشان تهرمه که ی له گورستانی کیوه پره ش، له رانیه، ته سلیم به خاک
 ده کری.

شەھىد: ئىبراھىم سابىر ئىبراھىم
ناسراۋ بە (سەرۋەر)

سالى (۱۹۷۴) لە گوندی سوسىيى دۆلى سماقولى سەر بە شارى ھەولەن
لە دايكبوو، ھەر لە سوسى ژيانى مندالىي بە سەر بردوو، پاشان
دەخرىتە بەر خويندن و تا پۆلى پىنجەمى سەرەتايى دەخوينى و ئىدى
لە خويندن دادەبرى و ناچار لە گەل کارکردندا بۆ پەيداکردنى بژىوى
ژيانى خىزانەكەى خەرىك دەبىت، كاكە سەرورەر گەنجىكى دلبەستراو
بوو بە مزگەوت و مالى خواو و لە گەل قورئانى پىرۆزدا، كە ديارى
خوايە بۆ مرقەھەكان دەستەملان دەبىت و ھاوپرى و خوينەرىكى
دانەبراوى بوو، بۆيە توانى پانزە جوزو لە قورئانى پىرۆز لە بەر بكات و
بۆ ھەمىشە بىت بە ھاوپرى قورئان.

سالى (۱۹۸۶) پەيوەندى بە بزووتنەوہى پەيوەندى ئىسلامىيەوہ
دەكات و لە مال و خىزانى دوور دەكەويتەوہ و دەچىتە ناوچەى كانى
ھەرمى و دواتر لە ھىزى شافىعى دەبىتە پىشمەرگە، ھەر لەو سالەدا لە
گوندى سوسىيى زىدى خوى لە گەل (مەلا كاوہ) ى ھاوسەنگەرىدا
لەلايەن پزىمى بەعسەوہ لەسالى (۱۹۸۸) لە پروسەى بەناو ئەنفالدا
دەگىرى و پىكەوہ شوين بزر دەكرين، ئىدى لەو ساتەوہ ھىچ ھەوال و
ئاسەوارىكى ئەو دوو ھاوہلە بەپزىو خوشەويستە ديار نىيە.

شهید: فهیسهل قادر کهریم
ناسراو به (نهوزاد)

سالى (۱۹۶۴) لە بىنەمالە يەككى ئىسلام پەرۋەرى سەر بە عەشىرەسى
سورچى لە شارى ھەوليرى مەلبەندى رەسەنايەتى و ئىسلامخوارى
چاۋى بە ژيان و ناسۆرو كۆپرە ۋەرى مىللەتەكەى ھەلىناۋە و ژيانى
منداليسى ھەر لە ۋى بە سەربردوۋە، پاشان چوۋەتە بەر خويندەن و دواى
برينى قۇناغى سەرەتايى، لە ناۋەندى (چيمەن)ى كوپان لە سەيداۋا
قۇناغى ناۋەندىش تەۋاۋ دەكات و دواتر دەچىتە ئامادەيى پىشەسازى و
ئەم قۇناغەش سەرکە وتوانە بە كۆتايى دەگەيەنىت.

شەھىد ماۋەيەكەش بە پىشەى ئاسنگەرى و دوكاندارىيە ۋە خەرىك
دەبىت.

شەھىد نەۋزاد تادى زياترو چاكتەر بە راستىيەكانى ئىسلام و
زەرۋورەتى كارو خەباتى ئىسلامى ئاشنا دەبىت و لە ناخەۋە تىنۋى
سەرھەلدانى شۆرپىنىك دەبىت كە بەيداخى (لاإله إلا الله محمد رسول
الله) ھەلبىكات و بە بىروباۋەرى ئىسلامى لە پىناۋ ھاتنەدى مافەكانى
نەتەۋەكەيدا تىكۆشىت، بۆيە كاتىك ھىزى شافىعى بزوتنەۋەى
ئىسلامى بارەگاكانى لە ناۋچەى مەلەكان دەكاتەۋە، ئاۋاتى كاكە
نەۋزاد دىتەدى و لە سالى (۱۹۸۷) دا لە رىزى ئەۋ ھىزە تىكۆشەرەدا
دەبىتە پىشمەرگە و بەۋپەرى ئازايەتى و بويىرىيەۋە ئەركەكانى
رادەپەرىنىت و زۆر ھەزى لە جمووجول و چالاكى و جەۋلە دەبىت و جگە
لە بەشدارى چەندان چالاكى و مەفرەزەدا، بە مەبەستى ئەنجامدانى
چەند چالاكىيەك و راپەپاندنى چەند فەرمانىك بەتايىبەتى لەگەل چەند
ھاۋسەنگەرىكىدا رەۋانەى ناۋ شارى ھەولير دەكرىتەۋە، ئەۋىش زۆر
دلىسۆزانە و چاۋنەترسانە بە ھاۋكارىيى ھاۋپىيانى بەرنامەى چەندان
چالاكى دادەپىزىت و بەكرەۋەش زۆرەيان جىبەجى دەكات، بەمەش
ترسو لەرزىكى زۆر دەكەۋىتە دلى دوزمەۋە و لە ئاكامى ئەۋ ھەموو

چالاکي و جموجووله شدا رښمې به عسي درنده شوين پياي
هله ده گريټ و له مانگي نازري سالي (۱۹۸۹) له هه وليړ له لايه ن ئه مني
هه وليړ وه ده ستيگر ده گريټ و به کسه ر ره وانه ي کونجی زيندان
ده گريټ و ده که ويټه بهر سزاو ئه شکه نجه داني درندانې و
جوړ به جوړ وه، جگه له وهش رښم خانو وه که يان له هه وليړ
ده پوځينيت و به مهش به ته وای بڼه ماله که يان ده که ويټه بهر شالوای
شيتانه ي ئه مننه چاوسووره کانه وه و ده يانه وې به هه موو شيوه يه ک رقی
دور منکارانه يان به سهر دا بريژن.

دياره شه هيد نه وزاد له گهل (کاکه جيهاد و کاکه ئاري) دا
ده ستيگر ده گريټ و به سه ختريڼ شيوه سزا ده درين، به لام ئه وان له و
هه موو ئه شکه نجه و ئازاره دا به کيوک له وده و بړواوه به پړووی
به عسيه کاندا ده وه ستنه وه و توژ قالک ناله خشين، هر بويه دوژمن
وه ک دواړقی خوې بړياری گولله بارانکرا ده دات و سه ره نجام له
(۱۹۸۹/۴/۱۸) دا له قياده ي جهيشي شه عبي هه وليړ له سهر ريگای
عه نکاوه کاکه نه وزاد له گهل (کاکه جيهاد و کاکه ئاري) دا به ده ست و
چاو به ستراوی به داره وه ده به سترينه وه و له لايه ن جه للا ده کانی
رښمه وه له به رده م سهرانی به عسو خه لکيکی زوردا که بؤ چاو ترساندن
هينابوويانن ده سترپيژيان ليده گريټ و شه هيد ده گريټ، دواتر
ته رمه پاکه کانيان له سهر ريگای مه خموري هه وليړ به بلدوزرو به
کومه ل ژير خاک ده گريټ.

شايانی باسه ئه و تاوانه چه په له و گولله بارانکرانی ئه و سې قاره مانه
خواويست و ميلله ت په روه ره به هوې ئه وه ي به وينه ي قيديويي
گيروه و ماوه ته وه، وه ک به لکه نامه يه کی ميژوويي له سهر درندايه تي
به عسيه کان و قاره مانيتي ئه و مروقه تيکو شه رانه به زيندوويي له بهر

ده ستدايه و هه ميشه وه كو په لويه كې رهش به نيو چاواځي
 به عسييه كانه وه ده مينځته وه، هه روه ها نركه ي (الله اكبر) ي ئه و
 قاره مانه دل پر له باوه پانه له كاتي گولله بارانكردنيان دلي دوزمني
 له رزاندو تيځگه ياندن كه دروشمي جهاد و خه بات و تيځكوشان به خوځين
 نه خشاوه و كارواني خواويستان و هه قخوازانيش به گرتن و كوشتن
 ناگه پټه وه دواوه. شهيد كوڅساري شاعيريش له باره ي ئه م سئ
 شه هیده وه له به شيكې قه صیده ي (ريښواري نامو) دا ده لي:

گر مه ي ته كبري زولالي پكړاوي

(ثاري) و (اجيهاد) و (نه وزادام

هه رچه نده باوه شي عه موود بمگريت و

په ر و چاوم بيه ستيت و

گوريس له باسكم بئاليت

ته كبري كه و

قورگي تفهنگ

ده نوو سينم

زراوي مردن ده توقينم

پوځتال رهش و

سهر به هه شي دائيره ي شه عبيي عه نكاوه

پينج پينج به ره و ميزي باوه ر

دليان له خه و

هه لده ستينم.

شهید: لوقمان سهید عزیز
ناسراو به (جیهاد)

سالی (۱۹۶۵) له بڼه مالیه کی ئیسلام په روهری سهر به عه شیره کی مه موندی و له که سنه زانی سهر به هه ولیر هاتووه ته دنیاوه، ژيانی مندالیشی هه له وی به سهر بر دووه و خویندنی سهره تایشی هه له وی ته واکر دووه.

سالی (۱۹۸۶) په یوه ندی به ریڅخسته کانی بزوتنه ووهه کردووه و له سالی (۱۹۸۷) دا له باره گای دۆلی سماقوولی سهر به هیزی شافیی بووه به پیشمه رگه و چه کی شهره فو جیهادی کردو ته شان، له بهر لیها تووی هه رزوو کراوه به فهرمانده ی که رتو دهیان جار به مه فهرزه دابه زیوه ته سهر ریگا گشییه کانی هه ولیرو شاروچکه کان و له گهل برا پیشمه رگه کانیدا بۆسه یان بۆ دوزمن و به کریگی راوانی رژیم داناوه، به گونده کانی دهشتی کویه و خوشناوه تیدا جهوله ی جوراوجوریان نه نجامداوه و له پال نه مه شدا به ئهرکی بانگه وازو هوشیار کردنه وه ی جه ماوه ری هه ستاون. هه روه ها چند جار یکیش به ئهرکی پیشمه رگانه و راپه پاندنی کاروباری ریڅخستن دابه زیوه ته ناو شاری هه ولیرو له میانه ی ئه م کارو جموجوول و جهوله و چالاکیانه شدا چندان جار تووشی مه ترسی و ئاسته نگو کو سپو ته گهره بووه و له گهل مه رگدا رو به پرو بۆته وه.

جگه له وه ی له نیوان باره گا کانی سماقوولی و باليسان و مه له کان و قه لاتووکاندا هاتو وچوی هه بووه و به شداری له شهره کانی ناوچه ی خوشناوه تی دژ به رژیم کردووه، به تاییه تی له شهره ی چپای (به نه باوی) مانگی ئابی (۱۹۸۷) دا بۆ ماوه ی (۱۲) رۆژ وک چپا له گهل هاوسه نگرانیدا به رامبه ر به رژیمی به عسی داگیرکه ر وه ستایه وه.

کاتیکیش رژیم له (۸/۲۵/۱۹۸۸) دا دوا ی وه ستاندنی شهره ی نیوان (عیراق - ئیران) هیرشیک ی گهره ی هیئایه سهر ناوچه نازاد کراوه کانی

ناۋچەى خۇشناۋەتى ۋە ھىزى پىشمەرگە ناچار بە پاشەكشە بوۋى،
 شەھىد جىھاد لەگەل مەفرەزە پارتىزانەكانى ھىزى (شافىعى) دا بۆ
 ماۋەيەك لە چىياكانى دۆلى خۇشناۋەتى مانەۋە، دواتر بە برىارى
 سەۋى خۇيان لە مانگى ئابى (۱۹۸۸) لە چىاي (ھەۋرى) ۋە بە شىۋەى
 پارتىزانى ۋە پىبەپى دابەزىنەۋە ناۋ ھەۋلىر، شەھىد جىھادىش
 دىسۆزانە ۋە بە ھەماسەتى شاخەۋە، بەگەرمى كەۋتەۋە كاروچالاکى ۋە
 بە سەركردنەۋەى رىكخستەكان ۋە شەۋو رۆژى پىكەۋە گرى دەدان، تا
 سەرنەجام رژىمى فاشىستى بە غداۋ دەزگا سىخوپرەكانى ھەستىيان بە
 جىمجوۋلەكانى كىردو لە ئاكامدا پاش زىجىرەيەك چالاکى لە مانگى
 ئازارى ۱۹۸۹دا لە لايەن ئەمنى ھەۋلىرەۋە دەستگىركراۋ كەۋتە بەر
 سزاۋ ئازارى بە عىسىيەكان ۋە خىستىيانە كۈنجى زىندانەۋە، دوابەدۋاى
 ئەۋە خانەۋادەكەشىيان دەستگىركراۋ بۆ ماۋەى (۶) مانگ راپىچى
 زىندانى (سەماۋەى) باشۋورى عىراق كران ۋە خانوۋەكەشىيان بە بلدۆزەر
 خاپوۋرو ۋىران كرا.

بەلام ھەموۋ ئەۋ سزاۋ رەفتارە نامرۇقنانە ۋەرى كاكە جىھادىيان
 نە لەخشانىدو ھەر لەسەر بىۋاۋ رىيازى خۆى مەردانە مايەۋە، دواچار
 رژىم رقى شىتەنەى خۆى بەسەردا رشتو لە رۆژى (۱۸/۴/۱۹۸۹) داۋ
 لە قىيادەى جەيشى شەعبى عەنكاۋە لە ھەۋلىر دۋاى دەستو چاۋ
 بەستىيان لەگەل (كاكە نەۋزادو كاكە ئارى) دا گۈللەباران كراۋ ئەۋانىش
 بە ھاۋارو دەنگى (الله اكبر، الله اكبر، الله اكبر) ۋە لامى گۈللەيان
 دايەۋەۋە دوزمىيان توۋشى شەرمەزارى كىردو مىژۋىيەكى پىر لەشانازى ۋە
 سەۋەرىيان بۆ خۇيان ۋە بزاڧى ئىسلامىي كوردستان ۋە شۆرپشى
 رىزگارخىۋازى كوردو خانەۋادە سەربەرزەكانىيان ۋە ھەۋلىرى ھۆلاكو
 بەزىن تۆماركىرد.

رزىمى دېندەى بە عس بە مەش دلى ئاوى نە خوار دەۋە، بۆيە دوانىر
 تەرمى ئەم شەھىدە قارەمانانەى بە بلدۆزەر لە سەر رىگای ھەولير -
 مەخمور بە كۆمەل زىر خاك كردن، شايانى باسە بە ھۆى بلاۋبونە ۋەى
 ئەم تاوانە دېندانەى بە عىسەيەكان لە رىگای كاسىتى قىدىۋىيە ۋە، بۆ
 ھەمىشە بوو بە پەلەيەكى رەش بە نىۋ چاۋانىانە ۋە بە لگەيەكى
 حاشاھەلنە گرىشە لە سەر قارەمانىتى ۋ جەربە زەيى پىشمەرگە ۋ
 رىكخستەكانى ئىسلام لە خەباتى رزگار پىخۋازى گەلەكەماندا، كە
 ئەۋەتا كاكە جىھادى تىكۆشەر كە فەرماندەيەكى عەسكەرى ۋ
 كادىرىكى بە توانا ۋ لىھاتۋى رىكخستەن بوو، بە دەستى رەشى
 بە عىسەيەكان لە بەردەم خەلكىكى زۆر سەرانى بە عىسا لە گەل دوو
 قارەمان ۋ تىكۆشەرى ئىسلام خۋازى تردا گۈللە باران دەكرىت، دەك
 رحمەتى خوا لە خۇتان ۋ خانەۋادە تىكۆشەرەكانتان ۋ جىۋ ماۋاتان
 فېردەۋسى ئەعلا بى ئەى شەھىدە قارەمان ۋ ئازىزەكانمان !

شهید: موحه ممد عه بدوللا فه تاج
ناسراو به (موحه ممد گولپی)

سالی (۱۹۷۲) له گوندی گولپي ئاميزی هه ورامان له دایکبووه، ژيانی مندالی کاکه موچه ممد له نيو کوچ و بارو مال گواستنه وه دا ده گوزهریت له گولپه وه بو خورمال و دوی سی سال له خورمالیشه وه ده گوازنه وه بو هه له بجه.

شه هید موچه ممد خویندنی سهره تایی له قوتاخانه ی گولپو خورمالدا ته و اوکر دووه و ناوه ندیی له قوتاخانه ی ته حمه د موختار جاف له هه له بجه و دواناوه ندیشی له سیروان و عه ربه تی کوپان خویندووه تا پینجه می ئاماده یی برپوه، شه هید موچه ممد و پرای خویندن سهرقالی برژیوی ژيانی خو ی بووه، هه روه ها له گه ل براو هاوه له کانیدا شه هید (که یوان) و شه هید (موسا) ده سته که ن به کاری نهینی ئیسلامی، له وکاته دا که چاوی جاسوس و جه للا ده کانی به عس هه موو ژيان و مالی خه لکیان خستبووه ژیر چاودیری ورده وه، کاک موچه ممد و هاوه له کانی سهرگه رمی ئیشوکاری ریخستن و کاروچالاکی نواندن بوون دژی حکومه تی به عس، نه وه بوو دواچار کاکه موچه ممد و چه ند هاوړپیه کی له روژی (۱۹۸۸/۱۲/۲۰) ده سته گیر ده کریڼ و دوی چه ند مانگ هیشتنه وه یان له نه منه سووره که ی سلیمانی روژی (۱۹۸۹/۵/۲۰) گولله باران ده کریڼ.

شەھىد: ئەللە كەرەم ئەباس صالح جەمە شەرىف

سالى (۱۹۶۸) لە گوندی يالانپىي لاپالى ھەورامانى سەرکەش سەربلند لە دايکبوو، شەھىد تەمەنى مندالىي لە گوندی پالانپى و ناحیەى خورمال بە سەر بردوو، پاشان خراوتە بەرخویندن و قوناغى سەرەتايى لە قوتابخانەى (ئاويسەر)ى سەرەتايى و قوناغى ناوەندىش لە ناوەندى (سېروان) لە ناحیەى سېروان تەواودەکات، دواتر بە ھۆى ئاشارامى و پىشيوى بەردەوامى ناوچەکەو دەستى لە خویندن ھەلگرتوو.

سالى (۱۹۸۴) کاکە ئەللە کەرەم ھاوسەرى ژيان ھەلدەبژييت. بە دريژايى ژيانى لە گەل ھاوسەرەکیدە سى منداليان دەبييت بە ناوەکانى (شادمان، شەيما، شەيدا)

سالى (۱۹۸۷) چيتر خوئ پىپراناکيرى بەرامبەر زولم و زورى بە عسىە خوینمژەکان و روو لە چياسەرکەشەکان دەکات و دەبييتە پيشمەرگە لە ھيژى (سەلاحەددین)ى بزوتنەو ھى ئىسلامى.

شەھىد رۆلئىكى بەرچاوى لە ليدانى بارەگاکانى حزبى بە عسدا بينيو ھە ناوچەکانى ھەوراماندا، دواجار لە مانگى مايسى (۱۹۸۹) لە ئوردوگای دزلى سەر بە کوردستانى ئيران بە نەخۆشى کتوپر مال و مندال و ھاو لەنى بە یەكجارى بە جیدينلى و دەگەپیتەو بارەگای پەرورەدگارى جیهانیان، تەرمەپاکەکەشى ھەر لە گۆرستانى دزلى بە خاک سپێردراو.

شەھىد: ھەسەن ھسەن رەسۇل ۋەھىس
ناسراۋىيە (ھەسەن ھىيۋىي)

سالى (۱۹۶۸) لە شارۋچكەى (ھىرۋى) سەر بە قەلادىزى لە دايك بوو،
لەگەل گەورەبوونى تەمەنىدا رىگاي زانست و زانىارى دەگرىتەبەرو لە
ھىرۋ دەنىردىتە بەر خوئىندن.

دواى راگواستنى شارۋچكەكەيان لە لايەن حزبى بەعسەو لە سالى
(۱۹۷۸) بۆ كۆمەلگەى (پىمالك) لەوى قۇناغى سەرەتايى لە
قوتابخانەى (بنار) تەواو دەكات و پاشان لە دواناوەندى (ئاسۆس)
دەيەوئىت درىژە بە خوئىندن بدات، بەلام بە ھۆى ھەژارى و دەست
كورتى خىزانەكەى تواناي خوئىندى نامىنى و ناچار خەرىكى كارو
كاسبى و بژئوى پەيداكردن دەبىت.

لەگەل گەشەكردى رابوونى ئىسلامى و ھۆشياربوونەو ەى زانايان و

لاوانى ئىسلامخوئى
دەفەرەكەدا شەھىد
(حەسەن ھىرۋى) ش
بەرچاوى رۆشن دەبىتەو و
سالى (۱۹۸۶) پەيوەندى
بە رىكخستەنەو دەكات و
دواتریش ھەسەتى
شۆرپشگىرپى و فىداكارى
پالى پىو ەدەئىت و لە سالى
(۱۹۸۷) دا لەگەل
كردنى ھەو ەى بىكەو
بارەگاكانىدا پەيوەندى بە
ھىزى (حەمزە) ەو دەكات و

لەوى ۋە لە قەلاتووكانى بىنارى قەندىل ۋە لەپىزى پىشمەرگە كانى
 بزووتنە ۋە دا دەبىتە پىشمەرگە ۋە دىسۆزانە ئەركەكانى رادەپەرىنىت ۋە
 جىگاي خۇي لە ناۋ دلى ھاۋسەنگە رانىدا دەكاتە ۋە، شەھىد لە داستانى
 قەلاتووكانىشدا رۆلى جوامىرانە دەگىرپىت، سەرەنجام كاك حەسەن
 ھىرۆى لە كاتى راپە راندنى ئەركىكى پىشمەرگە ۋە داۋ لە كوستانى
 (گوپىزى) لە (۱۹۸۹/۹/۱۰) بە سەر لوغىدا دەكەۋىت ۋە شەھىد دەبىت،
 پاشان تەرمەكەى دەبىرپە ۋە بۆ (سەردەشت) ۋە لە گۆرستانى ئەۋ
 شارەدا بە خاك دەسپىردىت، بە رەبەنى مائىناۋىي لە ھاۋسەنگە ران ۋە
 كەس و كارو كۆمەلى كوردەۋارى دەكات.

شههید: حسین موجه ممد رهشید
ناسراو به (علی سیوهیلی)

سالى (۱۹۴۷) لە گوندى (دىگەل) سەربە ناحىيە سىيەھىلى ناوچەلى شاربازىپ لەدايكبۇو، ژيانى مندالى حسين موخەممەد وەكو ژيانى مندالى زۆربەى ھاۋىنىشتامانىيەكانى لەبەر كۆچ و بار لە چەند شويىنى جيا جيا بەسەربىر دوو، لەبەر خراپى بارى ژيان لەو سەردەمەدا تەنبا ئەتوانى تا پىنجەمى سەرتەتايى بخويىت.

لە بەھارى (۱۹۷۰) ھاوسەرى ژيان ھەلەبىزىپ و دەچىتە قۇناغىكى تازەى ژيان و خۋاى پەروەردگار ھەوت مندالى پىدەبەخشىت بە ناوھەكانى (مەھدى و عەبدولھادى و گولچەرە و گولزارو شىنۆ و مەھابادو ئامىنە)، شەھىد بۆ بەدەستەپىنانى بىزىپى ژيانى خىزانەكەى بۆ ماوھەكى زۆر كارى بەلئىندەرى بىناسازى دەكات، لەبۋارى پىزىشكىشدا تۋانىيەتى خىزمەتلىكى باش بىكات.

شەھىد دۋاى بەسەربازگىرانى تەنبا (۵۳) پۆز سەربازى دەكات و پاشان فىرار دەكات. سەرتەتاي ھەفتاكان ھەستىكردن بە بەرپرسىيارىتى خاك و نەتەوھەكى چەكى سەربەرزى و پىشمەرگەيەتى پى لەشان دەكات و دەبىتە پىشمەرگەى (پارتى دىموكراتى كوردستان) و ھەوت سالى (۱۹۸۱) خىزمەت بە نەتەوھەكى دەكات بە پەلەى (سەرتەل). سالى (۱۹۸۱) پەيوەندى بە كارى ئىسلامىيەوھ دەكات و دىلئۆزانە خىزمەت بە ئىسلام و مەسۇلمانان دەكات.

لە سالى (۱۹۸۶) دەبىتە پىشمەرگەى تىپى (خالىدى كۆرى وھلىد) بىزۋوتنەوھى پەيوەندى ئىسلامى و لەگەل بەرپرسەكانى وھ شەھىد مامۇستا عەلى بىارەو مەلا شىيخ عەلى و مامۇستا موخەممەدى رازى و كاك كەمال دۆلەپەمۋى چالاكانە كارەكانى رادەپەرتىپى و دەبىتە جىگىرى فەرماندەى ھىزى تا دۋاجار ھەر لە زىدى خۋى و لەگەل ھاۋرىپىيانى (شەھىد تەھەشەھىد فاروق) لە (۱۹۸۹/۹/۲۹) لە پىناو

بیروباوهره که یاندا گیانی خویان پیشکش به نیسلام دهکن و هه راب
کونده که ی خویان به خاک دهسپێردریت.

شهید عه‌لی سیوه‌یلی به چه‌ک و ئالای نیسلامه‌وه

شەھىد: عەبدولقادر فەقىھى ئەلى سەلىمان
ناسراۋ بە (قادر شۆرش)

سالی (۱۹۵۷) له گوندی (چیوهی سهروی) ناوچهی خوشناوه کی دامینی چپای (هه ورئ) له باوهشی خانه وادهیه کی ئیسلام پهروه را چاوی به ژیان هه لئناوه، پاشان فقهی عه لی باوکی له سونگی دینداری و خواناسییه وه عه بدولقادی کوپی له ته مه نی (۶) سالی دا هه ر له گونده که ی خو یان له لای (مه لا مه ولود) ده نی رتته به ر خو یندن ی ئایینی و تا ته مه نی (۱۲) سالی قورئان و چه ند کتیبکی سهره تای پی ته واده کات.

پاشان له بهر زیره کی و هه زو ئاره زوی بو خو یندن، باوکی، کاکه عه بدولقادی کوپی بر دوه ته لای (ماموستا مه لا فه تحوللا) له سه رکه پکانی دۆلی ئاکویه تی سه ر به رانیه، ماوه ی دوو سال له وئ سه رقالی خو یندن و فی ربوونی زانسته شه رعیه کان ده بی، دواتر بو هه مان مه به ست ماوه ی یه ک سال له لای (مه لا موحه ممه د ئه مین) له گوندی (ئالان) ی سه ر به شاروچکه ی قه لادزی ده خوینی، پاشان ده گوازیتته وه بو رانیه و له ویش له مزگه وتی (ره شه میزگ) له لای (ماموستا مه لا عه بدوللای کونه فلوسه یی) تر ده خوینی و به مه ش شاره زاییه کی باش له زانسته شه رعیه کاندایه داکات.

به لام مه خابن دواتر به هو ی باری کومه لایه تییه وه ناچاری ئه وه بوو که به قاچاخ ی بگه پئ و بخوینی، کاتیکیش له سالی (۱۹۷۵) نوشووستی به سه ر کورد و شو رشه که یدا هات ژیا نی کاک عه بدولقادر سه ختر بوو، ناچار له مانگی نیسانی (۱۹۷۵) دا تووشی سه ربازی ده بیئت و رژیم ره وانه ی سه ربازگه ی (خالید) ی که رکوک ی ده کات و ماوه ی چوار مانگ له به شی زری پۆش ده می نیتته وه و دواتر له (۱۲/۸/۱۹۷۵) ره وانه ی سه ربازگه ی (دۆله به فره) ی قه لادزی ده کری و ماوه ی (۸) مانگ ناچاری ئاواره ی سالاره و داره شمانه ده بی و سالی (۱۹۷۶)

دەگوازیتەو بە بۆ کانی ماسی دەقەری بادینان و لەوێ بپاریکی
جوامیرانە دەدات و بەپووی رژێمدا یاخی دەبێت و لە (۱۹۷۷/۳/۲) دا
بەخۆی و کلاشینکۆفیک و جیهازیکی راکالەو بەشە و رادەکات و
ریزەکانی سوپای رژێم جێدیلێ و پێبەپێ و بە دەردەسەری و قاچاگی لە
سنووری تورکیا و بە ناوچەی خواکوپکدا و بەناو ئەو هەموو دۆل و گرو
کیو سەختانەدا بە ماوەی (۲۲) رۆژ شیرانە سەدان کیلۆمەتر
دەبڕێت و دەگاتەو گوندی چپووەی سەر و واتە گوندەکەی خۆیان.
لەوێش ماوەی (۶) مانگ لە حەشارگەکانی کەوان و کانی بارەکیان
خۆی حەشار دەدات.

پاشان لە سالی (۱۹۷۷) بە پیلانی تەسلیمی هەوالگری کەرکوک
دەکریتەو و دواي ئەشکەنجە و لێدانیک زۆر دەبێتە سەربازگە
(فایده) ی نێوان دھۆک و موصل و ماوەی (۹) مانگ لەوێ بپسەر و
سۆراخ دەبێت. دواي هەول و گەپانیکی زۆر لە (۱۹۷۸/۸/۱۶) بەهۆی
دۆستیکی باوکی بە بەندکراوی لە کونجی زیندانەکانی کانی ماسی
دەدۆزیتەو، دواتر لە (۱۹۷۸/۹/۴) بەواسیتە دەدریتە دادگای
سەربازی موصل و بپاری لە سیدارەدانی بەسەردا دەسەپینرێت، بەلام
دواي ئەوێ کە پارێزەری بۆ دەگیری و هەروەها باوکی بەهۆی
عەمیدیکی عەسکەرییەو دەچیتە لای گەرە پیاوانی رژێم لە بەغدا،
بەو هۆیەو بە حوکمەکیدە دەچنەو و لە بپاری لە سیدارەدانهو بۆی
دەکریتە (۲) سال زیندانی و ماوەی (۹) مانگ لە سەربازگە (غەزالی)
موصل دەهێلرێتەو و سەرەنجام لە سالی (۱۹۷۹) ئازاد دەکریت و
سەرلەنوێ دەگەریتەو گوندی چپووە.

شەهید ماوەیەک لە فەرمانگەي شارەوانی دادەمەزری، پاشان لە
مانگی (۱۹۸۱/۲) دەگەریتەو چپووە لە مانگی تەموزی (۱۹۸۱) مالی

دهباته شارى رانيه و ماوهى دوو سال دمىننه وه و له ويشه وه مانگى ئابى (١٩٨٣) ده چيته شه قلاوه و سالى (١٩٨٥) يش مالى دهباته هه ولير له گه ره كى (گلکه‌ند) نيشته جى ده بيت و له ويش ئاشنايه تى و تيكه لاوى له گه ل (ماموستا مهلا موحه ممه دى كونه فلوسه يى) دا په يدا ده كات.

شه هيد كاك عه بدولقادر له ريگه ي ماموستا مهلا موحه ممه دى كونه فلوسه وه كه ليپرسراو يكي كاراي ريكخستنه كانى بزوتنه وه ده بيت له سالى (١٩٨٦) په يوه ندى به ريكخستنه كانى بزوتنه وه په يوه ندى ئيسلاميه وه ده كات و له بهر زيره كى و دلسوزى و چالاكى خويه وه به ماوه يه كى كه م ئاستيكي بهرز له كارى ريكخستندا وه ده ست دينى، شه هيد زور هه لويستى مهردانه ده نوينى و زوريش سه رگه رمى خوپه روه رده كردن و خوپيگه يانندن و خه لك تيگه يانندن ده بيت و هه ميشه له هه ولئى ته نزيم كردنى نه ندام و كاديرى نويدا ده بيت و ريگاي پيشمه رگايه تى و تيكوشانى راسته قينه يان پى ئاشناده كات و ده ياننيريته دهره وه، هه روه ها به رده وام خه ريكي په يدا كردنى كۆمه ك و داوده رمان و چه ك و ته قه مه نى ده بى تا بو برا پيشمه رگه كانى له هيزى شافيعى بنيريت.

كاك عه بدولقادر ده يان جار به نهينى و قاچاخ و به ريگاي هات و نه هاتدا له هه ولير وه بو كۆبوونه وه و هه رگرتنى ريئومايى نوئو گه يانندنى په يامه كان به ريكخستنه كان ده چوو بو باره گاكانى (شيره و مه له كان و سماقولئى و سهردانى مه فره زه پارتيزانه كانى ده شتى كۆيه و خوشناوه تى) بزوتنه وه ئيسلامى ده كرد.

جگه له مه كاك عه بدولقادر بو راپه راندنى ئهركه كان شاره و شار ده گه راو زور جاريش سهردانى شاره كانى ناوه راست و خوارووى عيراقى

دەکرد، بەم پىيە بە خۆى و بە ئۆتۆمبىلى خۆى بىو بە پردى نىو
شاخ و شارو دى بەدى و شار بە شار دەگەرا.

خۆى و مال و مندالى لە خزمەتى پىشمەرگە و ئىسلام و كورددا بوون و
هەرگىز سلىشى لە مردن و گىران و ئەزىەت و ئازار نە دەكردەو و تا بلىى
چاۋنە ترس و وريا و چەلەنگ و لىبراو بوو.

شەھىد دەيان جار لە بازگە و رىگاۋبەنە كاندا دوچارى زۆر حالەتى
ترسناك و دژوار دەبوو، بەلام هەموو ئەمانەى بەلاو ئاسايى بوون و
ئەو ژيان و بەختيارى خۆى لە بەرەوپىش چوونى كارەكانى و
زەبرلىدانى دوژمن و رزگارى گەلەكەى و سەرکەوتنى خەبات و
شەكەنەو و ئالائى ئىسلامدا دەبينى.

شەھىد بەھۆى زانينى زمانى عەرەبىيەشەو زۆر كارى بۆ ئاسان
بوو بوون و لە چەندان شوينى مەترسیداريش قوتارى بوو و خوای
گەرە پاراستوویەتى.

كاك عەبدولقادر كە لە ژىر لىپرسراۋىتى مامۇستا مەلا موخەممەدى
كونەفلوسەيىدا كاروبارى رىكخستنى رادەپەراندو گەلىكىش چالاك بوو،
زۆر جىگای متمانەى ئەو بوو، هەر بۆيە بۆ هەر كارىكى پىويست و
خىرا ئامادەى مالى مامۇستا بوو، تا لە يەككە لەو حالانەداو لە ۱/۲/
۱۹۹۰ كە كاك عەبدولقادریش لە مالى مامۇستا موخەممەد دەبىت لە
هەولیر دەزگای ئەمنى رژىمى بەعس بەسەر مالى مامۇستا
موخەممەدى كونەفلوسەدا دەدات و لە پىرلىيان وەرژور دەكەون، ئا
لەو كاتەدا كاك عەبدولقادرى چاپووك و چاۋنە ترس پەلامارى ئەمنىك
دەدات تا چەكى بكات بەلام مەخابن لە پشتەو و پىلیدەدرىت و
دەستبەجى شەھىد دەبى و مامۇستا موخەممەد و ئەو رىكخستنانەى
تریش كە لەوى دەبن لەلايەن ئەمنەكانى رژىمى خوین خۆرەو

دەستگىردە كرىن رەۋانەي زىندانى شوومى (ئەبوغرىپ) دەكرىپ
دوای ئەشكەنجه دانىكى زۆرۈ سەخت، سەرەنجام ئەم (۹) قارەمان و
شۆرشگىرپانەي كە تىنوۋى حوكمى خواۋ ئازادى مىللەتەكەيان و رزگارى
نىشتمان بوون لەلايەن ئەو رژىمە دىكتاتورو دژ بە ئىسلام و كوردەو
لەسىدارە دەدرىن و دەچنە رىزى كارۋانى شەھىدانەو دەبنە
ئەستىرەيەكى تىرى تۈرۈپكى سەرۋەرى.

كاك عەبدولقادىرى قارەمانىش كە لە سالى (۱۹۷۶) خىزانى
پىكەو نەبوو دوای خۆى سى كۆرۈ سى كچى بە ناۋەكانى (يوسف و
يونس و عەبدوللاۋ دىمەن و پاكىستان و ئارەزو) بە دىارى و يادگارى بۆ
ئىسلام و كوردستان بە جىھىشتوون و تەرمەكەشى لە گۆرستانى شىخ
مەعروف لە ھەولير نىژراۋە.

**شه‌مید: ره‌سول خضر ره‌سول عیسا
ناسراو به (ره‌سووی گچکه)**

سالی (۱۹۷۱) له گوندی سینه مۆکې بناری قه ندیل هاتووه ته
 دوناووه، دواي ئه وهی مالیان ده بریته چوارقورپه له وی نراو ته بهر
 خویندن و قوناغی سهره تای له قوتا بخانه ی (ئالان) و ناوهندی و
 داناوهندیشی له قوتا بخانه ی (چوارقورپه) ی تیکه لاو خویندووه و تا
 پۆلی شه شه می زانستی بریوه .شه هید گه لیک زیره ک و وریا بووه، له
 قوناغی ناوهندی و داناوهندی مه عفوی عام بووه و هه میشه پله ی
 یه که می به ده ست هی ناووه و به زیره کترین قوتایی چوارقورپه ناسراوه و
 شاره زاییه کی چاکی له زمانی عه ره بیدا په یدا کردووه، هه روه ها له
 حوجره ش لای ماموستا ئه حمه دی سینه مۆکی له مزگه وتی (صلاح
 الدین) له چوارقورپه خویندوویه تی و شاره زاییه کی گشتی له زانسته
 شه رعیه کانداهه بووه . شه هید ره سول سهره تای ژیا نی ئیسلامه تی له
 سالانی (۱۹۸۱/۲/۱۸) هوه ده ست پیډه کات، ئه مه ش به هوی تیکه لاوی
 له گه ل ماموستا حه سه ن پینجوینی که ئه وسا له سه نگه سر ماموستا
 بووه . دواتر په یوه ندی ده کات به ریزی (کومه لی برایان) هوه) پاشان
 له گه ل سه ره لدانی بزوتنه وه دا ده بیته ئه ندایکی چالاکی
 ریڅخسته کان و تیکه لاوی و هاتوچووشی له گه ل ماموستا عه لی باپیر که
 له له گوندی (ماخو بزنان) بووه ده بیته، ئه و له چوارقورپه وه که سیکی
 مشوور خوړو چالاک هه لده سوړا و سه رپه رشتی به شیک له برایانی
 ریڅخستنی ده کرد. دواچار له میژووی (۱۹۹۰/۱۱/۱۵) له گه ل دوو برای
 ئه ندام به ناووه کانی (خضر حه مه د خضرو عه بدوللا خضر حه مه د) که
 یه که میان پورزای و دووه میان برای ماموستا ئه حمه دی سینه مۆکی
 شه هیده له بازگه ی (جوندیان) که نامه ی ریڅخستنی بزوتنه وه ی
 ئیسلامی پیبووه له لایه ن حزبی به عسی عه فله قیه وه ده گیرین و له وکاته وه
 تا ئیستا خو یی و دوو هاوړیکه ی بی سه رو شوینن.

شهید: منهوهر صالح عباس
ناسراو به (جهسن جهداد) و (حاجی منهوهر)

سالى (۱۹۵۵) لە شارى ھەوليرى قەلاۋ مئارە ھۆلاكو بەزىن چاۋى ۋە
ژان ۋە ناسورى نەتە ھەكەي ھەلئىناۋە، سەرەتاي تەمەنى مندالىي ھەلە
ھەولير بەسەربىرەۋە، لە تەمەنى شەش سالىدا لە قوتابخانەي
سەرەتايى (خالدەي) كورپان دەچىتە بەر خويىندىن ۋە پاشان لە ناۋەندى
(جەمھورى) كورپان قۇناغى ناۋەندى تەۋا ۋە كاۋ لە ۋەش زىاتىر
دەرفەتى خويىندى نامىنى ۋە سەرقالى كاروگە سابەت دەبىت ۋە
ئاسىنگەرى دەكات، لە پال كاروگە سابەت شەش ھۆي خولياي زۆرى بۆ
فېرېۋون ۋە باشتر تىگەيشتن ۋە پىگەيشتنى لە ئىسلامدا لە خىزمەت
مامۇستا (مەلا موحەممەد كۈنەفلوسەيى) دا دەخويىنى ۋە تائەندازەيەك
شارەزايى لە فىقھدا پەيدادەكات ۋە سالى (۱۹۷۹) فەريزەي ھەج
جىيەجى دەكات.

سالى (۱۹۸۷) پەيۋەندى بە رىكخستەنەكانى بىزۋوتنەۋەي ئىسلامىيە ۋە
دەكات ۋە لە ۋەيەكە كەمدا بە ھۆي گورچ ۋە گوللى ۋە دىلسۆزىي ۋە
كارامەيىيە ۋە كارو چالاكى زۆر ناۋازە ئەنجامدەدات ۋە ھەر لە بەر ئەم
لېھاتۋىي ۋە لە خۇبۋوردۋىيەش بوۋە كە دەبىتە يەككە لە لىپرسراۋە
سەرەككىيەكانى رىكخستى ناۋخۆي شارى ھەولير ۋە ژىر سەرپەرشتى
راستە ۋە خۆي مامۇستا مەلا موحەممەدى كۈنەفلوسەيى شەھىدا
كاردەكات ۋە بە ۋەپى قول ۋە ۋەرى بەرزو ھىۋاي زۆرەۋە شاندىداتە
بەر كارى ئىسلامى ۋە دۈژمنايەتى رىژىمى دېندەي بەس ۋە دىيان كارو
چالاكى قارەمانانە ئەنجامدەدات ۋە دەبىتە دەست ۋە دل ۋە چاۋ ۋە قاچى
پىشمەرگە بۆ چالاكى ئەنجامدانى ناۋشار، بەردەۋام لە ھاتۋوچۋو
بە ھىزىردى پەيۋەندى نىۋان پىشمەرگەكانى ئىسلام ۋە رىكخستەنە
جۋامپىرەكاندا دەبىت ۋە بەبى سەلەمىنەۋە لە بەس ئەركەكانى زۆر بە
لېھاتۋانە رادەپەپاندن ۋە ھىچ كاتىك گىرتن ۋە كۈشتن ۋە لە سىدارەدانى

دوژمن نە ياندە ترساندو
ساردیان نە دە کردە وە لەو
هەموو جۆش و خروش و
حەماسەيەي کە سەرپاي
جەستەي داگرتبوو، هەر بۆيە
گەلێك جار دەيگوت:
"نزيكترين رێگا بۆ بەهەشت
پەتي سێدارە و گوللەي
دوژمنە"، تا سەرەنجام لە
ئاکامی کارو جمووجۆلۆ

چالاکی چروپرو پێکەوه گرێدانی شەوو رۆژ لە کاری ئیسلامیداو
هاتووچۆی بەردەوام و زەبرووەشاندن لە رژێم لە (۱۹۹۰/۲/۱۵) لە لایەن
ئەمنی هەولێرە وە لە گەل (دکتۆر خالص موحەممەد و عەبدولصەمەد
(هیاو) دا لە هەولێر دەستگیر دەکریڤ و دواي ئەشکەنجە دانیکي زۆر لە گەل
(دکتۆر خالص و هیاو مامۆستا موحەممەد کونەفلوسەیی و حاجی حازم و
ئەنوەر حەدیدي و عەبدوللّاو تاريق و موحەممەد صالح) دا لە بەندینخانەي
ئەبوغریب لە میژووی (۱۹۹۰/۱۲/۲۶) دا لە سێدارە دەدریڤ و پاشان
تەرمەپاکەکەي لە گۆرستانی کارگەي قیر لە هەولێر بە خاک دەسپێدریڤ.
شەهید مەنوەر دواي خۆي کوپێک و چوار کچی بە ناوەکانی (عەبدلّاو
تافگە و مریەم و زوهرە و مەدینە) بە دیاری و یادگاری بۆ ئیسلام و
کوردستان بە جێهێشتوو. (کۆساری) ی شاعیر لە کۆپلەيەکی قەصیدەي
ریبواي نامۆدا دەلێ: چریکەي گەرووی خنکێنراوی

(هیاو) و (دکتۆر خالص) و (مەنوەر)

بەو مەتە کە نەکی بناغەي شۆرشی نوێ

شهید: خالص موحه مەد عومەر
ناسراو بە (دکتۆر خالص)

سالى (۱۹۵۱) لە بىنەمالەيەكى ئىسلام پەرۋەرى سەرەبە عەشىرەنى
خۆشناو لەشارى ھەوليرى دىررېن و ھۆلاكو بەزىن لەدايكبوو، ژيانى
مندالېشى لەشارەكەى خۆى بەسەربردوو و قۇناغەكانى سەرەتايى و
ناوہندى و دواناوہنديشى لە ھەولير خويندوو و دواتر پەيمانگاي
تەندروستى لە بەغداد تەواوكردوو و پاشان لە نەخۆشخانەى (كۆمارى
- رزگارى) لە ھەولير بەپلەى (ياريدەدەرى بەنج) دامەزراو و سالى
(۱۹۸۱) دەرمانخانەى (ئيمان) ى لەو شارەدا داناو.

دكتور خالص بەتەواوى ماكى رژىمى بەعسى ناسىبوو باش دەركى بەو
ھەموو ستمە كەردبوو كە لە ميللەتى كوردى دەكرد، بۆيە مىلى بۆ
سەربازى نەداو لە سالى (۱۹۸۲) پەناى بۆ ناوچە ئازادكراوەكانى
كوردستان بردو لە گوندى (خەتى) ى ناوچەى خۆشناوہتى جىگىربوو،
لەوى دەستىكرد بە خزمەتكردى ھاوالاتيانى ئەو ناوچەيە و دريغى لە
خزمەتكردى نەدەكرد، سالى (۱۹۸۳) لەكاتى دانووستانى نيوان
(يەكيتى و حكومەت) دا گەرايەو ھەولير دەستى بە كارەكانى خۆى
كردەو، شەھيد تا دەھات زياتر خۆشەويستى ئىسلام و كارى
ئىسلامى و رىكخراوہيى لەدەدا دەچەسپا، بۆيە لە سالى (۱۹۸۶)
پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزوتنەو ھەو دەكات و بەھۆى لىھاتوويى و
چالاككەيەو لە سالى (۱۹۸۸) دا دەكرىتە ئەندامى كۆپى راويژى
رىكخستەكانى بزوتنەو لە پارىزگاي ھەولير.

دكتور خالص پياويكى ئازاو خۇراگرو گيانفیداو خۆشەويست و چاك و
پاك بوو، ماندوو بوونى نەدەزانى و ژيان و سەرەبەرزى لە كارو
ھەلسووړان و تىگۆشاندا دەبينى و لە سەرپەرشتىكردى رىكخستەكاندا
كادىريكى كاراو بەدەستوبردو لىزان بوو، ھاتووچۆى بەردەوامى

لەنیوان شاخ و شارو ریڤخستنه کانی شارو شوینەکانی تردا دەکرێت کۆمه‌كو داوودەرمانی بۆ برابپیشمه‌رگه‌کانی کۆدەکرده‌وه‌و ئەندامانی نوێی بۆ پپیشمه‌رگایه‌تی ئاماده‌ده‌کردو به‌وریایی و ریکوپیکی و به‌هاوکاری ریڤخستنه‌کان ره‌وانه‌ی ده‌ره‌وه‌ی ده‌کردن و خوشی چه‌ندان جار به‌بێ گوێدانه‌ مه‌ترسی رینگاوبان و بازگه‌کان و جاسووس و خراپه‌کاران به‌ کاری ریڤخستن سه‌ردانی باره‌گاکی هێزی (شافیعی) له‌ سماقوولێ و باليسان و مه‌له‌کان ده‌کردو زۆرجار برا پپیشمه‌رگه‌ برینداره‌کانی ته‌داوی ده‌کردن.

هه‌روه‌ها له‌ نه‌خۆشخانه‌و له‌ ده‌رمانخانه‌که‌ی خوشی زۆر به‌په‌رۆشه‌وه‌ به‌پیر هه‌ژارو نه‌دارانه‌وه‌ ده‌چوو و هاوکاریی ده‌کردن، ته‌نانه‌ت هاوکاریی بۆ ئاواران و لیقه‌وماوان کۆدەکرده‌وه‌، ماله‌که‌شی کردبوو به‌ په‌ناگه‌ و هۆلی کۆبوونه‌وه‌ تایبه‌تییه‌کان، خه‌لکیشی له‌ دژی رژیمی به‌عس هانده‌داو راستییه‌کانی بۆ روونده‌کردنه‌وه‌.

سه‌ره‌نجام له‌ ئاکامی ئەو هه‌موو جموجوول و کارو چالاکییانه‌ی که‌ به‌شه‌وو رۆژو له‌ شاخ و شاردا ئەه‌نجامی ده‌دان، له‌لایه‌ن ده‌زگا داپلۆسینه‌ره‌کانی رژیم و ئەمنی هه‌ولیره‌وه‌ له‌ رینگای سیخورو ناپاکان و خائینانی ئایین و گه‌ل و ولات هه‌ست به‌جموجوولە‌کانی کراو له‌ (١٥/٢/١٩٩٠) له‌ رینگای گه‌رانه‌وه‌ بۆ ماله‌وه‌ به‌ ئۆتۆمبیله‌وه‌ له‌ هه‌ولیر له‌ گه‌ل (عه‌بدولصه‌مه‌د مه‌جروم و حاجی مه‌ه‌ور) له‌لایه‌ن ئەمنی هه‌ولیره‌وه‌ ده‌ستگیرکراو ماوه‌ی (١٠) مانگ خستیانە زیندانه‌ تاریک و شوومه‌کانی هه‌ولیره‌و موصل و به‌غداد و له‌ گه‌ل هاوڕێکانیدا به‌ سه‌ختترین شیوه‌ سزای جۆراوجۆر ده‌درا، به‌لام ساتیکیش ئەم سزاو زیندانیکردنه‌ چۆکی پی دانده‌داو هه‌ناسه‌یه‌کیش له‌ بیروباوه‌رو ریبازه‌که‌ی په‌شیمانان نه‌کرده‌وه‌و ته‌نانه‌ت نه‌تییه‌کیشیان

پېنەدرىكاند، تا دورمىنان لە دىكتور خالىس و ھاورپىكانى بى ھىوا بوون
 رىژىمى درىندەى بە عىس وەك پىپرشتىنى دوا رىقو كىنەى شىتەنەى خوى
 كاك (دىكتور خالىس) و (عەبدووصەمەد مەجرىم و ھاجى مەنەوەر) ى
 نەگەل (۶) ھاورپى تىرەندەى كە بىرىتى بوون لە مامۇستە مەلا
 موخە مەمەدى كۈنەفلوسە و ھاجى ھازىم و نەنۇر ھەدىدى و عەبدوللا و
 تارىق و موخە مەمەد صالح) كە ھەمويان بەرپىرس و كادىرانى بەتوانا و
 ھەلگە و تەوى رىكخستەنەكانى بىزوتتەنە وەى ئىسلامى بوون لە ھەولېر لە
 مېژووى (۱۹۹۰/۱۲/۲۶) لە زىندانى شىوومى (ئەبوغرىب) دا گوللە باران
 كىردن و رۇخىانەتى پاكى ھەمويان بەرەو بارەگەى پەرەردىگار
 پەرەزى كىردو لە ناسۆروژانى مىللەتەكەيان دۈوركە و تەنەو، ئەو
 كاروانە پىرۆزەى كە شىوېنكە و تەى بوون دايانە دەست برايان و
 ھاسەنگەرانى خۇيان و مائىئاوايان لەم دۇنيا پىر لە زولم و نۆرو
 چەرمەسەرىيە كىردو بەرەو دۇنيانى ئاخىرەت و قاپى مېھرىبانى خودا
 گەپانەو، پاشان تەرمى پاكى دىكتور خالىس لەلايەن ھاولاتىانەو
 دۈور لە كەسوكارو ھاورپىيانى لە بەغداد بەخاك سىپىردا.

بەم پىيە ئەم پۆلە شەھىدە لەخوېندا شەلال و دل پىر لەباوەر و
 ھەماسەتەنەى رىكخستەنە تۆكمە و دىلېرو دىسۆزەكانى بىزوتتەنەو بوون
 بە ئەستىرەى تروپكى سەرەرى و مەدالىي شەرەف و شانازىيان بە
 بەرۈكى خۇيان و ئىسلام و كوردستاندا كىردولاپەرەيەكى پىر شىنگىداريان
 لەمىژووى شۆرپىش و قوربانىدان و تىكۆشانى بىزاقى ئىسلامى كوردستان و
 رىكخستەن و پىشمەرگە جوامىرەكانى لە چوارچىوەى خەباتى
 رىزگارخىزى كورددا بۆ ھەتەتەتە تۆماركىد.

شەھىد: كاسترۇ قادىر كەرىم

سالی (۱۹۷۲) له شاری هه ولیر له دایکبووه، ته مه نی مندایی هه ر له هه ولیر به سه ر بردووه.

سالی (۱۹۸۸) په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات، شه هید هه میشه له ناو هه ولیر دا په یوه ندیه کی گه رم و گوړو چالاکانه ی به شه هید نه وزادی برایه وه هه بووه.

سالی (۱۹۸۹) له سه ر کاری ریکخستن و چالاکی له گه ل خیزانه که یان له لایه نه به عسییه کانه وه ده ست به سه ر ده کریت و هه موویان نه فی ده کرین بۆ (نوگره سه لمان) و نزیکه ی سالی ک ده هیلرینه وه.

شه هید له راپه پینه که ی سالی (۱۹۹۱) دا به ره می کارو چالاکیه نه یینییه کانی خوی ده بینیته وه له راپه پیندا به شداری دلیرانه ده کات و کاتیک له ۳/۱۱ دا شاری هه ولیر له ژیر پیی به عسییه کاند ا ده بیته بوړکان، کاکه کاسترو هاوشانی پیشمه رگه و ریکخستنه کانی بزووتنه وه له گه ل جه ماوه ری راپه پیووو پیشمه رگه ی لایه نه شوړشگیره کانی تردا په لامار ده باته سه ر مۆلگا و دام و ده زگا سه رکوتکه ره کانی رژیم و له کاتی گرتنی (فیرقه ی فارووق) دا به ده سستی ره شی به عسییه کان به پله ی به رزی شه هیدی ده گات.

دواتر ته رمه که ی له گوړستانی (شیخ ئه حمه د) ی هه ولیر به خاک ده سپیردریټ. به مه ش ده بیته دووه مین شه هیدی بنه ماله تیڅوشه رو ئیسلام په روه ره که یان..

شهید: علی حسن عبدالوہاب

سالى (۱۹۵۸) لە گوندی (بەردە عەلى خوارووی) سەر بە خانەقەن
 ھاتوو تە دنیاو، سالى (۱۹۷۴) بىنەمالەكەيان لەلايەن رژیمی بەعسی
 خۆنخۆرەو، بۆ باشووری عێراق (نەفی) کراوە و لە شارى (ناصریە)
 نیشتهجى بوون، سالى (۱۹۷۶) گەراوئەتەو، کەلارو ھەر لەو سالەشدا
 خێزانى پێکەو، ھاو، دواى خو سى کوپو دوو کچی بە ناو، کانی
 (موحەممەد و ھۆشیارو یوسف و بوشراو زەھرا) بەجیھێشتوون، ماوەى
 (۱۱) مانگیش راپیچی سەربازى کراوە.

سالى (۱۹۸۹) پەيوەندى بە ریکخستەکانى بزوتنەو، کردو،
 لەگەڵ نەعرەتەى راپەڕیندا لە سالى (۱۹۹۱) مەردانە کەوتە جموجول
 کوکردنەو، برايان و لە رزگارکردنى ناوچەکە و دەریەپانەندى
 بەعسییەکاندا رۆلى بەرچاوى ھەبوو.

شەھید عەلى کەسیكى بى نەفس و خاکی و رووخۆش و دەم بە پێکەنین
 بوو، ھەمیشە بۆ راپەڕاندنى ئەرك و مافەکان ئامادەبوو، خواوەنى
 خەسلەتى بەخشندەیی بوو، سەرەرای نەخویندەواریی لە سەردەمى
 کارى ریکخستنى نەینى پێش راپەڕیندا زۆر نەینى پارێز بوو، لەگەڵ
 ئینساف و راستگۆییدا ئاویتە بوو.

بە ھۆى ئەو، ناوچەکەيان خەتى تەماس بوو لەگەڵ ھیزەکانى
 رژێمدا، لە بەرایى خو ئامادەکردنى دژەھێرشى بەعس بە ھاوکاری
 (رەجەوییەکان) بۆ سەر جەماوەرى راپەڕبوو لە پێش نیو، پۆی
 (۱۹۹۱/۳/۲۵) بەعسییەکان و جاش و نوکەرەکانیان ھێرشى خەستو
 بەربلاو دەستپێدەکن، دیارە بۆ بەرپەرچدانەو، ئەو دژە ھێرشەش
 پێشمەرگە گیان لەسەردەستەکانى ئیسلام بەرگری مەردانە ئەنجام
 دەدەن و وەکو کۆلە بەرامبەر دوژمندا دەو، ستن و ھەر لەو

قارەمانىيە شىدا كاك عەلى دىل پىر لە باۋە پروورە لە شارى كەلەر
 بە تۆپ شەھىد دەبىت و داستانىك لە بەرگرى شىرانە و پارىزگارى لە
 راپەرىن و كوردستان و ئىسلامى ھەوئىنى شۆرش و رزگارى بە خوئىنى
 خۆيى و چەندان شەھىدى قارەمانى دى دەن و سىتتە ۋە، دوايى
 تەرمە كەي لە گۆرستانى (پەروىزخان) ى سەر بە خانەقەن بە خاك
 دەسپىردىت.

شاهسیر: نه حمود مه حمود ئیبراهیم
ناسراو به (شاخهوان)

سالی (۱۹۶۳) له گوندی (مه‌مکان) ی ده‌قهری پشده‌ره په‌قهری سهر به شاروچکه‌ی سه‌نگه‌سهر چاوی به ژیان هه‌لیناوه، ژیانی مندالی له گونده‌که‌یان به‌سهر ده‌بات و پاشان له سالی ۱۹۷۰ له سه‌نگه‌سهر ده‌خریته بهر خویندن، دواتر به هوی هه‌ژاری و نه‌داری بنه‌ماله‌که‌یه‌وه ده‌ستبه‌رداری خویندن بووه و سه‌رقال بووه به کارو که‌سابه‌ته‌وه.

سالی (۱۹۸۷) په‌یوه‌ندی به ریک‌خسته‌کانی بزووتنه‌وه‌ی ئیسلامیه‌وه ده‌کات و سالی (۱۹۸۸) یش ده‌بیته پېشمه‌رگه و ده‌چیته ناو‌ریزی هیزی (ئازادی) ییه‌وه که فه‌رمانده‌که‌ی شه‌هید ماموستا مه‌غدید بووه، خیزان و بنه‌ماله‌که‌شی به‌گشتی هیجره‌ت ده‌که‌ن و له ئوردو‌گای (دیلزی) ی سه‌ربه کوردستانی ئێران نیشته‌جی ده‌بن، شه‌هید شاخه‌وان که‌سیکی ئازاو لیها‌توو و خوشه‌ویست بوو، کاتیکیش راپه‌رینی ئازاری (۱۹۹۱) ده‌ستپېنده‌کات شه‌هید شاخه‌وان وه‌ک پېشمه‌رگه‌یه‌کی جه‌ربه‌زه له‌گه‌ل ماموستا مه‌غدید حسین که ئه‌وکات لێ‌پرس‌راوی مه‌کته‌بی عه‌سکه‌ری بزووتنه‌وه بوو به‌گه‌رمی به‌شداری ده‌کات و تا که‌رکووکی باب‌ه‌گور‌گور له‌راوانی به‌عسیاندا ناوه‌ستیت، ته‌نانه‌ت له‌هێرش کردنه‌ سهر (معسکر خالده‌) یش له‌گه‌ل هیزی پېشمه‌رگه‌ی بزووتنه‌وه‌دا که‌رۆل‌کی گرنگی له‌رزگارکردنی که‌رکوو‌ک به‌رگریکردنیدا بینی، له‌ریزی پېشه‌وه ده‌بیته، کاتیکیش به‌عسی مله‌پو به‌هه‌لکردنی گله‌پوی سه‌وز‌بوی له‌لایه‌ن زله‌یزانه‌وه به‌سو‌پا تیکشکاوه‌که‌یی و ره‌جه‌وییه به‌کرێ گه‌راوه‌کان په‌لاماری جه‌ماوه‌ری راپه‌ریوی کوردستان و که‌رکووکیان دایه‌وه هیزی پېشمه‌رگه‌ی بزووتنه‌وه‌ی ئیسلامی به‌فه‌رمانده‌یی ماموستا مه‌غدید له‌ته‌ک هیزی پېشمه‌رگه‌ی لایه‌نه شو‌رش گه‌په‌کانی تر‌دا وه‌ک چیا دژی

ۋەستايەۋە ۋەبەلام لە دوا ساتدا لە بەرامبەرىدا بە تەنيا مايەۋە ۋە لە
ئاكامى ئەۋەشدا پۆلىك فەرماندەۋ پىشمەرگەى قارەمانى بزوتنەۋە لە
(۱۹۹۱/۳/۲۸) دواى زەبرىكى كوشندە لە ھىزە ھىرش بەرەكەى پزىم
شەھىد بوون كە يەككىيان كاك (شاخەۋان) بوو ۋ تا ئىستاش تەرمى ئەۋ
پۆلە شەھىدە بى سەرى شوتنەۋە لە راستىدا لە كەركۈۋكى مەھبۇبى
بابەگورگور + پىشمەرگەى ئىسلامىي كورپوون بەلام كور؟

شەھىد شاخەۋان ھەر لە سەرەتاي لاۋىتىيەۋە ھەستى شۆرپىشىگىرى
لادروست بوۋەى زۆر رەقى لە زولم ۋ ستەمى بەغسىيەگان بوۋەتەۋە
ئەۋەتا كاتتىك دىۋ ھەسەتەگانى گومرگى بەغسىيان بە ھەتەيى ۋ
راۋپووت ژيانيان لە ھەلەكى بىتۈيۈن ۋ پىشدر تال كوردوز، دەستىكى
مەردانەى لە سالى (۱۹۸۸) لە بازگەى كۆمەلگاي توۋەسوران
لىۋەشاندىن تەمىي كوردن دوانى لىكۈشتن.

شەھىد شاخەۋان لە سالى (۱۹۸۲) خىزىتى پىكەۋە ناۋەۋ دواى خۆرى
دوۋ كورپو دور كچى بە ناۋەگانى (شەپۆل ۋ شاسوارو بىزاۋ رىژان) بو
ئىسلام ۋ كوردستان بەجىھىشتوۋە.

شہید: حسین حسین موحدہ محمد رسول
ناسراو بہ (کاکہ)

سالى (۱۹۶۳) لە گوندى (كانى بناو)ى دۆلى (ئاكۆيان)ى ناوچەى رانيە چاوى بە ژيان ھەلئناوھ، كى دەيزانى رۆژىك دى ئەم مندالە بە ھازەى تاقگەى خويئە گەشەكەى نەعرەتەى راپەپىنى گە لە چەوساوەكەى بە رووى داگیركەرانى كاسفردا دەستىنئەتەوھ، بەسوارى ئەسپە رەسەنەكەى جىھاد دەيگەيەنئەتە دەشتى ھەولپروكەركوك، و بە گزنگى بوركانەكەى بنارى (كىۋەرەش) تارمايى گەرمەسىرى كوردستانە ژێردەستەكەى دەپەرەوئى.

كاكەى قارەمان لە سالى لەدايك بوونىدا و پېش ئەوھى بئەتە دونياوھ بابى شەھىد دەبئەت، بۆيە بە ناوى باوكيەوھ كراوھ ناوى نراوھ (حوسئى).

لەبەر ھەژارى و دەست كورتى خېزانەكەى بوارى خويئەندى نابئەت و بە ھەول و ماندوبوونى خۆى فيرە خويئەندەوارى دەبئەت.

لە ھەفتاكاندا بنەمالەكەيان لە ژێر فشارى قورسى نەدارىدا روودەكەنە شارى رانيە و لەوئى شان دەداتە بەر كەسابەت و كرىكارى، ئەم ژيانى ھەتيوى و نەداريى كەردى بە زوورە پياويكى وا گالئەى بە سەختى و تەنگانە و كۆپرەوھەرى دەھات و تريفەى بزەى ئومئەدو خۇراگريىەكەى رەشترين شەوھەزەننگى دەپەرەواندەوھ، بەقەدەر ئازايەتى و پىكراويىەكەى رقى لە ژێردەستى و چەوسانەوھ بوو، لەبەرئەوھ لە سالى (۱۹۸۳) ھوھ بە شىۋەيەكى رىكخراوھى كەوتە بەرەرەكانى رژىمى بەعس و پەيوەندى بە يەكئەتەى نىشتەمانىيەوھ كەرد، لە (۱۹۸۵/۵/۲۲) یش بوو بە پىشمەرگە لە تىپى (۷)ى كارۋوخ و سەرەنجام بە ھۆى لىھاتوويىەوھ بوو بە ئامركەرت و لە شەپەرەكانى رەواندوزو قەيوان ماوھەت و بنەى ھەريرى و چەندان شەپرى تردا بەشدارى كەردوھ و

يەكجىر گىراۋە دوو جارىش لە شەپى رەۋاندوزو قەيوان ماۋەتتە
برىندار بوۋە.

لە مېژوۋى (۱۹۹۱/۱/۲۲) ھاتە رىزى پېشمەرگەكانى بزۋوتنەۋەى
ئىسلامى، شەھىد نمۇنەى ئازايەتى و دلېرى و چاۋنەترسى بوۋ، ئەم
ئازايەتتەى ئاۋىتەى باۋەپى پتە و تەقواۋ نوۋرى خواپەرسىتى و
پاداشتى خواپى كرىبوۋ، ئەو لە ھىزى (ئازادى و ھەمزە) دا ۋەك
پېشمەرگەيەكى بە تەجرۋە و پىكرە و سەنگىن سەپىرى دەكرەۋ لە
گەرمەى راپەرىنە شەكۋدارەكەى ئازارى (۹۱) يىشدا لەگەل برا
پېشمەرگەكانى تىرى خۆى گەياندەۋە نىۋ جەماۋەرى راپەرىۋو و رقى
پىرۋى بە سەر بە عسىيە خۆين خۆرەكاندا دەباراندو لە تىكرەپى
نەبەردىيەكاندا دەۋرى بەرچاۋى ھەبوۋ، شەھىد (كاكە) ھەمىشە بە
گورج و گۆلى و قەنناسەكەى شانپەۋە لە دەۋرەۋە دەناسراپەۋە و
بەۋپەپى ئومىد و بوپىيەۋە لە كەرنەقالى راپەرىنى دەپوانى و بەردەۋام
ئامادە و لە سەر پى بوۋ پىشتىگرتنى جەماۋەرى راپەرىۋو و دەست
ۋەشاندىن لە دۆژمن، لە ناۋ ھىزى پېشمەرگەى بزۋوتنەۋە لە مەلەندى
سى رانىە ھەمىشە لە رىزى پېشەۋە دەبىنراۋ خواپىستى و ئازايەتى لە
روخسارىدا ھەمىشە شۈعلەى دەدا، سەرەنجام لە دژە ھىرشى رېژىم بوۋ
سەر كوردستان و جەماۋەرى راپەرىۋو شەھىد (كاكە) لە ناۋ ھىزىكى بە
ھەلمەتى بزۋوتنەۋە بە فەرماندەيى شەھىد (زانانى) براى ۋەك چىا
پېشى بە دۆژمنى داگىرەۋ ھىرش ھىنەر گرت لە (پىردى) سەر بە
كەركۈك و لە شەپىكى سەخت و نا بەرەردا لەگەل جەشى و فېۋكە و
تانكەكانى رېژىمدا دۋاى گەياندنى زىان و زەرەرىكى زۆرى گىيانى و مالى
بە دۆژمن، (كاكە) قارەمان لەگەل كاك زانانى فەرماندەۋ براى و كاك
فەقى خدر صالح بۆسكىنىدا لە مېژوۋى (۱۹۹۱/۳/۳۰) بوۋنە

ئەستىرەى ترۆپكى سەرۋەرى و مەدالىي شاناىى و شەرەفى بەرگىيان
بە بەرۆكى خۆيان و خانەۋادە و رابوونى ئىسلامى و كوردو كوردستان و
كەركووكى خۆره گىراۋەكەى كوردستاندا كردو تەرمەپاكەكەشى لە
گۆرستانى كىۋەپەش لە رانىيە بەخاك سپىردرا.

شەھىد: خەلىق سۈرەتلىرى
ناسراۋ بە (فەقى خەلىق سۈرەتلىرى)

كاتىك گىرم ۋە ۋېر ۋېر ئاگىرىلار بولۇپ، شاللى داگىرىلەر ۋە كۈن ئاگىرىلەر
 ۋە شىنجاڭدىكى ۋە دەستۇرلار ئاساسىي ۋە ھېمىنى تەۋا ۋە ھەلگىرلەر، ۋە
 نىۋەدا ۋە ۋە پىتر نىشانى تىرى ۋە نىگانى رىق ۋە قىنى دۈرۋەننى دىل
 رەشى گەلەكە مان بولۇپ، گۈندە بى نازەكەنى كۈردەستان ۋە خەلەكە
 چەۋساۋە ۋە رەش ۋە رۈۋەكە بولۇپ، ۋە ناخى ۋە ۋە شەۋە زەنگە تارىك ۋە
 نۈتەكە ۋە تۈسكە ۋە لەدايك بولۇپ كاك فەقى خدر لە گۈندى بۆسكۈن ۋە
 لە سالى (۱۹۶۷) دا لىيداۋ چاۋى بە زىان ھەلەن، زىانى مەندالى لە
 بۆسكۈن بەسەر بىردۈۋە ۋە قۇناغى سەرەتايىشى ھەرلەۋى تەۋا
 كىردۈۋە، بۇ دىرۋەدان بە خۈندىن ۋە قۇناغى ناۋەندى چۈۋەتە رانىە ۋە
 لەبەر ھەزىرى ۋە كارو كەسابەت ۋە بۆيۈ زىان تەنھا تا پۆلى سىيەمى
 ناۋەندى خۈندۈۋە، ماۋەيەكەش لى مەلا مۈھەممەد لە (قۇلە ۋە كەنى
 ماران) ۋە كەفەقى سەرقال بولۇپ بە زانستى شەرىيە ۋە، سالى
 (۱۹۸۵) خىزانى پىكە ۋە ناۋە چۈر كۈرى بە ناۋەكەنى (جۈتپار ۋە
 رىۋارو شاسۋارو سىۋور) دۋاى خۈى جىھىشت ۋە مەخابن (جۈتپار) كە
 كۈرە گەۋرەكە بولۇپ سالى ۲۰۰۵ لە رىگەي كۈچى ھەندەراندا لە سورىا
 دەگىرىت ۋە زىندانى بە عىسىيەكەنى سورىادا دەستىرىزى لىدەكەرىت ۋە
 شەھىد دەكەرىت.

شەھىد فەقى خدر ھەرلە سالى (۱۹۸۵) ۋە پەيۋەندى بە كارى
 ئىسلامىيە ۋە دەكەت ۋە ۋە ئەندامىكى چالاكى رىكخستەكەنى ناۋخۇ
 ھەلدەسۈرپ، لە مېرۋى (۱۹۸۷/۷/۲۱) ۋە لە گەل پۆلىك لۋى
 ئىسلامخۈزى دەقەرەكەدا ھىجرەت دەكەت ۋە دەپتە پىشمەرگە لە
 ھىزى ھەمزە بىرۈۋەتە ۋە ئىسلامى ۋە پىشمەرگە يەكى چۈست ۋە چالاک
 بولۇپ لە جىبە جىكەردى ئەركەكانىدان ھەرگىز كەمتەرخەمى نەدەزانى،
 لە داستانى قەلاتۈۋەكانىشدا رۆلى بەرچاۋى گىپراۋ خاۋەنى ھىممەتلىكى

به رزو زه بری گورچکېر بوو، له راپه پښې ئازاری (۹۱) يشدا که ئو رږوډ
 بوو پيشمه رگه و ريکڅستنه گيان له سهر دهسته کاني بزوتنه وه لښي
 دهگه پان بو ئه وه ي ئه رکي ئيسلاميانه ي خويان به زه بر وه شاندين له
 دام وده زگا سه رکوتکه ره کاني به عسو ته مبي کردني ئو سته مکارانه و
 له سهر کردنه وه ي جه ماوهر ي سته مديده ئه نجام بدهن، کاک خدر
 بو سکيني وه کو ه لږ خو ي گه يانده ناو شه پولي جه ماوهر و ده ور يکي
 به رچاوي له راپه پښو راماليني دوژمندا بيني و ههر شويڼيک پيويست با
 له وي به رسينگي له دوژمن ده گرت، شه هيد هه ميشه به ره وشتو
 وريايي و بالاي به رزو چه ک و تا قمه توندو ټوله که يه وه له ناو
 پيشمه رگه کاني مه لبه ندي (۳) و تپي ي (۶۱) ي باوهر و (۹۹) ي
 سه ره ستيدا ده ناسرايه وه.

سه ره نجام له کاتي به رگري له راپه پښو له شه پيکي نابه رامبه ردا
 له گه ل عه فله قيه کورد کوژه کاندا کاتي په لامار هيانه وه يان بو سهر
 کوردستان له ميژووي (۱۹۹۱/۳/۳۰) له (پردي) ي سهر به که رکوک
 که وته بهر گولله ي ژهنگاوي دوژمناني ئيسلام و گه لي کوردو له و
 داستانه مه زنه ي به رگريدا له گه ل شه هيدان کاک (زانا) و (کاکه) دا بوونه
 ئه ستيره يه کي گه شي تر پيکي سه روه ري و تاجي روو سووري و شانازي
 سه ري ئيسلام و کوردستان. تهرمه که ي شه هيد فه ق ي خدر بو سکيني
 ههر له زيدي خو ي و له گوړستاني گوندي بو سکين به خاک
 سپر دراوه.

شهید: مونه‌یید حسین موجه‌ممه‌د
ناسراو به (مونه‌یید حسین هه‌ناره‌یی)

سالی (١٩٧٠) له شاری ههولیر چاوی به ژیانی پر له ناسۆرو مهینه سالی میلیله ته که ی ههلهیناوه، ژیانی مندالیی له گوندی (سیبهردان) و شاری ههولیر به سهبردوو و ههولیر له سیبهردان خراوه ته بهر خویندن و قۆناغی سه ره تایی ته و او کردوو و له کۆمه لگای (که سنه زان) یش ناوه ندی خویندوو و پاشان له ئاماده یی (کوردستان) درێژه به خویندن ده دات.

شه هید موئه ید سالی (١٩٨٨) په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له گه ل هه لگیرسانی راپه رینه که ی ئازاری ١٩٩١ ی گه لی کوردستاندا له ریزی هیژه کانی بزوتنه وه دا ده بیته پیشمه رگه و چه کی به رگریکردن له خاک و بیروباوه رپه که ی له شان کردوو، ئه و کاته ش که رژیمی به عسی وه ده رنراو له کوردستان به سوپا و توپه ریه کی زۆره وه هیژشی هیژایه وه بۆ کوردستان خه لکی به کۆمه ل په ویان ده کردو و لا تیان به جیده هیژشت شه هید موئه ید هاوشانی برا پیشمه رگه کانی له بزوتنه وه ی ئیسلامی له شاری ههولیر رووبه پووی ئه و سوپا دپنده یه بوونه وه و سه ره نجام له میژووی (١٩٩١/٤/٢) شه هید موئه ید له لایه ن ئه و سوپایه وه ده سته سه ر ده کریت و به پله ی به رزی شه هیدی ده گات و که س نازانی ته رمه که ی ده که ویته کوێ به م شیویه کاک موئه ید ده بیته یه کیکی تر له شه هیدانی رپیازی رزگاری و ئه ستیره ی ترۆپکی سه ره وری و وه کو هه زاران پۆله ی تری گه لی کوردی سته مدیده بی گۆرپوگلکۆو بی سه رو شوین ده مینیته وه و به سه ره رزی و پوو سوریه وه به ره و باره گای خوای گه وره ده گه ریته وه.

شہید: شیروان عوسمان حاجی
ناسراو بہ (موجہ ممہد حاجی)

سالی (١٩٦٨) لە بنەمالەیهکی ئیسلامپەرۆری عەشیرەتی خوشناو گەرەکی خانەقayı هەولێر چاوی بەژیان هەڵبناوە و ژیاڵی مندالی هەر لەوی بەسەربردووە و لە قوتابخانەی (سۆران)ی سەرەتایی چۆتە بەرخویندن و بەهۆی سەختی ژیاڵ و کاروکهسابەتەو نەیتوانیوە درێژە بە قوناغەکانی تری خویندن بدات و دەستی کردووە بە شاگردیی فیتەریی.

سالی (١٩٨٦) راپیچی سەربازی کراوە و لە سلکی کۆماندۆدا ماوەی چەند مانگیک ماوەتەو و پاشان فیراری کردووە. سالی (١٩٨٨) ئیلتیزامی ئیسلامی تیايدا رەنگی داوەتەو و بەگەرمی هاتووچۆی مزگەوت و وتاریژەکانی کردووە و بەپاستییەکانی ئیسلام ئاشنابووە و خوشەویستی کاری ئیسلامی و ریکخراوەیی لەددا رسکاوە.

سالی (١٩٨٩) پەيوەندی بە ریکخستنهکانی بزوتنهووی ئیسلامیەو کردووە و چالاکانە ئەرکهکانی راپەراندوون و نەینییەکانی پاراستوون. شەهید شیروان خوشناو لەگەڵ ئامادەسازیەکانی جەماوەری کوردستان و لایەنە سیاسیهکاندا بۆ راپەرین، لەچارچێووی ریکخستنه جوامیرەکانی بزوتنهووەدا گورج و گۆلانە دەکەوێتە کارو لە (١٩٩١/٣/١١) کە خەلکی قارەمانی شاری هەولێری هۆلاکۆ بەزین وەکو بورکان بەپرووی بەعسیهکاندا دەتەقیتەو و شاری قەلاو منارە وەلامی نەعرەتە (٥)ی ئازاری کێو رەش و حاجیلە دەداتەو، لەگەڵ شانە چەکدارەکاندا بە هوتاف و هاواری الله اکبر مەردانە هیرش دەکاتە سەر دامودەزگا سەرکوتکەرەکانی رژیم و بەم پییه بەحەماسەتی پیشمەرگە و ریکخستنه دلیرەکان و جەماوەری هەلمەتەر دۆزەخیک بۆ بەعسیهکان دادەخریت و کاکە شیروانییش لەنیو ریزی پیشمەرگە و

رېڭخستىنە قارەمانەكانى بزووتنەۋەدا لەو رۆژە شانازىيەك بۆ خۇيى
 رېيازەكەي تۆماردەكات، پاشان بە ھەمان ھەماسەتەۋە بە شدارى
 رزگار كوردنى شارى كەركوۋكى كوردستان دەكات، كاتىكىش رژىم
 پەلامارى دېندانە ۋە بەربلاۋ بۆ سەر جەماۋەرى راپەپىۋى كوردستان
 دەستىپىدە كاتەۋە، كاكە شىروانى پېشمەرگەي گيان لەسەر دەست
 لەگەل ھاۋسەنگە راندا ئامادەي بەرپەرچدانەۋەي رژىم پارىزگارى لە
 جەماۋەرى راپەپىۋو خاكى كوردستان دەبىت ۋە دەزانى كە بەرگى لە
 نىشتىمان ۋە بەگژداچوۋنەۋەي ستەم ۋە ستەمكاران ئەركىكى بىنەپەتى
 مەسولمانەتییە، شەھىد زۆرجار دەيگوت: "سوپاس بۆ خوا لە
 سەربازى كورد بۆ حزبى بەعس رزگار كورد ۋە گىرامى بەيەككە لەو
 پېشمەرگانەي بەرگى لە ئايىنى پاكي ئىسلام ۋە گەلى چەوساۋەي
 كوردستان دەكەن" ھەرۋە ھەيگوت: "چەند خوشە مەۋقە لە پېناۋى
 ئايىنى خوا ۋە تەۋەي خۇيدا شەھىد بىرگىت"، بۆيە ھەر لە قوشتەپە ۋە
 پاشان لە شاۋىس ۋە مەلا ئۆمەر ۋە مەھىف صالاحەددىن پېبەپى
 بە شدارى بەرەنگارى ۋە بەرگى دەكات.

كاتىكىش شەپكى قورس ۋە كەلاكرەۋە لەنىۋان پېشمەرگەي
 كوردستان ۋە سوپاي رژىمدا لە (دەربەندى كۆپى) بەرپادەبىت، شەھىد
 شىروان كە لەگەل ھىزىكى جەربەزەي بزووتنەۋەدا ھاۋشانى ھىزى
 پېشمەرگەي لايەنە شۆرشگىرەكان لەۋى دەبىت، بەرگىيەكى كەم
 ۋىنە دەكەن ۋە زىيانكى زۆرى گيانى ۋە مالى بەر رژىم ۋە سوپا لەرژۆكەكەي
 دەگات ۋە بەچەندان تانك ۋە زىپۆش تىكەشكىنرەن، بەجۆرىك كە ئەم
 بەرگىيە دىلرەنەيە بوو بەيەككە لە داستانە ديارو بەناۋبانگەكانى
 رۆژانى بەرگىيە لە ئايىن ۋە گەل ۋە نىشتىمان ۋە كاريگەرى بەرچاۋى بەسەر

بارودۇخەكەدا ھىتاۋ لەدۋاى ئەۋ شەپەرۋە مەسەلەى دانۇستان لەنىۋان
ھىزى پىشمەرگە و رۆژمدا ھاتە ئاراۋە .

مايەى شانازىيە كە لەم داستانە مېژووييەدا پىشمەرگەكانى ئىسلام
رۆلېكى گىرنگو كارايان گىپراۋ ئەم راستى و سەرۋەرييەشيان لە
(۱۹۹۱/۴/۱۱) بەخوینى ئالى شەھىدان (كاك مەلا عومەر)ى مەسئول
عەسكەرى مەلبەندى ھەولېرو (كاكە شېروان) تۆماركرد، شان بەشانی
ھىزولايەنە سىياسىيەكان و جەماۋەرى بەرگىكار لەئايىن و گەلو
نىشتمان، كەچى مەخابن ئەم راستىيە گەۋرەو حاشا ھەلنەگرە لەلايەن
ھەندى لايەن و كەنالى پاگەياندنەۋە پەردە پۆش دەكرى و
دەشاردريتەۋە، بەلام ئەم راستى و سەرۋەريانەى كاروانى جىھادى
ئىسلامى كوردستان ۋەك خۆر دەدرەوشىنەۋە بەرى خۆرىش بە
بىژنگ ناگىرى و جوانىش لە راستى ئىنصاف دايە ۋەكو گوتويانە
(الانصاف خير الاوصاف).

شايەنى باسە دواتر تەرمى پىرۆزى ھەردوۋ شەھىدى دل پر لە باۋەرۋ
ئەوينى نىشتمان دۋاى تۆماركردنى داستانەكە لە گۆرستانى
(سەرمەيدان) لە شەقلاۋە بەخاك سپىردران.

شەهیدى سەرکردە:
جەمال ئەحمەد فەتاح ئەحمەد
ناسراو بە (سەلاحەددین) و
(مامۆستا جەمال شارباژیری)

کاروانی رابوونی ئیسلامیی و بزاقی رزگار یخوازی وهك داربه پووی بناری
چیاکان رهگو ریشهی به هه موو کون و قوژبنیکی کوردستانی
نیشتمان هه ی صه لاهه ددین و شیخ سه عیدی پیران و شیخ مه حموود و
نه وره سیدا بلا بوته وه و مه شخه له دره وشاوه که ی سه رپاکی گوند و
شاره کانی گرتوته وه و له خوین و ده ماری هه شاماتی مسوالمانی
کورد هه واریدا بوته ئوخزنی هیوا و ئومید و ته زووی بویری و مه ردایه تی...
به پاستی هه ر ده بی واشبی، چونکه ئه م بزاقه خوایی و کاروانی نووره
وه جاخی روونی کوردان و هه ویی ره سه نایه تی و قه لغانی سه ر سه رو
په رژیی ده ور به ریانه و له نامویی و هه لدران و داوه شاوه یی
سایکولوژی و ده روون به زین ده یان پاریزی و به ره و ریازه پر
سه روه رییه که ی پیغه مبه ری پیشه و (صلی الله علیه وسلم)، ده ستیان
ده گری که ته قوا و په روه رده و جیهاد و تیکۆشانی پیکه وه گریداو وه
جو شداوه و ریگای چه سپاندنی حوکی خوا و سه ره نجام وه دیهینانی
ئازادی راسته قینه و سه رفرازی و داد په روه ری و به خته وه ری هه تا
هه تاییه.

ئه وه تا خوینی شه هیده سه روه رده کانی ئه م بزاق و کاروانه خواویسته
وهك بارانی په له ئیقلیم گیره و هه موو ره وه زو لوتکه و بستوو و گه وه و
گرد و دۆل و لاپاییکی گرتوته وه، به ره که ته و تریفه ی خوینی گه شی ئه و
عه زیزانه، ئاسۆی ئاینده ی روشن کردوته وه، یه کیك له و شه هیده
قاره مان و فره مانده ئاکار په سه ندانه ی ئه م بزاقه خواویه ماموستا
جه مال ئه حمه د شارباژێرییه، که له سالی (١٩٥٧) له گونده زه نوێرو
شاخواویه که ی (قوله رهش) ی ناوچه ی سه ره سه وزی شارباژێری سه ر به
شاری سلیمانی چاوی به ژبان هه له ئیناوه، ژبانی مندایی هه ر له
گونده که یان به سه ر ده بات و پاشان له قوتا بخانه ی (خه مزه) تا

شەشەمى سەرەتايى دەخوئى، دواتر لە سلىمانى دەست بە خوئىدى
قورئان و زانستە شەرعىيەكان دەكات و لای مامۇستايان (مەلا فەتتەخى
باپىرى و مەلا فەرەجى واژە و مەلا عەبدوللەي چوارتايى) دەخوئى و
شارەزايى باش لە قورئان و فەرمودەدا پەيدا دەكات.

كەس نەيدەزانی رۆژىك دادى كاكە جەمال لە و گوندە تەرىك و بى
نازەو دەستە چىلەي رابوونى ئىسلامىي ھەلدەگرىت و بە شەبەقەكەي
مالە نوتەكەكان رووناك دەكاتەو و ھۆبەي كوردان لەپاش چەندەھا
سال نامۆيى لە ھەواری باسەفای جىھاد ھەلدەداتەو و سەرەنجام
شوئىن پىي عومەرو ھەمزە و سەيد قوطب ھەلدەگرىت و ھەربە رىيازە
خوئناويىيەكەي و اندا بەرەو بارەگای پەرەردگارى دەپواتەو.

سەرەتا سالى (١٩٨٣) پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزووتنەو و
پەيوەندى ئىسلامى (رابطە) و دەكات، بەھۆي موتالاي كتيبەكانى
مامۇستا موخەممەدى شارەزورى و وتارەكانى مامۇستا شىخ
موخەممەدى بەرزنجى و شەپۆلى بىدارى ئىسلامى كە لە رىي
مامۇستايانى دلبىدارو رۆشنبرانى ئىسلامىيەو رۆژ بەرۆژ بەگورتر
دەبوو، زياتر بىروھۆشى فراوان دەبىت و ئاسۆ بەروونى دەبىنيت.

بۆيە بە تەواوى رقى لە سايەي بەعسى شوومى ستەمكار دەبىتەو و
مەزلۇمىيەتى مىللەتەكەشى ھەجمىنى لىدەبرىت و سەرەنجام برىارى
ھىجرەت دەدات و لە ١٩٨٥/٥/٥ بە خۆي خانەوادەكەيەو دەچىتە
دەري و لەم ھىجرەتەشدا خانەوادەكەي رىي لە (چالە خەزىنە و سنەو
ئۆردوگای وەرەمىن و دى گولان و مەريوان و كانى سانان و برالەي شلىرو
بۆيەن و شوئى بانە) دەكەويت و تا سالى (١٩٩٢) خانەوادەكەيان
كالەي غەرىبى دادەپىچىت و لەو سالەداو دواي راپەرپنەكەي ئازارى
(١٩٩١) دەگەرپنەو بۆ سلىمانى.

مامۇستا جەمال
 شاربازىپى ھەرچەندە كە
 قاچىكى ناتەۋاۋ بوۋ،
 بەلام بېۋاۋ ۋرە ئۈمىدى
 لە چىا گەۋرە تر بوۋن
 ئەۋ بزوۋتنەۋە
 جىھادىيەى كە بە
 رابەرايەتى مامۇستا شىخ
 موخەممەدى بەرزنجى لە
 سالى (۱۹۸۴) ھە
 جىھادى دژى رژىمى
 بەعس راگە ياندېۋو ھىۋاۋ
 ئاۋاتى ئەۋ بوۋ، بۆيە ۋەك
 كە سىكى دامەزىنەرو
 پىكھىنەر لە تەك دەيان

زانائو كەسايەتى شۆپشگىپى ۋەك مامۇستا موخەممەدى رازى ۋ سەدان
 لاۋ لە (رابطە) دا لە ناۋخۆۋ دەرەۋەدا ھەلدەسۇپراۋ ۋەك بىلبىلەى چاۋى
 خۆشى دەۋىستو لە مەفرەزە سەرەتايىيەكاندا زياتر لە كەسىكى ساغ
 بە جموجۆلۋ چالاكى بوۋ، لە جەۋلەكاندا بەسام ۋەيىيەتەۋە
 لەخۆبوردوۋانە رىيى دەبىرى ۋ لەپال ئەركى پىشمەرگايەتى ۋ
 فرماندەيىشىدا ۋەكو بانگخۋانىك رۆلى دەبىنى، سالىك بە خىزانەۋە
 لە ناۋچەى شلىر كە بارەگاي سەركردايەتى ۋ پىشمەرگەى لىبوۋ
 دەمىنىتەۋە بەشدارى چەندان چالاكى ۋ مەفرەزەى تايىيەتى ۋ جەۋلە
 شەرەكانى (بۆسكىن ۋ سىاگوپىزى) ناۋچەى پىنجوڭ دەكات.

کاتیکیش که رژی می به عس شالوی به ناو (ئه نفال) ده سته پیده کانی
 چه ند مه فره زه یه کی هیزی (فاروق) ی بزوتنه وه ی ئیسلامی
 رووده که نه قه ندیل که باره گای هیزه کانی (حه مزه و ئازادی) لیده بن،
 مامۆستا جه مال یه کیك ده بیئت له و فره ماندانه ی له پال ئه و هیزه دا
 ده که ویته گه ل هیزی (حه مزه) و له ناوچه کانی که له کین و شیخ شه رو
 کونه کوۆترو خرندۆلی قه ندیل داده مه زرین، ئه وسا که سالی (۱۹۸۸)
 بوو دوژمن چه ندین په لاماری بۆ سه ر ناوچه که و هیزه کانی پیشمه رگه
 ده هیئا، به لام هه موو جارێک له گه ل به رگری و زه بری توندی پیشمه رگه
 گیان له سه رده سته کانی ئیسلام به تایبه تی له سنووری که له کین
 رووبه روو ده بووه وه، که مامۆستا جه مال وه ک پیشمه رگه و
 فره ماندانه یه کی دیار له ناو ئه و هیزه دا به گورچ و گوڵی و ئازایه تی و
 پیکراوی و جه مالی نوورانییه وه ده بینراو وره و وزه ی به هاوسه نگه ران و
 برا پیشمه رگه کانی ده به خشی، هه روه ها له پیش راپه رینیشدا
 به مه به سستی ئاماده سازی پیشمه رگه ی بزوتنه وه بۆ راپه رین، مامۆستا
 جه مال له خدراوا به شداری گواستنه وه ی کاروانه کانی چه ک و
 پێداویستییه کانی ده کرد به کوێستانه کانی گوێزی و سادردا بۆ سنووری
 نیوزه نگ و نوکان که له وێوه هیژیکی گه وره ی بزوتنه وه و لایه نه کان
 خوێ گه یانده وه رانییه ی ده روازه، شایانی باسه مامۆستا جه مال
 جیگای ئه و په پری متمانه و حورمه تی سه رکردایه تی و رابه ره زاناو
 تیکۆشه ره یه ک له دوا ی یه که کانی کاروانه جیهادییه که که بریتی بوون
 له مامۆستا شیخ موحه ممه د به رزنجی و مامۆستا شیخ عه بدولله تیف
 واژه یی و مامۆستا مه لا عوسمان عه بدولعه زیزو به تایبه تی خودی
 مامۆستا عه لی باپیر بوو، بۆیه سه ره رای پێسپاردنی ده یان
 به رپرسیاریتی گرنگ له گه ل ته شکیله ی مه لبه نده کانی بزوتنه وه ی

ئىسلاميشدا كە لە سەرەتاي سالى (۱۹۹۱) و بەر لە راپەرین ئەنجامدا وەك يەكەمىن لىپرسراوى مەلەندى (۳) دەستنيشان كراو تا رۆزى شەهیدبوونیشى ئەو بەرپرسيارتییە گرنگەى هەر بە ئەستۆوه بوو.

مامۆستا جەمال لە هەلسۆپان و ئازایەتیدا نمونە و سەرمەشقى براكانى بوو، بە هۆى ئەو شارەزاییە زۆرەى لە كاروبارى چەك و چۆل و سەربازیدا هەیبوو، بەردەوام خەرىكى راھێنان و فێركردنى برايانى بێشمەرگە بوو.

شەھید لە راپەرپێنیشدا جێدەستی تەواو دیار بوو وەکوو فەرماندەیکە
لە خەتی هەبەت سولتان و قەرەھەنجیرو کەرکوک و تا مەسکەر
خالید رۆڵی مەردانەیی نواندوو، لە دواى رزگارکردنی کەرکوک بە
چەکی دژی هەوايي (٥٧) ملم کۆپتەرەکانی بە عسێ دەدانەبەر،
کاتیکیش بە عس دژە هیژشی بۆ سەر کەرکوک و مەسکەر خالید
دەستپێکردو، مامۆستا جەمال و پێشمەرگە و فەرماندەکانی تری
بزووتنەو ئاخەر کەس بوون کە شاریان دواى شەڕیکی سەختی
نابەرەو بەرگرییەکی کەموینە بەجێهێشت، پۆلە شەھیدەکی
کەرکوکیش زیندووترین و باشترین بەلگەیی ئەو راستییە کە تا
ئێستاش تەرمە پێرۆزەکانیان بۆ سەرۆشوتن ماونەتەو.

مامۆستا جەمالی قارەمان شەو و روژ پیکار و سەرقالی پەرەدە کردن و راهێنانی پێشمەرگە بوو لە سەر کاروباری سەربازی و پەرەدەیی و هونەری شەپکردن، دەویست ئەزموون و شارەزایی خۆی بۆ برا پێشمەرگەکان بخاتەر و پوو فیریان بکات، ئەوکاتەش کە بەهۆی دژە هیژشی رژێمەوێ بۆ سەر جەماوەری راپەرپوێ کوردستان جەماوەر تووشی ئاوازی و کۆچی ملیۆنی و حزب و لایەنەکانیش دووچاری چۆلکردنی بارەگاکانیان بوون، مەلێەندی سێی بزوتنەوێ لە رانێ

بىر يارى چۆلنە كىردى بارەگا كەيدى لى پال ئوۋەشدا چەند بارەگايە كى خەلى لى ناۋچەى پشدر دامە زىراندن و يەكك لى بارەگايانە بارەگاي (دۆلى نىسى) لى خەتى گەناو بوو كە مامۇستا جەمالىش جارجارە بو مەشقو راھىنانى پىشمەرگە دەچوو بو ئوۋى، مەخابن لى يەكك لى خولەكانى مەشقا كە خودى مامۇستا جەمال وانەى كىردەى لى سەر ئارىبىجى دەگوتەۋە لى كاتى تاقىكىردنەۋەى ئارىبىجىداۋ بەھۋى تەقىنەۋەى خودى ئارىبىجىيەكە لى رۆزى ۱۹۹۱/۵/۶ دلى گەۋرەكەى كە پىراۋىر بوو لى ئوۋىنى خواۋ چەۋساۋان لى لىدان كەۋتو گەيشتە كارۋانى شەھىدانى ئىسلام، دواتر تەرمەكەى لى نىو حوزن و ماتەمى ھاۋسەنگەرانىدا گەيەنرايەۋە رانىەۋ يەكسەر لى گۆرستانى (كىۋەرەش) كە ھاۋكات بوو لى گەل بەخاك سىپاردى شەھىدان كاكە زاناۋ كاكەى برايدا كە لى دۋاى شەھىد بوۋىنەۋە لى ۳/۳۰ لى پردى، ئو رۆزە تەرمەپاكەكانىان ھىنرابوۋنەۋە لى گەل ئوۋانداۋ بە پەروشى قولل فرمىسك باران وورده وورده دوور لى بەشدارى خىزان و مندالەكانى كە لى ئىران بوۋن ئسپەردەى خاك كرا.

مامۇستا جەمالى فەرماندە كە ھەموو ژيانى خۋى بەم ناتەۋاۋى جەستەىى و بەنىۋ ئو ھەموو ھەۋرازو نشىۋو ئو دىۋاۋىو و تالى و سوۋرىيەدا گوزەراندوۋە لى سالى (۱۹۸۲) خىزانى پىكەۋە ناۋەۋ دۋاى خۋى سى كوپرو دوو كچى بەناۋەكانى (قارەمان و موخەممەدو سومەيەۋ نوسەيەۋ باۋە) بە دىيارى و يادگارى بو ئىسلامو كوردستان بەجىھىشتوۋن.

شەھىد: نەجمەددىن عەبدوللا ئىسماعىل
ناسراۋ بە (ھىمەن قەنناس)

سالى (۱۹۷۱) لە شارى كەركوك لەدايكبوو، ژيانى مندالىي لە شارى
 ھەولير بەسەر دەبات، قۇناغەكانى خويندىنى لە قوتاىخانەى (نبراس)ى
 سەرەتايى و ناوھندى (۱۴ تەممون)ى كوپان و ئامادەى
 (ئازادىي)كوپان تەواودەكات.

كاكە ھيىم ھەر لە سالى (۱۹۸۸) ۋە سەروكارى لەگەل ريكخستەكانى
 بزوتنەوھى ئىسلامى پەيداكردووھ تا سالى (۱۹۹۱) دەبىتە پيشمەرگە
 لە مەلبەندى (۴)ى بزوتنەوھى ئىسلامى كاك ھيىم نمونەى
 پيشمەرگەى پارىزگارو ئەدەب و رەوشتى بەرزيوو، زۆر بەشەرم و بەرپز
 بوو، گوپرايەل و پابەندبوو بەفەرمانەكانى سەرووبراگەورەى خۆى، لە
 زۆرنەبەرديدا دەورى بەرچاوى ھەبووھ ۋەكو ئازادكردى شارەكانى
 ھەوليرو كەركوك و لە شەپى بەناوبانگى (كوپى)شدا كاكە ھيىم بە
 خۆى و (قەنناس)ەكەيەوھ توانى نيشانە لە دللى دوژمن بگرى.

دوچار لەكاتى دەوامى پيشمەرگايەتيدا لە (كاولوكان) كە
 سەربازگەيەكى گەورەى مەشقى ھىزەكانى بزوتنەوھى ليدەبىت، بە
 كارەساتىكى دلئەزىن لە مېژوو (۱۹۹۱/۱۰/۲۹) لەگەل شەھيد
 عەبدولقەھاردا شەھيد دەبىت و پاشان تەرمەكەى لە ھەولير بەخاك
 دەسپيردرىت.

شهید: ته حسین که ریم قادر نه مین
ناسراو به (عبدولقه هار)

سالى (۱۹۷۲) له (سماقولى گرتك) له دايكبووه و ژيانى منداليى هەر
له وى به سهربردووه، پاشان له قوتابخانه ي سماقوليش قوناغى
سهره تايى ده خويناى.

سالى (۱۹۸۸) په يوه ندى به ريځخستنه كانى بزوتنه وهى ئيسلاميه وه
ده كات و نه و ماوه يه سهرگرمى قورئان خويناى و كارى ئيسلامى
خوى ده بيت، هر له و كاته دا شهيد پينج (جوزء) له قورئانى پيروز
له به رده كات.

سالى (۱۹۹۱) چه كى پيشمه رگايه تى له شان ده كات و ده بيته
پيشمه رگه له مه لبه ندى (۴) ي بزوتنه وهى ئيسلامى، له
نه به ردييه كانى نازاد كړدى هه وليرو كه ركوك و شه پى كوپندا نمونو نه ي
پيشمه رگه ي ئيسلامى به رجه سته ده كات، نه وهى هاوپى و دوستانى
شه هيد لى ده گيرنه وه كه چنه د روتك به ر له شه هيد بوونى هه روه
هه واليك له په نهانه وه به ر گوئى كاك عه بدولقه هار كه وتبى به سهر خرم و
دوستانيدا ده گه ريت و داواى گه رن نازاد بيان ليده كات، تا دواچار له
شوى (۲۹/۳۰-۱۹۹۱) له (كاو لوكان) ي سهر به ره واندوز له كاتى
ده وامى پيشمه رگايه تيدا به كار ه ساتيكى دلته زين شه هيد ده بيت و
ته رمه كه ي له گوړستانى (كه سنه زان) ي سهر به هه ولير ته سليم به خاك
ده كريت.

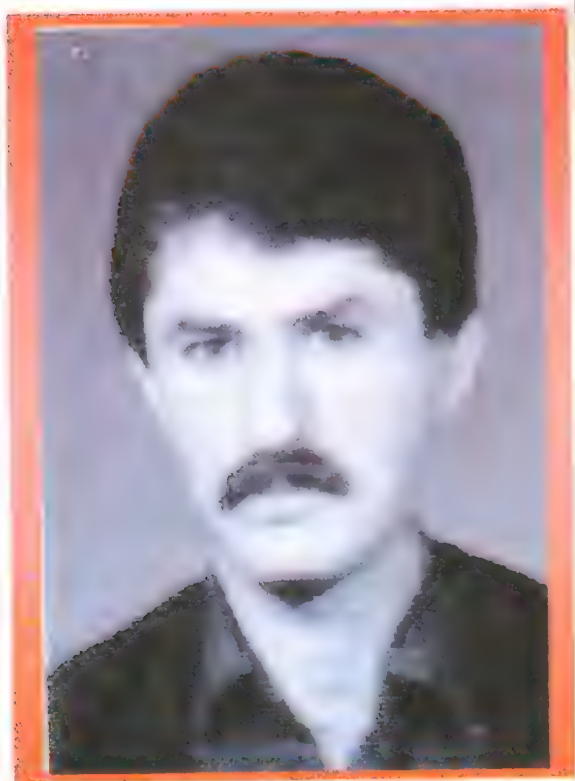

شهید: فارس عباس مهجید
ناسراو به (نوسامه)

شەھىد سالى (۱۹۷۲) لە شارى ھەوليرى قەلاۋ منارە ھاتوۋەنە
دونيائو، ژيانى مندالىي لە ھەولير بەسەربردوۋە قۇناغى سەرەتايى
لە قوتابخانەى (باداۋان)ى سەرەتايى و ناۋەندى لە قوتابخانەى
(قەندىل)ى كورپان و پاشان دواناۋەندى دىراساتى ئىسلامىي
تەۋاۋىردوۋە لە كۆليژى شەرىعەى زانكۆى دھۆك ۋەردەگىرئىت، بەلام
لەبەر خراپى بارى ژيانى خىزانەكەى دەستبەردارى خويندن دەبىت،
شەھىد فارس خاۋەنى بەھرەى جوان نووسى بوۋە دۋاى
شەھىدبوونىشى چەند نمونەيەك لە تابلۆ جوان نووسىيەكانى لى
بەجىماون و كەسىكى ژيرو دىلسۆزو مەندو ھىمەن بوو.

سالى (۱۹۹۱) پەيۋەندى بە بزۋوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات و دەبىتە
كادىرى راگەياندىن و بەشدارى بەرچاۋ لە راپەرىن و رزگاركردى شارى
ھەولير دەكات و ھەر لە ھەمان سال و لە ھەولير دۋاى پەلاماردانەۋەى
رژىم بۆ سەر جەماۋەرى راپەرى و لەلايەن رژىمەۋە دەستگىر دەكرى و
تا ئىستاش بى سەروشوينە و ۋەكو ھەزاران پۆلەى زولملىكرۋاى ئەم
مىللەتە بى گۆرۈ گلگۆۋ دورلە نىگەى كەس و كارو خۆشەويستانى
دەمىنئەتەۋە.

شههید: مه غدید نه سعده مسته فا فهیزی
ناسراو به (موجاهید)

سالی (۱۹۶۶) له گوندی (سوسی) دۆلی سماقوډی له دایکبووه،
ته مەنی مندالیی هەر له گونده کهی خویاندا به سه ربردووه، قوناغی
خویندنی سه ره تایی له قوتا بخانه ی سوسی ده خوینی و بو قوناغی
ناوه ندیش ده چیته ناوه ندی (کامه ران) له شاری هه ولیر.

شه هید سالی (۱۹۸۳) هاوسه ری ژیان هه لده بژیریت، شه هید هەر له
ته مەنی لاویتییه وه خەمی نا په حەتی ژیا نی هاو زمانه کانی له شان
ده نی و ده بیته پی شمه رگه له ریزه کانی (یه کیتی نی شتمان ی
کوردستان) دا، پاش سی سال و له گه ل کرد نه وه ی باره گا کانی
بزووتنه وه ی ئیسلامیدا له ناوچه ی خو ش ناوه تی کاکه مه غدید
په یوه ندی به هیزی (شافعی) بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و
خەمی ئه مجاره ی ده بیته دوو خەم، خەمی نه ته وه که ی و خەمی دین و
بیرو با وه ره که ی، شه هید پی شمه رگه یه کی به وره وه ل سو پاوی
بزووتنه وه ده بیته و به هۆی ئه وه وه که به مندالی له گوند په روه رده بوو
بوو، له به پۆیه بردنی کار و باره کانی باره گا کاند زۆر کارامه و لیزان و
نازابوو، که لینی زۆری له پا په پاندنی کاره کاند پر کرد بووه وه، به تایبه ت
ئه و کارانه ی که به هه موو پی شمه رگه یه ک ئه نجام نه ده دران، وه کو
باره مینان و بارلینان و بردن و دیاری کردنی جیگه و پگیه ی گونجا و بو
باره گا و هیزی پی شمه رگه، له راستیدا له م بوارانه و له زۆر بواری تری شدا
شه هید موجهاید له گه ل چه ند پی شمه رگه یه کی هاو شیوهیدا لایه کی
هیزی شافعیان گرت بوو، شه هید پی شمه رگه یه کی بو یرو به جه رگ بوو،

ناوو شوره تی نازیه تی و مه ردايه تی له نیو هیزی پېشمه رگه ی ئه وکاک
به گشتی و دۆلی سماقو لې به تایبه تی دهنگی دابووه وه .

هه قی خو به تی بگوتړی که له م پووانه وه وانه ی گه وره ی پېشکه شی
پېشمه رگه تازه هاتوه کان ده کردوو هه موانی قه رزدارو منه ت بار
کردبوون، هه روه ها شه هیدموجاهید له چه ندین نه به ریدیدا دهوری کارا
ده گپړیت له وانه شه پری (جاده ی کوپه) وشه پری چیا ی به نه باوی و
چه ندین عه مه لیا تی ناو شاره کان، ئه مه جگه له وه ی له راپه پینه
مه زنه که ی نازاری (۱۹۹۱) داو له نازاد کردنی شاره کانی هه ولترو
که رکوکدا نمونه ی پېشمه رگه ی نازاو به جهرگ بووه، شه هید دوو جار
له لایه ن جه لاده کانی به عسی خوینپرېژوه ده ستگیرکراوه، جاریک
شه ش مانگو جاریکی تریش هه شت مانگ له زینداند ا بووه، دوا جار له
شاری سوران له گه ل هاورپیه کیدا به ناوی (فاخیر ئه سعه د) له لایه ن
ده ستيکی ره شه وه له سالی (۱۹۹۱) ده گیرین و بی سه روشوین
ده کرین .

شهید: که مال وسو برایم وسو

سالى (۱۹۷۱) لە گوندى (زەنگلان)ى ناوچەى پشدره رهقهى سەر به شارۆچكەى سەنگەسەر ھاتوووتە دونياو، ھەر لە سەرەتاوہ لەگەل بنەمالەكەياندا خەرىكى كارو كەسابەت و مەردارى و گەرمين و كوستان بوو و بە ھۆيەشەوہ دەرڤەتى خويندنى بۆ نەپەخساوہ، دواى راگويزانى پشدر لە لايەن رژيمى بە عسەوہ لە سالى (۱۹۸۸) مالىان دەبريټە كۆمەلگەى (جديده)ى ھەولير.

سالى (۱۹۹۱) و لە كاتى راپەريندا پەيوەندى بە بزوتنەوہى ئىسلاميەوہ دەكات و لە تىپى (۹۹)ى پشدر و لە مەلەندى (۳)ى رانيە دەبيټە پيشمەرگە و لە راپەرينيشدا چالاک و گورج و گۆل بوو، كاتيك كە بارەگاي تىپەكەيان لە دەرپەندى رانيە نيشتەجى دەبى و دەبينى لە چياى كيۆرەشدا لوغمى زۆرى رژيم ھى سەردەمى شۆرشى ئەيلول و سالانى دواتر ھەيە، بە پشت بەستن بەو خەمخۆرى و پەرۆشەى دەرھەق بە گەلەكەيى و ئەوانيارىيە كەمەى لە سەر ھەلگرتنەوہى لوغم ھەيبوو، لەگەل چەند پيشمەرگەيەكى تردا دەست دەكات بە ھەلگرتنەوہى كۆنە لوغەكان و تا (۵۰۰) دانەيان لەگەل مامىكىدا بە ناوى (عەبدوللا برايم وسو) لى ھەلدەگرتنەوہ، سەرەنجام قينى خاچپەرستانەى بە عسيان لە لوغمىكدا لە ميووى (۱۹/۳/۱۹۹۲) بەروويدا تەقيەوہ و لەگەل (عەبدوللا برايم وسو)ى ماميدا شەھيدبوون و گەيشتنە سەر تروپكى سەرورەيى و تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانى كيۆرەش لە رانيە بەخاك سپيردراوہ.

شهید: عبداللہ برائیم وسو

سالی (۱۹۵۷) له گوندی (زهنگلان) ی ناوچه ی پشده ره په قه ی سهر به
 شاروچک ی سهنگه سهر هاتووه ته دونیاوه، له نیو کویره وه ری و ژیا نی
 ره وه ندایه تی و گهرمیت و کویتستاندا گوزه راندوویه تی، له پیش راپه ریندا
 رولی به رچاوی له کارو چالاکی نیسلامی و یارمه تیدانی پیشمه رگه کانی
 هیزی (حه مزه) که له قه لاتووکان و ناوچه ی به سته مه له و خواری
 قه ندیلدا بنکه و باره گایان هه بوون بینیه، له راپه رینیشدا شیرانه
 زهبری گورچک بری له به عس داوه و ده ستیکی بالای له ته مبیگردنیاندا
 هه بووه، دواتر ده بیتته پیشمه رگه ی تیپی (۹۹) ی پشده ری سهر به
 مه لبه ندی (۳) ی بزووتنه وه و دلسوزانه ئه رکه کانی راده په ری نی، کاتیک
 باره گای تیپه که یان له دهر به ندی رانیه ده بی به هو ی ئه و شاره زاییه ی
 له هه لگرتنه وه ی لوغما هه یبووه له گه ل کاک (که مال وسو) ی برازایدا
 ده ست ده که ن به لوغم هه لگرتنه وه له چیای کیوه ره ش، به مه به سستی
 دوورخستنه وه ی زیان و مه ترسی له خه لکی ده قه ره که، مه خابن دوی
 هه لگرتنه وه و پوچه لکردنه وه ی (۵۰۰) لوغم، له میژووی (۱۹/۳/۱۹۹۲)
 لوغمیکی ژهنگاویی به رجه سته ی رقی به عسیان به روویاندا ته قییه وه و
 هه ردووکیانی شه هید کردو و ئه م راستییه یان به خوین له سهر
 تاشه به رده کانی کیوه ره ش نووسییه وه که خو یان و بزووتنه وه که یان
 دلسوزو فیداکاری نه ته وه و نیشتمانن و له پیئاویاندا ناماده ی
 قوربانیدانن.

شهید: صدام حسن علی کاکه خان
ناسراو به (موجه ممد)

نزيك نوږژي عهسري پيښج شه ممه يه كي سالي (۱۹۷۲) له گوندي
(گاكول) ي ناحيه ي (قوره توو) ي سهر به قه زاي خانه قين له دايكبووه،
ژياني منداليي له گونده كه يان و كه لار به سهرده بات و له قوتاخانه ي
(شېروانه) ده چيته بهر خويندن و تنها تا پولې پيښجه مي سهره تايي
درېژه به خويندن ددهات، پاشان خه ريكي كارو كه سابهت ده بيت،
كاتيكيش راپه پيني ئازاري (۱۹۹۱) به رپاده بيت له ناخي كاك
موحه ممه ديش راپه پيني ك داده گيرسي و به رووي دوزمني داگير كه ردا
ده ته قيته وه و له گه ل سهره تاي راپه پيندا په يوه ندي به يه كيتيه وه
دهكات، كاتيكيش له سيما و قه لافه تي پيشمه رگه كاني بزووتنه وه
راده ميئي ده سته جي و هر له سالي (۱۹۹۱) دا به چه كي شاني
خويه وه په يوه ندي به بزووتنه وه دهكات و له تپي (شه هيد علي) و
له باره گاي مزگه وتي شيخ ئبراهيمي كه لار ده بيته پيشمه رگه، ئو
پيشمه رگه تازه نه فوس و گورج وگول جگه له وه ي به شداريه كي كارا
له راپه پيندا دهكات له دووباره دهر په پاننده وه ي رژيميشدا له
(۱۹۹۲) دا رولې جواميرانه ده بيني و زور سوور ده بي له سهر
به شداري كړدني شه په كان و راوانني به عسيه كاندا، ته نانه ت جاريكيان
كه له لايه ن كاك دلشاد كه لارييه وه ژماره يه ك پيشمه رگه بو هيرشكر دنه
سهر به عس ده ستنيشان ده كرين و ئو ديارى ناكات عاجز ده بيت و زور
خه فه تي پيوه ده خوات.

ئهم شه هيده ئازيزه زور رقي له ناوه كه ي كه (صه ددام) ه بووه ته وه و
پتي رازي نه بووه بويه له گه ل يه كه مين هه نكاوي پيشمه رگايه تييدا له
ريزي بزووتنه وه روو له هاوسه نگراني و به تاييه تي كاك كه مال حه سه ن
ده ني، كه ناويكي نوئي بو دابنين، ئو وانش له نيوان ناوه كاني

(موحه ممەدو سەلاھەددىن) ناۋى موھەممەدى بۇ ھەلەبژىن و
لەوساۋە بوو بە كاك موھەممەد بۇ ئەۋەى لەسەر رىيازو شەرىعەتى
موھەممەد بژىتتو بمرىت.

شەھىد موھەممەد زۆر ھەزى لە تىكەلاۋى خەلك و پىشمەرگەى
بزوتنەۋە دەكردو تەنانت بە مەبەستى يەكتر ناسىن و خۆشەويستى
جەولەى تايىبەتى نەجام دەدا بۇ سەردان و بىنىنى برا پىشمەرگەكانى
لە ھەلەبجە و سلىمانى و رانىيە و سەربازگەى سەلاھەددىن و ھەروەھا
بىنىنى مامۇستايان و لىپرسراوان.

زۆرىش سەرقالى پەروەردەكردن و قورئان خویندن دەبوو دەيزانى
لەچ سەرچاۋەيەكى زوللەۋە دل و دەروون و گىانى ئاۋىتتەى
ئاسوودەيى و ئوخژن و ئارامى دەبىت، ھەر بۆيە ئەو موھىببەت و
تامەزىۋىيەشى بۇ ئىسلام و قورئان و ھزورى خوا ۋرەيەكى بەرزو
روحىكى سووكى پىبەخشىبوو لە مردن نەدەسلەمىيەۋە، تا دواچار
ھەر لە نزىكى نويزى عەسرو لە رۆژى پىنج شەممە و لە مېژۋى
(۱۹۹۲/۷/۳۰) لە كەلارو لە كاتى بەرگريگردن لە ئىسلام و
بىروباۋەپەكەيدا شەھىد دەبىت و تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانى
(شىخ عەبدۇررەھمان) لە كەلار بە خاك دەسپىردىت.

شهيد: خليل موجه ممد علي
ناسراو به (خليل حاجي)

سالى (۱۹۶۹) لەبنەمالەيەكى سەر بە عەشیرەتى تالەبان لە گونى (گۆرە شەلە)ى سەر بە قەزای خانەقین ھاتوۋەتە دونیاۋە، ژيانى مندالىي لە كەلار بە سەربىردوۋە پاشان لە قوتابخانەى (وہحدە)ى سەرەتايى چوۋەتە بەر خویندن و دواتر ئامادەيى پيشەسازى لە دەر بە ندىخان تەۋاۋىر دوۋە.

سالى (۱۹۸۸) لە قۇناغى دوۋەمى خویندن ئامادەيىدا خىزانى پىكەۋە ناۋە و دۋاى خۇى دوۋ كوپى بە ناۋەكانى (ئىبراھىم و بىلال) بە جىيەشتوون.

سالى (۱۹۸۹) پەيۋەندى بە رىكخستەكانى بزوۋتەۋەى ئىسلامىيەۋە كىردوۋە لە راپەرىنى بەھارى (۱۹۹۱) دا چەكى پىشمەرگايەتى دەكاتەشان، لە ناۋ برا پىشمەرگەكانىدا خۆشەويست بوو، بە دىلسۆزو ۋە فادار ناسرابوو، ھەروەھا لە بوارى ھونەرى (كۆنفۇ)دا شارەزاۋ بەتوانا بووۋ خولى فىربوون و راھىنانى بۆ برايان دەكردەۋە لە گەرمىيان، بەر لە راپەرىنىش لە ۋ ھونەرەدا بە ناۋبانگ بوو.

شەھىد خەلىل كەسىكى دامەزراۋى كەم قسەۋ بە ۋىقارو ھەلۋىست بووۋ لە راپەراندى ئەر كەكانى سەرشانىدا درىغى نەدە كىرد.

تا سەرەنجام لە رۆژى پىنج شەممە (۱۹۹۲/۷/۳۰) لە كەلار لە نىزىك مزگەۋتى شىخ ئىبراھىم گيانى دەيىتە قوربانى رىيازو بىرۋاۋە پەكەيى و دەچىتە رىزى كاروانى ھەمىشە زىندۋانەۋە، پاشان تەرمەكەي لە گۆرستانى (بەرلوت) لە كەلار بە خاك دەسپىردىت.

شهید: نهسکه ندهر عارف ولایهت عهبدوللا

سالی (۱۹۶۸) له شاروچکې (خورمال) باوهشی دهقهری هورامان
چاوی به ژيان هه لئناوه، ژيانی مندالیشی هه ر له وی به سهر بردووه و
هه ر له خورمال دهستی به خویندنی قوناغی سهرتایی کردووه و دواتر
سهرقالی کارو کاسپی بووه.

سالی (۱۹۸۶) خیزانی پیکه وه ناوه و دواي خوئی دوو کوپو کچیکی به
ناوهکانی (هیم و وریا و سۆزان) به جیهیشتوون.

شهید سالی (۱۹۸۷) ریگای هیجرت دهگریته به رو سایه ی شومی
رژیمی به عسی داگیرکه ر به جیدیلئو و سهنگری به رگری دهگری و له
ریزی بزوتنه وه ی ئیسلامی و له تیپی (۲۱) ی هیزی سه لاهه ددین
دهبیته پیشمه رگه، شهید له چندان چالاکي دژ به هیزهکانی رژیم له
سنووری هورامان به شدار دهکا و له راپه پین و رزگارکردنی
که رکوکیشدا رۆلی دیار ده بینیت و رقی خوئی به سهر داگیرکه رانی
کوردستاندا ده پیرئی و له گه ل پیشمه رگه گیان له سهر دهستهکانی
ئیسلامدا له راپه پین و که رکوکي خوشه ویستدا میژوویه کی پر له
سهره ر ی تۆمار دهکات.

سهره نجام کاک ئه سکه نده ر عارف له سالی (۱۹۹۲) دا دله گه وره و پر
له باوه په که ی به کاره ساتی ئۆتۆمبیل له خورمال له لیدان ده که ویت و
ده چینه ریزی کاروانی نه مرانه وه و هه ر له ویش به خاک ده سپێدریت.

شہید: ئیبراهیم نہ حمہد مہ ولود
ناسراو بہ (جوتیار)

كاكە جوتيار سالى (۱۹۶۶) لە گوندی (گرده زير)ى ناوچەى شاربارزى
چاوى بە ژيان ھەلھەناو، ژيانى مندالىي لە نيو سروشتى جوان و
دلگىرى ناوچەكەدا بەسەرىدوو، لە قوتابخانەى گوندەكەيان دەنریتە
بەر خویندن و قۇناغى سەرەتايى ھەر لەوئى تەواودەكات. دواتر مالىيان
دەگوازیتەو ھەلھەناو سالى سالىمانى و لەوئى دەچیتە ناوھندىي خویندن
ئىسلامىي و تەنیا دەتوانیت قۇناغى يەكەم بېریت، ئىدى دەگىرى بە
سەربازو دواى چوار مانگ لە سەربازى ھەلھەناو، بەھۆيەشەو
دەستگىر دەكریت و شەش مانگ زىندانى دەكریت. شەھىد جوتيار ھەر
لە مندالىيەو پابەندى ئەركە دىنيەكان بوو، ئاشناى مزگەوت بوو و
لە حوجرە لە لای (مامۇستا مەلا شەرىف)ى كۆرەدواى خویندوويەتى.
سالى (۱۹۸۵) خىزان پىكەو دەنیت و دەبیتە خاوەنى سى مندال بە
ناوھەكەنى (ئارام و ھاوزىن و خەندە)، بەر لە راپەرىن رۆلى كاراى ھەبوو
لە كۆكردەوھى چەندىن گەنج و ئامادەكردىيان بۆ پىشمەرگايەتى لە
رىزەكانى بزوتنەوھى ئىسلامىدا، لە راپەرىنەكەشدا بەشدارى چالاكانە
دەكات لە گرتنى (ئەمە سوورەكە)ى سالىمانى، دواتر بەھۆى بېروا
متمانەى زۆر دەكریتە پاسەوانى (مامۇستا شىخ عەبدول لەتيف
بەرزنجى)، لەو ئەركەشدا دلسۆزانە ھەلسوكەوت دەكات، تا دواجار لە
(۱۹۹۲-۶-۲۱) لە نيوان بۆكان و مەھابەت لە كوردستانى ئىران لەگەل
مامۇستا شىخ عەبدول لەتيف بەرزنجىدا كە لە سەفەرىكى پەسمىدا
بەرو بە رووداوى ئۆتۆمبىل شەھىد دەبیت و دەگەپیتەو لە
پەروەردگارو پاشان تەرمەكەى لە گۆرستانى (دەباشان) لە شارى
سالىمانى بە خاك دەسپىردىت.

شهید: موجه محمد موجه محمد موجه محمد

سالی (۱۹۷۳) کاک موحه ممه د که سه ربه عه شیره تی (چووچانی)یه
 شاری کفری له دایکبووه، هه ره له ویش ژیا نی مندالیی ده باته سه ره له
 قوتا بخانه ی (سیروان)ی سه ره تایی نراوه ته به رخویندن و قوناغی
 سه ره تایی ته واو کردووه و ناوه نیشی له قوتا بخانه ی (مکاسب)
 ده خوینی و له وهش زیاتر ده رفه تی خویندنی نامینی و خه ریکی
 کاروکه سابه ت ده بی و به پیشه ی دوکانداری و سه عات سازیه وه خو ی
 سه ره قال ده کات.

کاکه موحه ممه د گه نجیکی سپی رهنگی تازه پیگه یشتووی زیته له و
 خوینگه رم بوو، هه ره له مندالییه وه پابه ندی ئیسلام ده بی ت و سالی
 (۱۹۹۱) یش هاوکات له گه ل راپه رینی جه ماوه ری گه لی کوردستاندا
 په یوه ندی به بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و هه ره له و ساله دا
 ده بیته پیشمه رگه و له باره گای کفری درێژه به خه باتی پیشمه رگایه تی
 ده دات و له و ماوه یه شدا له بهر ئه وه ی کفری هیلی ته ماسی عه سکه ری
 بوو له گه ل رژی می به عسا کاک موحه ممه د له لایه ن رژی مه وه دوو جار
 بریندار ده بی ت و دوا ی بریندار بوونی ده گوازیته وه بو باره گای
 مزگه وتی (شیخ ئیبراهیم) له که لار که سه ره به هیزی گه رمیان بوو.

سه ره نجام کاک موحه ممه دی دل پر له نوری قورئان له پیناو
 پارێزگاریکردن له ری بازه کهیدا له (۱۹۹۳/۸/۱۵) به رووداویکی
 دلته زین له دهوامی پیشمه رگایه تییدا به پله ی به رزی شه هیدی
 ده گات و ته رمه پا که کهشی له گوړستانی (باوه شاسوار) له کفری
 به خاک ده سپێدر دیت

شهید: حمید کریم موحه محمد سلیمان

سالى (۱۹۶۳) لە كەلار ھاتوو ھەتە دونياو، لە قوتابخانەى سەرھەتايى
(كلار الجديدة) دەستى بە خوێندن كردوو، پاشان بە كپىن و فرۆشش و
شۆفێرىيەو ھەرقال بوو ھەو بژيوى ژيانى پەيدا كردوو.

سالى (۱۹۹۰) خيزانى پێكەو ھەناو ھەو خاوى پەروەردگار كۆپىك و كچىكى
بەناو ھەكانى (سەلاحەددين و سيفانا) پيەخشیو ھەو كچەكەشى دواى
شەھىدبوونى باوكى لەدايكبوو.

ھەر لەو سالى ھەدا واتە سالى (۱۹۹۰) پەيوەندى بە ريكخستەكانى
بزوتنەو ھەي ئىسلاميەو ھەو كردوو.

سالى (۱۹۹۱) لە راپەرپەنە جەماو ھەريەكەى گەلى كوردستاندا شەھىد
ھەمىد چەكى پيشمەرگايەتى دەكاتەشان و لە تىپى شەھىد
(عەبدوللا) و پاشان لە ھيزى گەرميان دريژەى بە خەباتى
پيشمەرگايەتيداو. لە رزگار كردنى كەلارو باو ھەو نورو كۆلەجۆو
خانەقین و بەرپەرچدانەو ھەي دژە ھيرشى رژيما رۆلى بەرچاوى بينيو.
شەھىد لە دەوامى پيشمەرگايەتى و راپەراندنى كاروبارى بارەگادا زۆر
ليبراو چوست و چالاك و بەمشوور بوو ھەم ھەكو پيشمەرگەو ھەم
و ھەكو شۆفێرو كارگوزاريش كاروبارەكانى راپەراندوون و خزمەتى
برايان و كاروانەكەى كردوو، بە خوێنى و (ئىفا) كەيەو ھەكو شۆفێرى بوو
شەو و رۆژ لە سەفەرى دوورو نزيكدا لەخزمەتدا بوو ھەموو
پیداويستىيەكانى بارەگای بە جوانترین شيو ھەبين دەكرد.

تا دواجار كاك (ھەمىد كەريم) ى قارەمان و بەمشوور لەكاتى راپەراندنى
ئەركى پيشمەرگايەتيدا ئۆتۆمبيلەكەى لە (۱۹۹۳/۹/۲۵) لە پينجوين
و ھەردەگەپى و لەگەل كاكە (موحەمەد نورى) دا شەھىد دەبيت و دواتر
تەرمەكەى لە گۆرستانى (شەيخ عەبدوڕپەحمان) لە كەلار بەخاك
دەسپێردريت.

شہید: موحہ محمد نوری علی عوہید
ناسراو بہ (نوریہ سوور)

سالى (۱۹۵۶) له گوندی (حهوش كوپ)ى ناحیه ی قوره تووی سهر به قه زای خانه قین له ناو بڼه مال هیه کی ئیسلام په روه ری سهر به عه شیره تی هه مه وه ندى هاتووه ته دونیا وه، سهره تای ژيانی مندالی هر له گونده که ی خویان به سهر بر دوو و هر له قوتا بخانه ی ههوش کور ی سهره تایى تا پولى پینجه می سهره تایى خویندوویه تی و پاشان لای باوکیشی که مه لا بووه قورئانی خویندووه، سالى (۱۹۸۳) خیزانی پیکه وه ناوه و سى کور ی به ناوه کانی (هونه رو هاوکارو هیوا) دواى خوی به جیه یشتوون.

سالى (۱۹۸۸) په یوه ندى به ریڅخستنه کانی یه کیتیه وه ده کات و سهر په رشتی ده سته یه ک ده کات، سالى (۱۹۸۹) په یوه ندى به ریڅخستنه کانی بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و تیکه لاوی مزگه وت و قوناغیکى نو یی ژيانی ده بیت، به هوی جموجول و چالاکیه وه له (۱۹۸۹/۱۰/۳۰) له لایهن ئیستخباراتی رژیمى به عسه وه ده سترگړه کړیت و ره وانه ی مه نزومه ی ئیستخباراتی که رکوک ده کړیت و بؤ ماوه ی زیاتر له (۱۰) روژ ده خریده ژووری ئینفیرادییه وه، دواى ته نها (۴) روژ له گیرانى و له (۱۹۸۹/۱۱/۳) ئیستخبارات هه لده کوتیت ته سهر هاوړیکانى و (۷) هاوړی به ناوه کانی (ئه نوه ر عومه ر ئه مین و سلیمان سه مین میرزا و صالح موحه ممه د حه مید و تالب محمود و یاسین خضر سلیمان و پشتیوان عه بدوړپه حمان حه سه ن و ته حسین عه بدولکه ریم) ده سترگړه کړین و ئه وانیش ده خرینه ژووری ئینفیرادییه وه و به سه ختی ته عزیز ده درین، به پپی ووته ی یه کیك له ده سگریرکراوه کان هوکارى گیرانه که یان بؤ ئیخبارکرانیان و درانى ناوی سیانی و نه ینیان به ئیستخبارات له پیشووتردا له لایهن که سانی خوږو شه وه به ئیستخباراتی که رکوک بووه، کاتیک جه لاده کانی

بەس دەيەنەۋىت بە شەھىد موھەممەد تەعزىبى ھاورپىكانى بىدەۋى
 كىيىلىكى پىدەدەن، شەھىد چاۋنە ترسانە كىيىلەكە فېدەدات و پىي
 گوتبۇون "كەي ئەۋە ئىلوبە خەلك ئاۋا روت دەكەنەۋە بۇ تەعزىب"
 و بە بىنىنى ھاورپىكانى بەم شىۋەيە دەستى كىدبۇو بە گىران، دۋاى
 ئەۋە ھەر ھەشتىيان رەۋانەي شوعبەي پىنجى بەغداد دەكەن و دۋاى
 يەك مانگ رەۋانەي رەقەم (۱) و ئەمجار بۇ ماۋەي چۈر مانگ و بە
 (حجىز خاص) دەگۈزىنەۋە بۇ گىرۋوخانەي (ئەبوغرىپ) و دۋاى ئەۋە
 رەۋانەي (محكمە ثورە) دەكرىن كە ئەۋكاتە (عواد البندر) سەرۋكى
 مەھكەمەي بەناۋ سەرۋە دەبىت و لەسەر ماددەي (۱۵۶ و ۱۵۷)
 دادگايى دەكرىن و دۋاى چەندان جار دادگايى و ئىعتىراف نەكرىيان و
 دۋاجار دادگايى كرانيان بە پىي ماددەي (۱۸۲) بىپىرى بىتۋانىيان
 دەدرىت و سەرەنجام لە (۱۹۹۰/۱۱/۵) و دۋاى سالىك و شەش رۇژ
 گىران و تەعزىب و دادگايى كىرن، ھەر ھەشتىيان پىكەۋە ئازاد دەكرىن و
 دەگەپىنەۋە ناۋ خىزم و كەس و كارو ھاورپىكانىيان، بەلام ئەم گىران و
 ئازارانەش چۆك بە كاك نورى دانادەن و سەرلەنۇئ لەگەل
 رىكخستەنەكانى بزۋوتنەۋە دا گەرموگۈپتر لە جارەن تىھەلەدەچىتەۋە، تا
 دۋاى داگىركىرنى (كۈەيت) لەلەين رۇئىمى بەسەۋە دەرپەرىنرانى كە
 زەمىنەي راپەرىننىكى جەماۋەرى بۇ گەلى كوردستان و عىراق بەگشتى
 رەخسا، بۇيە لەۋ كاتەشدا رىكخستەنەكانى بزۋوتنەۋە دەكەنەۋە ھالەتى
 ئامادەباشى تەۋاۋەۋە، لەۋ بارەۋە كاك كەمال ھەسەنى ھاورپى دەلى:
 "رۇژى (۱۹۹۱/۲/۲۰) لەگەل كاك دلشاد گەرميانىدا لە كەلارەۋە
 چۈۋىنە گۈندى (سونى) پىشتى قەلادىزى لەۋى لەگەل لىپىرسراۋانى
 بزۋوتنەۋە سەبارەت بە چۆنىەتى دەستپىكرن و ھەنگاۋەكانى راپەرىن و
 ۋەرگىرنى تەۋجىھاتى دانىشتىنمان ئەنجامدا، كاتىك كە گەشتىنەۋە

كەلەر بىننىمان پىيىستى زۆرمان بە ئۆتۆمبىل ھەيە بۆ راپەرنىدى
كاروبارەكانمان، ئا لەو كاتەدا كاك نورى شەھىد ھەلۆيىستىكى
مەردانەى نواندو وتى "ئەو ھە ئۆتۆمبىلى من لە خزمەتتاندایە و
چاۋەرۋانى ھىتانەۋەشى ناكەم و بۆ خۆشم بە ھەموو شىۋەيەك لە
خزمەتتاندەم" بەم پىيە ۋەخۆ كەوتىن و رۆژى راپەرنىمان لەگەل
جەماۋەرى راپەرىۋدا لە بەعسىيەكان كىردە جەھەننەم، كە كاكە نورى
رۆلىكى گىرنگى لەگەلماندا گىرا".

كاك نورى ھەر لەو كاتەۋەو لە سالى (۱۹۹۱) ھەو بە شىۋەيەكى
رەسمى بوو بە پىشمەرگەو لە ھىزى (۱) ى گەرمياندا بەھۆى
لېھاتوويىيە ۋە دەرگىتە ھەرماندەى تىپ، شەھىد جگە لە راپەرىن لە
راۋەدونانەۋەى جارى دوۋەمى بەعسىيەكانىشدا لە سالى (۱۹۹۲)
بەشدارى بەرچاۋ دەرگەت و لەناو برا پىشمەرگەكانىدا زۆر رووخۆش و
دلفراۋان و خاۋەن حورمەت دەرگەت و ھەمىشە زمانى لەگەل
ھاۋسەنگەرانىدا بە ۋەشى (جزاك الله) گۆى دەرگەت بە مال و خىزانەۋە
لەتەك بىكە و بارەگاكاندا دەرگان و دەرگەستى ھەژارپى و ئازارو ساردى و
گەرمى نەبوو بە پىناۋ بىروباۋەر و رىيازەكەيدا، تا سەرەنجام لە كاتى
بەجىھىنانى ئەركىكدا لە (پىنجوین) لەگەل كاك (ھەمىد كەرىم) دا لە
رۆژى (۱۹۹۳/۹/۲۵) شەھىد دەرگەت و تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانى
(شىخ عەبدۇررەھمان) لە كەلەر بە خاك دەرگەت دەرگەت.

شهید: نوحسان عہد دورہ حمان نہ مین

سالى (۱۹۶۶) لەناو ھۆزى جىمورى لە قۆرەتووى خانەقەن چاۋى
ژيان و ناسۆرەكانى گەلى كورد ھەلئىناو، ژيانى مندالىي لە
دەربەندىخان بەسەربىدووە ھەر لەوئىش چووەتە بەر خويىندىن و تەنھا
تا قۇناغى سەرەتايىشى خويىندووە.

سالى (۱۹۸۶) چووەتە قۇناغىكى نوپى ژيانەو ھە خيىزانى پىكەو ھەناو ھە
لە پاش خويىشى كورپىك و چوار كچى بە ديارى و يادگارى بە ناو ھەكانى
(سوزان و ساراو شەيما و موخەمەد و سومەيە) بەجىھىشتوون.
سەرەتاي پابەندبوونى ئىسلامى لە سالى (۱۹۸۷) ھە دەستى
پىكردووە، لە پىناو دابىنكردنى ژيان و مەعیشەتدا خەرىكى كارو
كەسابەت بوو ھە فیتەرى كردووە.

شەھىد سالى (۱۹۹۱) بۆتە پىشمەرگە و لە ھىزى گەرميانى بزووتنەو ھە
ئىسلامى ئەركى پىشمەرگەيەتى راپەرانىدووە، لەو ئاستەنگانەى بۆ
كاروانى ئىسلامى ھاتوونەتەپرى ئامادەى گيان بەختكردن بوو، يەكك
بوو لە پىشمەرگە دامەزراو ھەكانى سنوورى گەرميان و سەرەپاي
خىزاندارىي لە ھەردو بوارەكانى پىشمەرگەيەتى و رىكخستندا خزمەتى
دەكرد و ماندووبوونى پىو ھە دەبىنرا. شەھىد ھەزى لە بەجىھىتەنى
سىلەى رەھم بوو ھە تەنەت نىو كاتژمىر پىش شەھىدبوونى لای برايەك
وتبووى: "خۆزگە دايكم ئەبىنى"، زۆرىش تامەزى شەھىدى بوو، تا
سەرەنجام لە ۱۹۹۳/۱۰/۲۳ دواى نوپى عەسر لە كەلار لەگەل (عوسمان
عەبدولقادىر) دا گەيشتە تروپكى سەرورەى و شەھىد دەبىت. كاتىك باوكى
دەچىتە سەر تەرمەكەى پى دەلى: "رۆلە پىرۆزى بى، ئەو ھە مەبەستت
بوو ھاتەدى".

پاشان تەرمى ئەو شەھىدە قارەمانە لە گۆرستانى (شىخ
عەبدووپرەھمان) لە كەلار بەخاك سپىردرا.

شهید: غومەر حوسەین عەبدولکەریم عەلی،
ناسراو بە (غومەری خۆنچە)

سالی (۱۹۶۹) له ئامیزی بڼه ماله یه کی سهر به عه شیره تی نه ورؤلی له هه له بجه ی ئیسلام په روه چاوی به ژیان هه لئناوه، ژیانې مندالیسی له وئ به سهر بر دووه، پاشان له قوتا بخانه ی (حه مدون) ی سهره تایې نراوه ته بهر خویندن و تا پؤلی شه شه می سهره تایې دريژره ی به خویندن داوه.

شه هید ماوه یه ک له حو جره ی قوتا بخانه ی پیگه یانندنې شوړه سوارانی میلله ته که ی له لای مامؤستا (موحه ممه دی موفتی و شیخ عه زیزی سازانی) له مزگه وتی مه لا صالحی گه وړه له هه له بجه خویندوویه تی. سالی (۱۹۸۸) به زور ره وانه ی سهر بازی کراوه و تا داگیر کردنی (کویت) له لایه ن عیراقه وه سهر بازی کردووه.

له گه ل راپه پینی ئازاری ۱۹۹۱ دا په یوه ندی به بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له ئازاد کردنی کوردستان له ژیر دهستی به عسی تاغوت له قؤلی هه له بجه و هه ورامان و ناوچه کانی گه رمیانه وه به شداری کردووه و له بهر په رچدانه وه ی دژه هیز شه کانی به عس و هیزه کانی موجهیدینی خه لقا رؤلی به رچاوی بینیره.

شه هید زور داکؤکی له بیرو باوه پی جیهادی و شه ریعت کردووه و حه زی به کاری خیر و چاکه و هاوکاری خه لک و هاوسه نگرانی کردووه، له پینا و دابین کردنی بژیوی ژیانیشدا پیشه ی دوکانداری و کشتوکالی کردووه. سهره نجام کاک عومه ر له (۱۹۹۳/۱۰/۲۵) له هه له بجه شه هید ده کری و پاشان ته رمه که ی له گوړستانی (گولان) ی ئه و شاره ئه سپه رده ی خاک ده کریت.

شهید: شریف نه محمد حسین موراډ
ناسراو به (عبداللہ مہدنی)

سالی (۱۹۶۹) له بڼه ماله يه کی سهر به هؤزی جافو له گوندی (په له چه فت) ی سهر به شاروچکه ی (قزره توو) چاوی به ژيان هه لیئاوه، ژيانی مندالیی له که لار به سهر ده باتو پاشان له قوتا بخانه ی (ئه لوه ند) ی سهره تایي ده چیتته بهر خویندن و ناشتوانی له قوناغی سهره تایي زیاتر دریژه به خویندن بدات.

له سالی (۱۹۸۷) هوه وه کو گه نجیکی مسولمان ده رکه وتووه و به ره به ره له گهل قورئاندا خه ریک بووه و خه تمی قورئانی کردووه. سالی (۱۹۹۱) له ریزی بزوتنه وه ی ئیسلامییدا ده بیته پيشمه رگه و له تیپی شه هید (عه بدوللا) ده وام ده کات، پاشان له هیزی (۱) ی گه رمیان و ئه مجار له مه لیه ندی (۷) ی گه رمیان ئه رکی پيشمه رگایه تی ئه نجام ده دات.

شه هید عه بدوللا مه دهنی پيشمه رگه یه کی راپوخوش و رووح سووک بوو به مانای وشه له عیاده تدا قوول ببوووه و له کو تاییه کانی پیش شه هید بوونیدا زور له گهل شه ونویژدا ئاویتته ببوو به خوئی و قورئانیکی بچووکه وه ئه ندازه یه کی زور له حزووری په روه ردگاردا ده وه سستا، زور حه زی له شاره زایی و شوینکه وتنی شه رعی خوا بوو، هه ر شتیکیش نه یزانیایه پرسیماری له باره وه ده کرد، له گهل هاوه لانیدا زور کراوه و به گفت و لغت بوو، هه ر جاریک ده گه یشته به بریانی دواي سه لامکردن له ناخی دل وه ده یگوت: "چوئی، باشی، چاکی، سیحه تته باشه". له لایه کی تره وه شه هید عه بدوللا مه دهنی پيشمه رگه یه کی چاپووک و گورج و گول بوو، هه میشه ئاماده بوو له پیناوی ریبازه کیدا گیانی ببه خشیت، هه ر بویه له هه ر رووداو یکی نا هه مواردا که ده هاته پیشه وه، له مردن نه ده سه لمیه وه و هه ییبه ت و ئازایه تی لیده باری.

تا سه ره نجام ئه م پيشمه رگه جواميرو خوشه ويسته له پيناو بيروباوه پر
 ريبازه كه يدا گيانى خوئى كرده خه لات و له رۆزى ١٨/١٢/١٩٩٣ و له
 بازگه ي كفرى كه له گه ل ژماره يه ك له هاوسه نگرانيدا ده بيت،
 ده سترپيزيان ليده كريت و ويراى برينداربوونى چه ند پيشمه رگه يه ك كاكه
 شه ريف و كاكه هيو شيوه ره زى شه هيد ده بن و مالتاوايى له هاوړپيان و
 خوشه ويستانيان ده كه ن.

شهید: کامران خالد مسته‌فا
ناسراو به (که مال)

سالى (۱۹۶۸) لە شارى ھەولير لە دايكبوو، ژيانى مندالىي لە گەرەكى (تەيراوا)ى ئەو شارە بەسەربردوو، قۇناغەكانى خويندىنى لە قوتابخانەى (زانين)ى سەرەتايى و ناوەندى (شكاك) و دواتر ئامادەىي پيشەسازى كارەبا تەواودەكات، شەھىد كەمال لە تەمەنى لاويتى خۇيدا بە دلگەرمى وابەستەى مزگەوت و قورئان بوو، ھەر ئەو ھەستە بەتینە كاكە كەمالى ھاندا ھەموو قورئانى پىرۆز لە دلدا جيگە بكاتەو و قورئان لەبەر بكات و ھەميشە سەرگەرمى فيركردنى مندالان و قوتابىيەكانى بوو بە قورئان.

شەھىد سالى (۱۹۸۷) پەيوەندى بە كارى ئىسلامىيەو دەكات و سالى (۱۹۹۱) دەبىتە پيشمەرگە لە مەلەندى (۴)ى ھەوليرى بزوتنەو ھى ئىسلامى. شەھىد كەمال لە گەل كارى پيشمەرگايەتيدا ھەميشە دلى پاكى مندالانى بە خويندن و فيركردنى قورئان ئاودەدا، بۆيە ژمارەيەكى زۆر قوتابى لە دەورى كۆدەبوونەو لە ريگەى كاكە كەمالەو بە قورئانى پىرۆز بە ھەرەمەند دەبوون، تا دواجار بە دلى پر لە نوورى قورئانەو كاكە كەمال لە (۱۹۹۳/۱۲/۲۰)دا لە بارەگاي شەقلاو ھى بزوتنەو ھى ئىسلامى لەكاتى پارىزگارى كردن لە پىيازو بىرو باوەرەكەى شەھىد دەكرىت و دەبىتە ئەستىرەيەكى تروپكى سەرۋەرىي و تەرمە پاكەكەشى لە ھەولير بەخاك دەسپىردى

شەھید: ەبدوللا ەقى موسى
ناسراۋىيە (مەلا ەبدوللاى جەلى)

سالى (۱۹۷۴) له گوندی (جهلکى) ده‌قهرى پشده‌ره ده‌قهرى ئيسلام په‌روه‌ره له‌دايک‌بووه.

سالى (۱۹۸۱) له قوتابخانه‌ى (سه‌رکه‌پکان) دهنږدریته به‌ر خویندنو تا پولى پینجه‌مى سه‌ره‌تایى ده‌خوینى، پاشان به‌ هوۍ نه‌بوونى و هه‌ژارییه‌وه ده‌ستبه‌ردارى خویندن ده‌بیته و ده‌ست ده‌کات به‌ شوانى و که‌سابه‌ت، جاريکى تر له‌ ريگه‌ى حوچه‌وه ده‌گه‌رپته‌وه ناو دونیای زانسته و لای ماموستا مه‌لا حه‌مه‌د ئه‌مین له‌ مزگه‌وتى (حاجى عه‌زین) قورئان و زانسته شه‌رعيیه‌کان ده‌خوینى.

به‌ هوۍ نزيکيشى له‌ ماموستا مه‌غديه‌وه ئاشنايه‌تى له‌گه‌ل کارى ئيسلاميدا په‌يدا ده‌کات و سالى (۱۹۸۸) په‌يوه‌ندى به‌ ريکخستنه‌کانى بزووتنه‌وه‌ى ئيسلاميه‌وه ده‌کات و چالاکانه ئه‌رکه‌کانى راده‌په‌رپنى.

کاتیک بورکانى راپه‌رپن له‌ ۵۱ ئازارى (۱۹۹۱) به‌ رووى به‌عسسيه‌کاندا ده‌ته‌قيته‌وه، شه‌هيد مه‌لا عه‌بدوللای جه‌لکى به‌شدارى ده‌کات و دواتر له‌ تپى (شه‌هيد عه‌بدوللا عه‌زام) سهر به‌ مه‌لبه‌ندى (۲) ده‌بیته پيشمه‌رگه‌و به‌ ته‌واوى خوۍ بو کارى ئيسلامى يه‌کلا ده‌کاته‌وه، ته‌نانه‌ت نه‌یتوانى خيزانیش پیکه‌وه بنى، تا له‌ روژى ۱۲/۲۱/۱۹۹۳ و له‌ کاتى به‌رگريکردن له‌ بيروباوه‌ره‌که‌ى له‌ ناو باره‌گای تپ له‌ حاجياوا شه‌هيد ده‌بیته و دواچار ته‌رمه‌که‌ى له‌ گورستانى کيوه‌ره‌ش له‌ رانيه به‌خاک ده‌سپيږدرى.

شەھید: رەسول نەبى ئەحمەد

سالی (١٩٧٢) له گوندی (جهلکان) ی ناوچه ی پشده ره په قاسی
 ئیسلامپه روه ری سهر به شاروچکه ی سهنه گه سهر چاوی به ژان و
 ناسوری کورده واری هه له ئیناوه، سالی (١٩٧٤) خیزانه که یان له گهل
 هه زاران بنه ماللی تر ئاواره ی ئیران بووه و دوا ی نسکوی شوپشیش له
 شاری (دیوانیه) ی باشووری عیراق گیرساوه ته وه و دواتر گه راوه ته وه
 سهنه گه سهر، قوناعی سهره تایی له قوتابخانه ی (میرزا روسته م) و
 ناوه ندی و دواناوه ندیشی تا پولی شه شه می ویزه یی له سهنه گه سهر
 ته واکردوه .

سالی (١٩٨٧) په یوه ندی به ریڅخسته کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه
 ده کات و دوا ی ئه وه ی به عسی مله ور له سالی (١٩٨٩) دا پشده ری کرده
 خه زان و ئه و ده قهره سهر سه وزه ی ته ختکردو دانیشته وانه که ی
 راگواستن، مالی کاک ره سول له کۆمه لگای زۆره ملیتی (جدیده) ی سهر
 به شاری هه ولیر گیرسایه وه .

شه هید له راپه رینه جه ماوه رییه که ی (١٩٩١) دا رۆلی بهرچاوی بینیه وه
 دواتر له تیپی (٩١) ی شه هیدان له مه لبه ندی (٣) ی رانیه ده بیته
 پیشمه رگه و له په ره پیدانی گیانی وهرزشی و سه ربازی برا
 پیشمه رگه کانیدا ده ورپکی کاریگه ری هه بووه و بو ئه نجامدانی هه ر
 کاریکی ئیسلامی فیداکار و ئاماده بووه، له زستانی (٩٣) دا که ده وامی
 تیپه که یان له سهر چیای (هه بیته سولتان) بوو، به ئه رکی سه رشانی
 خو ی هه ستاوه، سهره نجام ئه و هه لۆ چاوتیزه ی هه بیته سولتان له و
 رییه داو له وی له رۆژی ١٢/٢٢/١٩٩٣ له گهل (عه بدوللا پیرو ت ره سول)
 گیانه پا که که ی به ره و باره گای میهره بانی خودا له شه قه ی بال
 ده دات و دوا یی ته رمه پا که که شی له (حاجیاوا) به خاک ده سپێردی ت.

شهید: ئیبراهیم عه‌بدوللا ئیبراهیم شیخاوده‌لی
ناسراو به (خال ئیبراهیم)

سالى (۱۹۶۹) لە گوندى (شىخاودەلان)ى بنارى چىاي مامەندەى سەر
 بە قەلادىڭى لە دايك بوو، قۇناغى سەرەتايى لە شىخاودەلان و ژاراو
 بە ھۆى راگويزانى گوندەكەيان لەلايەن پزىمەو تەواو دەكات و لەوھش
 زياتر بە ھۆى ھەژارى و كارو كەسابە تەوھ بوارى خويندنى نامىنى، لە
 ھەشتاكاندا ماوھى سالىڭى لە رىزى رىڭخستەكانى سۇسيالىستدا

كار دەكات.

سالى (۱۹۸۶) بە تەواوى بەرچاوى رۇشن دەبىتەوھ و پەيوەندى بە
 رىڭخستەكانى بزوتنەوھى پەيوەندى ئىسلامىيەوھ دەكات و سالى
 (۱۹۸۷) یش لە ھىزى (حەمزە) دا دەبىتە پىشمەرگە و خۆيى و
 خانەوادەكەيان بە گشتى ھىجرەت دەكەن و حاشا لە سايەى شوومى
 رزىمى بە عس دەكەن.

سالى (۱۹۸۹) خىزان پىكەو دەنىت و بەردەوام دەبى لە خزمەتى
پىشمەرگىيەتى، خال ئىبراھىم لە ژيانى پىشمەرگىيە تىداو لە ناو
ھاوسەنگە رانيدا پىشمەرگىيەكى بە شەرم و يقارو خۆشەويست و
دلسۆزىو لە خۆشەويستيدا بە (خال)يان ناودەبرد، لەكاتى رۈپەپو
بونەوھى تەنگانەو مەترسىيەكانىشدا بەورەو ئازابو پقى بەسەر
دوژمندا دەباراند، لە شەپكەكانى قەلا توكان و قەندىلدا دلیرانە
ئەرکەكانى خۆى راپەراندوون، لە راپەرینىشدا وەك پىشمەرگىيەكى
قارەمان رۆلى خۆى لە رزگارکردنى شارەكانى كوردستاندا دەگىرئى.
دواتر لە تىپى (۱)ى (برايەتى) لە قەلادزى دەوام دەكات و لەكاتى
ئالۆزىيەكانى زستانى (۱۹۹۳)شدا ھەر لەوئى دلسۆزانە ئەرکەكانى
سەرشانى رادەپەرئىنى، دواجار لە رۆژى (۱۹۹۳/۱۲/۲۲) لەگەل برايان
(عەبدولجبار عەلى ئىبراھىم و عومەر حەمە شىخە)دا بە پلەى بەرزى
شەھىدى دەگات و تەرمە پاكەكەشى ھەر لە گوندى (شىخاودەلان)ى
زىدى باوو باپىرانى بە خاك دەسپىردرئىت.

شەھىد: جەبار ەلى ئىبراھىم جەسەن
ناسراۋ بە (عەبدولجەبار سۆفىيانى)

سالى (۱۹۶۸) لە گوندى (سۆفيان)ى بەرى مەرگەى سەر بە قەزى دوكان لە نىۋىنە مەلەھەكى ئىسلامپەرۋەردا چاۋى بە ژيان ھەلھەناۋە، قۇناغى سەرھەتايى لە گوندى مەرگە و ناۋەندى و دواناۋەندىشى لە ناۋەندى (ئاسۆس) و دواناۋەندى (قەلادىزى) تەۋاۋىر دۈۋە، سالى (۱۹۸۵) لە كۆلىژى (كارگىپى و ئابۋورى) زانكۆى موصل ۋەرگىراۋە، لە ناۋ خويندكارانى زانكۆدا پىشەنگى تەقۋاۋ سەرپاستى بوۋە، بە ھۆى رەفەز كەردى جەشى شەعبى رىژىمى بە عەسەۋە لە زانكۆ دەر دەر كەرىت و ماۋەى دوو سال لە خويندەن دادەپرەت، مەرگە كەش لە موصل لە لايەن رىژىمە ۋە دەستگىر دەر كەرىت، دواتر بە ھۆى پاشگەزى بوۋە ۋەى رىژىم لە بىر پارەكەى خۆى كاكە بىدولجە بار دەگەرپەتە ۋە زانكۆ خويندەن تەۋاۋ دەكەت و دەپتە كادىرىكى زاناۋ رۆشەنبىرى ئىسلامى لە ناۋ كۆمەلگەدا. سالى (۱۹۸۷) پەيۋەندى بە كارى ئىسلامىيە ۋە دەكەت و لە راپەرىنىشدا لە شارۋچەكى حاجىاۋاۋ دواتر لە ھەلۋىر كەركوك رۆلى مەردانە دەگىرپەت، پاشان ۋەك مامۇستاۋ روناكپىر نوۋسەرەك دەرپەزە بە خەبات و تىكۆشانى دەدات و لە رىزى بزوۋتە ۋەى راپەرىنى ئىسلامدا كاردەكەت و بەۋانە و تەنە ۋە ھۆشيار كەردە ۋەى جەماۋە ۋە سەرقال دەپتە.

سالى (۱۹۹۳) ش كاتىك بزوۋتە ۋە تۈۋشى شەرىكى نەخۋازاۋ بوۋ، شەھىد مامۇستاۋ بىدولجە بار پەيۋەندى بە بارەگەى تىپى (۱)ى براپەتە بزوۋتە ۋەى ئىسلامىيە ۋە قەلادىزى دەكەت و چەكى بەرگى لە ئىسلام رەسەنە نايەتى كوردستان دەكەتە شان و ۋەك پىشە مەرگەھەكى بەبىر باۋەپو رۆشەنبىر قۇناغىكى نوۋى لە ژيان دەسپىدەكەت، تا سەرەنجام ھەر لە ۋىۋ لە ۋە شەپە نەخۋازاۋەداۋ لە رۆزى (۱۹۹۳/۱۲/۲۲) لە گەل برايان (ئىبراھىم عەبدوللا ئىبراھىم و

ئومۇر ھەمە شىخە)دا بە پلەي بەرزى شەھىدى دەگات و تەرە
پاكەكەشى لە گۆرستانى حاجىاوا بە خاك سپىردراوہ .
مامۇستا عەبدولجەبار سالى (۱۹۹۸) خىزانى پىكەوہ نابوو و دوو
كۆرپەي بە ناوہكانى (رىيازو رۆشنا) لەدواي خۆي بە جىھىشتوون .

شہید: عومہر جہ مہ شیخہ رہ سول
ناسراو بہ (نارام)

پشدهری مه‌لبه‌ندی ئە خلاق و خواناسیی، هه‌میشه‌ شووره‌ی پۆلابیی ده‌وری قورئان و ئیسلام بووه‌ و ئەو دریشه‌ تیزه‌ بووه‌ مستی ستمی ناحه‌زانی لیگه‌راوه‌ته‌وه‌، ئەوه‌تا میژووی کۆن و تازه‌ بخوینیته‌وه‌ چه‌ندجار بروسکه‌و چه‌خماخه‌ی دلی (قه‌لادزی) له‌ ئامیزی قه‌ندیل و مامه‌نده‌وه‌ دپی به‌ شه‌وه‌زەنگ داوه‌و بووه‌ به‌ کلپه‌ی گروپه‌رو بال‌و چاوی شه‌مشه‌مه‌کویره‌ی هه‌لپه‌وزاندوو! (باده‌لیان)یش یه‌کیکه‌ له‌ پۆله‌ گونده‌ ره‌سه‌نه‌ی له‌ ده‌وری مانگی (قه‌لادزی) بوونه‌ته‌ خه‌رمانه‌و له‌گه‌ل هه‌موو راجه‌نینیکی شاردا راجه‌نیوون. کاک (عومه‌ر حه‌مه‌ شیخه‌) سالی (١٩٧٣) له‌ گوندی (باده‌لیان) چاوی به‌ ژیان هه‌لیناوه‌، دوا‌ی راگواستنی گونده‌که‌یان بۆ کۆمه‌لگه‌ی زۆره‌ملیی (پیمالک)ی سه‌ر به‌ قه‌لادزی نراوه‌ته‌ به‌ر خویندن و تا پۆلی پینجه‌می سه‌ره‌تایی له‌ قوتابخانه‌ی (زرنگ) خویندوو‌یه‌تی. کاتیک له‌ (١٩٨٩/٦/٢٥) دا گولی گه‌شی پشده‌ر سه‌رانسه‌ر له‌ دۆزه‌خی سۆشیالیزی عه‌فه‌له‌ قیدا هه‌لپه‌روکا و هه‌موو شارو گونده‌کانی راگو‌یزان و کرایه‌ ئه‌رزى (محرمه‌)! مالى کاک عومه‌ر له‌ ئۆردوگای زۆره‌ملیی (بازیان) گیرسایه‌وه‌. له‌ راپه‌رینه‌که‌ی سالی (١٩٩١)یشدا له‌گه‌ل یه‌که‌مین ساته‌کانیدا له‌گه‌ل شانه‌ چه‌کداره‌کانی بزووتنه‌وه‌دا چه‌کی جیهادی له‌شان کردوو‌ه‌و له‌ گرتنی ئیستخباراتی (ته‌ینال) دا رۆلی به‌رچاوی بینیه‌وه‌. دوا‌ی ئاوه‌دان بوونه‌وه‌ی پشده‌ر، کاک عومه‌ر وه‌ک پيشمه‌رگه‌یه‌کی چالاک و دیار له‌ تیپی (١)ی براهیه‌تی له‌ قه‌لادزی دريژه‌ی به‌ کارو ئه‌رکه‌کانی سه‌رشانی خۆی دا. دوا‌جار، ئەو شیره‌ پيشمه‌رگه‌یه‌ له‌ رۆژی ١٩٩٣/١٢/٢٢ له‌ کاتی به‌رگریکردن له‌ ئیسلام، له‌گه‌ل کاک عه‌بدولجه‌بار سۆفیانى و خال ئیبراهیم شیخ ئاوده‌لانی له‌ قه‌لادزی به‌ پله‌ی به‌رزى شه‌هیدی گه‌یشت و ته‌رمه‌ پاکه‌که‌شی له‌ گۆرستانی پیمالک به‌ خاک سپێردراوه‌.

شەھىد: ئەھمەد كەرىم مۇجەھمەد
ئاسراۋ بە (مامۇستا غەبدوللا)

سالى (۱۹۷۱) لە گوندی (صالحاغا)ی سەر بە کەلار چاوی بە ژيانى
هەلیناوه، ژيانى مندالیشى هەر لەوێ بە سەربردووه.

شەهید ئەحمەد وەك هەر مۆفقیكى كۆمەلگای كوردەوارى ژيانى بە
چەند قوناغیكى جیا جیا دا تێپە پاندووه، لە سەردەمى پێش راپە پیندا
كە هێشتا بە تیشكى خۆرى هیدایەتى خوايى، دڵ و دەروونى تەواو
رۆشن نەبۆوه، ماوەیەك دەبێتە چەكدارى میرى، هەروەها بە
كارو كەسابە تیشكەوه خۆى خەريك دەكات، ماوەی (۶) مانگیش لە
ریزى یەكیتییدا ئیش دەكات.

سالى (۱۹۹۱) لە ریگای شەهید موحەممەد حەسەن عەلى كاكە خانەو
پەيوەندى بە كاك (كەمال حەسەن) هەو دەكات، بۆ ئەوێ بێتە
پێشمەرگەى بزوتنەوێ ئىسلامى و بەهۆى ئەو گەپانەو ریشەیی و
هەمەلایەنەى لە كاك (ئەحمەد كەرىم) دا وەدى هاتبوو بە
خۆشحالىیەو وەك پێشمەرگەى كى ئىسلام قبول دەكریت، دواتر
كارىگەرى زۆرىش بۆ پەيوەندى كردن و گەپانەو بۆ راستە شەقامى
ئىسلام بە سەر هاوڕێكانییەو دادەنى و دڵسۆزانەش ئەركەكانى
جێبە جێ دەكات.

كاتێكىش مەكتەبى عەسكەرى بڕیارى كردنەوێ خولێكى مەشق و
راھێنان و وانەى شەرى دەدات لە فێرگەى سەربازى، كاك ئەحمەد
كەرىم لەلایەن هێزەكەىو دەستنیشان دەكریت بۆ خولەكە و ئەویش
بەو پەرى حەماسەت و زێرەكییەو بە شداری خولەكە دەكات و تەواوى
دەكات و دەگەرێتەو ناو برا پێشمەرگەكانى و ئەمجا شەهید وەكو
مامۆستا مەشق بە هاوڕێكانى دەكات و بەم هۆیەو وەكو مامۆستا
عەبدوللا دەناسریت.

ھەر ۈھە لە ھەموو ھالەتە نا ئاسايىيە كەنىشدا ۈھەك پىشەمە رگە يەكەي
گەيان لە سەردەست ئامادەي پارىزگار يەكەردن بوو لە رىيازەكەي،
تەنانەت بە ھۆي چاۈنە ترسى لە يەكەك لە رووبە رووبوونە ۈھەكاندا
ئەۈەندە دەچىتە پىشەۈە خەرىك دەبىت لولەي چەكەكەي بە چاۋي
بە رامبەرەكەيدا بىكاتو لە پىر پردەدەنە چەكەكەي و لىي دەرفىنن و
ئەۋىش يەكسەر پىر دەداتە چەكەي بە رامبەرەكەي و لىي دەرفىنن و
دەگەر پىتەۈە بۆ لاي ھاۋسەنگە رانى ۈھەر لە ۈ رووبە رووبوونە ۈھەشدا
كە لە مانگى ۱۹۹۲/۷ دا بوو برىندار دەكرىت.

ھەر ۈھە لە تىكەھ لچوونە كەنى ۱۹۹۳/۱۰/۲۲ و مانگى ۱۹۹۳/۱۲ شدا
دەلسۆزانە ئەركە كەنى رادەپە پىننى، سەرە نجام مامۇستا عەبدوللا لە
پىنناۋي رىيازو پەيامەكەيدا لە سەعات (۹) ي سەرلە بە يانى
۱۹۹۳/۱۲/۲۳ لە گەل كاك (ئەرسە لان) دا گەيشتە كارۋانى شەھىدان.
باۋكەشى كە بە شدارى بە رگرييە كان بوو دەلى: "ماۋەي ھەفتە يەك
تەرمەكە يمان لاۋو، بە لام ھىچ نە گۆر اۋو"، ۈ گەلىكەش دىلخۇشبوو
بە شەھىد بوونى كۆرەكەي و تەنانەت خۇشى زۆر ئاۋاتى بۆ شەھىدى
دەخواست، دواتر تەرمەكەي لە گۆرستانى (شىخ عەبدۇررەھمان) لە
كەلار بە خاك سىپىردا.

شهید: سائب جه مه یوسف جه مه که ریم

سالی (١٩٧١) لە گوندی (دەرەمەپ)ی دەقەری ھەورامانی سەر بە شارۆچکەی خورمالی ئیسلامپەرور چاوی بە ژیان ھەلھێناوە، ژيانى مندالیيشى لە گوندەكەيان و خورمال بەسەر بردووھ.

سالی (١٩٨٨) لە گەل سەدان بنەمالەى ناوچەى شارەزوردا بنەمالەكەيان ئاوارەى كوردستانی ئێران دەبیّت و لە ئوردوگای (دزلی) نیشتەجێ دەبن، ھەر لەو سالەداو لەوێ كاكە سائیب دەبیّتە پێشمەرگەى ھێزى (سەلاحەددین)ى بزوتنەوہى ئیسلامى و بەمەبەستى پەیداکردنى بزێوى ژيانیش گەلیك جار سەرقالی کارو کاسپی و بازرگانی بووھ.

شەھید لە راپەرینی ئازاری (١٩٩١)دا بەشداری دەكات و رۆلی خوێ دەبینیت، لە ھێزەكەیدا تاپلەى بەرپرسی گەرتی پێدەسپێردریت، لە ژيانى پێشمەرگایەتییدا دلسۆزانە ئەرکەکانى خوێ رادەپەرپینی تا سەرەنجام لە (١٩٩٣/١٢/٢٥) لە خورمال بە پلەى بەرزى شەھیدی دەگات و ھەر لەوێش بەخاك دەسپێردریت.

شهید: زیاد به‌کر حسینی

سالی (۱۹۷۴) له بڼه ماله يه کي سهر به عه شيره تي (شوان) له گهړه کي
 ئيسکاني شاري هه ولير چاوي به ژيان و ناسوره کاني ميلله ته که ي
 هه ليناوه، ژياني مندالي هه له وي به سهر بر دووه و پاشان له
 قوتابخانه ي (يه کگرتن) له ئيسکان و (هه ندرين) له گهړه کي نه ورور
 قوناغي سهره تاي ته واوگر دووه، قوناغي نوو نديشي له قوتابخانه ي
 (عيراق) ي گهړه کي نه ورور بر دووه و دواتر چوته ناماده يي پيشه سازي و
 به شي کاره بای هه له هه ولير به کوتايي گه ياندووه، هه روه ها له بواري
 ئه ليک تر ونيشدا شاره زايي هه بووه، له زانسته شه رعييه کانيشدا به هو ي
 خویندن و خویندنه ووه به تاييه تي له قورئان و فهرمووده دا هه ولي
 په يدا کردني شاره زايي داوه، له راپه ريني سازاري (۱۹۹۱) دا به شداري
 چالاکانه ي کردووه و له سالي (۱۹۹۲) شدا له مه لبه ندي (۴) ي هه وليري
 بزوتنه وه ي ئيسلامي بووه به پيشمه رگه و دلسوزانه ئه رکه کاني
 پيشمه رگايه تي راپه راندوون، کاکه زياد زور تينو و تامه زروي شه هيد ي
 بووه و زور جار گوتوويه تي "نه گهر شه هيد بووم با که س بوم نه گري".
 سهره نجام له روژي ۱۹۹۳/۱۲/۲۵ و له داميني چيای (ماکوک)، گياني
 شيريني ده کاته په رژيني ريبازو بېروباوه په که ي و له و پيناوه دا شه هيد
 ده بيت، دواتر تهرمه که ي ده هينريته وه شاري هه وليرو له گورستاني
 (گرده ره شه) به خاک ده سپيردريت.

شهيد: بورهان نه حمهد عه بدولعه زيز ره حيم
ناسراو به (بورهان نه حمهد)

سالی (۱۹۶۹) له ناحیه ی (قوره توو) ی سهر به قه زای خانه قی هاتووه ته دنیاووه، سهرده می له دایکبوونی شهید بورهان، گهرمه ی ده به ریڅ راچوونی شوړشی کوردو رژیمی به عسی داگیرکهر بوو، ئه و رژیمه ی هه میشه ئاگرو ئاسنی به سهر خه لکی کوردستان و شارو گونده کاند ا دده باراندو داخی دلای ره شی خوی پیده پشتن، ئه وه تا کاکه بورهان که هیشتا ته نها له ته مه نی پینچ سالی دایه که چی خوی و خیزانه که ی له گوندی (عالی خانه) ی سهر رویاری سیروان بهر بوردو مانی رژیمی به عس ده که ویتو له ئاکامدا خوی به سه ختی زامدار ده بیټو دایکی و برایه کی و پوریکیشی شهید دهن، ئه مهش سهره تای ژیانیکي سهخت و خویناوی ده بیټ بو کاکه بورهان و به م نازارانه وه ده چیته بهر خویندن و له قوتاخانه کانی سهره تای (ئه لوه ند) ی ئیستا و ناوه ندی (سیروان) قوناغی سهره تای و ناوه ندی ته واوده کات و پاشان به ناچاری خه ریکی کاروکاسبی ده بیټ و ماوه ی سالی کیش سهر بازی ده کات و دواتر په یوه ندی به ریزه کانی په کیتیبه وه ده کات و ماوه ی دوو سال له و حزبه دا ده بیټه پيشمه رگه و بو دووه مین جار بریندار ده بیټ.

له گه ل راپه رپنی جه ماوه ری کوردستاندا په یوه ندی به بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له هیزی (۱) ی گه رمیاندا ده بیټه پيشمه رگه و چالاکانه ئه رکه کانی پيشمه رگایه تی راده په رپنی و هه میشه ئاماده و گیان له سهرده ست ده بیټ، هر بویه له مانگی ته مموزی (۱۹۹۲) دا له پیناو به رگریکردن له بیروباوه رکه ی بریندار ده بیټ و دوی بریندار بوونی ده چنه سهری و ده سترپژیکي به ناوده م و داند ا ده که ن و به حیساب به کوژراوی به جی ده هیلری، به لام ده بیټه شهید ی زیندو و سهرله نوی چاره سهری بو ده کریت و له دوا مه وعیدی عه مه لیاتیدا که

بىر ياردەمى بىچى بۆ (تاران) 'بە ھۆى رووداۋەكانى كۆتايى سالى
(۱۹۹۳) ۋە بە دەم مەۋىدەكە ۋە ناچىت ۋە ۋە ۋە دىتە ۋە ناۋ
ھاۋسەنگە رانى ۋە سەرەنجام لە ۱۹۹۳/۱۲/۲۵ لە كەلار بە پلەى بە رزى
شەھىدى دەگات، ئەم ھەلۋ بە رزە فېرو بال خوينايىيە بە سەر ترۈپكى
سەرۋەرىيە ۋە دەنىشيتە ۋە پاشان تەر مەكەى لە گۆرستانى كەلارى
كۆن بە خاك دەسپىزدىت.

شەھىد بورھان ئەحمەد ھەمىشە ھاۋسەنگە ران و رىبوارانى رىبازەكەى
ھاندەدا كە ئەم پىگايە بەرنەدەن تا لە ژياندا ماۋن و لە پىناۋىشىدا
تېكىۋش.

شهید: یوسف مه‌حمود ره‌مه‌زان

سالى (۱۹۶۴) لە گوندى (گولپ)ى دەقەرى ھەورامانى سەر ھە
شارۆچكەى خورمال ھاتوۋەتە دونياۋە، ژيانى مندالىي لە گوندەكەيان
بەسەر بردوۋە قۇناغى سەرەتايى و ناۋەندى ھەر لە گولپ خويندوۋە.
لە سالى (۱۹۷۵) ھوۋ ئىلتىزامى ئىسلامى پەيداۋوۋە فرچكى بە
ئىسلامەتى و رەسەنايەتییە ۋە گرتوۋە.

سالى (۱۹۸۷) لە ھىزى (سەلاھەددىن)ى بزۋوتنەۋەى ئىسلامى بوۋە
بە پىشمەرگە ۋە لە چەندان جەولە و شەپرى پارتىزانى سنوۋرەكەدا
بەشدارى كردوۋە.

سالى (۱۹۹۲) خىزانى پىكەۋەناۋە و دۋاى خۆى تەنھا كچىكى بە ناۋى
(سومەيە) بەجىھىشتوۋە.

شەھىد ھەزى لە ئاشنايەتى و تىكەلاۋى خەلك كردوۋە، بەمەبەستى
پەيداكرىنى بژۆۋى ژيانىش زۆرجار دەستى داۋەتە كرىكارى.

شەھىد لە ژيانى پىشمەرگايەتيدا بوۋەتە ئامركەرت و دىسۆزانە
ئەركەكانى راپەرانىدوۋن، سەرەنجام لە (۱۹۹۳/۱۲/۲۵) لەكاتى
بەرگرىكرىن لە ئىسلام و رەسەنايەتى كوردستان لە خورمال بە پلەى
بەرزى شەھىدى دەگات و دەچىتە رىزى كارۋانى نەمرانەۋە ۋە ھەر لە
خورمالىش تەرمەكەى بەخاك سپىردراۋە.

هونه رهندي شهيد
موجه ممد حسن سعيد
ناسراو به (موجه ممد خله گانی)

سهره به هاری (۱۹۹۲) بوو، پشده ر له گه شیوی و رازاوه ییدا پی شبرکی
له گه ل نه ستیران ده کردو به جوانترین شیوه به هره ی ورده کاری
په روه ردگاری راده نواند. له ئاهه نگی کدا که له ناو ئه و میړگو
زهمه ندانه دا بزووتنه وه ی ئیسلامی به بونه ی جیژنه وه سازی کردبوو،
له ناکاو ئاوازی به جوښ و خوښی ده نگی کی مه له کورتی به سۆز به سهر
گول و کلوک و سه وزه گیادا خه رمانه ی داو بوو به په لکه زیړینه ی
به هار، ئه وه چریکه ی گه نجی کی نوورانی بوو، که به تفه نگی و هشت
مه خزنه وه وه ک مانگی چوارده له به رانبه ر جه ماوه ر دیاریداو
هونه ری لیده باری و صه فای ده خسته ناو وشه پیړزه کانی (شیعاری
به رزی به پیژ لاله الا الله) و (هه موو هه ستن به جاری)، ده ست به رزکه ن
بو خدا).

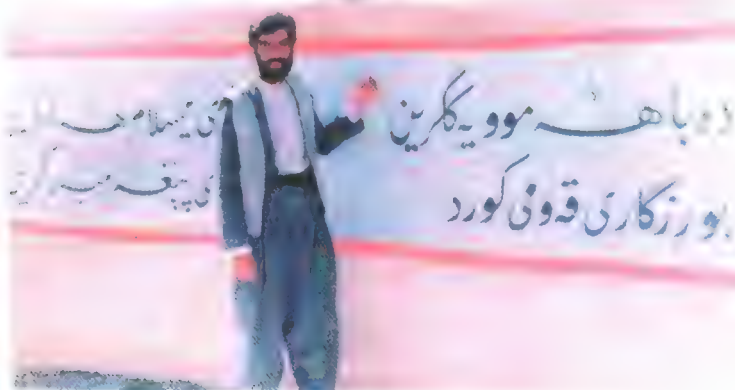
کاتی که له ئاسوی بزه ئیمانییه که یه وه ئه و وشه ناسک و ئاوازه به پیژه
به سهر خه لکدا ده باری، به هار ره ونه قی کی دیکه ی په یداده کردو دلان
هینده ی دیکه ده که وتنه خوړپه و له ده ریای نووردا شه لال ده بوون
ئه و ناوه یه کپارچه ده بوو به ئه وین باران. ئه و لاوه نوورانیه کاک
موحه ممه د خه له کانی بوو، که وه ک میلاقه سووره ی بناری کو سهره ت
به سهر سینگ ی به هاره وه ده دره وشایه وه.

ئاخر تاشه به رده کانی کو سهره ت جاره های جار گری ئیمانیان
لیته ستاوه و رووناکی داوه ته لووتکه و ره وه زه دووره کان و چه ندان کاک
(جه مال) ی له ئامیزی خویدا ره نیو هیتاوه که مه شخه لی تافگه ی
خوینه گه شه که یان په پیوه ته سهر روخساری کیلی و سالاره و
داره شمانه و (کانیه زی ن) و (گردی حوسنی) و (قوله) و
(کویره کانی) شیان کردوونه ته چراخان.

سالى (۱۹۶۹) لە گەرمەي ژان و راجە نىنى مىللەتە كەماندا مندا ئىككى
چكۆلە خۆي ھاويشتە نيو باوەشى (كۆسەرت) كە لە دواييدا بوو بە
ھەيىنى گەرەتر بوونى ئەو كىتوھ سەر بەرزەو ھەكو تاجىكى سوور
لە سەر سەرى داناو ئىستا ھەر لە دورە ھە پىي دەناسرئىتە ھە.

كاك موھەممەد خەلەكانى لە قوتابخانەي سەرەتايى خەلەكان چوۋەتە
بەر خويىندىن و قۇناغى سەرەتايى و ناۋەندى لە خەلەكان تەواو كىردو ھە
بۆ ماۋەيەك چوۋەتە قوتابخانەي ئامادەيى دوكان و پاشان گەپاۋەتە ھە
خەلەكان و لە سالى (۱۹۸۷) شەشەمى زانستى تەواو كىردو ھە، لە
۱۹۸۸/۱۰/۷ دەچىتە پەيمانگاي تەكنەلۇجى و لە ۱۹۹۰/۱۰/۱۷
بە سەر كە و توۋىي كۆتايى پىنھىناۋە.

شەھىد موھەممەد خەلەكانى زۆر تامەز زۆي خويىندىنە ھە و فېرېوون و
خۆپۇشنىبىر كىردن بو ھە و پەروانە ئاسا بەدەۋرى چىراي زانستدا
خولاۋەتە ھە.

لە كۆتايى ھەشتاكاندا ھەك لاۋىكى رەسەن و ھەقخواز جىي شىاۋى
خۆي دۆزىۋەتە ھە و لە سەر رېيازى راستەقىنەي خەباتى كوردەۋارىي

قه راری گرتوو و په یوه ندى به ریکه ستنه کانی بزوتنه وه وه کردوو
سالی (۱۹۹۱) که شه پۆلی پیروزی راپه پین دام وده زگا
سه رکوتکه ره کانی رژیمی سوشیالیزمی عه فله قی رامالی و جه ماوهری
راپه ریوو و پیښمه رگه قاره مانه کانی بزوتنه وه و لایه نه
شورپه گنډه کانی دی تیکه لاوبوون و پیک شادبوونه وه، کاک موچه ممه دی
دل پر له باوه پرو ئومید له گه لسه دان لاوی خوینگه رمی دیکه، که له
میژبوو چاوه پوانی روژیکى وابوون، بوونه هاوړی هه میشته یی چه ک و
پیښمه رگه .

موچه ممه د خه له کانی خاوه نى ده نگیکی دلگړو به سۆز بوو، نیستاش
سرووده به جوښه کانی (ئهی گه لی کورد تیښگه) و (پیښه نگم صلاح
الدین) هو (الله اکبر گولله ی ناگرین) و (چاوه کانتان پرپی له زیخ، ئهی
به عسییه خوین تاله کان)، که له سالانی (۹۲-۹۳) به کورسی
پیښمه رگه وه بو ته له فزیوئی بزوتنه وه ی ئیسلامی تۆمارکردن، له
گویماندا ده زرنگیته وه، شه هید به و ده نگه زولال و رووچه سووکه وه و
به و قه دو قه لافه ته به رزه وه و به و سیمه نورانیه وه به تونيله کانی ژياندا
گوزهری ده کردو نه یده زانی هونه رو به هره ی جوان ده که ویتته ناو
که رووی خه زانه وه و زریان په لکی وه نه وشه و نیرگزو میلاقه
هه لده پروکیښی.

دواچار شه وی ۲۵-۲۶/۱۲/۱۹۹۳ مه دالیای سووری شانازی له
چوارقوپنه وه به ملی کۆسره تی سه ربه رزه وه کردو به سه ر شانی
خه له کانداهاته خوارى و ئاوازه کانی ئاويزانی پشوو ی شه مال بوون و
به سه ر دوندی نه مرییه وه ده شنانه وه، ته رمه پاکه که شی له گوړپستانی
گوندی (شیخاجی) نزیک (خه له کان) به خاک سپیردراوه .

هونه رهنه ندی شه هید
ته ها بابکر نه حمه د

گوږم له ټاوازيکي گهرمه

ټهرې ټهوه

چرکه ي هه ناوې بيتوينه

يان نه عره ته ي

بلند گوږي روژي راپه رينه؟!

گرمه ي ره هيله ي ماکوکه

يان چريکه ي

ټازاري دواي گهرمه برينه؟!

لرفو هوړي

ره شه باي خه زهل وهرينه؟!

يان ټهوانه هيچيان نيه و

هاژهي ټافگه ي سووري خوينه؟!

ټه و ټاوازه

خويني ده ماري هه ستاوي سروود يکه

هه ټا ئيستا نه گوتراوه

خوپه و هه ستيکي کيوييه و

هه ټا ئيستا

به کهس ده سته مو نه کراوه

قوپه و هه نسکي گريانه و

له نيو گهرووي

(کلکه ي کوئين) دا تاساوه!

شەھىد تەھا ھەرچەندە بە پىي ناسنامەكەي سالى (۱۹۷۰) ھاتوۋە
 دونياۋە، بەلام بە پىي مېژوۋى دروست سالى (۱۹۶۹) لە شارى رانىيە
 لەدايكبوۋە، قۇناغەكانى خويىندى سەرەتايى و ناۋەندى و دواناۋەندى
 ھەر لە رانىيە و لە قوتابخانەي (بىتوين)ى سەرەتايى و دواناۋەندى
 (رانىيەي كورپان) تەواۋىرەۋە دۋاي تەواۋىرەندى شەشەمى زانستى لە
 (مركز تدریب مېھنى) موصل ۋەرگىراۋە، ھەر لە سالى (۱۹۸۷) یشەۋە
 چالاكانە لە رىزى رىكخستەكانى بزۋوتنەۋەدا دەستبەكاربوۋە و
 دەبىتە پردى نيوان شاخ و شارو جار جارە نامە و رىنومايى لە ھىزى
 (ھەمزە) ۋە دەگەيەنیتەۋە بەشيك لە رىكخستەكان، لە ۱۹۹۱/۳/۵ دا
 لە شارى رانىيەۋە لە رىزى شانە چەكدارەكانى رىكخستەكانى
 بزۋوتنەۋەدا تا رىزگاركرى كەركوك، رۇلى مەردانە دەبىنیت و
 لەۋىشەۋە بەتەۋايى خۇي بۆ كارى ئىسلامى و خزمەتى مىللەتەكەي
 يەكلایى دەكاتەۋە و بۋارەكانى رىكخست و پىشمەرگەيەتى و راگەياندن و
 ھونەر پىكەۋەگرى دەدات و دەبىتە كادريكى چالاكى راگەياندنى
 مەلبەندى (۳)ى بزۋوتنەۋە و ەك ئەكتەرىكى بەتوانا لە بۋارى شانۆ و
 نواندن و سروودبىژىكى دەنگخۆش لە تىپى سروودى (باۋە) و
 پىشكەشكارىكى سەرکەوتوۋى بەرنامەي (لېرە و لەۋى) تەلەفزیۋنى
 بزۋوتنەۋەي ئىسلامى و پىشمەرگەيەكى گۈيزاپايەل ۋە كراۋە و خۆش
 خولق و خۋى مەلبەند دەردەكەۋىت.

شەھىد كۆمەللىك بەرھەمى ھونەرى جوان لە بۋارى نواندن و سرووددا بە
 دەنگە زۆللەكەي لەدۋايى خۇي بۆ سەر خەرمانى ھونەرى رەسەنى
 ئىسلامى جىدىللى.

دۋاجار شەۋى ۲۵-۲۶/۱۲/۱۹۹۳ لە كاتى پارىژگاركرىدەن لە تەقۋىيەي
 تەلەفزیۋن و رابوۋنى ئىسلامى كوردستان لە (كلكەي كۆلئىن)ى نيوان

رانىيە و چوارقوپنە شەھىد دەبىتتو دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى
(گەردى سەغرى) گوندى بۆسكىن و ئامىزى بىتویندا بە خاك
دەسپىردىت.

شاھىنى باسە ھەرلە و پىيازەداو لە ۱۹۹۳-۱۲-۲۷ بىرايەكىشى بەناوى
(ئەحمەد بابەكر) لە چىاي ماكوك بەدىلى پەمى دەكرىت و بەپەلى
بەرزى شەھىدى دەگات.

شهید: ناصیح نه‌حمده موحه‌ممه‌د

سالی (۱۹۷۵) له بڼه‌ماله‌یه‌کی سهر به پیرخدری و له ئامیزې
 خانه‌واده‌ی (حاجی ئه‌حمده‌گه‌وره‌دییی) داو له شاری چه‌مچه‌مال
 له‌دایک‌بووه، ژيانی مندالیی هر له‌وی به‌سهر‌بر‌دووه و له قوتا‌بخانه‌ی
 (روژ) سهره‌تایی چووه‌ته بهر خویندن و قوناغی سهره‌تایی له‌وی
 ته‌واو‌کردووه و قوناغی ناوه‌ندیشی له ناوه‌ندی (روناکی) کوران
 ته‌واو‌کردووه و پاشان چوته ئاماده‌یی (چه‌مچه‌مال) و ئه‌و قوناغه‌شی
 به‌سهر‌به‌رزی بریوه و دواتر له‌زانکوی (سلیمانی) درېژه‌ی به‌خویندن
 داوه. شهید ماوه‌یه‌ک به‌مه‌به‌ستی فیروونی زانسته‌شهرعیه‌کان
 له‌لای ماموستا (مه‌لا موحه‌ممه‌د) له مزگه‌وتی (مه‌لا ع‌زین) له
 چه‌مچه‌مال خویندوویه‌تی و شاره‌زایی له فیه‌ق‌دا په‌یدا‌کردووه و نزیکه‌ی
 (۱۲) جوزو قورئانی له‌به‌ر‌کردووه.

شهید ناصیح گیانی وهرزشی تیدا به‌هیڅ‌بووه و له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا زور
 ه‌زی له خویندنه‌وه‌ش‌کردووه. سالی (۱۹۹۱) په‌یوه‌ندی به
 بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامیه‌وه ده‌کاتو له بنکه‌ی (شهره‌فخان) و له‌تیپی
 (۳۳) ې گه‌رمیانی بزوتنه‌وه ده‌بیته پېشمه‌رگه‌و زور به‌گورجو‌گولۍ و
 دل‌سوزیه‌وه ئه‌رکه‌کانی راده‌په‌رښی و هه‌میشه‌ش ئاماده‌ی مال‌به‌خشین
 ده‌بیټ له‌پېناو ریاز‌ه‌که‌یدا، هر‌بویه له هه‌موو ئه‌و مه‌ترسی و
 په‌لامارانه‌ی دینه پېشی به‌ئهرکی خوی هه‌ل‌ده‌ستیت و سنگی ده‌کاته
 قه‌لغان و ده‌بیته په‌رژین بۆ پارېز‌گاریکردن له بیروباوه‌ره‌که‌ی، تا
 سهره‌نجام کاکه ناصیحی دل پر له باوه‌رو هه‌ماسه‌ت به‌ئاوتی خوی
 ده‌گاتو له ۱۹۹۳/۱۲/۲۶ له که‌لار به‌پله‌ی به‌رزی شه‌هیدی ده‌گاتو
 بۆ دوا‌جار مال‌ئاوایی له ژيانی دنیا ده‌کاتو به‌ره‌و باره‌گای میهری
 خودایی ده‌گه‌رپته‌وه، دواتر ته‌رمه‌پاکه‌که‌ی له گوپستانی (شیخ
 سه‌عید) له چه‌مچه‌مال ئه‌سپه‌رده‌ی خاک ده‌کړیت.

شەھىدى سەرگودە
مەغدىد حەسەن ئەھمەد
ناسراو بە (مامۇستا مەغدىد)

گونده لچه پو دووره دهسته کانی کوردستان، بهرده وام مه کوری
ئیسلا مته تی و په وشت و په سه نایه تی بوون، هه وینی به ره نگاری و
شۆرش و خه بات، له و دهشت و په وه زو دوندانه وه، وه کو ئاگری شوانان
تروسکه یان هاتوو و کورده وارییان نوریاران کردوو.

مزگه وت و حو جره کانیان بوونه ته لانه ی شیره پیاوانی خواناسی
به مشور، که هه ریه که یان میلله تی ک بووه بۆ خۆی و ته می نه زانی و
جاهیلیه تیان ره واندۆته وه و بیری جه ماوه ریان روونکردۆته وه.

چه نده ها (شاره زووری و بیتووشیی و ئیبنوسیرین و ئیبن خه له کان) له
خه زمانه ی ئه و گوندانه وه تریفه یان هاویشتوو و، چاو و دلی سه رپاکی
کورده وارییان روونکردۆته وه.

گوندی (ریژینه ی) دۆلی (سه رکه پکان) ی پشتی رانیه ی ده روزه ی
راپه رین سالی (۱۹۵۳) بووه زیدی منداله کوردیکی خنجیلانه، که له
پاشاندا بووه لایکی خواناسی شۆرشگیرو، زانیه کی به مشورو له
پاش چل سال له فیروون و فیروکردن له سه ر تروپکی جهاد تاجی
شه هیدی له سه رناو له سه ر قه لاقه تی که له گه تی (ماکۆک) وه گه یشته
سه ر لووتکه ی میژوو.

مامۆستای شه هید، له ته مه نی (۶-۷) سالیدا له شه سته کاندا، هه ر له
گونده که ی خۆیان لای (مه لا که ریم) ی خوشناو، خرایه به ر خویندن، که
مالیشیان ده چوو و کوستان لای (فه قی مریه می ره وه ندۆک)
ده یخویند و نه یده هیشت کاتی بی فیروونی زانست و زانیاری به زایه
بجیت. هه ر له سه ره تاوه زیره کی و ره وشت به رزییه کی ئاشکرای پیوه
دیاربوو، که له سه رجه م دۆست و هاوته مه ن و، ته نانه ت له منداله کانی
دیکه ی بنه ماله که شی جیا کردوو و ته وه، له وباره وه (پوور هه مین) ی
دایکی ده لی "ئه و له هه موو منداله کانی دیکه جودابوو، ته نانه ت کاتی ک

له سکیشمدا بوو، هه ستم به ئارامییه کی روو حیی ده کرد، هه چه شه
ئه له مه دویلا ده وه مه ند بووین، به لام زۆرجار بۆ تاقیکردنه وه نانی
وشکم له پیښ داده نا، دهنگی نه ده کردو، سوپاسی خوای له سه ر
ده کرد."

هه روه ها ماوه یه کیش لای (مه لای سپی جه لك) ده خوینی و، دواتر بۆ
خویندن رووده کاته گوندی (وه رتی) و، له پیناوی وه رگرتن و فیروونی
زانستدا زۆر تال و سویری چیشتوو، به تاییه تی کاتیک هه ر به و
مه به سه ته ده چیتته گوندی (پشتاشان) ی ئامیزی قه ندیل و، به هۆی
به فرو سه رماوه ده که ویتته به ر هه ره شه ی مه رگو، به سه دحال قوتاری
ده بیت!

وهك زۆربه ی فه قییانی ئه و سه رده مه، له پیناوی خویندندا کاله ی
غه ربیی له گه لیك جی کردوو ته وه و خۆی گه یاندوو ته به شه
کوردستانی سه ر به ئیران و، له م دیویش له شاره کانی (قه لادزه و
هه ولیرو رانیه و کۆیه و چوارقورنه و حاجی هۆمه ران) و گونده کانی
(ئه ستریلان و مه ران) خویندوو یه تی و (مه لا موسای شارۆشیی و مه لا
عه بدوللای گولانی و مه لا خدری مه له کانی و مه لا ته یبو و مه لا سه ید
کا که) ده رسیان پیگوتوو.

له هه فتا کاندای جازه ی مه لایه تی وه رگرتوو و، له مزگه وتی
(ناجیه خان) له رانیه بووه ته مه لا... له وکاته دا مامۆستا بۆ خۆی له
ژووریکی مزگه وتی گه ورده دا ژیانیکی زاهدانه ی ده برده سه رو، ژووره
فراوانه که ی که کتیبخانه ده وه مه ندو پر له کتیبه که ی لیدانا بوو، بوو
بوو به مه لبه ندیکی لاوانی خواناسی ده قه ره که و، خویندکارانی
دوانا وه ندیی و زانکۆ، وه کو پوو ره هه نگ لێ خپ ده بوونه وه و، شیله ی
زانست و ئیسلام خوازییان لیده مژی.

لەۋكاتەدا جىمجولتىكى ئىسلامىي بەگۈر ئەۋ دەۋرۈبەرەي داگرتىۋو،
مامۇستاي شەھىد پۇلتىكى گىرنگى ھەبوۋ لە پىكەۋە بەستىۋ

فراۋانكىردنى بازىنە گەشەكانى
رەبۋونى ئىسلامىي ئەۋكاتەۋ،
ناساندنى رىچكەۋ بەرنامە
دەستكىردەكان كە بوۋ بوۋنە
مۇدىل.

لە ۱۹۸۱/۱/۵ دا خىزانى پىكەۋە
ناۋە، لەۋ ھەدۈسەرەدا
رىكخستنى برايانى مەسۇلمان
گەيشتۈۋەتە ناۋچەكەۋ،
مامۇستاش پەيۋەندى پىۋە
دەكاتۋ، چالاكانە لەۋ
مەيدانەدا ھەلەسۈۋىتۋ،

شەۋۋىۋىز خەرىكى قولىر كىردنى رىشەي رەبۋونۋ، وريا كىردنەۋەي لاۋانى
ناۋچەكە دەبىت، ھەر لەۋ سۈنگەيەشەۋە لەلەيەن بەغسىيەكانەۋە، كە
بۇ بىرە غەلمانىيە شۇقۇننىيەكەيان بە مەترىسيان دەزانى، دوۋجار
دەستگىر كراۋە، سالى (۱۹۸۷) ىش كاتىك بەھۋى سەم ۋ زۆرى
سۇشاليزمى غەفلەقىيەۋە، بىزۋتنەۋەي ئىسلامىي چۈۋە قۇناغىكى
تازەۋەۋ، سەدان لاۋۋ مامۇستاي شۇپشگىر پىۋەندىيان پىۋەكرد،
مامۇستاش ئەۋ جۈۋلانەۋەي بە بەرجەستەي خەۋن ۋ ئاۋاتى خۇي
زانىۋ، سالى (۱۹۸۸) لەگەل پۇلتىك لە كورپانى ئىسلامىي، كە لەسەر
دەستى خۇي پەروەردەكرابۋون، بەيەكەم ھەنگاۋى ھىجرەت، سامۋ
سەمى بەغسى داگىركەر پىشپىل دەكاتۋ، چەكى جىھادۋ تىكۋشان

دەكاته شان، ھىزى (ئازادىي) دەكاته وھ، دەبىتتە ئامر ھىز، وھ گىر
تەبىر كىردن لە و كۆچە پىرۆزە، نازناوى (رەوھند) بۆ خوى
ھەلدە بۆرىۋ، بارە گاي ھىزەكەى لە بنارى قەندىل دادەمە زىرىنى.

لە كۆنگرەى پىنجەمى بزووتنە وھدا لە (دزلى) بە ئەندامى
سەر كىردايە تى ھەلبۆتىردا وھ، چەند ئەركىكى جيا جىاي گىرتو وھ تە
ئەستۆ، لە راپەرىنە شىكۆدارەكەى (۱۹۹۱) یشدا، وھكو بەرپىرسى
مەكتەبى عەسكەرى بزووتنە وھ، رۆلى دىبارو بەرچاوى لە جۆشدانى
جەما وھرو، رىكخستىن و رىنوۋىنى كىردنى شانە چەكدارەكانى بزووتنە وھ و
ھىزى پىشمەرگەدا ھەبوو، نەخاسمە لە رىزگار كىردنى كەركووكى
خۆرە گىرا وھكەى كوردستان و دواترىش بەرگى لىكردنى لە بەرامبەر
سوپاي داگىركەرى بەعسدا، لەگەل ھىزىكى فىداكارى بزووتنە وھدا، كە
كاك (ئىبراھىم) ى براى و دەستەيەك پىشمەرگەى گىانبازى بزووتنە وھ
لە ۱۹۹۱/۳/۲۸ لە و شەرە نابەرائىبە رەدا شەھىد بوون، تا دواھەناسە و
دوا فىشەك بەگژ داگىركەردا چوونە وھو، ئىمپىريالىزمى عەفلەقى تەنھا
بەسەر تەرمى لەخویندا شەللى ئەواندا گەيشتە وھ كەركووكى
كوردە وارىي.

شەھىدى فەرماندە مامۇستە مەغدىد، لە كۆنگرەى شەھەمى
بزووتنە وھدا لە (سەرئەشكەوتان) لە سالى (۱۹۹۲) بە ئەندامى
مەكتەبى سىياسى ھەلبۆتىردا و، كرايە بەرپىرسى مەكتەبى دارايى، ئەو
زاتە بەرپىزە، نمونەى بى فىزىيى و نەرمونىيانى و كۆلنەدان بوو،
وتاربىزىكى لىزان و، رۆشنىرىكى بە مشور بوو، دەستىكى بالاي لە
چارەسەر كىردنى كىشە و گىرقتە كۆمەلەيە تىبەكاندا ھەبوو.

سالى (۱۹۹۳) ئەندامى ئەو ۋە ۋەقەنى بىز ۋەتەن ۋە بو، كە سەردارى
توركياء ۋە رەبىستانى سەۋدىيە كىرد، لە ۋە كاتەدا ۋاجىبى ھەجى
بەجىيەننا، لە كارى خىرو چاكەدا ھەمىشە چالاک ۋە پىشەنگ بو.

مامۇستا، كەم ژىيا، بەلام ھەموو سات ۋە كاتەكانى ژىيانى جىگەي
شانازىن ۋە، خالى گەشن بەنىو چاۋانى مېژۋە ۋە، چونكە ئەو لە ۋە كەلە
پىاۋانە بوو كە ھەر بۇ خۇيان ناژىن ۋە، لەبەر رەزامەندىي
پەرۋەردىگارىيان، خۇيان بە قورىيانى خەك دەكەن ۋە، خۇشىي ۋە
ئاسۋودەيى خۇيان، لەبەر قەرار بۈۋى دادپەرۋەرىي ۋە خۇشگۈزەرانىي
خەلكىدا دەبىنن، مامۇستا مەغدىدى سەركىردە بەم پەيام ۋە
مەشخەلە ۋە ژىيا ۋە بەم بىرو بەرنامەيە ۋە تىدەكۇشا، تا سەرەنجام لە
۱۹۹۳/۱۲/۲۶ لە بارەگاي سەركىردايەتى لە (سەرئەشكەۋتان) گەيشتە
كارۋانى شەھىدان ۋە چۈۋە رىزى نەمرانە ۋە، مامۇستا لەدۋاي خۇي دوو
كۈپۈ سى كچى بە ناۋەكانى (شاكار، سەلاھەددىن، شاناز، شاپەرى،
شاگۈل) بە دىارى بۇ ئىسلام ۋە كورد بەجىيەشتۈن.

ھاۋكات لەگەل شەھىد بۈۋى مامۇستادا، كاك (ەلى) (برا) شى رۇژىك
دواتر لە ۱۹۹۳/۱۲/۲۷ ھەر لە رىيەدا سەرى نايە ۋە، ئىدى بىنەمالەي
مامۇستا بە ۋە سى شەھىدە سەربەرزەيان، بوۋە بىنەمالەي شەھىدان.

بەداخە ۋە سى جار جەرگ سۈۋتان لە دلى مام (حاجى حوسىن) ۋە
باۋكى مامۇستا بوۋە كەسەر ۋە سەرەنجام ئەۋىش لە ۱۹۹۷/۱۲/۱۲
بە ۋە سەرتە ۋە چاۋەكانى لىكنائ ۋە گۈرپستانى (مىكۈكە)
بە خاكسپىردا، ھەزاران سلاۋى خۋاي پەرۋەردىگارى كاربەجى لە گىيانى
پاكى مامۇستا مەغدىدى سەركىردە ۋە كاك ئىبراھىم ۋە كاك ەلى براى ۋە
مام حاجى حوسىن ۋە سەرجم شەھىدانى رىگاي ئىسلام ۋە مسولمانان ۋە
رىگايان ھەر پر لە رىبۋار بىت.

شهید: موحه محمد رحیم فراهی
ناسراو به (جهمه شوان)

سالى (۱۹۵۵) لە گوندى (حاجى ھەسەن)ى سەر بە ناحىيەى (كۆك) ھاتوۋەتە دونياۋە، ژيانى مندالىي لە گوندەكەيان بەسەربىرۋو، لە سەرەتاي لاۋىتتەيەۋە سىماي پابەندى و ئىسلامەتتەي پىۋە ديار بوۋە ھەزى لە دۆستايەتتەي و تىكەلاۋى خەلگ كىردوۋە ھەرگىز خۇي بە زۆر نەزانىۋە رقى لە خۇبەزلانين بۆتەۋە.

شەھىد لە پىناۋ دابىنكىردنى بژىۋى ژيانىدا كارى شۇفىرى كىردوۋە لە كارگەى (نەسىچ)ىش دامەزراۋە.

كاكە ھەمەشۋان سالى (۱۹۸۰) خىزانى پىكەۋەناۋە دۋاي خۇي چۋار كۈرۈ دوو كچى بە ناۋەكانى (ئىحسان و ەبدۈرپە ھمان و لوقمان و ئىبراھىم و مەريەم و سنۋور) بە جىھىشتۋە.

شەھىد ھەمەشۋان ماۋەى (۷) مانگ لە رىزى يەكىتتەي ئىشكىردوۋە لە سالى (۱۹۸۷) دا پەيۋەندى بە كارى ئىسلامىيەۋە كىردوۋە، لە راپەرپىنەكەى ئازارى (۱۹۹۱) دا چەكى پىشمەرگايەتتەي و ئىسلامەتتەي لەشان كىردوۋە رۆلى بەرچاۋى بىنىۋە لە ئازادكىردنى كوردستاندا.

پاشان لە تىپى شەھىد (ەلى)ى ھىزى گەرمىانى بزۋتنەۋەى ئىسلامىدا درىژەى بە خەباتى پىشمەرگايەتتەي داۋە لەگەل ئەۋەشدا لاي برايانى ھاۋسەنگەرى ۋانەى ئىسلامى خويندوۋە لەگەل قورئاندا تىكەلاۋ بوۋە چەند جوزئىكىشى لەبەركىردوۋە.

شەھىد بە خۇي و جىبەكەيەۋە كەكەسابەتتەي پىدەكرد لە بارەگادا ئامادە دەبوۋ ئامادەيى خۇشى بۆ جىبەجىكىردنى ھەموو ئەركىك دەردەبىرى ۋە ھەمىشە بۆ گيان بەختكىردن لە پىناۋ رىيازو بىروباۋەرەكەيدا دەست لەسەر سىنگ بوو، تا سەرەنجام لە ۱۹۹۳/۱۲/۲۶ لە ژالەى سەفەر، لە كەلار، دۋاي بەدىل گىرانى شەھىد

دەكرىت و تەرمەكەى لە گۆرستانى (شىيخ عەبدوڤررەحمان) لە كەسە
بەخاك دەسپىردرىت.

خىزانەكەى لە بارەى شەهید حەمە شوانەو دەلێت: "من ئالتونەكانى
خۆم بۆ فرۆشت و پارەكەى و ئەوەى هەشمانبوو دامان بە ئۆتۆمبىلێك،
كە چى حزى بە عس ئۆتۆمبىلەكەى گىرت و بردى و ئىمەش زۆر
خەفەتمان پێو دەخوارد، بەلام ئەو زۆر بەلايەو ئاساى بوو دەگوت
قەدەرى خوايە و پىيى بىتاقەت نابم"، هەروەها دەلى: "رۆژى
شەهیدبوونى نوێژى بەيانى لە خەو هەستام تەماشادەكەم قورئان
دەخوينى، پىمگوت خەوم پىتەوە بىنيو، هەر ئەو رۆژە بەيانىيەكەى
وەسپەتى بۆ كردم كە ئەگەر شەهیدبووم قىزم بۆ نەپنى و ئاگات لە
منداڵەكان بىت، ئەمە جگە لەوەى كە قەرزەكانى نووسىبوو".

شاهید: نهرسه لان کاکه عزیز سلیمان،
ناسراو به (شاهید)

سالی (۱۹۷۱) له گه پره کی (زیویه) ی شاری که رکوک چاوی به ژیان هه لئناوه، پاشان له گه ل خانواد که یاندا که خه لکی گوندی (کوبه فلووسه) ی ناوچه ی خوشناو هتین، له هه ولیری دیرین دریزه ی به ژیان داوه و هه ر له ویش نراوه ته بهر خویندن و له قوتابخانه ی سهره تایی (سوران) و (کامه ران) تا شه شه می سهره تایی خویندوو یه تی، دواتر وازی له خویندن هیناوه و به کاروکه سابه ت و بژیوی ژیان هه خه ریکبووه.

ماوه ی شه ش مانگ له لایه ن رژی مه وه راپیچی خزمه تی سهر بازی کراوه و دواتر وه ک گه نجیکی مسولمان له گه پره کی گلکه ندی شاری هه ولیر دهرده که ویت و هوگری خواناسی و مسولمانه تی ده بیت و هاتووچوی مزگه وتی حاجی عه زیز ده کات.

سالی (۱۹۸۸) په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات له شاری هه ولیر و ئه رکه کانی سهرشانی راده په پینیت، هه ر له و ساله شدا خیزان پیکه وه ده نیت و دوا ی خوشی سی کچی به ناوه کانی (ناشتی و ئاسیا و هودا) به جیهیشتون.

شه هید ئه رسه لان که زیاتر له (۱۰) جوزو قورئانی له به ربووه، زور حه زی له فیربوون و وه رزش و هامووشو و تیکه لاوی خه لک کردوه.

له راپه پینی ئازاری (۱۹۹۱) و ئازادکردنی هه ولیر و که رکوکیشدا رولی بهرچاوی گیراوه، له زستانی ۱۹۹۳ دا ئه رکه کانی پيشمه رگایه تی راپه پاندوون و هه ر له و بهرگرییه شدا و له (۱۹۹۳/۱۲/۲۶) له به رانبه ر باره گای مه لبه ندی (۴) ی هه ولیری بزوتنه وه گیانی شیرینی خوی پیشکه شی ریبازو بیروباوه پره که ی کردو بوو به ئه ستیره یه کی تروپکی سهره وری، دواتر ته رمی پاکی شه هید ئه رسه لان له گوړستانی (شیخ ئه حمه د) له هه ولیر ئه سپه رده ی خاک کرا.

شه هید: عه بایس جه مه د حسین
ناسراو به (مه لا عه بایس)

پېشمەرگە يەككى ئازاۋ چەلەنگ بوۋە لە بواری بانگەوازو وریا کردنە وە
 مندالان و لاوانیشدا جیدەستی دیار بوۋە و ھەر لە بەر سەرقالیش
 دەر فەتی پیکە وە نانی خیزانی نابیت.

لە (۱۹۹۳) بە مە بەستی تەواو کردنی خویندن چوۋە تە ھەولیرو
 سەنگەری زانست و بەرگری پیکە وە گریدە دات و ھەر لە زستانی ھەمان
 سالدا بە مە بەستی بەرگریکردن لە پېيازو بیرو باۋە پەكە ی لە مەلەندی
 چواری ھەولیر دلیرانە بە ئەرکی سەر شانی خۆی ھەل دەستی و دلسۆزانە
 ئەرکەکانی خۆی پادە پەپینی، سەرەنجام لە (۲۶-۲۷/۱۲/۱۹۹۳) دا
 گەیشتە ترۆپکی سەرۋەری، دواتر تەر مەكە ی لە گۆرستانی (مام
 پەشك) ی میرگە سەر بە خاك سپێردراو.

شەھىد: شىرۆ ئىبراھىم شەخسە عوسمان

كى دەيزانى ئۇ كۆرپە چاۋگەشەي بۇ يەكەمجار لە سالى (۱۹۶۵) دا لە باۋەشى پىر لە سۆزى شارۋچكەي (ھىرۋ) دا چاۋ بە دىمەنە دلىگرەكانى كويستانەكانى پىشتى قەلادزى ھەلدېنى، بلىسىەي باۋەپى نىو دلە گەرەكەي بەگىز شەختەي چەۋاشەيى و زولمەۋە دەنىتۋئە و ناۋە دەكاتە چىراخان و مەدالىي شەھادەتى لە مىلى كىۋەپرەش دەكات و لە بەرزىدا دەيىپاتە ئاستى دۈندەكانى (كەۋگەن) و (شىخ شەرۋ).

سالى (۱۹۷۴) ۋەكۈ چەندەھا مالە كوردى ئاۋارەي دىكە مالى باۋكىان روودەكاتە ئىران و دۋاي نىسكۋى (۱۹۷۵) كە گەرەپانەۋە رزىم بۇ خوارۋى عىراقى راگۋاستن، ھەر بۈيە لە ميانەي خويندندا تالۋ سوپىرى غەرىبى چەشتوۋە پۆلى سىيەمى سەرەتايى لە ئىران خويندوۋە دۋاي گەرەپانەۋەشيان تا پۆلى دوۋەمى ناۋەندى لە (فەلۋجە) درىژەي بە خويندن داۋە دۋاي ھاتنەۋەشيان بۇ كوردستانى زىدو نىشتىمان پۆلى سىيەمى ناۋەندى لە قوتابخانەي (ئاسۋس) لە قەلادزى تەۋاۋكردوۋە لەۋەش زياتر بوارى خويندى بۇ نەپرەخساۋە بە كارۋ كەسابەت و ئاسنگەرىيەۋە خەرىك بوۋە.

سالى (۱۹۸۵) خىزانى پىكەۋەناۋە دوو كوپو دوو كچى بەناۋەكانى (ئىدىرىس و ھىۋاۋ سىۋە پەيمان) دۋاي خۋى بە يادگار بەجىھىشتوۋن. سالى (۱۹۸۸) پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزۋوتنەۋەي ئىسلامىيەۋە دەكات، سالى ۱۹۹۱ چەكى ھەۋىنى سەرقرانى و سەرۋەرى جىھادى لەشان كىردوۋ بوۋ بە پىشەمەرگەيەكى ھەلسۈپاۋى تىپى (۱) ي برايەتى سەر بە مەلەندى (۳) لە شارى قەلادزى و لە زستانى (۱۹۹۳) يشدا بەۋپەپى دلسۆزىيەۋە ئەرەكەكانى رادەپەپىنى، تا دۋاجار لە شاخى

كىۈپەش و لە شەۋى (۲۶-۲۷/۱۲/۱۹۹۲) داۋ لە كاتى جىبە جىكرىنى
ئەركى پىشمەرگە يە تىدا كۆنە لوغمىكى ژەنگاۋى سۆزىيالىزىمى عەفلەقى
پىيدا دەتە قىتەۋە و شەھىدە بىت و لەۋيۈە پەيامى سۆز و ەفادارىيى بە
خوڭ دەنۈسىتەۋە، كاكە شىرۋ دۋاى شەھىد بوۋنى تەرمەكەى لە
(پىمالك) لە قەلادىزى بە خاك دەسپىردىت.

**شهید: عهبدولحه مید عهبدورره حمان ره شید
ناسراو به مامؤستا عهبدولحه مید ههولیری**

لە سالى (۱۹۶۶) لە گوندى (مەلەھەلى) رايونىدا سەرگە
(قوشىپە) ھەولير لە دايكبوو، سالى (۱۹۷۴) گوزارونە ھە بۆ
ناھىيە (دېس) دواتر لە وېش لە سالى (۱۹۷۵) گوزارونە ھە شارى
سليمانى و دواى ماوھەك مالىان پۇشستو ھەولير، لەوى چووھە
خويندنگە ئىسلامى تا لە سالى (۱۹۸۵) ئامادەيى ئىسلامى
تەواودەكەت، پاشان دەچىتە (پەيمانگەي بالاي ئىسلامى) بەغداو لە
سالى (۱۹۸۶) پرونامەي (دېلۆمى بالاي) بەدەستەينا.

ناوبراو لە سالى (۱۹۸۶) پەيوەندى بە ريكخستەنەكانى (براينى
مسولمان) ھەو كەردو لەو رەوتەدا كەوتە كارو چالاكى پەروەردەو
ريكخستن، ھە لە سالى (۱۹۸۹) لەبەر راژەنەكەردنى بۆ سوپاي رېژىم،
دەبىتە فېرار.

شەھىد ھەر لە كارەكانى خۆي بەردەوام بوو، تا لە ئازارى ۱۹۹۱دا
ھاوكات بەشدارى لە راپەرينە مەزەكەي گەلى كورد كەردو لە مەلەبەندى
(۴) بزووتنە ھەي ئىسلامى لە ھەولير بوو پېشمەرگەي ئىسلامو
چەكى شەرەفو بەرەنگارى كەردە شانى دژى داگيركەرو دوژمنانى
ئايىن و گەلەكەي، مامۇستا (عەبدولھەمىد) بەشدارى كارو چالاكىەكانى
راپەرين و دامەزراندنى بارەگاكانى بزووتنە ھەي كەردو ھە لە مانگى ۶
(۱۹۹۱)دا لە سەربازگەي (سەلاھەددىن) لە (كاوئوكان) بەشدارى لە
خولىكى رۆشەنبىرى شەرىكى كەرد، پاشان بە كارى ريكخستن گەراپە ھە
ناو ھەولير لە (۱۹۹۱/۱۰/۲۴)دا بە پەلەي (ئىمامو خەتیب) لە مزگەوتى
(حاجى عەبدوللا) لە تەيراوا دامەزرا.

مامۇستا عەبدولھەمىد خاوەنى وتارى گەنگو كاريگەر بوو بەسەر
نويز خوينان بەگشتى و لاوانە ھە بەتايبەتى، بۆيە لە ئەو مزگەوتە لادراو
گوزاراپە ھە بۆ ئوردوگەي (بەسلاو)، لە وېش جاريكى تر لە

(۱۹۹۲/۶/۸) نه‌قلی مزگه‌وتی
(سه‌فین) کرا له سه‌رمه‌یدانی
شه‌قلاوه و زۆر به گهرمی که‌وته
کارکردن بۆ زیاتر شاره‌زاکردن و
پینگه‌یاندنی مسولمانان به گشتی و
تویژی لاوان به‌تایبه‌تی، وی‌پرای
ئه‌وه‌ش ئه‌وسا له‌لایه‌ن (هه‌ریمی
یه‌کی ریک‌خستنی هه‌ولێر) ی
بزووتنه‌وه‌وه به به‌رپرسی
ریک‌خراوی شارۆچکه‌ی (شه‌قلاوه)
دانرا، تا له (۱۹۹۳/۶/۳) دیسان

بۆ جاری سییه‌م بپاری نقلابی بۆدراو گواسترایه‌وه بۆ مزگه‌وتی
(ره‌فاعی) ی هه‌ولێر، شه‌هید له‌وێش ده‌ستی کرده‌وه به کار و
چالاکیه‌کانی جارانی، وه‌ک زانایه‌کی پیشمه‌رگه‌و پیشمه‌رگه‌یه‌کی
زانابه‌وپه‌ری هی‌زو تواناوه درێژه‌ی به بانگه‌واز و ریک‌خستن و
پیشمه‌رگایه‌تی و خزمه‌تی ئاین و گه‌ل و نیشتمان دا، تا له شه‌وی ۲۶-
(۱۹۹۳/۱۲/۲۷) له‌کاتی به‌رگریکردن له‌بیر و باوه‌رکه‌ی ئه‌م مامۆستا و
کادیر و پیشمه‌رگه‌ جوامێره له هه‌ولێر که‌وته که‌مینه‌وه و شه‌هیدکرا،
شه‌هید له‌پاش خۆی سی جگه‌رگۆشه‌ی لی به‌جیماون به‌ناوه‌کانی
(به‌نان و سومه‌یه‌و یاسر)، هاوکات له هه‌مان شه‌پو هه‌مان شه‌ودا له
گوندی (باخه‌مره‌) ی بی‌ستانه‌ کاک (عه‌بدولحه‌کیم) ی برایشی که‌وته
(که‌مین) ده‌وه و وه‌ک ئه‌م شه‌هیدکرا و کچیک‌ی به‌ناوی (هاله) له‌پاش خۆی
به‌جیماوه.

شەھىد مامۇستا (عەبدولھەمىد) پىياۋىكى ئازاۋ بەجەرگ بوۋ، پىياۋىكى
خوئىندەۋارو رۆشنىپىرو چالاک بوۋ، پىياۋىكى داعى و خەتىب بوۋ،
بەجۆرى كە لە ھەموو ئەۋجىيانەى كە باسگران.، لە مال و لە
مىزگەۋتەكان، لە ناۋەندە كۆمەلەيەتى و رىكخراۋەيىيەكاندا، رۆلىكى
كارىگەرۈ بەرچاۋى ھەبوۋ لە كارۈ بانگەۋازى ئىسلامى.، لە
پەرۋەردەكردنى ۋەچەى نوئى، بەجۆرى كە چەندە ھاخەلكى بۆ
ئىسلام بانگەيشت و دروست كرد، وتارەكانى بەپىزو ھەقگۆ بوۋن،
دەرس و دەۋرەى بۆ خەلك و بۆ رىكخستەكان دەكردەۋە، ھەموو
كارىكى خىرو چاكەى بۆ خەلك و بۆ ھاۋىيرانى دەكرد، لە ھەمانكاتدا
پىياۋىكى گىانفېداۋ شۆرپىشگىز بوۋ، كادىرىكى كاراۋ خۆشەۋىست و
ناسراۋ بوۋ، پىياۋىكى ساغ و پاك و شەرىف و خواناس بوۋ، بۆيە خۆى
كردە قۇچى قوربانى لە پىناۋ ئىسلام و رىيازى ئازادى راستەقىنە و
بەختيارى ھەمىشەيىدا.

شهیدی شهزاده
شهزاد حسین مستهفا
ناسراو به (مهلا شهزاد)

گەلىك تروسكەي درەوشاۋە ھەن لە پاشاندا دەبنە نوورستانى
گەرميان و كوستان، ۋەكو خەرمانەي دەۋرى مانگ لە دوورو نزيكە ۋە
ديارى دەدەن و چاۋ و دلى ريوۋارنى رىگاي راستى و سەرفرازىي روون
دەكەنەۋە، لەو حالەتەدايە خامە سەرى خەجالەت بەردەداتەۋە و وشە
مات و بىدەنگ دەبىت و شىعرو پەخشان دۆش دادەمىن و ھەست و
خوستيان لىنايە... كام پۆلە وشە لە دەستى دىت بىيئە چوارچىۋەي
ئەو بلىسە عاشقەي لە ھەموو لاۋە شەۋگار شەق دەكات و راۋەستان و
پشۋودان نازانى ۋە شەپۆل ئاسا، مانى خۆي لە جۆش و خرۆش و
جۈولاندا دەبىنى ۋە چان بە مەرگ و نەمان دەزانى؟!

زۆر تاسە و خورپە ھەن ۋەكو ئەو دەريايەن لە دۆلكەي وشە و
دەربىندا جىيان نابىتەۋە، تەنھا جەزبە گرتۈۋەكانى ئەو حالەتە
دەركى پىدەكەن و لە گۈتن و نووسىن نايەن!

ئاخىر نەخونچەي نىۋ بەستەلەك پىناسە دەكرىت و نەئەۋ ئاگرە
شۋانانەي لەسەر دۈندۈر ۋە دەزانەۋە چاۋى بەفرانبارو رىبەندان
دەكۆلن، دەستەمۇ دەكرىن!

ئەو داستانانەي وشە بەۋشە بەخوین نووسراۋن خامە و دەربىن
دەرەقەتيان نايەت و ھەر ئەۋەندە دەكرى چەند ساتىك سەرسام و
بىدەنگ لە بەردەميان راۋەستى و بىر لە مەزنىي خاۋەنەكانيان
بەكەيتەۋە! ئەو سەرانەي لە قەندىل و ماكۆك تىپەپىن و لە نىۋ تەم و مژو
تارمايى كانۋوندا ۋەكو بابەگۈرگۈر كوردستانيان كىردە چىراخان،
دەستى كام شىعرو پەخشان نووسى كەلەگەتيان دەگاتى؟!

ئەو شەھىدانەي بەۋپەرى تامەزۋىيەۋە بوۋنە ئەستىرە گەشەي
ئاسمانى سەرۋەرى، كامەدېر دەتۋانى پىپە چاۋان لىيان بېۋانى ۋە لە
ئامىزى خۇيدا ھەشاريان بدات؟!

ئەزىزاتىم ھەر خىل دەۋرلەرنى كۆرگەن ۋە چەندە بەزىلەرنى شايانە چىن، ئىمە
ھەر ئەۋەندە مان لە دەست دى پىيان بلىن: سەلامى خواتان لىيى ئەۋ
پۇڭى لە دايك بوۋى ئەۋ پۇڭى بۇ لاي پەرەردىگار گە پانەۋە ئەۋ
پۇڭى زىندو دە كرىنەۋە...

يەككە لە شەھىدە قارەمانانە، شەھىدى سەركردە (شەرىف حسين
مستەفا) يەكە بە مامۇستا شەرىف ناسراۋە....

شەھىد مامۇستا شەرىف سالى (۱۹۶۹) لە گوندى (خدران)ى بنارى
كۆسەرت چاۋى بە ئازارو ژانى مىللەتەكەى ھەلئىناۋە... شەھىد تا
پۇلى شەشەمى سەرەتايى خويندوۋىيەتى، پاشان مىلى لە بەر
كاروكاسىبى و شوانىيى ناۋە، لاۋىكى مەندو ھىمىن و لە خواتىرس بوۋە
بەردەۋام روۋى لە خىروچاكە بوۋە...

مامۇستا شەرىف لە گەل پۇلىك پىشمەرگەى بزوۋنەۋەى ئىسلامىيدا، قەندىل

ھەر لە سەرەتاي ھەشتاكانەۋە ئاشنايەتتى لە گەل كارى ئىسلامىي
پەيدا كىردوۋە ۋەك لاۋىكى خوين گەرمى دل پەر لە ئىمان چالاكانە
ھەل سوراۋە لە تىگە ياندەن و پىگە ياندەننى ماسولمانانى زەحمەت كىشى
نەتەۋەكەيدا كارى كىردوۋە ۋەكو گزىگ تارمايى تەم و گومانى دەۋرى

ئىسلامى دەپەرەۋاندىۋە... ھەر لە سۆنگەي ئەۋ چالاكىيە بەردەۋامەي
بوو كە دەزگا سەركوتكەرەكانى بەس خستبوويانە ژىر چاۋدىيى
توند، سەرەنجام فەرمانى گرتنيان بۆ دەرکرد بەلام خوا پاراستى و
نەكەۋتە نىۋەكەمەندى بەعسىيەكانەۋە سالى (۱۹۸۶) پەيۋەندى بە
رىكخستەكانى بزۋوتنەۋەۋە دەكات.

سالى (۱۹۸۷) كاتىك نەۋە ئيماندارەكانى سەلاھەددىن مەشخەلى
جىھادىيان لە گەۋە ۋە ۋەزىر تروپىك ۋە لاپالەكانى كوردستانەۋە
مەلايساندەۋە ۋە ۋەجاخى ئەۋ شىرە پياۋانەيان رۆشنىكرەۋە، مامۇستا
شەرىفى لە خوا ترسى لەخۆبوردو، خۆيى لە نىۋە ئاپۇرەي كورپانى
ھىزى شافىيى دىتەۋەۋە (مەلەكان) ۋە ۋەكە ھەنگ بە
بىدەنگى كەۋتە كارۋچالاكىي، مامۇستا لە نىۋە براكانىدا بە (بىدەنگ)

ئاسرايو.

پاش ئەۋەي لە كۆتايى مانگى (۸) ى ھەمان سالدا بلىسى خەبات و
بەرەنگارىي لە قەلاتوكانەۋە زمانەي كىشاۋ چاۋ و دلى مسولمانانى

•

2

لیژانی که خوا پیی به خشیبوو، له دامرکاندنه وهی ئاگری چه نئانی
ئاستهنگو کیشهی کومه لایه تی و بنیاتنانی چه نده ها خیزانی تاره دا
جیدهستی ئاشکراودیاره .

ماموستا سه رمه شقی بی فیزیی و ته قواو وره به رزیی و خوڤاگریی و
بوخوا زیان و بو خوامردن بوو و له هه ر جیه ک گیرسابایه وه جه ماوه ری
مسولمانی کورده واریی وه کو په پوله لیی ده هالان و له هه لویست و
قسه و وته شیرینه کانی به هه رمه ند ده بوون، خه مخوریی و لیبران و
دلسۆزیی به ته واوی له روخساره نوورانی و بزه ئیمانواوییه که یدا
به رجه سته بوو و بی پسانه وه له هاتووچۆدا بوو بو نه هیشتنی
دردۆنگی و ساردیی و پته وکردنی په یوه ندیی نیوان خیزانه کان و
سه ردانی مال و که سوکاری موجهیدان و شه هیدان و زانایانی ئیسلام و
لاوانی ئیسلامخوازو به ته واوی خوئی بو خزمه تکردنی رابوونی ئیسلامی و
گه لی کوردی مسولمان یه کلا کردبووه وه له هه ر شوینی هه سستی به
که لی و درزو پیویستی کردبا له وی بوو...

خه لکی بیتوین و خوشناوه تی ئیستاش وه کو دیارده یه کی سه یر
ده یگیرپنه وه که چه نده ها جار ماموستا که له نیوان سه ره شه و تان و
رانیه دا هاتووچۆی ده کرد، ئۆتۆمبیله که ی پرده کرد له و منداله
چاوگه شه چه وساوانه ی به خویان و جانتا و کتیه کانیا نه وه له سه ر پیگا
بو ئۆتۆمبیل راده وه ستان و جاری واهه بوو به ئاسته م جیان
ده بووه وه خویان به شان و پشستی ماموستا وه هه لده واسیی و وه کو
په روانه له و چراگه شه ده ئالان و ته نها رووخساره نوورانییه که ی
ده بینرا...

په نا و ئۆمیدی هه تیوان و هه ژاران و چه وساوان بوو، هیوا و پشت
ئه ستووریی و باوه پ به خو بوونی ده خسته دل و ده روونیان...

سالى (۱۹۹۳) لەگەل ۋە فەدىكى بزووتنە ۋە بەسەر ۋە كايە تى مامۇستا
مەلا عوسمان چوۋە غەرەبىستانى سەۋدىيە ۋە بە زيارە تى حەج شادبوو،
شەھىدى سەر كىردە مامۇستا مەغدىدەش ئەندامى ۋە فەدە كە بوو كە
سەردانى تور كىيا ۋە غەرەبىستانى سەۋدىيە يان كىردو زنجىرە يەك
دانىشتىيان لەگەل بەرپىرسانى ھەردو ۋە لات ۋە چەندان كە سايە تى
ئىسلامىدا سازداو چاۋپىكە ۋە تن ۋە دانىشتىيان ئەنجامدا.

مامۇستا كە سايە تىيە كى مە غەنى ۋە ۋى ۋە روھانىي ئەۋەندە بە ھىزى
ھەبوو، تەنانەت خەلكى دور لە ئىسلامىش بەرپىزو شەرم ۋە شىكۋە
رەفتارىيان لەگەل دە كىردو دە كە ۋە تنە ژىر تە ئىسىرى ۋە راشكاو
شېرىنە كانى كە لە دلە ۋە دەردە چوون ۋە يە كىسەر دە چوونە نىۋەل،
چونكە ئەۋەندە ۋە دەيزانى دەيوست بىخاتە نىۋە چوارچىۋە
كىردارە ۋە لە رەفتارىيدا بەر جەستە بىكات، ھەر ئەۋەش بوو
ۋە كىردبوو مامۇستا ۋە كۆ زاتىكى روۋح سووك ۋە خۆشەۋىست لە نىۋە دللى
ھەموو ئەۋەكە سانە ۋە دەيانناسى جىي خۆى بىكاتە ۋە روۋىيە كى گەشى
بزووتنە ۋە شەھىدان ۋە تىكرى رابوونى ئىسلامى ۋە مۆرى مەصدقىيە تى
ھاشالىنە كراۋى جىموجول ۋە كارى ئىسلامخوزانە ۋە كوردەۋارى بوو...
ھەست ۋە ھۆشكى ھەساس ۋە بىر كە رەۋە دللىكى ناسك ۋە رىيا ۋە زمانىكى
بە زىكرى خۇدا گۇيا، پاىيە كى مە غەنى ۋە تايىبە تىيان بە مامۇستا
شەرىف دابوو.

بەراستى راھىيى شەۋو سوارچا كى رۆژ تەۋاۋ لە مامۇستا
دەۋە شايە ۋە... بەردەۋام لە فەكرو خەمى ئەۋە دابوو مىللە تى كوردى
بەش مەينەت ۋە بى ئالا لە ژىر سايە ئىسلامدا بەسەيتە ۋە بە
خەۋەنە مېژوۋىيە كانى بىكات، دەشيزانى ئەۋە تەنھا بە يەكگرتن ۋە
يەكپىزى مەسۇلمانان دىتە دىي، لەبەر ئەۋە بەۋپەرى توندوتىژى بەگىز

پەرتەۋازەيى و كۆمەلبازىيدا دەچوۋەۋە دوزمنى سەرسەختى ناكۆكى و دووبەرەكى بوو... لەۋپىناۋەشدا لەھىچ مەترسىيەك سىلى نەدەكردو شەھىدبوونى بە سەرفرازى دىنا و روسوورى قىامت دەزانى، تا سەرەنجام لە (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) لەگەل چوار براى تردا بەناۋەكانى (مامۇستا حەسەن بابەكرو ئەحمەد بابەكرو موخەممەد يونس و حاجى نىبى) بە دىلى لەسەر چىاي ماكۆك پەمى دەكرىتو بە پەلى بەرزى شەھىدى دەگات، شايەنى باسە لەم كارەساتەدا مامۇستا حەسەن بابەكرو دواى رەمى كرانيان رزگارى دەبىتو دەبىتە شەھىدى زىندوو! مامۇستا شەرىفى سەركردە و سى ھاوپى و ھاوسەنگەرە قارەمانەكانىشى لەسەر ترۆپكى مېژوى كوردان و لەنىو دلى دەريائاساى شەيدايانى ئازادىي و بەختەۋەرييدا جىگىربوون.

مامۇستا شەرىف كەدو ھاوسەرى ھەبوو، لە ھاوسەرى دوۋەميان كە لە سالى (۱۹۸۹) دا خواستبووى كچىك و دوو كورى بەناۋەكانى (ئاشتى و شەھىدو موخەممەد) بەدىارى و يادگارى بەجىھىشتوون و پاش شەھىدبوونىشى تەرمەپاكەكەشى لە گۆرستانى چوارقورنە بەخاك سپىردراۋە.

**شهید: نه‌بی مینه جه‌سه‌ن نه‌بی
ناسراو به (حاجی نه‌بی)**

سالى ۱۹۶۸ لە گوندى (بايەوان)ى بنارى چىاي كونه كۆتۈرى ناوچەلى
 ناودەشتى سەر بە شارۋچكەى سەنگەسەر ھاتوۋەتە دۇنياۋە، چەند
 سالىكى مىندالىشى لەو گوندە بەسەر بىردوۋە لە قوتابخانەى
 سەرەتايى (بۆتى)دەستى بە خويىندىن كىردوۋە لە بەر ھەژارى و كارو
 كەسابەت نەيتۋانىۋە درىژە بە خويىندىن بدات، دواتر بنەمالە كەيان
 بە ھۆى راگۈاستنى گوندەكانى ناودەشتەۋە بۆ كۆمەلگاي زۆرەملىي
 رانىيە لەۋى نىشتەجى دەبىت، بە ھۆى تىكەلاۋىي لە گەل چەند
 مامۇستاۋ لاۋىكى ئىسلامخۋازدا خۆشەيىستى كارى ئىسلامىي لە دلد
 دەچەسپىتۋ لە سالى (۱۹۸۶)دەۋە ۋەك لاۋىكى پابەندۋ پەيۋەست بە
 كارى ئىسلامىيەۋە دەردەكەۋىت.

لە سالى (۱۹۹۱)دا لە رىزى رىكخستىن ۋە شانەچەكدارەكانى بىزۋتنەۋەى
 ئىسلامىدا شانەشانى جەماۋەرى راپەريۋو و برا پىشمەرگەكانى
 دەستىكى بالاي لە راپەرىن ۋە رىزگار كىردى شارۋچكەكانى
 كوردستاندا ھەبوۋە، لە بەر پەرىچدانەۋەى شالاۋە كۆيرانەكەى
 پىاۋەكانى ھەدام حوسىندا لە كاتى كۆرەۋدا، زەبرى گورچۈۋېرى لە
 دۈژمانى كورد داۋە قارەمانانە بەرگى لە چەۋساۋانى مىللەتەكەى
 كىردوۋە، بە تايىبەتى لە داستانى بەناۋبانگى (پىردى)دا كە بۆ
 ھەموۋلايەكى سەلماند پىشمەرگەى ئىسلام پىشتۋپەنەى گەلى
 كوردستان ۋە تۇقۇنەرى دۈژمنە ستەمكارەكانى مىللەتەكەمان. شەھىد
 حاجى نەبى لەم داستانەدا كە دەستەيەك پىشمەرگە ۋە فەرماندەى
 قارەمانى ئىسلامى تىدا شەھىد ۋە زامداربۈۋن، رۆلى جۈامىرانەى گىپرا،
 دۋاي ئەۋە ۋەك پىشمەرگەيەكى دانسقى مەلئەندى (۳)ۋە پاسەۋانى
 تايىبەتى مامۇستا شەرىفى سەر كىردە درىژەى بە خىزمەتى
 پىشمەرگايەتى داۋ لە نوۋرى رۈۋحانىيەتى خاۋىنى مامۇستا شەرىف

بەتەواوی بەهرەمەند ببوو، بۆیە بە گۆرچ و گۆلی و شەرم و حەیا
جە مائی پاکییەو هەمیشە لە پەنای ئەودا دەتدۆزییەو.

شەهید لە شەپە نه‌خ‌وا‌زراوه‌که‌ی کۆتایی مانگی (١٢/١٩٩٣) ی‌ش‌دا ه‌ه‌ر
لە‌گ‌ه‌ڵ ئەودا ببوو بە پ‌ه‌روانه‌ی ده‌وری ئیسلام و ره‌سه‌نایه‌تی
کوردستان و سه‌ره‌نجام له‌و ر‌ییه‌داو له‌ ر‌ۆژی (٢٧/١٢/١٩٩٣) لە‌گ‌ه‌ڵ
ش‌ه‌ه‌یدی سه‌رکرده‌ (مام‌ۆستا ش‌ه‌ریف حوسین و کاک ئەحمەد باب‌ک‌رو
کاک موحه‌ممەد یونس ق‌ادر) له‌ سه‌ر چ‌یای ماک‌ۆک بە دیلی ره‌می
ده‌کر‌یت و ئەم پ‌ۆله‌ رووحه‌ پاکه‌ به‌ ره‌و ق‌اپی پ‌ر له‌ میه‌ره‌بانی خودا له‌
ش‌ه‌قه‌ی بال‌ ده‌ده‌ن، به‌م پ‌ییه‌ ش‌ه‌ه‌ید حاجی نه‌بی مال‌ئاوایی له‌ ژیان
کردو ته‌رمه‌ پاکه‌که‌شی له‌ گ‌ۆرستانی ک‌یوه‌ره‌ش له‌ ر‌انییه‌ به‌ خاک
سپ‌ێرد‌را.

ش‌ه‌ه‌ید له‌ س‌ال‌ی (١٩٩٣) دا خ‌یزانی پ‌یکه‌وه‌ناوه‌و له‌ د‌وای خ‌ۆشی
ک‌یژۆله‌یه‌کی به‌ ناوی (م‌ژده‌) وه‌ک م‌ژده‌ی سه‌رکه‌وتنی ئیسلام و ئازادی
کوردستان به‌ یادگاری به‌ج‌یه‌شت.

موجہ مہمہد جہ سہن بہگ
ناسراو بہ (جہ سہن کارہ باچی)

سالى (۱۹۷۳) لە گوندى (خەتئى) ناوچەى خوشناوھتى
 بنەمالەيەكى ئىسلام پەرۋەر لەدايكبوو، لە تەمەنى شەش سالىدا
 چوۋەتە قوتابخانەى (خەتئى) تا خويىدىنى سەرەتايى لەوئى تەواوكردو،
 دواتر پۆلى دووھمى ناوھندىى لە قوتابخانەى (كفاح) ى ھەولير
 تەواوكردو، شەھىد ھەر لە ھەرپەتى لاوتىيدا لاويكى دىندارو
 دەستپاك بو، لە سالى ۱۹۸۷ قورئانى خويىندو، لە مانگى ۸/۱۹۸۸
 ھاوكت لەگەل ھىرشەكانى بەناو ئەنفالو داگىركردنەوھى ناوچە ئازاد
 كراوھكان لەلايەن رزىمەو، مالەوھيان لە گوند ئاوارەى (بىركۆت) ى
 ھەولير بوون، پاشان لە سالى ۱۹۹۰ لەوئى چوونە (باداوان) تا لە
 ۱۹۹۱/۳/۳۱ لەكاتى كۆرپەوھكەى كوردستان پەراگەندەى ئوردوگاي
 (نەسپ) ى كوردستانى ئىران بوون، پاشان دواى نزىكەى چوار مانگ
 گەپانەو ھەولير، ھەرزو ناوبراو لە مانگى (۱۹۹۱/۱۰) پەيوەندى كرد
 بە رىكخستەكانى بزوتنەوھى ئىسلامىيەو ھەو ماوھى چەند مانگىك
 لەو رىزەدا بە ئىسلام گۆش و پەرۋەردەكرا، پاشان لەبەر دلسۆزى و
 پەرۋشى بۆ ئىسلام لە ناوھپاستى (۱۹۹۲) لە مەلەبەندى ھەولير بوو بە
 پىشمەرگەى ئىسلامو بوو بە پىاوئىكى خواناسو دىندارو پاكو
 خوشەويست، بوو بە پىشمەرگەيەكى ئازاد دليرو جەسوور...

شەھىد لە مانگى (۱۹۹۳/۱۲) خىزانى پىكەوھناو، بەلام ئەندازەى
 ئەجەل بوارى نەدا تا لە رۆژى (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) لە كاتى بەرگريگردن لە
 رىيازو بىروباوھرەكەى لە شارى ھەولير بە پلەى بەرزى شەھىدى
 گەيشت.

شەھىد پىاوئىكى خواويستو بەرپىزو بە وەفا بوو، پىشمەرگەيەكى
 دلسۆزو گويپايەل و چەلەنگو كارا بوو، بەجۆرى كە زو پىگەيشت،
 پىاوئىكى بىرتىژو كارزانو پىشەزان بوو لە بوارى ئەلىكترونياتو

كارەبايىدا شارەزا بوو، بە كىرەر ئەندازىيىرى كارەبا بوو، چاكسارى رادىئو سەعاتى تەلەفۇنات بوو، ھەر بۆيە بە (ھەسەن كارەباچى) ناسراۋە، ھەر لە ھەرزەكارىدا جۆرىك لە ئامپىرى سەركە وتوۋى تەقە كىردى داهىئا، زۆر پەرەى بە ئەفراندن و داهىئانى ئامپىرو ئاسن دەدا، بۆيە لە سالى (۱۹۹۷) جارىك نارنجۆكىكى پيا تەقىيە ۋە ۋە بوو ھۆى برىنداربوونى خۆى ۋ ھاۋەلانى، شەھىد لە ژيانى پىشمەرگايە تىدا ەدەد دۆشكە ۋ ئارىجى ۋ گىراد بوو، بە شىدارى چەندان كارو بارو دەۋراتى سەريازى كىردوۋە، تا لە سەركاتىۋشا خەلتانى خويىن بوو گەيشتە تىۋىكى سەروەرى.

شهید: سلیمان ره‌فیق شہ‌ریف

وايان زانی (نالی) بروا
 ټيتر شاره زوور ويړانه
 کوردستانم سهرانسه ري
 که لاهو و شاري کويړانه
 ته نه ا ټه سټيره يه ک بکشي
 تا قيامت شهوه زه نگه و
 گشت دنيا تاريکستانه
 گوله ميلاقه يه ک پيسي
 دروينه ي گول و جوانييه و
 له نيو چه مه ندا خه زانه
 چله بيزايه ک هه لوه ري
 بناري قه نديل و شنروي
 بيا بانه
 نه يانزاني
 له نيو دهرووني پايزو
 دلي ره شي ټهم زستانه
 به هاري جوان و روو گهش و
 ټامي ز پر له گولستانه

له سالی (۱۹۶۸) له گوندی (په لی هیږو) له دایکبووه، ژیانو یاری و خوشییه کانی سهرده می مندالی هه له گونده که ی خویدا به سهر بردووه، خویندنی سهره تایی له گوندی (که ولوس) ته واکردووه و ناوه ندیی له کومه لگهی (شانه دهری) نزیك سهدساق خویندووه.

سالی (۱۹۸۲) په یوه ندی دهکات به ریڅستننه کانی (برایانی مسولمان) هوه و دواتر ده بیته قوتایی په یمانگای ئیسلامی له هه له بجه و پاشان له کولیزی شهریعی به غدا وه رگیراوه، به لام له بهر زه برو زهنگی رژیم نه یتوانیوه دریژه به خویندن بدات.

سالی (۱۹۹۱) په یوه ندی به بزوتنه وه ئیسلامییه وه دهکات و له تیپی (۱۱۴) ی مه لبه ندی (۲) ده بیته پیشمه رگه، شه هید له راپه پیندا به شداری چالاکانه ی کردووه، له گرتنی که تیبه ی مه دغه عییه ی (میره دی) و شه په کانی پاککردنه وه ریگای (عهر بهت - سلیمانی) دا نمونه ی پیشمه رگه ی ئازاو چه له نگ بووه، هه میشه به دلسوزیه وه ئه رکه کانی راپه راندووه.

دواتر شه هید له بهر لیها تووی و دلسوزی پوستی جیگری مه لبه ندی دووی پیده سپی دریت، سه ره نجام روژی (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) له شاروچکه ی عهر بهت له شه پی به رگریکردن له بیرو باوه په که یدا شه هید ده بیته و پاشان تهرمه که ی له گورستانی (شیخ عیسا) ی گوندی په لی هیږو به خاک ده سپی دریت.

شه هید سلیمان فه رمانده و تیڅو شه ریکی به ئه مهك و دنیا به که م گر بووه، زورجار لای هاوپی و هاوسه نگرانی گوتوویه تی "من بؤ خوا کار ده که مو به ته مای پاداشتی که س نیم، من ئاوا بزوتنه وه ده بمو خه لگیش خو ی و خوی خو ی".

شاهید: دلیر سه مین ره شید

سالى (۱۹۷۳) كاكە دلىرى سەر بە عەشىرەتى جىبور لە (قۆرەتوۋى) خانەقەن چاۋى بە ژيان ھەلئىناۋە، بەلام ژيانى مندالى لە كەلار بە سەردەبات، پاشان لە قوتابخانەى (خوپىيە) قۇناغى سەردەتايى و قۇناغى ناۋەندىش لە ناۋەندى (شىروانە) دەخوئىنى، ماۋەيەكەش لە ۋەزارەتى بەرگرى درىژرە بە خوئىندن دەدات و پاشان بە جوتيارى و كشتوكالەۋە لە پىناۋ پەيداكرىنى بژىۋى ژياندا خۆى خەرىك دەكات.

سالى (۱۹۸۹) پەيۋەندى بە كارى ئىسلامىيەۋە دەكات و لەگەل راپەرىنى ئازارى (۱۹۹۱) دا چەكى پىشمەرگىيەتى لە رىزى بزوتنەۋەدا دەكاتەشان و دواتر لە ھىزى (لىدان) درىژرە بە خەباتى پىشمەرگىيەتى دەدات و بەھۆى دلسۆزى و گورج وگۆلىيەۋە جىگاي خۆى لە ناۋ دلى برا پىشمەرگەكانىدا دەكاتەۋە، لە ناۋ خانەۋادەۋ خەلكىشدا كەسىكى خاۋەن حورمەت و ھىمەن بوو و زۆرىش رقى لە زولم و ناھەقى دەبۆۋە ھەمىشە خەزى لە ۋەبوو ھاۋكارى مەزلۇمان و لىقە و ماۋان بىكات و تامەزىۋى شەھىدىش بوو.

باۋكى سەبارەت بە چاۋنەترسى كاكە دلىر دەگىرپىتەۋە دەلى: "دلىر ھىشتا لە ناۋ بىشكەدا بوو كابرايەكى ئىرانى ھاتە مالىمان وتى: "كاك سەمىن ئەم كۆرەى تۆ لە گوللە ناترسى"، وتم "چۆن ئەزانىت" وتى: "ھەرچىم لەگەل كىدوۋە چاۋى نەتروكاندوۋە".

كاكە دلىر ھەمىشە دەيوست پەرزىنى رەسەنايەتى كوردستان بىت و لە پىناۋ بىروباۋەرەكەيدا گيانى لە سەر لەپى دەست دانا بوو دەيزانى ئەو رىيازەى ئەو گرتوۋىەتى شايانى مال و گيان لە پىناۋدا بەخشىنە. تا سەرەنجام لە (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) لەگەل (خەيدەر موخەممەد رەھىم)دا گيانى دەكاتە خەلاتى بىروباۋەرەكەى و دەچىتە رىزى كاروانى شەھىدانەۋە.

شہید: سابر فہرج فہتھوللا نہسروللا
ناسراو بہ (ہیمن)

سالى (۱۹۶۶) لە گوندی (سپیداره)ی ناوچهی شارباژێڕ چاوی بە ژنی
 ھەلھێناو، ژيانى مندالى ھەر لە گوندەكەى خۆيان بەسەربردووە،
 شەھید قوناغى سەرەتايى لە قوتابخانە دەخوینیت و ەك ھەمیشە كە
 مزگەوت و حوجرەكانیش لە كوردستاندا ھاوشان خەلكيان لە خویندن و
 زانست و زانیاری بە ھەرمەند كردووە، كاكە ھیمنیش لە حوجرە و لە لای
 مامۆستای رەحمەتى مامۆستا (عومەر ریشاوى) وانە ئاینیەكانى
 خویندووە.

لە (۱/۶/۱۹۸۳) ھاوسەرى ژيان بۆ خۆى ھەڵدەبژێریت، شەھید زۆلمو
 ستەمى حكومەتى بە عس وای لێدەكات چەكى پێشمەرگایەتى بكاتە
 شان و لە ریزەكانى یەكێتى نیشتمانیدا بەرگرى لە خاك و نەتەوەكەى
 بكات، سالى (۱۹۸۷) ھەستى دیندارى وایلێدەكات پەيوەندى بە كارى
 ئیسلامییەو بەكات، سالى (۱۹۹۱) دەبێتە پێشمەرگەى كى كاراو
 ھەلسۆراوى ھیزی (سلیمانى) بزووتنەو ھى ئیسلامى و لە راپەرینەكەى
 بە ھارى ۱۹۹۱دا بە شدارییەكی چالاكانە دەكات، دواجار ھەر بارەگای
 مەلەبەندى (۲)ى سلیمانى دەبێتە وێستگەى دوایین ھەناسەكانى ژيانى
 شەھید ھیمن و لە (۲۷/۱۲/۱۹۹۳) رابوونى ئیسلامى و ھاوێل و دۆستانی
 بۆ دوا جار بە جیدیلى و تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانی (گەردى
 سەیان) لە شارى سلیمانى بە خاك دەسپێردریت.

شەھید لە دواى خۆى شەش مندالى بە ناوێكەكانى (سەر بەست، عەبدوللا،
 بڕوا، فیان، ھودا، سارا) بۆ خزمەتى دین و ولات بە جی دەھێلێت.

شہید: حیدر موحہ مہد رہ حیم
ناسراو بہ (موحہ مہد نیسلامی)

سالی (١٩٧٠) له‌ خانه‌قین چاوی به‌ ژیان و ناسۆره‌کانی کورده‌ هه‌لێناوه‌، ژيانی مندالییشی هه‌ر له‌ ئامیژی خانه‌قینی ده‌لال دا به‌ سه‌ربردوه‌، پاشان چووه‌ ته‌ به‌ر خویندن و قوناغی سه‌ره‌تایی له‌ قوتا‌بخانه‌ی (خانه‌قین)ی سه‌ره‌تایی و ناوه‌ندی و دواناوه‌ندی‌شی له‌ ناوه‌ندی (خانه‌قین و سه‌وره‌) خویندوه‌ و دواتر له‌ به‌عقوبه‌ ده‌چیته‌ په‌یمانگا و درێژه به‌ خویندن ده‌دات.

سالی (١٩٨٧) په‌یوه‌ندی به‌ کاری ئیسلامیه‌وه‌ ده‌کات و له‌ کاروکه‌سابه‌تیشدا هاوکاری مالی باوکی ده‌کات.

شه‌هید حه‌یده‌ر موحه‌ممه‌د حه‌زی له‌ هاوکاری و تیکه‌لاوی خه‌لک و چاکه‌ ده‌کرد، هه‌ر بۆیه‌ له‌لای خه‌لکیش خۆشه‌ویست بوو، وه‌فادار و دل‌ ئاوه‌دان و خۆش خۆلق بوو، له‌ کاری ئیسلامیشدا گه‌نجیکی گورج و گۆل و خوین گه‌رم و ماندوویی نه‌ناس بوو، په‌یوه‌ندی له‌ گه‌ل قورئاندا پته‌و بوو له‌ بواری میژووشتدا شاره‌زاییه‌کی باشی هه‌بوو.

سالی (١٩٩١) له‌ گه‌ل راپه‌پینی جه‌ماوه‌ری کوردستان کاک حه‌یده‌ری دل‌ پر له‌ حه‌ماسه‌ و هیوا په‌یوه‌ندی به‌ بزوتنه‌وه‌وه‌ ده‌کات و له‌ هیژی گه‌رمیان درێژه به‌ خه‌باتی پیشمه‌رگایه‌تی و خزمه‌تی ئایین و گه‌ل و نیشتمان ده‌دات.

زستانی سالی (١٩٩٣) به‌ دل‌ پر له‌ بیروباوه‌پوره‌که‌ی، به‌رگری له‌ رێباز و بیروباوه‌په‌که‌ی ده‌کات و سه‌ره‌نجام هه‌ر له‌ و رێیه‌دا و له‌ (١٩٩٣/١٢/٢٧) له‌ گه‌ل شه‌هید (دلێر سه‌مین)دا ده‌که‌وێته‌ به‌ر رقی گۆلله‌ قه‌ناسیک و به‌ پله‌ی به‌رزی شه‌هیدی ده‌گات و ده‌بیته‌ ئه‌ستیره‌یه‌کی گه‌شی تروپکی سه‌روه‌ری و دواتر ته‌رمه‌که‌ی له‌ گۆرستانی (شیخ عه‌بدوڕه‌حمان) به‌ خاک ده‌سپێردرێت.

شههید: نه حمهد موجه ممد خضر
ناسراو به (دانا)

شەھید دانا سالى (۱۹۷۲) لە گوندی (سەرگەینیل)ی بناری قەندیل
 ھاتووەتە دونیاو، تا تەمەنی ھەشت سالى لە گوندەكەى خۆيان
 بەسەر دەبات، پاشان بە ھۆی راگواستنى گوندەكەيان مالىيان لە
 چوارقورنە نىشتەجى دەبىت و ھەر لەویش لە قوتابخانەى (ئالان)ى
 سەرھەتايى قوناغى سەرھەتايى تەواودەكات.

دواتر بۆ فێربوونی زانستە شەرعىيەكان دەچىتە حوجرە و لە گوندی
 خدران و ھەروەھا قەلادزى و سەنگەسەر و چوارقورنە لە لای
 مامۆستايان (مامۆستا ئەحمەد سىنەمۆكى و مەلا خدرى پشتاشان و
 مەلا ھەسەنى شىوەرەزى) دەخوینى و شارەزايىيەكى باش
 پەيدادەكات.

شەھید سالى (۱۹۸۶) پەيوەندى بە رێكخستەكانى بزوتنەوہى
 پەيوەندى ئىسلامىيەوہ دەكات و سالى (۱۹۸۸) یش بەمەبەستى
 بەرگرى لە ئايىن و گەل و نىشتمان لە ھىزى (ئازادى) دەبىتە
 پێشمەرگە و چالاكانە

ئەرکەكانى رادەپەريڤنى.

لە راپەرينىشدا وەك
 پێشمەرگەيەكى جوامير لە
 ريزى پێشمەرگە
 جەربەزەكانى ئىسلامدا لە
 رزگارکردنى شارەكانى
 كوردستاندا رۆلى بەرچاو
 دەبينى.

كاك دانا سالى (۱۹۹۲)

خيژان پيکه وه دهنيتو تهنه کچيکي به ناوي (په يام) له دواي خوځي
جي هيشتووه.

کاتيکيش له مانگي (۱۲) ي سالي (۱۹۹۳) بزووتنه وه تووشي شه پړيکي
نه خوازاو ده بيت شه هيد (دانا) به ئه رکي سه رشاني خوځي
هه لده ستيت و سه ره نجام له روژي (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) له گوندي
(پلنگان) ي دولي ئاکويه تي به ديلي گولله باران ده کړيت و به پله ي
به رزي شه هيد ي ده گات، دواتر ته رمه که ي له گوړستاني گوندي
(ئ ستريلان) ي بناري حاجيله به خاک ده سپړدرت.

ئەحمەد ئەبۇبەكر جەسەن ئەحمەد
ناسراۋ بە (ئەحمەد سىتاقانى)

سالى (۱۹۷۳) لە بىنەمالەيەكى ئىسلام پەرۋەرى سەرىيە عەشیرەسى ساداتى باقلانى لە گەرەكى سىتاقانى شارى ھەولير چاۋى بە ژيان ھەلىناۋە، ژيانى مندالىي ھەر لەۋى بە سەرىدوۋە لە قوتابخانەى (خالىدى كوپى ۋەلىد) نراۋەتە بەر خويندن، بەلام بە ھۆى كارو كەسابەتەۋە بوارى بىرىنى قۇناغەكانى تىرى خويندنى نەبوۋە، بۆيە بەناچارى لەگەل باوكيدا لە گومرگى سەۋزەۋە ميوە خەرىكى ئىشكردن ۋە پەيداكردى بژيوى ژيان بوۋە، بەلام لەگەل ئەۋەشدا زۆر ھۆگرى مزگەۋت بوۋەۋە بەگەرمى ھاتوۋچۆى مزگەۋتى (ھاجى عەزىزى) گەرەكى گلگەندى كردوۋەۋە بەمەش زياتر ئاشنايەتى لەگەل ئىسلام ۋە كارى ئىسلاميدا پەيداكردوۋە، تەنانت بە ھۆى دلسۆزى ۋە خۇشەۋىستى بۆ بانگەۋازى ئىسلامى ۋە خۇشەختى خەلك، شارەزايى لە وتاردان ۋە ۋەزۋ ئامۇزگاريدا پەيداكرىدوۋ.

كاك ئەھمەد سىتاقانى لە سالى (۱۹۹۲) دا لە رىزەكانى بزوۋتنەۋەى ئىسلاميدا دەچىتە سوپاي بەرگرى ۋە دلسۆزانە بەشدارى خولەكانى مەشق ۋە راھىنان دەكات، لە زىستانى (۱۹۹۳) شدا ۋەك پىشمەرگەيەكى لىپراۋ بە ئەركى سەرشانى خۆى ھەلدەستىت ۋە سەرەنجام لە رۆژى (۱۹۹۳/۱۲/۲۷) لە مەلەندى (۴) ى ھەولير لەكاتى پارىزگارىكردن لە بىروباۋەرو رىبازەكەيدا بەپلەى بەرزى شەھىدى دەگات ۋە دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى (كەسەنەزان) بەخاك دەسپىردىت.

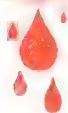

عادل عوسمان ره سول نه مين
ناسراو به (هيوا)

كاكە ھىوا لە (۱۹۷۳/۵/۱) لە گەرەكى (مەجىدبەگ)ى شارى سەلىمانى ھاتووتە دونياۋە، ژيانى مندالى لەۋى بەسەرپرەوۋە لە قوتابخانەى (ئەمىن زەكى بەگ) قۇناغى سەرەتايى تەۋادەكات، ئىدى گوزەرانى و ژيان و دەۋرۋەر بۆ كاكە ھىوا لە بار نەبن كە كىتەبەكانى لەبندەست بىنى و پەيەپى لە گەل خويندەن دا رىگە بېرىت، ناچار دەچىتە نەنە ۋاخانەيەك و سەر سەفرەى مالان بە نانى گەرم دەپازىنىتە ۋە.

شەھىد سالى (۱۹۹۳) بەھۋى كاريگەرى براكانىيە ۋە پەيۋەندى بە بزۋوتنە ۋەى ئىسلامىيە ۋە دەكات و دەبىتە پەشمەرگە و لە جىبە جىكرەنى ئەركەكانىدا كەسىكى و رىيا و گوپرايەل بوۋە و لە نىۋ ھاۋرپى و دۆستانىدا بە كەسىكى خۆشەويست و رۆح سووك ناسرابوۋ، كەلە ھەر جىبەكە ۋە دەركەوتايە سەرنجى ھەموو دەۋرۋەر بەرى بەلەى خۇيدا پادەكىشا.

كاكە ھىوا كە خىزانەكەيان پەرۋەردەكارى پۆلەى دىلسۆزۋ بەئەمەكى دىنە، قەدەر رىگەى نەدا لە ۋە زىاتر ئەركەكانى خۆى درىژە پىبىدات، بۆيە ھەر لە ھەمان سالى پەيۋەندىكرەنىدا ۋاتە سالى (۱۹۹۳) و لە (۱۲-۲۷) لە كەفرى شەھىد دەبىت و دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى (دەباشان) لە شارى سەلىمانى بەخاك دەسپىردىت.

شەھىد: عومەر فازل مۇجەممەد ئەمىن

سالى (۱۹۷۳) كاكە عومەر وەك رۆلەيەكى سەر بە عەشیرەتى جافا
كفرى چاوى بە ژيان ھەلئىناو ھەلئىناى مندالىي ھەر لەوى
بەسەرىدو، پاشان چووتە بەر خویندن و تا پۆلى شەشەمى
سەرەتايى خویندوویەتى.

لەپینا دابىنکردنى ژيان و گوزەراندا خەرىكى کاروگەسابەت و
فەلاحەتى بوو.

سالى (۱۹۹۳) پەيوەندى بە بزوتنەو ھى ئىسلامىيەو دەكات و دەبىتە
پیشمەرگە و دلسۆزانە ئەرکەکانى پیشمەرگایەتى رادەپەرینى و
بەوپەرى لىبراوى و ئامادەيى بەرگى و پارىزگارىي لە رەسەنايەتى
كوردستان و بیروباو ھەكەى دەكات، دواجار كاكە عومەر لەو ریبازەداو
لە شەوى (۲۷-۱۲/۱۹۹۳) لە (دەشتى گۆبان) لە كفرى شەھىد
دەبىت و دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى كفرى ئەسپەردەى خاك
دەكرىت.

شەھىد:

سالار مەھمۇد عەبدولغەفور مۇجەھمەد

سالی (۱۹۷۸) له گوندی (زمناکۆی ناوچهی شاره زوورو له نالی
 عه شیره تی ئیمامی سه ربه شاری هه له بجه هاتوو ته دونیاوه، به لام
 هیشتا دوو مانگ به سه ر له دایک بوونیدا تیپه رپیوو که گونده که یان
 له لایه ن رژی می به عسی درنده و سه ددامی دیکتا توره وه وه کو هه زاران
 گوندی تری ئه م کوردستانه بهر سیاسه تی دوژمنکارانه ی راگواستن
 ده که ویت و له کۆمه لگای (عه نه ب) نیشته جی ده کرین، شه هید هه ر له
 عه نه ب ده خریت بهر خویندن و تا پۆلی سییه می سه ره تای ده خوینیت،
 سالی (۱۹۸۸) خانه واده که یان به هۆی درنده یی رژی می به عسو سه ددامی
 دیکتا توره بۆ ده رچوون له سایه ی شوومی به عسیه کان هیج رت ده که ن
 بۆ ئیران و له شاری (جوانپۆ) نیشته جی ده بن، له کوردستانی ئیران و له
 ئاواره ییدا کاکه سالار له پۆلی چواره م ده ست ده کاته وه به خویندن و
 هه ر له ویش خو شه ویستی بۆ کاری ئیسلامی و ری یازی ئیسلامی به دلدا
 ده چیت و ئاشنایه تی له گه ل پيشمه رگه کانی بزووتنه وده ا په ی داده کات و به
 چاوی ئومیده وه لی یان ده پوانیت. دوا ی به رپا بوونی راپه رپین و گه رانه وه ی
 بنه ماله که یان له سالی (۱۹۹۳) له تیپی (۲۷) ی مه وله وی سه ر به
 مه لبه ندی گه رمیان ده بیته پيشمه رگه وه ر له و ساله شدا ئه رکی
 سه رشانی خو ی له بهر گر یکردن له ئیسلام راده په پین، شه هید سالار
 به مه بهستی به دهسته یانی زانستی شه رعی ماوه یه که له لای مامۆستا
 (سه ید نه جمه دین) له مزگه وتی (بیلال) له عه نه ب ده خوینیت. دوا جار له
 (۱/۴/۱۹۹۴) له گوندی (زمناکۆ) ئه و گونده ی که تییدا چاوی به ژیان
 هه له ئینا، به لام به هۆی زه برو زهنگی رژی مه وه تیر نه بوو بوو له دیمه نه
 جوانه که ی، خانووی به سه ردا ده روو خیت و ده چیته ریزی کاروانی
 شه هیدانه وه و به په به نی مالئاوایی له خانه واده که یان و خزم و که سو کارو
 هاوسه نگه رانی و رابوونی ئیسلامی کوردستان و شاره زوورو چیا ی
 سه رکه شی زمانکۆ ده کات.

شهيد: نه‌جمه‌ددين عه‌بدوللا موچه‌ممه‌د

سالی (۱۹۶۶) له گوندی (کانی توو)ی سهر به قه زای هه له بجای شه هیدو له بنه ماله یه کی ئاین په روه ر هاتووه ته دونیاوه، ژیاښی مندالیی له گونده که ی خوځیان به سهر بر دووه، قوڼاغی سهره تایو ناوه نندیی و دواناوه نندیی له هه له بجه خویندووه، له گه ل خویندنی قوتا بخانه دا له لای ماموستا (مه لا صالحی گوره)ش له گوندی (تریفه) له حوځره خویندوویه تی، ئه وهش بووه ته هو ی ئه وهی شاره زاییه کی باش له زانسته شهرعییه کاند ا په یدا بکات و نزیکه ی (۱۵) جوړه قورئان له بهر بکات، دواتر ده بیته خوینکاری کولیز ی شهرعیه ی زانگوی به غداد.

به هو ی زه برو زهنگی رژیمی به عسرو به مه به سستی به رگریی له ئاینو نیشتمان له سالی (۱۹۸۸) خانه واده که یان هیجرت ده کات بو ئیران هه ر له و سالد دا له هیژی (نه صری) بزووتنه وه ی ئیسلامی ده بیته پیشمه رگه و حاشا له دیلی و ژیرده سته یی ده کات و وه لامی بانگه وازی خوایی بو جیهاد و تیځو شان له پیناوی خوا و چه وسا وندا ده داته وه. شه هید له راپه رینه مه زنه که ی ئازاری ۱۹۹۱ یشدا رو لی خو ی ده بینیت و له سالی (۱۹۹۳-۱۹۹۴) دا دلسوزانه به رگری له رابوونی ئیسلامی و ریبا زه که ی ده کات و له بهر لیها تووی و کارامه ییش ده بیته سهر تیپ، تا دوا جار له کاتی به جیهانی ئه رکیکی پیشمه رگایه تیدا له شاخی (شنرو ی)ی نزیك هه له بجه له زستانی (۱۹۹۴) به هو ی به فربارین و سه ختی سهرما و سو له وه شه هید ده بیته و ده چیته پر یزی کاروانی شه هیدانه وه، دواتر ته رمه که ی له گوړستانی (گو لانی خوارو) له هه له بجه ی شه هید ئه سپه رده ی حاک ده کریت. شایه نی باسه کاکه نه جمه ددین کور ی تاقانه ی خانه واده که یان بووه.

شهید نه جمه ددین عه بدوللا که له سالی (۱۹۸۹) و له ژبانی هیجره
غریبیدا خیزانی پیکه وه ناوه دواى خوێ کوریک و کچیکى به ناوه کانی
(نومیدو به نان) به یادگاری به جیهیشتوون.

شهید: نارام مه جمود موجه ممد سه عید

سالى ۱۹۷۴ لە گوندى (دەلەمەپ)ى نزيك ھەلەبجە لەدايکبوو، ژيان و سەر دەمى مندالىي لە زىدى خۆى بە سەردەبات، لە ھەلەبجەى شەھيد نراو تە بەرخویندن و فيرى يەكەمىن پىتى شىرىنى كوردى دەبىت، قۇناغى سەرتايى و ناوەندى ھەر لە ھەلەبجە تەواودەکا.

كاكە ئارام ھەر لە تەمەنى ھەوت سالىيەو ھەلەبجەى تەگەرم و گورى لە گەل مەگەوتدا ھەبوو، ھەميشە يەكەك بوو لە مندالە پاكوخاوينەكانى مەگەوتى (دار الصفا).

شەھيد لە سالى ۱۹۸۸ پەيوەندى بە بزوتنەو ھى ئىسلامىيەو دەكات و لە تىپى (۲۷)ى غەزالى دەبىتە پىشمەرگە، لە راپەرينەكەى (۱۹۹۱)دا دەورى ئازايانە دەگىپى و سەربەرزانە بە شدارى لە ئازادکردنى و لاتە ژێردەستەكەيدا دەكات لە دەستى بە عسى داگىرکەر.

ئەو كاتەى كاكە ئارام لە گەرمەى دلخۆشى و بەختەو ھەيدا بە كارەكەى خۆى، بەو چەكەى كە بۆ خەزمەتى بىروباو ھەركەى و پارىزگار يکردنى لە كوردستان لە شانى كوردبوو، لە (۲/۵/۱۹۹۴) لە گوندى بە شەرەت شەھيد دەبىت و دەگەپتەو ھە خەزمەتى خۆى خۆى، دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى (شەھيدان) لە ھەلەبجە بە خاك دەسپىردىت.

شەھيد بەر لە شەھيدبوونى نامەيەك بۆ باوكى دەنووسى و دەلى: "ئىستە دلەم خۆشە پىشمەرگەم و خەزمەتى ئىسلام و خەلك دەكەم، چونكە ئەمە كار و پىشەى پىغەمبەران بوو."

نہ حمہد عہ بدورہ حمان مستہ فا فہ تاج
ناسراو بہ (دکتور نہ حمہد)

سالی (۱۹۶۷) له گوندی (باوه کۆچه ک) ی نزیك هه له بجه ی ئیسلاام په روه ر له دایکبووه، ژيانی مندالیی له ئامیزی گونده که یاندا به سه رده بات، قوئناغی سه رده تایی له قوتا بخانه ی (باوه کۆچه ک) ی سه رده تایی ته واو کردووه و قوئناغی ناوه ندی له ناوه ندی (شاره زوور) له هه له بجه ته واو کردووه و پاشان له ئاماده یی پیشه سازی به شی میکانیک وهرده گیریت و ئه ویش ته واوده کات.

شه هید سالی (۱۹۸۷) په یوه ندی به ریزه کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و ده بیته پیشمه رگه له هیزی (نه صر) و سالی (۱۹۸۸) وه ک پیشمه رگه یه ک به شداری دلگه رمانه ی ئازا کردنی هه له بجه ده کات له ده ست به عسی خوینرژو زالم.

سالی (۱۹۹۰) له ئوردوگای (کامیاران) و له غه ربیدا له گه ل (گه رده هوسه یین) دا خیزان پیکه وه ده نیته و په روه ردگاری مه زن ده یانکاته خاوه نی کورپیک و کچیک به ناوه کانی (که لسوم و ئاسو)، شه هید له راپه رینه که ی به هاری (۱۹۹۱) یشدا به شداری چالاکانه ده کات.

شه هید که سیکی هوشیارو بیرکراوه بووه و هه میشه له هه ولئ ئه وه دا بوو خوی به زانیاری ده وله مه ند بکات، بۆیه به شداری چه ندین خولی رۆشنبری کردووه له وانه: (معهد اعداد الدعا) و (زانیاری ته ندروستی) له بهر لیها تووی له و خوله دا شه هید نازناوی (دکتور ئه حمده) ی لیئرا، دواچار له کاتی به رگریکردن له بیروباوه په که ی وپاریژگار یکردن له ئیسلامداو له رۆژی (۱۵/۵/۱۹۹۴) له گوندی (شیره مه پی) ی سه ر به ناحیه ی (خورمال) شه هید ده کریت و ته رمه که ی له گوندی (یالانپی) به خاک ده سپێردریت و دواتر ده گوازیته وه بۆ گۆرستانی (گولانی سه روو) له هه له بجه ی شه هید.

شەھىد: كانەبى رەسول جەمەد

سالی (۱۹۷۱) له ئامیزی گوندی (ماخۆبزنان) ی ده‌قه‌ری پشده‌ری ره‌قه‌ی سه‌ربه شارۆچکه‌ی سه‌نگه‌سه‌ر له‌دایکبووه، پاشان نراوته به‌ر خویندن و تا پۆلی سییه‌می ناوه‌ندی له سه‌نگه‌سه‌ر خویندووویه‌تی، له نیوه‌راستی هه‌شتاکاندا کاتی‌ک گونده‌که‌یان بوو بوو به مه‌له‌ندیکی رابوونی ئیسلامی به‌هۆی له‌وی نیشته‌جیبوونی مامۆستا‌عه‌لی باپیر، له هه‌موو لایه‌که‌وه لاوانی به‌مشووری دل‌پر له ئیمان روویان تیده‌کردو ئه‌م حاله‌ته‌ش کاریگه‌رییه‌کی گه‌وره‌ی کرده سه‌ر خه‌لکی ده‌روون پاکی ناوچه‌که‌و تارمایی به‌رچاوی چه‌ندانی وه‌کو کاکه (کانه‌بی) شی ره‌وانده‌وه‌و به‌راسته‌قینه‌ی ئیسلامی ئاشناکردن، بۆیه که دواتر باره‌گاکی هیزی (حه‌مه‌) له قه‌لاتووکان و بناری قه‌ندیل کرانه‌وه، کاک (کانه‌بی) په‌یوه‌ندی خۆی له‌گه‌ل کاروانه ئیسلامیه‌که‌دا توندترکردو بوو به پردی نیوان شاخ و شارو له‌گه‌ل شه‌هیدی قاره‌مان کاک (فه‌قی حه‌سه‌نی ماخۆبزنان) ی ئامۆزایدا بوو به ده‌ست و چاوی پێشمه‌رگه‌کانی ئیسلام .

شه‌هید هه‌تا بلیی چاونه‌ترسو به ده‌ست و بردو قاره‌مان بوو، دوی ئه‌وه‌ی له کوی گومانی هه‌بوونی مه‌ترسییه‌ک کرابا له‌وی ئاماده‌بوو، له ده‌ره‌نجامی هه‌لکردنی ره‌شه‌بای هه‌زیکی شیتانه له زستانی ۱۹۹۳دا شه‌ویکی نوته‌ک به‌رۆکی کورده‌واری گرت، کاکه (کانه‌بی) له ده‌قه‌ری سالاره‌و داره‌شمانه‌و له هیزی یه‌ک خۆی دۆزییه‌وه، تا سه‌ره‌نجام ئه‌و پێشمه‌رگه ئازاو جه‌ربه‌زه‌یه له‌گه‌ل (کاک عومه‌ری وه‌ستا ره‌حیمی قه‌لاده‌یه‌ی و کاک‌عه‌لی هه‌نجیره‌یی) له (۱/۶/۱۹۹۴) له کورده‌تال گه‌یشه‌ کاروانی شه‌هیدان و دواتر ته‌رمه‌که‌ی له گۆرستانی سه‌نگه‌سه‌ر له نیو حوزن و ماته‌می که‌س و کارو خۆشه‌ویستانیدا به‌خاک سپێردرا.

شهید: علی عبداللّاه مهرداد
ناسراو به (علی هنجیره‌یی)

بیتوینی قه لای دمدی ئیسلامه تی، له گیانبازی و فیداکاری له پیناوی ئیسلام و ره سه نایه تی گه لی کوردستاندا، به قه د کیوه رهش سه ره ره و هه ر ده لئی ده رسی خوڤاگری و سه رکه شی له وه وه فیرووه که رم و شیر ی هه زاران جه نگیزو هو لاکو له سه رو پرچیدا ژه نگیان هی ناوه و نه و هه روه کو خو ی به رزو سه خت و مه حکه م ماوه و له وه دا شارو گونده کان پی شبرکی له گه ل یه کتر ده که ن و ده بنه مه دالیای شانازی و به ده روزه ی رایه رینه وه هه لده واسرین.

گوندی (ههنجیره)ی دامپنی ره وه زه سهخته کانی کێوه پەش له سالی (۱۹۷۱) بۆ یه کهم جار کاک (عهلی عهبدوڵڵا حه مه ده)ی له باوه شگرت، سه ره تاي ته مه نی مندالی له گونده که ی خویان به سه ر بر دوه و دواتر تا پۆلی چواره می سه ره تایی له وێ خویندوویه تی و پۆلی شه شه می سه ره تایشی له رانیه ته واو کړدوه، له وه زیاتر به هۆی هه ژاری و سه رقالی به کاروکا سببی ه وه ده رف ته تی خویندنی نه بووه .

سالی (۱۹۸۵) په یوه ندی به یه کیتی ه وه ده کات و ده بیته پيشمه رگه سالی ۱۹۸۸ ده گه پیت ه وه داخل و له راپه ریندا خوی په گه ل ئاپوړای پيشمه رگه ی بزووتنه وه ده دات و له رامالینی به عسیاندا رۆلی به رچاو ده بیني، سالی (۱۹۹۲) له بنکه ی پارێزگاری ته قویه تی ته له فزیۆن له سه ر چیا ی (هه بیته سولتان) ده وامی پيشمه رگایه تی ده کات، زستانی (۱۹۹۳) ش به ئه رکی خوی هه لده ستیت و دوا ی ئه وه به ماله وه هيجره ت ده کات و مالی له ئوردوگای (پیرشیخ)ی سه ره دشت نیشته جی ده بیت، له مانگی (۵ی ۱۹۹۴) له به ره ی پشتی قه لادزی و له هیزه (۱) دریزه به خه باتی پيشمه رگایه تی ده دات و هه میشه له ناخه وه ده یگوت: "خۆزگه خۆم و ماله کهم هه مووی فیدای ئیسلام ده بوون".

به هه ق پيشمه رگه یه کی دلسۆزو چه له نگ بوو، تا سه ره نجام له

(کۆرپە تاوول) ى نزيك قەلادزى له گەل (كانه بى ره سول و كالل)
عومەرقەلادزەبى) دا له رۆژى (١/٦/١٩٩٤) گەيشتنە کاروانى شەهیدان و
تەرمە پاکە کەشى هەر له گوندی هەنجیرە ئەسپەر دەى خاک کراوه .
شەهید عەلى هەنجیرەبى دووجار ژنى خواستووه ، یەكە میان له سالى
(١٩٨٩) و دووه میشیان له سالى (١٩٩٢) وله دواى خۆیشى کۆرپک و
کچیکى به ناوه کانی (هەنگاو و پەیمان) بۆ ئیسلام و کوردستان بەجی
هێشتوون .

شهید: عومهر ره حیم علی خلیل
ناسراو به (عومهر قه لادزه یی) و (عومهری وه ستاره حیم)

سالى (۱۹۵۷) لە قەلادىزى لەدايكبۇو ۋ ژيانى مىندالىشى لەۋى بەستىر
 بىردوۋە قۇناغى سەرەتايىشى ھەر لە قەلادىزى تەۋاكرىدوۋە، دواتر
 ھاۋتاي بىنەمالەكەي بە كارى ئاسىنگەرىيە ۋە خەرىك بوۋە ۋە مىلى دەبەر
 كارۋەكە سابەت ناۋە، كاتىك پەي بە ۋە ھەموو زولم ۋە سىتەمە دەبات كە
 لەسەر شانى مىللەتەكەيەتى چاۋى بەرايى ناداۋ لەبەر ئەۋە
 بەمەبەستى تىكۆشان لە پىناۋگە لەكەيدا رىيازى حزبىيەتى
 دەگرىتەبەرۋە پەيۋەندى بە پارتىيە ۋە دەكات، ھەر لەبەر
 رەتكرىدەۋە زولم ۋە سىتەمىش بەمالە ۋە ھىجرەت دەكات ۋە لە
 ئۆردۈگەي (بىزىلى) ى سەر بە سەردەشت نىشتەجى دەبىت.

سالى (۱۹۸۹) پەيۋەندى بەزىۋەتە ۋە ئىسلامىيە ۋە دەكات ۋە لە
 ھىزى (ھەسەن بەننا) دەبىتە پىشمەرگە، لە راپەرىنەكەي ئازارى
 (۱۹۹۱) دا پۆلى بەرچاۋ دەبىنىت ۋە لە دۋاى زىستى (۱۹۹۳) ش كاك
 عومەر بەمەبەستى گىرپانە ۋە شىكۆى ئىسلامخۋازان لەبەرەي پىشدر
 لە ھىزى (۱) خۆى دەبىنىتە ۋە بەۋپەرى لىبراۋى ۋە دىلسۆزىيە ۋە
 تىدەكۆشاۋ ئەۋە سالى لىنەدەكرىدە ۋە مردن بوۋ، تا ئەۋىش لە
 (۱/۶/۱۹۹۴) لەگەل (كاكە كانەبى رەسول ۋە كاكە ەلى ھەنجىرەيى) دا
 لە (كۆرەتاول) ى نىك بە قەلادىزى بە پەلى بەزى شەھىدى گەيشت،
 دواتر تەرمە پاكەكەشى لە قەلادىزى ئەسپەردە ۋە خاك كرا.

شەھىد عومەر دوۋ ھاۋسەرى ھەبوۋە يەكەمىيان لە سالى (۱۹۸۴) ۋە
 دوۋەمىيانى لە سالى (۱۹۸۷) خواستوۋە ۋە دۋاى خۆشى سى كۆرۈ سى
 كچى بە ناۋەكانى (سۆران ۋە سامان ۋە ھىمىن ۋە بەيان ۋە بەھارو سارا) بە
 يادگارى بۆ ئىسلام ۋە كوردستان بەجى ھىشتوۋن.

شهید: شهریف مه جید شهریف
ناسراو به (عبدالباست)

سالى (۱۹۶۲) لە (كانى مىران) ى سەر بە قەزاي پىنجوين لەدايكبوو
ژيانى مندالى لە نيو ديمەن و سروشتى جوانى گونده كه ياندا
ده گوزەرينىت، تا ئەو كاتەى رژىمى بە عسى درنده وهك هەموو
گونده كانى كوردستان گونده كهى كاكە عەبدولباست راده گوازيته
كۆمه لگا زۆره ملييه كان.

شەهيد لە بەر سەختى و خراپى بارودۆخ و زروفي ئەو سەردەمە ناخريته
بەر خويندن، بۆيه كاتيک تەمەنى هەلەكشى و هەستدەكات هەموو
كەسێك بە لايەنى كەمەوه پيويسى بەوه هەيه بتوانى بنووسى و
بخوينىته وه ده چيته (قوتابخانەى نەهيشتنى نەخويندەوارى) تا پۆلى
شەهەمى نەهيشتنى نەخويندەوارى بە سەرکەوتوى دەپريت، شەهيد
عەبدولباست بە تەبىعەت كەسێكى رووخۆش و مرقۇدۆست بوو،
هەميشە گىرفانەكانى پەر لە چكليت بوون تا بتوانيت گەر بە
چكليت يکش بىت دلى مندالان و دۆستانى خوشبكات.

سالى (۱۹۸۰) هاوسەرى ژيانى هەلەكەت يريت و زەماوەند دەكات، خواى
پەرەردگار چوار كوپر كچيكي پييه خشين بە ناوہ كانى (يوسفو
ياسين و ئيسماعيل و صادق و ھاجەر). سالى (۱۹۸۴) پەيوەندى بە
(بزوتنەوہى پەيوەندى ئيسلامى) يەوہ دەكات و لە ھيزى (فاروق)
دەبيته فەرماندەى ھيز، لە تەمەنى پيشمەرگايەتيدا بە شدارى زۆر بەى
مەفرەزەكان دەكات كە دابەزىونە تە كوردستان و لە راپەرپە پەر
شكۆكەى گەلى كورددا لە پاككردنەوہى پىنجوين، سەيدساق،
سليمانى، كەركوكدا پۆلى كاريگەرى دەبيت.

دواى زستانى (۱۹۹۳) لە ريزى هاوسەنگە رانيدا بە ئەركى سەرشانى
خۆى هەلەكەستىت و لە پشتى قەلادزى وەكو پاسەوانى مامۇستا عەلى
باپەر دريژە بە خەباتى پيشمەرگايەتى دەدات.

دوچار لە (۸ - ۶ - ۱۹۹۴) لە قەلادزى لە كاتى بەرگريکردن لە
 بىروباو پەيدا لە گەل (۱۰) براى ھاو سەنگەريدا شەھيد دەبىت و
 تەرمە پاكەكەشى لە گۆرستانى (كۆپە پەش) لە پانىيە دور لە مال و مندالى
 كە لە گوندى (شوى) بانەى كوردستانى ئىران نىشتە جىيوون لە لايەن
 خىر خوازانه وە بە خاك دەسپىردىت، بە لام تا ئىستاش نەزانراوە كامە
 گۆر گۆرى شەھيدە .

شەھىد: مېرە ھەلى ھەسەن
ناسراۋ بە (ئەبۇبەكر)

سالى ۱۹۷۰ لە گوندى (كەورين)ى ناوچەى رەواندوز لە دايكبوو قۇناغى سەرەتايى ھەر لە كەورين و رەواندوز تەواو كىردو و قۇناغەكانى ناوەندىي و دواناوەندىي لە قوتابخانەى (قضاء الحديث) تەواو كىردو و لە زانكۆى بەغداد وەرگىراو .

شەھىد ئەبوبەكر چوار سالى زانكۆ بەسەر كەوتو و بىي تەواو دەكات و دەبىتە مامۇستا، شەھىد لاوئىكى خويندەوارو رۇشنبىر بوو و ھەمىشە خەرىكى خويندەو و شارەزابوون بوو لە ئاينى پىرۆزى ئىسلام، سالى ۱۹۹۲ لە گەل (سەوسەن خان) خىزان پىكەو و دەنىت و خواى پەرەردگار دوو كچيان پىدە بەخشىت بە ناوەكانى (پەيام و نەمام)، شەھىد زۆجار لە گەل ھاوسەرە كەيدا باسى شەھىدىي كىردو و دوعاى بە دەستەپىنانى ئەو بەخشىشە پىرۆزەى لە پەرەردگار كىردو و .

شەھىد ئەبوبەكر دواى ئەو پەيوەندى بە رىزەكانى بزوتنەو و ئىسلامىيەو كىردو و لە راپەرپىنەمەزەكەى سالى ۱۹۹۱ يىشدا بە شدارىيەكى گەرم و گوپى كىردو و لە پىشمەرگايە تىشدا دلسۆزانە ئەركەكانى راپەرپان و راپەرپاندوون و دواى زستانى ۱۹۹۳ لە پىشتى قەلادزى لە گەل ھاو سەنگەرانىدا ئامىز لە چەك و چيا وەردەنىتەو و لە ناو برا پىشمەرگەكانىشدا وەك پىشمەرگەيەكى ئازاو خۆشەويست و سەنگىن دىتە ئەژمار .

شەھىد لە وكتەى بەرگى لە بىروباوەرەكەى دەكرد لە ۱۹۹۴/۷/۱۵ لە نزىك (ئاشى زادە)ى خوار ھەلشوى سەربە قەلادزى دەكەوئىتە بۆسەو و دەستبەسەر دەكرىت و لە ژىر ئازارو ئەشكەنجەداندا شەھىد دەكرىت، پاشان تەرمەكەى بۆ دواجار لە گۆرستانى (كەورين)ى زىدى باو باپىرى بە خاك دەسپىردىت .

شەهید: عەبدولسەلام عەلی عەبدوڵلا

سالی ۱۹۶۰ له گوندی (سیاگوین) له دایکبووه، ته مهنی مندالی له سلیمانی و به غداد به سهر بردووه و قوناغی سهره تایی له قوتا بخانه ی (شیخ مه حمود) و ناوه نندی له (پینجوین) و دواتریش ئاماده ی پیشه سازی له سلیمانی ته واوکردووه.

له بهر ئه وهی که شه هید له بنه ماله یه کی ئاین په روه ردا په روه رده ده بیت هه میشه تینوی فیبروونی زانستی شهرعی بووه، بویه له لای باپیری خوئی (ماموستا بابه شیخ) ماوه یه ک زانسته شهرعییه کان ده خوینیت.

شه هید بۆ په یداکردنی بژیوی ژیان له کارگهی چیمه نتوی (تاسلوجه) داده مه زیت، له گهل کارو ئه رکی رۆژانه یدا هه میشه له هه ولدا بووه بۆ به ده ستهینانی زانیاری زیاتر له بواری خویندنه که ی خویدا، بویه چه ندین بابه تی وه رگیزان و نووسینی له و بواره دا هه بووه که به داخه وه له کۆره وه که ی سالی ۱۹۹۱ دا فه وتاون.

سالی (۱۹۸۶) خیزانی پیکه وه ناوه و بووه ته خاوه نی سی کور به ناوه کانی (موحه ممه دو میران و دلشاد)، عه بدوسسه لام خوینه ریکی باشی کتیه کانی (سه ید قوتب) ده بیت و پاشان په یوه نندی ده کات به ریکخسته کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه له سالی (۱۹۸۷)، له دوی راپه رینه که ش راسته وخۆ په یوه نندی به هیزی (سلیمانی) یه وه ده کات، شه هید وه ک پيشمه رگه یه کی خاوه ن باوه رو سه نگین له کاری پيشمه رگایه تی به رده وام ده بیت تا له (۱۹۹۴/۷/۲۷) له ناوچه ی (پینجوین) له گهل چه ند پيشمه رگه یه کی تری هاوړپیدا له کاتی به رگریکردن له باوه رپه که یان شه هید ده بیت و دواتر ته رمه پاکه که شی له (گردی شه هیدان) ی سلیمانی به خاک سپړدرا.

**شہید: قادر حسنین عزیز میکائیل
ناسراو بہ (ٹیوب)**

سالی (۱۹۶۹) له گوندی (کولێ متکان) ی سهر به قه زای هه له بجه له
بنه ماله یه کی سهر به عه شیره تی ئیناخی له دایک بووه، ته مه نی مندایی
هه ر له ئاوا ییه که ی خۆیان به سهر بر دوه .

هه ر له هه له بجه خویندنی قو ناغی سهره تایێ ته واو کردوه، زیاد له
پینج سال له ته مه نی منالیدا قوتابی مزگه وت و قور ئان بووه له لای
مامۆستای شه هید (مامۆستا سه یفه ددین).

سالی ۱۹۸۵ له گه ل (هه ییه ت خان) ژیا نی هاوسه ری پیکه وه ناوه و
له دوا ی خۆی دوو کچی به ناوه کا نی (به یان و به نان) به جیه یشتوه .

سالی ۱۹۸۷ په یوه ندی به ریزه کا نی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه
ده کا ت و دواتر ده بیته ئه ندای شورای هیزی (نه صر) و لێ پرسراوی
تیپی (۸۷) ی مه شخه ل، له شه ره کا نی هه له بجه له سالی (۱۹۸۸) و
پا په رین و به رگریه کان له ئیسلام و میله ته که ی به شدا ری کا رای
کردوه .

شه هید له (۱۹۹۴/۸/۴) له لای (مه عه سه که ری هه له بجه) و له سه نگه را
له کا تی پیداکری و پارێزگاری له بیروبا وه پ شه هید ده کریت، دواتر
ته رمه که ی له گو رپستانی (بامۆک) به خاک ده سپێدر دیت .

شهید: که مال عوسمان حسین عزیز
ناسراو به (عبدولهادی)

سالي (۱۹۷۳) له شاري رانيه و له ناو
خيرزانيکي نيسلامپه روه ردا چاوي به
ژيان هه له پيتاوه، قوناغي سهره تايي و
ناوه ندي و دواناوه ندي له رانيه
ته و اوکړدوه و سالي (۱۹۹۲) له
په يمانگاي ته کنه لوژي اي هه ولير
وه رگيراهه، به لام چووه ته کولي ه
(شهر يعه) ي دهوک و زانياري له سهر
قورئان و زانسته شهر يعه کان
په يداکړدوه.

سالي (۱۹۹۱) په يوه ندي به ريکخسته کاني بزووتنه وه ي نيسلاميه وه
ده کات و چالاکانه له و بواره دا وه کو لويکي روشن بېرو به مشهور
هه لسورپاوه، زستاني ساردي (۹۳) ي به کوره ي دلّه پر له باوه په که ي
کرده کوانووي نه به ردي و شووره ي قايمي دهوره ي نيسلام و قورئان
بو.

کاک عه بدولهادي هم کادر يکي لي زاني ريکخستن و هم پيشمه رگه يه کي
قاره مان بو، له راپه پينه وه خه باتي ريکخستن و پيشمه رگانه ي
ناوښته ي يه کتر کړدبون و عه ودالي نازادي ميلله ته که ي بووله ژير نالاي
نيسلامدا، تا دواچار له روژي (۱۹۹۴/۸/۷) دا له گوندي (ديري) ي
پشتي قه لادزي له پيتاوي ريبازو بېرو باوه په که يدا به پله ي به رزي
شه هيد ي گه يشت و تهرمه که شي له گوړستاني کيوه پرهش له رانيه به
خاک سپړاوه.

شەھىد: عومەر نەبى فەقى
ناسراۋ بە (فاروق)

سالى (۱۹۶۹) لە شارۆچكەى (سەرکەپكان)ى سەر بە رانىيە ھاتوۋەتە
 دونياۋە، قۇناغى سەرەتايى ھەر لە سەرکەپكان و ناۋەندى و
 دواناۋەندىشى لە رانىيە تەۋاكرىدوۋە پاشان لە (پەيمانگى تەكنەلۇژى
 موصل) ۋەردەگىرى، بەلام بە ھۆى خرۇشانى گيانى شۇپشگىپرى و
 بىنىنى ستەمە يەك لە دواى يەكەكانى بەعسو بە فەپز زانىنى جىھاد و
 تىكۇشان دەست لە خويىندىن ھەلدەگىرىت و لە سالى (۱۹۸۷) پەيوەندى
 بە رىكخستەنەكانى بزىوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات و لە
 (۱۹۸۸/۶/۲۲) يىش رىگى شۇپش و پىشمەرگايەتى دەگىرىتەبەر و لە
 ھىزى (ئازادى)ى بزىوتنەۋە كە لىپرسراۋەكەى مامۇستا مەغدىد
 دەبىت دەبىتە پىشمەرگە ۋە ھەرۋەھا لە ۋە ھىجرەت و پىشمەرگايەتە شدا
 نازناۋى (فاروق) بۇ خۆى ھەلدەبۇزىرىت.

شەھىد فاروق كەسىكى چالاك و بە ئاگاۋ كراۋە بوۋە لە ناۋ برا
 پىشمەرگەكانىدا خۇشەويست و لەبەر دلاڭ بوو، لە كاتى راپەرىنىشدا
 رۇلىكى كارىگەرى ھەبوۋ لە بەگۇزدا چۈنەۋەى بەعسىيان و رىزگاركرىدى
 شارەكانى كوردستاندا.

لە دواى راپەرىن بوۋ بە جىگىرى تىپى (۷)ى راپەرىن و لە زىستانى
 (۱۹۹۳) شدا ۋە فادارانە كەۋتە سەنگەرى بەرگى لە رەسەنايەتى
 كوردەۋارى و، ھەر لە ۋە سالەدا خىزانى پىكەۋەناۋە، شەھىد فاروق
 كەسىكى ھەلكەۋتە و پوۋ خۇش و خۇشەويست بوۋ لە ناۋ خەلك و ھاۋ
 سەنگەرانىداۋ لە كاتى تەنگانە و نارەھەتەكانىشدا خاۋەنى ھەلوپىستى
 دلپرانە و چاۋ نەترس و دلپرى بوۋە.

بەم پىيە درىژە بە خەبات و پىشمەرگايەتى دەدات و سالى (۱۹۹۴) يىش
 لە سالارە ۋەك فەرماندەيەكى كارامە لە تىپى تايىبەتدا رۇلى خۆى

ده‌گێڕی، سه‌ره‌نجام له (١٨/٨/١٩٩٤) دا له پشته قه‌ڵادزێ شه‌هید ده‌بی‌ت و ته‌رمه‌که‌ی له گۆرستانی (سه‌رکه‌پکان) به‌خاک سپێردراوه‌. شه‌هید له‌ دوا‌ی خۆی کچی‌کی به‌ ناوی (یوسرا) که‌ شه‌ش مانگ دوا‌ی شه‌هیدبوونی له‌ دایک‌بووه‌ بۆ رابوونی ئیسلامی و کوردو کوردستان به‌ جیه‌شتووه‌.

شەھىد: غومەر قادىر سەئىد
ئاسراۋ بە (بەھىز)

گوندى (بۆسكىن) دامتىنى (كىۋەپەش) سەربەرز بە بلندى دوندەكانى ئاسۆس و كىۋەپەش لە رابوونى ئىسلامىيدا سەربەرزەو بە پانتايى دەشتى (بىتوئىن) بەرىن لە گيانبازىيدا بەخشندەو دلفراوانەو ئەستىرەيەكى درەوشاۋەى ئاسمانى سامالى رابوونە. شەھىد عومەر سالى ۱۹۷۶ لەو گوندە رازاۋەيەى سەر بە شارى رانىە چاۋى بە ژيان ھەلھەتاۋە، ھەر لەو گوندە نراۋەتە بەر خوئىندن، دەستكورتى ونەدارى ژيان دەرەفەتيان پىننەداۋە لە پۆلى چوارەمى سەرەتايى زياتر درېژە بە خوئىندن بدات و كەمىكىش لە حوجرە خوئىندوۋىيەتى، ھەر لە سەرەتايى مندالىيەو وريايى و زىتەلى پىۋە ديار بوۋەو روۋ سوۋك و قسەخۆش بوۋە، لە كارو كەسابەتدا ھاۋاكارى مالى باۋكى كردوۋە، شەھىد زۆر ھەزى بە راۋى ماسى دەھات. سالى ۱۹۹۲ پەيوەندى بە بزوتنەۋەى ئىسلامىيەو دەكتات و دەچىتە رىزى سوپاي بەرگرى ئىسلامىيەو سالى ۱۹۹۳ش لە مەلئەندى (۳) لە رانىە دەبىتە پىشمەرگەو دلسۆزانە ئەرەكانى سەرشانى رادەپەرىنى و زستانى (۹۳)ش بەرگرى لە رىيازو بىروباۋەپەكەى دەكتات، لە دواى ئەۋە لە ۱۹۹۴/۶/۱ خۆي گەياندەۋە رىزى برا پىشمەرگەكانى و لە تىپى نەۋرەسى و لە ھىزى يەك ئامىزى لە بەژنى تەفەنگو چيا ۋەرىنايەۋە، گيان بەختكردن گەۋرەترىن خەللات و پلەبوۋ بەلايەۋەو ۋەك ھەلۇ بەسەر سەرى سالارەو دارەشمانەۋە دەسوراپەۋە، تا سەرەنجام لە شەۋى ۲۱- ۱۹۹۴/۸/۲۲ لە گردى (تەرزە)ى پشتى قەلادىزى كەۋتە كەمىنەۋەو گيانە پاكەكەى ۋەك تىرەئەستىرە بەنىۋ شەۋەزەنگدا كشاۋ تريفەى بزە ئىمانىيەكەى بوۋ بە خەرمانەى خوئىناۋىي روۋحە بىگەردەكەى و لە گەل (شەھىد فاروق ئىسماعىل ئەھمەدو عەبدولھادى عوسمان) ۋەك ئەستىرە بەرەو تروپكى سەرۋەرىي كشاۋ تەرمە پاكەكەشى ھەر لە گوندى بۆسكىن بەخاك سپىردراۋە.

شهید: که مال صالح مه حمود جه سهن
ناسراو به (که مال کونگو)

شەھىد سالى (۱۹۶۹) لە ھەلەبجەى شەھىد لەداىكبوو، ژيانى
مندالى ھەر لە ھەلەبجە بەسەربردوو، دواتر لە قوتابخانەى (شاھۆ)ى
سەرەتايى دەنریتە بەر خويندن.

سالى (۱۹۸۸) پاپچى سەربازى دەكریت تا سالى (۱۹۹۰)، شەھىد
وهرزى وانىكى چالاك بوو لە بواری (كۆنفۆ)داو ھەولێ زۆریشیدا بو
ئاشناکردن و شارەزاكردنى كۆمەلێكى زۆر گەنج و لاوى شارى
(ھەلەبجەى تازە) بە كۆنفۆ پىگەياندن.

سالى (۱۹۹۱) پەيوەندى بە تىپى (۹۷)ى ھىزى (ھەورامان)ى
بزووتنەو ھى ئىسلامىيەو ھەكات لە ھەلەبجەى تازە، شەھىد لەگەل
ئەركى پىشمەرگايەتيدا ھەميشە سەرگەرمى ھونەرى كۆنفۆش بوو و
ھەولێ ئەو ھى داو ھەگشە بەم ھونەرە بدات.

دوچار شەھىد كەمال كۆنفۆ لە رۆژى (۲۳/۸/۱۹۹۴) لەگەل شەھىد
ئاسۆى ھاو ھەلەبجەى (مايندۆل)ى سەر بە ناحىەى سەيدسادق
شەھىد دەكریت و پاشان تەرمەكەى لە گۆرستانى (زەپايەن) بە خاك
دەسپێردى.

شهید: موحہ محمد عہ بدورہ حمان رہ سول

سالی (۱۹۷۷) له گوندی (بایه وان) ی دامینی چیا ی (کونه کوټری) ناوچه ی (ناوده شت) ی سهر به شاروچکه ی سهنگه سهر له دایکبووه، هیشتا کاک موچه ممد مندالیکې بچکوله بوو و له ده ریای پاکې و به سته زمانیدا مه له ی ده کرد که به عسیه کان له دریژه ی پیلانه شوومه کانیا ندا بو کاولکردنی کوردستان و کوپله کردنی خه لکه که ی، ناوچه ی ناوده ده شتیان وه کو گه لیک ناوچه ی تری کوردستان راگواست و له ئوردوگای زوره ملیی رانیه ی نیشته جیکردن.

پاشان کاک موچه ممد ملی ده بهر خویندن ناو له قوتاخانه ی (بوټی) ی سهره تایې تا پوټی شه شه می سهره تایې دریژه ی به خویندندا. له گه ل گه وره بوونیدا چاوی به دنیای سیاست و ټیکو شان ده کریته وه و ماوه ی چهند سالیک له ریزی پارتیدا ئیش ده کات و چه کی پېشمه رگایه تی ده کاته شان، کاتیکیش نووری نیوچاوانه نورانییه کان ټیکه ل به بوټو و به رame و شنه ی شه مالی چیا وره وه زه کانی سالاره ده بیت، له سالی ۱۹۹۴ دا له پېناو خه ملینه وه ی گوله ژاکاوه کاندا. کاک موچه ممدیش هر له وی، خو ی له گه ل ئه م کاروانه پیرو زه داو به یه جگاری ماچی چه کی ئیسلام و نیوچاوانی په سه نایه تی کردو بوو به پېشمه رگه ی تیپی (نه وره سی) له هیزی یه ک و به رده وام سوپاس و زه رده خه نه له سیماو لیوه کانیه وه داده باری و له خوشیان شاگه شکه ببوو به وه ی که خو ی به و ناووسیم او سه روه ریبه وه ده بینیته وه. بو یه هه میشه ئومیدیکې به رزو وره یه کی پوټلایین له روخساریدا ده خویندرا یه وه، تا سه رنه جام شه وی ۲۳- (۱۹۹۴/۸/۲۴) له سهر شاخی (مانگا کیوی) دامینی سالاره ی پشتی قه لادزی له گه ل کاک (موچه ممد عه بدوللا ئاکو) ی هاوسه نگه ریدا به پله ی به رزی شه هیدی گه یشت و ئه م لاوه عه وداله ی راستی و ره سه نایه تی تاجی سه روه ری له سه رناو تهرمه پاکه که شی له گورستانی کیوه په شی رانیه به خاک سپېردرا.

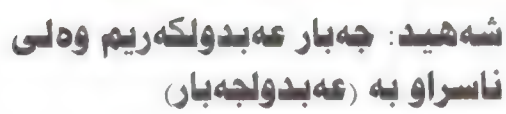

شاهید: سامی جه سهن جه مه غریب
ناسراو به (جه مدان)

له (١٩٧٦/٩/٢٠) له بنه ماله یهکی سه ره به عه شیره تی نه ورۆلی چاوی با
 دیمه نه جوانه کانی بالامبۆو شنروۆ و شاره زوور هه له یناوه، ته مه نی
 مندالیی له راپه رین و هه له بجه ی تازه به سه بر دوه، کاک سامی
 قوناغه کانی سه ره تای و ناوه ندی له ناوه ندی (ئالان) ده بریّت و
 دواتریش تا قوناغی دووه می ئاماده یی پیشه سازی به رده وام ده بیّت له
 خویندن.

سالی (١٩٩١) په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزوتنه ودی ئیسلامیه وه
 ده کات و سالی (١٩٩٣) ده بیّته پیشمه رگه له هه له ندی (١) ی
 هه له بجه، پابه ندبوون و چالاکی و رۆح سووکی له سیفه ته دیاره کانی
 کاک سامی بوون.

دوا زید و ماوای کاک سامی گوندی پریسی خوارووی سه ره به هه له بجه
 بوو که له سالی (١٩٩٤) به هه تا هه تای دونه ی براده ی به جیه یشت و
 گه راپه وه بۆلای په روه ردگار، دواتر ته رمه که ی له گۆرستانی (گولان) ی
 هه له بجه به خاک سپێردرا.

سالی (1968) له گوندی (دانه سوږی) سهر به قهزای چه مچه مال
له دایکبووه، له بهر خراپی گوزهرانی کوردو کوردستانیان
له وسورده مه دا مندا لان و لاوانی کورد به که می توانیویانه بخوینن
یاخود دریژ به خویندنه که یان بدهن، کاکه عه بدولجه بار وه کو هه زاران
مندالی گه لی کورد ته نها تا پۆلی پینجه می سهره تای ده خوینی،
له ته مه نی لاویتییدا دهستی کردووه به کاری ته خته به سی و به وهش
گوزهرانی مال وهی دهسته بهر کردووه، له گه ل ئه وه شدا دلی هه
وابه سته ی مزگه وت و قورئان خویندن بوو، بویه وه ک قوتابییه کی
قورئان له لای مامۆستا مه لا (نه جمه ددین پیریادی) وانه ده خوینی.
عه بدولجه بار به خاوه ن که سایه تییه کی سه نگین و کراوه و رووخۆش
ده ناسریت و له (۱۹۹۲/۹/۱۵) په یوه ندی به بزووتنه وهی ئیسلامیه وه
ده کات و له بنکه ی (شه ره فحانی به دلیسی) سهر به هیزی که رکوک
ده بیته پیشمه رگه و دلسۆزانه ئه رکه کانی راده په پینی، سه ره نجام له
سالی (۱۹۹۴) له چپای (خۆرنه وازان) له کاتی راپه پاندنی ئه رکی
پیشمه رگایه تیدا شه هید ده کری و پاشان ته رمه که ی له گۆرستانی
(شیخ سه عید) له چه مچه مال به خاک ده سپێدریت.

شهید: ناطق علی نه‌حمد جه‌مه نه‌مین

سالی (١٩٧٦) له شاری هه‌له‌بجه له‌دایک‌بووه، ژبانی مندالیی هه‌له‌بجه به‌سه‌بر‌دووه، قۆناغی سه‌ره‌تایی له قوتابخانه‌ی (حه‌مدوون)ی سه‌ره‌تایی ته‌واو‌کردووه، قۆناغی ناوه‌ندی له قوتابخانه‌ی (ئه‌حمه‌دی خانی) له شاری سلیمانی و له قوتابخانه‌ی (ئه‌حمه‌د موختار جاف) له هه‌له‌بجه‌ی شه‌هید تا پینجه‌می ئاماده‌یی خویندووه، ناوبراو له هونه‌ری وینه‌کێشاندا سه‌لیقه‌یه‌کی جوانی هه‌بووه.

شه‌هید له‌گه‌ڵ زیره‌کی و لیها‌توویی له قوتابخانه‌دا خۆشه‌ویستی جیهاد و به‌ره‌نگاری وای لی‌ده‌کات واز له‌خویندن بێنیت، که له پۆلی پینجه‌می زانستیدا بووه. می‌د‌مندالیکی وردیله، گه‌نجیکی به‌ئه‌خلاق و به‌ویقار و رووخۆش و به‌سه‌لیقه، له‌به‌ر گورجوگۆلیی کاکه‌ ناتق خۆشه‌ویستی هه‌مووان بوو.

له سالی (١٩٩٢) شه‌هید ناتق په‌یوه‌ندی به‌ بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامیه‌وه کردو له تیپی ٨٧ی مه‌شخه‌ڵ بوو به‌ پێشمه‌رگه، شه‌هید له‌ کاری پێشمه‌رگایه‌تیدا پیاوێکی به‌ و‌ره‌و چاو نه‌ترس بوو، تا ئیستاش چه‌ندین رووداوی ئازایه‌تی و چاونه‌ترسی شه‌هید ناتق ده‌وترینه‌وه که له کاتی زستانی سه‌خت و شه‌خته‌به‌ندی (١٩٩٣)دا بووه به‌قه‌لغانی گیانی هاوسه‌نگه‌رانی و له‌ پیناو پاراستنیدا خۆی خستۆته مه‌ترسییه‌وه. هه‌ر ئیشیک که‌ هاو‌پێکانی سلێمان لێده‌کرده‌وه ئه‌م ده‌یوت: "أنا لها". له هه‌ر رووبه‌روو بوونه‌وه‌یه‌کدا به‌چه‌ندان مه‌تر له‌پیش پێشمه‌رگه‌کانی هاوسه‌نگه‌رییه‌وه هه‌نگاوی ده‌نا، تا براکانی ده‌گه‌یشتن ئه‌و پشوو‌ی دا‌بوو. زه‌رده‌خه‌نه‌و پیکه‌نینه‌کانی هاوسه‌نگه‌رانی خۆش‌حاله‌کرد، خۆشه‌ویست و هیوای خانه‌واده‌و بنه‌ماله‌که‌یان بوو، ده‌سته‌رنگین بوو له هونه‌ری خه‌تخۆشیی و

وینه کیښاندا، به شداري دوو پیښانگای وینه کیښانی کړدووه له
هه له بجه ی شه هید.

ئهم لاهه خوینګه رمه و جوانمه رده له (۱۹۹۵/۹/۱) له گهل شه هید
(نیراهیم موحه ممد صالح) دا که پیکه وه دوو هاوړنې خوښه ویستی
یه کتربوون، له گوندی (نه یجه له) ی نزیك رووباری سیروان له دامینې
چیا ی بالامبو به هو ی ته قینه وه ی نارنجوکیکی دهستی هه ردوکیان به
پله ی به رزی شه هاده ت گیشتن، دواتر ته رمه که ی له گورستانی
(گولانی سه روو) له هه له بجه به خاک ده سپړدریت.

شاهسیر: جه مال موچه ممد موچه ممد عهزیز
ناسراو به (جه مه بچکۆل)

سالی (۱۹۷۰) له ناحیه ی (خورمال) چاوی به ژيان هه ليناوه، ته مه شي
منداللی له خورمال به سهر بردووه و پاشان نراوته به رخویندن و
قوناغی سهره تایي و ناوه ندیی هه له خورمال ته واوکردووه.

شه هید سالی (۱۹۸۵) هاوسه ری ژيان هه لده بزیریت و ده بیته خاوه نی
کورو کچیک.

سالی (۱۹۹۱) په یوه ندی به ریزی پیشمه رگه کانی ئیسلامه وه ده کات و
ده بیته پیشمه رگه له هیزی (هه ورامان) ی بزوتنه وه ی ئیسلامی،
شه هید رۆلی گه وره ی بینیه له به شداریکردن له راپه رینه که ی به هاری
(۱۹۹۱) ی کوردستان و راوانی به عسییه کان و به کریگیراوه کانیا ندا.

دواچار له رووداو یکی دلته زینداو به بی تاوانی کاکه جه مال له رۆزی
(۱۹۹۶/۱/۶) له خورمال شه هید ده کریت و پاشان تهرمه پاکه که ی له
گوړستانی خورمال به خاک ده سپیریت.

شههید: جه سهن نه سعه د سه عدی
ناسراو به (عه بدول غه ففار)

سالی (۱۹۷۶) له (سماوه) ی سهر به هه ولیتر له دایکبووه، ته مه ی مندایی له شاری هه ولیتر گوزهراندووه و قوناغی خویندنی سهرتایی له قوتابخانه ی (سیروان) و ناوه ندی و ئاماده یی له قوتابخانه ی (هیرش) خویندووه، پاشان له په یمانگای ماموستایانی هه ولیتر وهرده گیری.

سالی (۱۹۹۱) په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و سالی (۱۹۹۳) له هیزی (۲) ی سۆرانی بزووتنه وه ی ئیسلامی ده بیته پیشمه رگه، کاک عوبدولغه فار له کاری پیشمه رگایه تیدا لایکی هه لسوپاو و گورج و گۆل بوو له خوشیی و تهنگانه دا پیشمه رگایه کی گهرم و گورج بوو دلسۆزو خواویست و ئه مه کداری گهلونیشتمان بووه خوی بو خوا ساغ کردبووه و وتینوی به ختیاری و ئاسوده یی هه میشه یی و سهرفرابوو. ههر بۆیه کاتی له رۆژی (۱۹/۶/۱۹۹۶) ده یه ویت بگاته باره گای مه لبه ندی (۴) ی هه ولیتر که چوارده وری باره گاکه گیرابوو، له وکاته دا کاک عوبدولغه فار بریندار ده بیته و پاش ماوه یه ک به هوی کاریگه ری برینه که یه وه شه هید ده بیته، ته رمه پاکه که شی له گۆرستانی (به رده رپه شه) له کۆمه لگای داره تووی نزیک هه ولیتر به خاک ده سپێردریت.

شہید: عہد پورہ حمان موحہ مہد صالح
ناسراو بہ (عہدولغہ نی) و (ہہ ژار)

سالى (۱۹۶۲) لە گوندى (كلاو قوت)ى ناوچەى شوان لە كەركوكى خۆرە گىراوھەكى كوردستان چاوى بە ژيان و ناسۆرى نەتەوھەكى ھەلئىناوھ، ژيانى مندالىي لە گوندەھەكى خۆى بەسەرىدووھ و ھەر لە وئىش نراوھ تە بەر خويئند و قۇناغى سەرھتايى بىرپوھ و قۇناغى ناوھ ندىشى لە كەركوك تەواو كىردووھ و دواتر ئامادەى (كشتوكال)ى لە بەكرەجۆ بەكۆتا گەياندووھ.

شەھىد ماوھە كىش دووچارى سەربازى بووھ. سالى (۱۹۸۱) بووھ بە پىشمەرگە و ماوھى (۱۵) سال لە رىزى (كۆمەلەى رەنجدەرانى كوردستان و يەكئىتى) دا بووھ و پلەكانى (ئامركەرت و سەرتىپ و ئامرەئىز و ئامرەتالىوئ) ى بىرپوھ و دوو جارىش لە شەپى نىوان يەكئىتى و پارتىدا بىرىندار بووھ و لە زۆربەى چالاكى و شەپەكانى يەكئىتى وەكو (دابان و قەندىل) بە شدارى كىردوھ، ناوبرا و پىشمەرگە يەكى ئازا و دلئىر بووھ و زۆر ھەزىشى لە ھاوكارى و بەدەمە وەچوونى خەك كىردوھ. سالى ۱۹۹۶ دلى كاكە ھەژارى تىكۆشەر زىاتر بە ئىمان و باوھپى ئىسلام ئاودەدرئىت و پەيوەندى بە بزووتنە وەى ئىسلامىيە وەدەكات و لە رىزى بزووتنە وەدا درئىژە بە خەباتى پىشمەرگە يەتى دەدات و ھەولى شارەزايى و تىگەيشتن دەدات لە زانستە شەرعىيەكان و چەند جوزئىكەش قورئان لەبەردەكات بە ھۆى ھاتووچۆى بۆ مەدرەسەى (يوسف) لە خورمال.

شەھىد عەبدو پرەھمان سالى ۱۹۸۴ خىزانى پىكە وەناوھ و دواى خۆى كورپك و چوار كچى بە ناوھەكانى (كاردۆ و تاقگە و ژىوار و سۆما و دانىە) بۆ ئىسلام و كوردستان بەدىارى بەجئىلئى.

سەرەنجام ئەم پىشمەرگە قارەمان و خاوەن ئەزموون و دل پىر لە ئىمانە لە (۱۹۹۷/۱/۱۷) لە بازگەى (بەختيارى) لە سلئىمانى نەخافل شەھىد دەكرئىت و پاشان تەرمەھەكى لە گۆرستانى (شىخ سەعید) لە چەمچەمال بەخاك دەسپئردرئىت.

شهید: شیخ عزیز شیخ سلام سازانی
ناسراو به (همه به عید)

سالی ۱۹۶۳ له گوندی (سازان) و له نیو بنه مالهی به ئیمان و ئایین
په روه ری شیخ موئمینی سازانی که مه وله وی شاعیر له وه سفیاندا
ده لی:

ماموستا علی بابېرو شیخ عزیز سازانی و ماموستا شریف

نه تیجه ی پاک دین شیخ سازانی

خاس وه تن نه دل مه عدوم سازانی

له دایکبووه، ژيانی مندالیشی له وی به سهر بردووه و قوناغی
سهره تاییشی هر له قوتا بخانه ی گونده که یاندا خویندووه، پاشان به
هو ی نه بوونی قوتا بخانه ی ناو هندی له گونده که یان و سهرقال بوون به
کارو که سابه ته وه نه یتوانیوه له وه زیاتر دریژه به خویندن بدات، دوی
پاگواستن و کاولکردنی گونده که یان له لایه ن رژیمی به عسه وه له کوتایي
هفتاکاندا مالیان چووه ته (هه له بجه) و له هه ردوو قوناغه کانی
مندالی و لاویتی شدا زیته ل و چاونه ترس و ئاین په روه ر بووه و له

ھەلەبجە زياتر پابەندى و خوشەويستى بۇ ئىسلام و كارى ئىسلامى تىدا
درەوشاوتەوھ.

شەھيد ھەمە سەعيد بە پىچەوانەى كەمى دەرەتەى خوئندنى
قوتابخانە، ژيانى خۆى پەيوەست كىردوۋە بە قورئان و ژيانى
پىغەمبەر و ھاۋەلە بەرپىزەكانى و بەردەوام خەرىكى مۇتاللاو خۇ
پۆشنىبر كىردن و بانگەواز و ئامۇژگارى خەلك و ھاوپى ئىزىكەكانى بوۋە.
سالى (۱۹۷۹) خىزانى پىكەوھەناۋە و دواى خۆى شەش كوپى بە
ناۋەكانى (ئەيۈب و ئومىد و ئوسامە و موصەب و ھەمزە و مىقداد)
بەجى ھىشتون كە لە خوشەويستى يارانى پىغەمبەر ناۋى ناۋن و بەو
ھىۋايەى بە پىگاي ئەۋاندا بىرۆن، ئەيۈبى كوپى لە دەرەۋەى ۋلات
كۆچى دواى كىردوۋە.

لەگەل پراگەياندى رابىتەى ئىسلامى بە رابەرايەتى مامۇستا شىخ
موھەممەد بەرزنجى لە سالى (۱۹۸۴) داۋ ئىعلان كىردنى جىھاد دژى
رژىمى بەعسى داگىركەرو ستەمكار، شەھيد ھەمە سەعيد وەك
قارەمانىكى ئىسلامخۋازى مىللەت پەرۋەر دىتە مەيدانەۋە و لەگەل
يەكەمىن تەشكىلەى رابىتەدا لە بوارى سەربازى كە لە (۳) تىپى
(نەصرو خالىدو صلاح الدىن) پىكىدى كاك ھەمە سەعيد دەرەتە سەر
تىپى (تىپى خالىدى كوپى وەلىد) و جوامىرانە ئەركەكانى
رادەپەرپىنىت و يەك لە دواى يەك ھەلۋىستى مەردانە دەرەتە.

دوابەدواى فراۋانبوۋنى بازىنەى رابىتە و ھىجرەتى دەيان زاناو
مامۇستاي شۆرپىگىرپو سەدان لاۋى جوامىرۋ دلىر بۇ گۆرەپانى جىھاد
دژى بەعسو گۆرپىنى ناۋى رابىتە بۇ بزوۋتەوھ، سالى (۱۹۸۷)
مەيدان و بوۋارەكانى كار كىردن لە ھەموو روۋىكەۋە فراۋانى و ھەنگاۋى
گەرەيان بەخۋوھ بىنى، لە بوارى سەربازىيدا تىپەكان بوۋنە ھىزو

چەندان هێزی نوێش ته‌شکیل کران و ده‌یان بنکه‌ و باره‌گا له‌ ناوچه‌ سنووریه‌کان دامه‌زرێنران و چەندان مه‌فره‌زه‌ی تایبه‌تی ره‌وانه‌ی ناخۆ کرانه‌وه‌ به‌مه‌به‌ستی ئە‌نجامدانی چالاکی و جه‌وله‌ و گه‌پان و گه‌یاندنی په‌یامی بزووتنه‌وه‌ به‌ جه‌ماوه‌ری سته‌مدیده‌ی گه‌لی کوردستان، هه‌ر بۆیه‌ له‌ گه‌ڵ یه‌که‌مینی ئە‌وه‌ه‌نگاوانه‌دا کاک حه‌مه‌ سه‌عید به‌ به‌رپرسی ده‌سته‌یه‌ک له‌ پێشمه‌رگه‌کانی هه‌ردوو هێزی (نه‌صرو سه‌لاحه‌ددین) دیاری ده‌کریت و به‌ره‌و ناوچه‌ی قه‌ره‌داغ ده‌که‌ونه‌پێ که‌ بۆ ماوه‌ی (٦) مانگ له‌و ناوچه‌یه‌و چهند ناوچه‌یه‌کی تردا ده‌مێننه‌وه‌و چهندین داستان و سه‌روه‌ری تۆمارده‌که‌ن که‌ دیارترینیان نه‌به‌ردیه‌کانی (ناوتاق و کانی هه‌نجیرو به‌رده‌ره‌قه‌)یه‌.

یه‌کیك له‌ هاوسه‌نگه‌رانی کاک حه‌مه‌ سه‌عید ده‌گیرێته‌وه‌ که‌: "له‌و کاته‌دا رژێم په‌لاماری چروپری بۆ سه‌ر ناوچه‌ ئازادکراوه‌کانی کوردستان ده‌ستپێک‌ردبوو و به‌گشتی هێزی پێشمه‌رگه‌ی کوردستان له‌ پاشه‌کشه‌دا بوو، له‌ یه‌کیك له‌ به‌رگرییه‌کاندا کاک حه‌مه‌ سه‌عید هه‌ر له‌ناو سه‌نگه‌ره‌که‌یدا بوو نه‌ده‌کشایه‌وه‌و له‌ناکاو هاوه‌نیک‌ دای له‌ سه‌نگه‌ره‌که‌ی و ئێمه‌ هه‌موو وتمان شه‌هید بووه‌، به‌لام شه‌هید کاک حه‌مه‌ سه‌عید له‌ناو ته‌پوتۆزدا هاته‌ده‌ره‌وه‌و پێمان وت ئە‌مه‌ موعجیزه‌یه‌ تۆ زیندوو ماوی!"

کاتیك رژێم ناوچه‌کانی گه‌رمیان و قه‌ره‌داغ کیمیایی باران و ئە‌نفال ده‌کات، پرۆسه‌ سه‌ربازیه‌یه‌ وه‌حشیگه‌رییه‌که‌ی به‌رفراوان ده‌کات، ناچار هێزه‌کانی بزووتنه‌وه‌ش ده‌که‌ونه‌ جیگۆرکی و ئە‌و هێزه‌ی کاک حه‌مه‌ سه‌عید لێپرسراوی ده‌بێ به‌ره‌ به‌ره‌ به‌ به‌رگری کردن دوا‌ی (٤٥) رۆژ ده‌گاته‌ سنووری باليسان.

کاک (هه لمه ت شه فیک موحه ممه د) ی هاوسه نگه ری شه هید کاک حه م
سه عید ده لی: "مانگی ۱۹۸۸/۱ له قه رده داغ بووین، شیخ عه زیری
سازانی له سره چونیته تی به کاره ینانی چه کی قورس فیری ده کردین و
بی وچان کاری ده کرد بو فیروونمان و وره به رزیمان، هرکات که
مه وعیزه یه کی باس ده کرد چاوه کانی قه تیس ده بوون له فرمی سک و
دلی ده له رزی و ده یگوت نه م ریبا زه مان ته نها له بهر رزه زامه ندی خوی
په روه ردگار گرتووه ته بهر، هر بویه ئاماده ین سه رو مالمان له پینا ویدا
به خت بکه ین، هرکاتیک له هر شوین و لادیه ک بووینایه پی ده گوتین
ئاگاتان له چاو و زمانتان بیت، ده خیلتان بم به بی ئیجازه وهرگرتن
نه چنه هیچ مالیک و به شهرم بن، کاتیک نه شه هیده به ریزه ماوه یه کی
زور بوو له قه رده داغ و گهر میان مابوونه وه هه ندیک پیشمه رگه رویشتنینه
خزمه تیان بو نه وه ی بگه رپنه وه ناو مال و مندالیان به لام شه هید شیخ
عه زیزو شه هید حه مه مرادو شه هید حه مه وه یسو شه هید عه لی
مه سوپی وشه هید ئاسو، حاجی مه حمودی قه رده داغی، ماموستا
موحه ممه دی رازی، ماموستا ئیبراهیمی کورپی ماموستا عوسمان،
شه هید نه حمده مه سوپی و کاک عوسمان ناسراو به کاکه ره شو کاک
نه به زو کاک فه تاح و چه ندین پیشمه رگه ی تر، گوتیان ئیمه خوا
چاودیری مال و مندالمانه و ئیره مالی ئیمه یه، قبولیان نه کردو
قه رده داغیان به جی نه هیشت، هر بویه نه و پیاوه هرکاتیک چه کی
له شان ده کرد شیری مه یدان و چاونه ترسو وره به خشی براکانی بوو،
هیچ کاتیکیش به رامبه ر به پله وپایه و ده سکه وتی مالی دونیایی کاری
نه ده کردو خاوه نی وره و یقارو زوه دو ته قواو ئازایه تی بوو، له هر
کوئییه که له رویشتمانداندا خه ته ریک له پیشمانه وه هه بایه شه هید شیخ
عه زیز خوی پیش ده که وت."

شەھىد شېخ غەزىز سازانى بۇ خوا قوللانغان تامە زىيى شەھىدىي ناخى دل و دەرووندا رۆچوو بوو، بۆيە ھەمىشە دەيگوت "مروڧ بۇ خواپەرستى دروستكراو و دونيا كىلگەي دواپۆژە و ژيان كۆتايى دىت، كەواتە با بە شەھىدى بمرين".

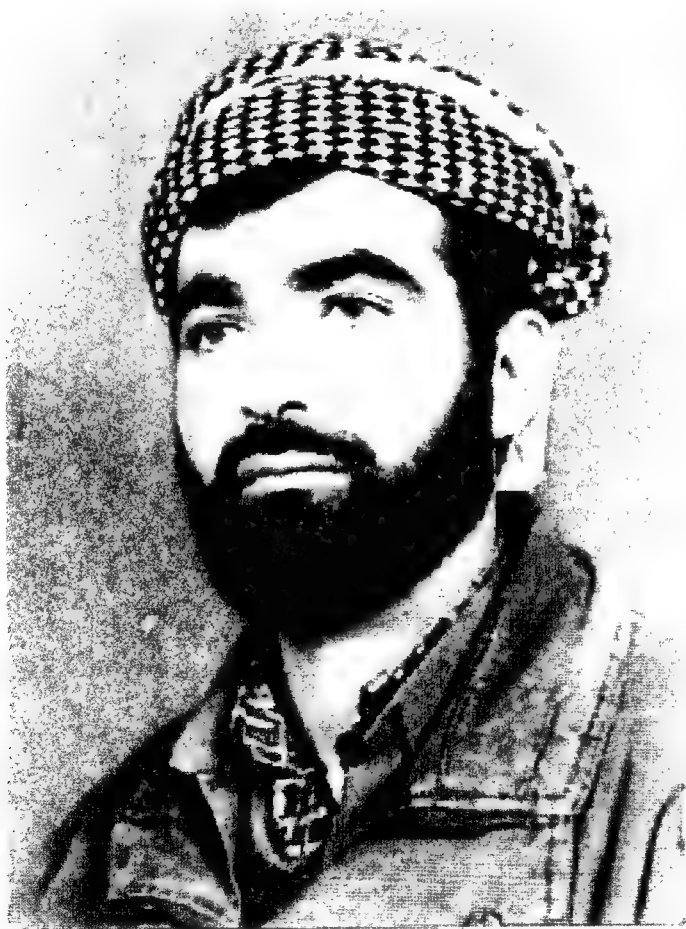
شەھىد كاتىك بەر لە شەھىدبوونى نەخۇش دەبىت و دەكەوئىتە ناو جىگا چەند جار ئەم وتەيەي (خالىدى كوپى وەلىد) دووپات دەكاتەو كە دەلى: "دەترسم پاش ئەم ھەموو شەپو نەبەردىيانە لەناو جىگادا بمرم" بۆيە زۆر دوغاي شىفا دەكات و خوى پەرورەدگار شىفای بۇ دەنیرىت و رزگارى دەبى لەوہى لەناو جىگادا بمرىت.

شەھىد شېخ غەزىز ماوہىەك پىشنىوئىژى مزگەوتى (عمرى فاروق) بوو و مزگەوتەكەي بە وتارو پىشنىوئىژىيەكانى قەرەبالغ و روناك كەردبوو ھە.

ئەم شەھىدە قارەمان و فەرماندە خواويستە لە راپەرینە جەماوہرىيەكەي گەلى كوردستانىشدا بە شدارىيەكە ديارو بەرچاوى ھەبوو ھە لەبەر چاوەترسى و ئازايەتى كرايە لىپرسراوى مىحوەرى (سلىمانى - كەركوك) لەلايەن بزووتنەو ھەو سەرپەرشتى ھىزى ئەم مىحوەرى دەكەد كە بەرەو كەركوك دەپۆيشتن و لە پىشەوہى ھىزى پىشەمەرگەي لاىەنەكانى ترەو ھەك بەر دەپۆيشتن و جگە لە ئازادكردنى كەركوك بە شدارىيەكە كاريگەريان لە شەپرى (مەسكەر خالدا) دا كەرد، شەھىد ھەر لەو شەپەدا بىرىندار بوو، ئەمە جگە لە شەھىدبوونى دەيان پىشەمەرگەي قارەمانى ئىسلام.

دواي راپەرین لە دامەزراندنى مەلەندى (٦)ى سلىمانىدا دەكەرتە بەرپرسى سەربازى مەلەندى كاتىكىش مەلەندى (٧)ى گەرميان كرايەو ئەمجار لەوى لىپرسراوئى بەشى سەربازى مەلەندى

گەرميانى دەخريته ئەستۆو بەم پييه لەبەر لىھاتوويى تا پلىسى
 بەرپرسى مەلبەند لىپرسراویتی پى دەسپىردىت.
 شەھىد شىخ عەزىز ھەموو ژيانى پىبوو لە جىھادو تىكۆشانو
 خزمەتکردنى ئاين و گەل و نىشتەمان و بەرنگارىبونە وەى سستەمى
 داگیرکەرەن و دۆژمەنى ئىسلام و کوردى مەسۇلمان، ھەروەھا ھەمىشە
 داواى يەكخستەن و رىكخستەن رىزەكانى دەکردو رۆلى بەرچاوو ديارى
 ھەبوو لە چاکسازى و چارەسەرى کيشە و گىروگرفتە ناوخۆيىھەکاندا.
 شەھىد لە ھەموو ئەو شەپەرە نەخوازراوانەشدا کە ھاتونەتە رى
 کاروانى رابوونى ئىسلامى کوردستان بە ئەركى ئىسلاميانەى خۆى
 ھەلەستىت و بەرگرى لەو کاروانە ئىسلاميە دەکات کە لە سالى
 ١٩٨٤ھ تىیدا تىدەکۆشىت و مۆزويەكى پىر لە سەرورەى و
 قارەمانىتى لە دژى رژیى بەعس و بەرپەرچدانە وەى سستەم و زۆردارى
 تۆمارکردوو و رووبارىک لە خوینی پاکى شەھىدانى لە پىناودا پڑاوە.
 سەرەنجام بەو ھەموو ئەزمون و خەون و خولیا و ئومىدەو لە ئىوارەى
 ١٩٩٧/٤/٧ لە ھەلەبجە لە کاتى بەرگرىکردن لە رىبازو بىروباوەرەکەى
 بە پلى بەرزى شەھىدى دەگات و پاشان تەرمەکەى لە گۆرستانى
 گوندى (بامۆک) ئەسپەردەى خاک دەکرىت و پەيام و مەشخەل و بەیداخە
 خویناويەھەى بە ھاوسەنگەرەن و رىبوارانى رىبازى راستى و
 رەسەنايەتى و رزگارى دەسپىرىت و بۆ دواين جار سلاوى پىر لە ئەمەك و
 خۆشەويستى بۆ ئىسلام و کوردو کوردستان دەنیرىت.

شهید: خدر وسوو عه بدوللا وسوو
ناسراو به (خه بات)

سالى (۱۹۷۰) لە (ھەلشۆ)ى دلپىڭنى سەر بە قەلادىڭى لە دايك بوو
 دواى ئەو دەخىتتە بەر خويىندىن تا پولى سىيەمى سەرەتايى لە
 قوتابخانەى (بلفەت) خويىندويەتى، بەلام بەھۆى چوونە ناو دونىاي
 سىياسەت و پىشمەرگايەتییەو ھۆشيارو زىرەك بوو، ئەو ھەر لە
 زوھو لە بىرى ئازادى و سەرفرازى مىللەتەكەيدا بوو، ماوھى (۳)
 سال لە رىزى حزبى سۆسيالىست و ماوھى (۴) سالىش لە ناو پارتىدا
 ئىشى كىرەو ھەم جارىكەش لە ناو سۆسيالىستدا بىرىندار بوو، سالى
 (۱۹۸۸) پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزوتتەوھى ئىسلامىيەو
 دەكات و ماوھىەكەش بە خۆى و خىزانەكەيەو لە ژيانى ئاوارەيى و
 غەرىبىدا لە كوردستانى ئىران دەمىنئەو. لە راپەرىندا بەشدارى
 بەرچا و دەكات و لە شەرە نەخوازو ھەكەى زستانى (۱۹۹۳) شدا بە
 ئەركى سەرشانى خۆى ھەلدەستى، پاشان لە سالى (۱۹۹۶) لە
 ناوچەى قەلادىڭى دەوامى پىشمەرگايەتى دەكات و لەبەر لىھاتوويى
 كاكە خەبات دەكرىتە ئامر كەرت. شەھىد خەبات زۆر تامەزىو
 شەھىدى دەبىت، بۆيە لە پىش شەھىد بوونىدا وىنەيەك دەگرىت و بۆ
 پۆستەرى دواى شەھىد بوونى دايدەنئەت. سالى (۱۹۸۸) خىزانى
 پىكەو ھاو و دواى خۆى دوو كوپو سى كچى بە ھاوكانى (رېيوارو
 بەختيارو چنارو سنوورو روخسار) بۆ رابوونى ئىسلامى و كوردستان
 بەجىھىشتوون. شەھىد خەبات مەھىكى دىسۆزو خاوين و خۆشەويست بوو
 تا سەرەنجام لە سەعات چواری دواى نىوھپۆى (۷/۴/۱۹۹۷) دا كە لەگەل
 دەستەيەك لە لىپرسراو پىشمەرگەكانى ناوچەى قەلادىڭىدا دەبى لە
 باليسان دەكەوئە بۆسەيەكەو ھەم خۆى و دوو براى تر بە ھاوكانى (يوسف
 خەدر ئىبراھىم و مەريوان بابكر ناصر) دواى تىكشكاندن بۆسەكە شەھىد
 دەبىت و دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى ھەلشۆ بە خاك دەسپىرى.

شەھىد: نەرىمان بابكر ناصر ئەخمەد بىگلوۋى
ئاسراۋ بە مەريوان

له رۆژی (۱۹۷۷/۱۲/۲۸) له كهركوك له دايك بووه، ئهوهش بههۆی
چوونی مالى باوكی بۆ ئهوی، ژيانى مندالى له كهركوك و ژاراوه بهسه
بردوه، دواتر له قوتابخانهی (ژاراوه)ی سهرهتایی بههۆی پاگواستنی
گونده (بیكلۆ) بۆ ئهوی له لایهن حزبی به عسه وه، نراوته بهر
خویندن، له ناوهندی (ئاسۆس) تا پۆلی سییه می خویندوه.

سالی (۱۹۹۲) په یوهندی به ریکخستنهکانی بزوتنه وهی ئیسلامیه وه
دهکات و سالی (۱۹۹۴) یش له باره گای ناوچهی قه لادزی بۆته
پیشمه رگه و پاشان به هۆی لیژانی و دلسۆزییه وه ده بیته عه ده
جیهانی ناوچه و به ریکوپیکی ئه رکهکانی راده په پینى تا سه ره نجام
کا که مه ریوانیش له گه ل دهسته یه که له برایانی ناوچهی قه لادزی له
بالیسان و له سه عات چواری دوانیوه پۆی ۷/۴/۱۹۹۷ ده که ویتته
بۆسه وه و دواى هه لکه ندنی بۆسه که له گه ل دوو پیشمه رگه ی تر به
ناوهکانی (یوسف خدر ئیبراهیم و خدر وسو و عه بدوللا) شه هید ده بیته
مالئاوایی له هاوسه نگه رانی و که سوکارو رابوونی ئیسلامی و کوردستان
دهکات و تهرمه پا که که شی له گۆرستانی (گریداغ) له قه لادزی به خاک
سپێردراوه.

شهید: یوسف خدر ئیبراهیم موحه ممد هیرویی

سالى (۱۹۷۴) لە گوندى (خوئى بيان)ى ناوچەى مەنگۇرايەتى سەر بە
 ناحىەى ژاراۋە لە دايك بوۋە، ئەمەش لەبەر ئەۋەى مالى باوكيان لە
 گوندى ھىرۋە بەھۆى كىشە و بارى ئاسايى كۆچيان كىردوۋە بۆ ئەو
 سنوورە، شەھىد ژيانى مندالى لە (خوئى بيان و بەستەستىن و حاجىاۋا)
 بەسەر بىردوۋە و تا پۆلى شەشەمى سەرەتايى لە قوتابخانەى
 (شىلان)ى سەرەتايى خوئىندوۋىيەتى، پاشان بۆ ماۋەى شەش سال لە
 رىزى پارتىدا ئىش دەكات.

سالى (۱۹۹۳) پەيوەندى بە رىكخستەنەكانى بزۋوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە
 دەكاۋ سالى ۱۹۹۵ لە بارەگاي ناوچەى قەلادزى بزۋوتنەۋە دەبىتە
 پىشمەرگە، بەھۆى شارەزايى و رەۋىشت بەرزىيەۋە دەبىتە شۆفىرى
 ناوچە و بە دىلسۆزى و ئەمانەتەۋە ئەرگەكانى رادەپەپىنى، دۋاى ئەۋەى
 بزۋوتنەۋە لە سالى (۱۹۹۷) دا توۋشى شەپكى نەخۋازاۋ دەبىتەۋە و
 بارى ئاسايى كوردستان تىكەدەچىتەۋە، شەھىد يوسف لەگەل
 دەستەيەك لە برايانى ناوچە لە باليسان لە سەعات چۋارى دۋانىۋەپۇى
 (۱۹۹۷/۴/۷) دەكەۋىتە بۆسەۋە و لە ئەنجامدا كاكە يوسف و دوۋەى
 تر بە ناۋەكانى (خدر و سوو و مەريوان بابكر) شەھىد دەبن، دۋاتر
 تەرمەكەى لە گۆپستانى (شىخ و سوو) لە قەلادزى بە خاك
 دەسپىردىت.

شاه‌زید: موجه‌ممه‌د چه می‌د موجه‌ممه‌د

سالی (۱۹۵۵) له گوندی (عنه ب) ی سهر به قه زای هه له بجه ی شه هید هاتووته دونیاوه، له هه له بجه دهستی به خویندنی قوناغی سهره تایی کردووه، پاشان به مه بهستی دابینکردنی برژیوی ژیانی خهریکی کارو که سابهت بووه و به و هویه وه شاره زایی له ده پاره و ئوتومبیلدا پهیدا کردووه و که مو زوړیش له گه ل دوکانداریدا خهریک بووه و ماوه یه کیش له فه رمانگه ی کشتوکالی هه له بجه دامه زراوه.

شه هید سالی (۱۹۷۷) خیزانی پیکه وه ناوه و شه ش کوپو دوو کچی به ناوه کانی (بیستون و پشتیوان و به همهن و بوکان و ریبین و بیلال و باخان و ئیمان) دوا ی خوی به جیه یشتوو. سالی (۱۹۸۸) په یوه ندی به بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه کردووه، به هوی زه برو زهنگی رژیمی به عسه وه هيجره تی کردووه بو کوردستانی ئیران و له وی نیشته جی بووه، شه هید هه میشه وه سیه تی بو مندال و خرم و که سو کاره که ی ئوه بووه که "شوین ریباری ئیسلام و به رنامه که ی خوا بکه ون و لیی لانه دن"، شه هید خو شه ویستی ده ورو به رو هاوسه نگه رانی بووه و زور هزی له تیکه لاوی کردووه و له به جی هی نانی سیله ی ره حم و ناشته وایی و وه لانانی ناکوکییه کان و چاندنی تووی سینگ فراوانی ولیبورده ییدا دریغی نه کردووه. سالی (۱۹۹۳) له هیزی (تایبهت) وه ک پی شمه رگه یه کی خواویست ئه رکه کانی راپه پاندوون، له سالی (۱۹۹۶- ۱۹۹۷) دا شوره ی پاراستنی کاروانی رابوونی ئیسلامی کوردستان بووه، له بهر لی هاتوویی کراوه ته فه رمانده ی که رت، دوا جار له روژی سی شمه مه ۱۹۹۷/۴/۲۶ له گوندی (قه ده فه ری) ی ناوچه ی شاره زوورو له کاتی به رگریکردن له ری بازو بیروباوه په که ی شه هید ده کریت و ده چیته ریزی کاروانی شه هیدانی ئیسلامه وه دواتر ته رمه که ی له گوړستانی (شه هیدان) ی هه له بجه به خاک ده سپړدریّت.

شہید: موحہ محمد ہوسہین عبدولقادر
ناسراو بہ (کاروانی)

سالى (۱۹۷۱) له بنه ماله يه كى سهر به عه شيره تى زهر دۆيى له گوندى (نه بجه له) سهر به شارى هه له بجه شيهيد هاتوو ته دونيا وه، هيشتا له سهره تاي مناليدا بوو كه گونده كه يان له لايه ن رژيم وه بهر شالاوى راگواستنى زۆره ملي ده كه وي و بنه ماله كه يان له كۆمه لگه ي زه مه قى نزيك هه له بجه نيشته جي ده كرين.

يه كه مين پۆلى قوتابخانه ي له گوندى (سازان) ده خوينا و پۆلى دوو تا شه شى سهره تايش له كۆمه لگه ي زه مه قى ده خوينا، دوو تر پۆله كانى يه كه مو دوو مى ناوه نديش له ناوه ندى (مه وه وي) له هه له بجه ته واوده كاتو له وه ش زياتر ت بوارى خويندى نامينا.

سالى (۱۹۸۷) خيزانى پيكه وه ناوه و دواى خوى كورپك و سى كچى به ناوه كانى (ئالا و ئاشنا و به لئين و ئه مه ل) به ديارى و يادگارى به جي هيشتون.

ماوه ي شه ش مانگ له ريزى يه كيتيدا بووه به پيشمه رگه و سالى (۱۹۸۸) يش هيجره تى كردوو بو كوردستانى ئيران و له شارى (جوانرۆ) له مزگه وته كانى (فيصل قادرو حاجى سان ئه حمه د) خه ريكي وانه وتنه وه بووه.

هه مان سال له تيبى (۵۶) ي شيخ مه حمودى سهر به هيزى (نه صرى) بزوتنه وه ي ئيسلامى بووه به پيشمه رگه.

شه هيد به رده وام شاره زايى زياترى سه باره ت به ئيسلام و زانسته شه رعييه كان وه ده ست هينا وه له بوارى ئه ده بيشدا له سالى (۱۹۹۰) ده بيته ئه ندامى (كۆمه له ي ئه ده ب دۆستان) له ئوردوگاي جوانرۆو گۆقاريكيان به ناوى (گزنگ) ده ر كردوو، كاك موحه ممه د به ناوى (كاروانى) به ره مى له و گۆقاره و گۆقارى (رابه ر) دا بلاو كردۆته وه.

شەھىد لە بەجیھانی ئەرکەکانیدا گورجوگۆل بوو و لە سالانى (٩٣) و (٩٤) و دواتریشدا وەك هەمیشە ئامادەى گيان بەخشین بوو و گە خوشەوئىستىرین شتە لای مەروۇ لەپىناوى پارىزگار بىکردن لە بیروباوەرەكەیدا.

شەھىد دواتر لە تىپى (مەشخەل)ى سەربەھىزى (١)ى ھەلەبجە وەك فەرماندەى كەرتىكى ئازا و لیھاتوو دەردەكەوئیت و زۆربەى پىشمەرگە ھەست بە ئاسوودەى دەكەن كاتىك لە ژێر فەرماندەى ئەودا تىبكۆشن.. ھەربۆیە بە ئەندازەى ھەریەك لە منداڵەكانى خۆى بەخەم ئەو پىشمەرگانە بوو كە لىپرسراویان بوو، ئەمەش ریزو پلەىەكى زیاترى پىشمەخشیبوو. شەھىد لە گەل نەبوونى و دەستكورتى و قەرزارىدا بەردەوام ھەزىدەكرد مالاكەى ھەوارگەى دۆست و خوشەوئىستى بىت. تەنانەت لە پاش شەھىدبوونىش پارچە كاغەزىك لە گىرفانىدا بوو كە لى نووسىبوو "ناخ لە دەست قەرزارى". كە قەرزەكانى تىدا تۆماركردبوو، بە ئەندازەى (٧٥٠٠) ھەوت ھەزارو پىنج سەد دىنارى سوپىسى.

شەھىد كاروانى كەسىكى ھەزار دۆست بوو و زۆر ھەزى لە تىكەلاوى و ھاوكارى خەلك كەردوو، جارێكىيان لە بەرھەژنانىكدا كە پىلاو بو منداڵەكەى دەكەپت و دىتەو مالاو مەندالى جىرانىكىيان دەبىنى سەبرى پىلاوھەكان دەكات، ئەویش جەرگى بۆ دەسووتىت و سەربارى نەبوونى و قەرزارى خۆى یەكسەر دەچىت جوتىك پىلاویش بۆ ئەو دەكەپت. تادواجار لەكاتى بەرگرىکردن لەرپىازو بیروباوەرەكەى لە شەوى ٢٧-٢٨/٤/١٩٩٧ لە گردى (بىژنەسەرى) ناوچەى نەورۆلى و بە دەم خوئىندى ئایەتى (إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ) و لەكاتى تەقاندنى گوللە (R.B.G) یەكدا فیشەكێك بەر

سنگى دەكە وىت و پاش چەند دەقىقە يەك گىيانى بەرزەفېرى بەرە
بارەگاي پەرورەدگار لەشەقەى بال دەدات و دەچىتە رىزى كاروانى
شەھىدانەوہ. پاشان تەرەمەكەى لە گۆرستانى (باموك) لە ئامىزى
شەھىد (مامۇستا سەھفەددىن) و شەھىد (تەھا) دا بەخاك دەشپىردىت.
ئەم پارچە شىعرەى خوارەوہ نمونە يەكە لە شىعرەكانى (كاروانى) كە
لە ئايارى ۱۹۹۱ دا بەناوى (بۆ گزنگ) بۆ گۆفارى گزنگى نووسىوہ:

گزنگى بەرەبەيان دەر كەوت شەوى تارىك پىچايەوہ
شەوى رەشپۆش بەسەردا چوو رۆژى رووناك گەرايەوہ
كە گزنگى بەختيارى ھەلەبات لەسەر ئاسۆى ئىسلام
رەشەلەكى نەقامى چوو دەنگى ژين ھاتە كايەوہ
زۆر دەمىكە كزىن ئىمە، دەنالىنين لەژىر غەمدا
خودا ياربى ئەبى ئىتر خەرىك نەبين بەوكايەوہ
جاريكى تر خۇناكوژين بۆ تاغوتان بە نەزانى
ئەنجاميشمان لەپاشەرۆژ وەك بتيك بين بەلايەوہ
وا ژيان دەستپىدەكات و گزنگايش ھەر لەبۆ ژيان
سوپاس بۆ خوا كەوا پەردەى لەرووى گشت شت ھەلدايەوہ
گزنگ پاشەرۆژى ديارە ئاشكرايە لەخۆى روونتر
نەقامى ملہور ئىتر با بنالى و بەخەتايەوہ
(كاروانى) وا گزنگ ديارەو ھاوار ئەكا لەدەم ئاسۆ
ئەلى كىيە مشتەرى ژين وا ژيان دىتەكايەوہ

شه هید: خالد سلیمان موجه ممد
ناسراو به (خالد بنزیری)

سالى (۱۹۷۶) لە گوندى (گرتكى) دەقەرى پشەدرەپەقەى سەربا
 شارۆچكەى سەنگەسەر لە دايك بوو، ژيانى مندالى لە گوندەكەيان و
 دواتر لە گەرەكى (۵)ى ئازادى سەنگەسەر بەسەر بردوو پاش ئەوہى
 سالى (۱۹۸۰) مالىان ھاتووہ بو ئەوئ، قۇناغى سەرەتايى لە
 قوتابخانەى (ئاشوران) تەواوکردووہ تا پۇلى يەكەمى ناوہنديشى لە
 ناوہندى سەنگەسەر خوئندووہ، بەلام مەخابن نەدارى و دەستكورتى
 وەكو چەندان مندالە كوردى خىر لەخۆنەديوى تر رىي خوئندنى
 ليدەگرن و ناھيئەل چيدى بەردەوام بى، ديارە ھەر لە سەنگەسەر
 ماوہيەكيش لە حوجرە خوئندووہ تيئەمجارە بەھوى پاگواستنى
 پشەدرەوہ لەلايەن پزىمەوہ مالىان لەكۆمەلگەى زۆرە مليى (جەديدە)
 نيشتە جى دەبيت، سالى (۱۹۹۰) كە باوكى كۆچى دوايى دەكات بارى
 لە ئاست بەرپرسيارىيتى خانەوادەكەياندا قورستر دەبيت، كاتىكيش لە
 ئازارى (۱۹۹۱) رقى پىرۆزى جەماوہرى مسولمانى كورد بە رووى
 عەفلەقييە خوانەناسەكاندا تەقييەوہ، كاكە خالد رۆئىكى بەرچاوى لە
 راپەريندا بينى لە كۆمەلگەى زۆرە مليى (جەديدە) لەگەل ئاپۆرەى
 راپەريوى ميللەتدا ھەلى كوتايە سەر دوژمن و پاشان لە رزگارکردنى
 كەركووكى خۆرە گىراوہكەى كوردستاندا شانبەشانى سەدان
 پيشمەرگەى ترى ئىسلامى مەردايەتى دەنواند، دواى راپەرين لە تىپى
 (۹۱)ى شەھيدان لە بارەگاي پارىزگارى تەقويەى ھەيبەت سولتانى
 تەلەفزيونى بزوتنەوہى ئىسلامى دريژە بە خەباتى پيشمەرگايەتى
 دەدات، لە زستانى (۹۳)دا بەرگرى لە قورئان و رەسەنايەتى كوردان
 كردو وەكو ھەلۆيەكى درپى دوندى (ھەيبەت سولتان) بە زامدارى
 كەوتە ناو قەفەسى دىلى و دواى مانگو نيويك لە ئەسارەت و زامدارى
 بەرەو گەوہ و قەدپالەكانى سالارەو دارەشمانە لە شەقەى بالى

دايەو ۋە مال ۋە خىزانىشى ۋەك زۆر پىشما ۋەگەى تر دوچارى ھىجرەت ئاۋارەىى بوون.

سالى (۱۹۹۵) گەرايە ۋە سەنگەسەرو پاشان ژيان ۋە نەدارى دوچارى ئەۋەى كرد، ماۋەيەك بۆ كارو كەسابەت روويكەتە ئىران، بەلام بەداخە ۋە وردە وردە كۆنەبرىنەكەى ھەيىبەت سولتانى لىھەلدايە ۋە ۋە ۋە ۋە ۋە لە ۱۹۹۷/۶/۵ گيانە بەرزەكەى بەرەۋ لاي خۋاى مەزن گەرايە ۋە، دواتر تەرمەكەى ھىنرايە ۋە زىدو نىشتىمانى خۋىى ۋە لە نىو پىشۋازى گەرمى دۆست ۋە براۋ ھاۋسەنگەرانىداۋ بەۋپەپرى رىزە ۋە لە سەنگەسەر بە خاك سىپىردرا.

كاك (خالىد سلىمان) لە كۆتايى سالى (۱۹۹۲) خىزانى پىكەۋە نابوو ۋە دۋاى خۋى تەنھا كورپىكى بە ناۋى (سلىمان) بە يادگارى بە جىھىشتۋە، كەپاش شەھىد بوونى لەدايكبوۋە.

شه‌هید: فه‌تاج نه‌حمه‌د ره‌شید

سالی (۱۹۶۵) له گوندی (نهوی) ی بناری چیا ی سورین له دایکبووه،
ژیانی مندایی له نۆو دهشته دلگیره که ی شاره زوورو گوندی نه ویدا
به سه رده بات، هه ر له گونده که ی خۆیان قۆناغی سه ره تای
ده خوینیت.

سالی (۱۹۸۲) (چیمه ن مه حمود) ده بیته هاوسه ری ژیا نی و ده بنه
خاوه نی سی کوړو چوار کچ، شه هید سالی ۱۹۸۹ په یوه ندی به
رێکخستنه کانی بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له راپه رینه
جه ماوه ریه که ی (۱۹۹۱) دا به شداریه کی چالا کانه ده کات، به تایبه تی
له ئازادکردنی شاری که رکودا.

سالی (۱۹۹۳) ده بیته پیشمه رگه ی تیپی (۱۱۴) سه ره مه لبه ندی (دوو)
شه هید فه تتاح له کاری پیشمه رگایه تیدا هه میشه لیبراوو دلسۆز بووه،
دواچار له به روا ری (۱۹۹۷/۸/۱۲) له گوندی (سیامیوه) له گه ل دوو
پیشمه رگه ی خۆشه ویستیدا شه هید ده کریت و ته رمه که ی له گۆرستانی
(وارس عابان) له گوندی (نهوی) ی زیدی خۆی به خاک ده سپێدریت.

شه هید: یوسف که ریم نه حمه د
ناسراو به (عالی)

سالي (۱۹۶۷) له گوندي (قهره وهيس) ي سهر به ناحيه ي قهره هه نجي له دايكبووه، ژياني مندالي له گوندي قهره وهيس به سهر بر دوه، شهيد هر له قوناغي سهره تايدا واز له خويندن ده نيټ و له تهمه ني لاويدا ده ست به كارو كاسبي ده كات و سالي (۱۹۹۲) خيزان پيكه وه ده نيټ و ده بيټه باوكي تاقه كچي ك به ناوي (نه سما).

سالي (۱۹۹۳) ده بيټه پيشمه رگه له هيږي كه ركوك و بنكه ي (شهره فخان).

شهيد كه سيكي كومه لايه تي و كراوه بووه، له سهر دان و هه والپرسين و دوستايه تيدا نمونه يه كي جواني ره وشت به رزي بوو، دواچار شهيد عه لي له سالي ۱۹۹۷ له (مله ي عامووره) ي بناري سورين شهيد ده بيټ و تهرمه كه ي له گوږستاني (خورمال) به خاك ده سپيردريت.

شەھىد: ئىبراھىم جەمە ئەبدۇررەھمان ھەمزە

سالى (۱۹۷۲) لە (ھەلشۇ)ى رازاۋەو دىلپىنى دامىنى چىاي بلفەتو پىشدرى مەلبەندى شۆرشو رەسەنايەتى چاۋى بە ژيان ھەلئىناۋە، سەرەتاي ژيانى مندالىي ھەرلە ھەلشۇ بەسەر بىردوۋە بەلام بەر لەۋەى تىر لە دىمەنە رەنگىنەكانى رامىنى و تام لە ئاۋى سازگارى سەرچاۋەكانى بىكات، (ھەلشۇ)ش ۋەكو ھەموو گوندەكانى تىرى كوردستان دەكەۋىتە بەر رقى شىتانهى رژىمى بەعسى عەفلەقى و سالى (۱۹۷۸) دەگوزرپتەۋە بو ئوردوگاي زۆرەملىيى (توۋەسوران)كاكە ئىبراھىم لەۋى لە قوتابخانەى (ئاۋان) دەست بە خويندن دەكاتو تەنھا تا پۇلى پىنچەمى سەرەتايى بۋارى درىژەدان بە خويندنى دەبىتو پاشان سەرقالى كارو كەسابەت دەبى.

لە دۋاي راپەرپىنەۋە پەيۋەندى بە رىكخستەكانى يەكىتتەيەۋە دەكات تا سالى (۱۹۹۴)، ھەرلە و سالەدا پەيۋەندى بە بزۋوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكاتو لە ناۋچەى قەلادزى دەبىتە پىشمەرگە و بە دىلسۆزىيەۋە ئەركو فەرمانەكان رادەپەپىنى.

لە نىسانى سالى (۱۹۹۷)دا كاتىك بارودۇخچىكى ئالۆزو ئاۋارام دىتە پىشەۋە كاك ئىبراھىم لەگەل ژمارەيەك لە ھاۋسەنگەرانىدا بەرەو سنوور تىدەكشى و مەخابن لە دىۋى ئىران بە رووداۋى ئۆتۆمبىل لەمانگى (۴)ى (۱۹۹۷)بە كۆمەللىك خولياۋ ئاۋاتى مەزن و ھىۋاي گەرپانەۋەيەكى سەرپەرزانە مائىناۋايى لە ژيان دەكاتو دەچىتە رىزى شەھىدانەۋە، دۋابەدۋاي ئەۋە تەرمەكەى دەھىنرپتەۋە ھەرلە (ھەلشۇ)ى زىدى خۆشەۋىستى بابو باپىرانىدا بە خاك دەسپىردىت.

شهید: نه بویه کر نه حمه د و دیس موجه ممه د
ناسراو به (مه لا سله مان)

سالى (۱۹۷۴) لە گوندى (زەمەقى خوارو)ى سەر بە ھەلە بجاى
شەھىد لە ناو ە شىرەتى ھاروونى چاوى بە ناسۆرو مەينەت يە كانى
گەلى كورد ھەلەيناو، ژيانى مندالىى ھەر لەوئ بە سەر بردوو، پاشان
چوو ە بەر خوئندىن و تا پۆلى شەشەمى سەرەتايى لە قوتابخانەى
گوندەكەيان خوئندوو يەتى، لەو ەش زياتر بوارى بۆ نەرەخساو ە
بخوئنى و ناچار لە گەل خىزانەكەيدا خەرىكى كارو كەسابەتو
كشتوكال و پەيدا كردنى بژيوى ژيان بوو ە.

سالى (۱۹۹۱) ەك لاويكى خواناس دەر كەوتوو ە لە سالى (۱۹۹۲) دا
پەيوەندى بە بزوتنە ەوى ئىسلاميە ە دەكات و لە تىپى (۹۹)ى
زىناكو لە مەلەندى گەرميان دەبىتە پىشمەرگە، شەھىد لە ناو
ھاوسەنگەرانيدا خۆشەويست و لە دلدا شىرىن بوو ە، ھەميشە
ويستوو يەتى پەرزىنى ئىسلام بىت و تەنانەت لە گيان بەخشىنىشدا
رژدى نەنوئىت، ھەر ئەم بيروباو ەش بوو ە كە پالى پىو ەناو ە
سالانى (۱۹۹۳-۱۹۹۴-۱۹۹۷) دا رۆلى خوئى لە پارىزگار ي كردنى
ئىسلامدا ببىنى و دلسۆزانە ئەر كەكانى راپەرىنىت، تا سەرەنجام ھەر
لەورىگايە داو لە سالى ۱۹۹۷ و لە (گرددەگرئ)ى نزيك گوندى
(شىرەمەپ)ى سەر بە خورمال لە گەل كاك مەشخەل و كاك ەمە
موراد دادەبىت كە بە پلەى بەرزى شەھىدى دەگات و دەبىتە
ئەستىرەيەكى گەشى تروپكى سەر ەريى و پاشان تەرمەكەى لە
گۆرستانى (گولان)ى ھەلە بجاى شەھىد بە خاك دەسپىردىت.

شەھىد مەلا سەلمان خىزاندار بوو ە دواى خوئى دوو كوپى بە ناو ەكانى
(مو ەمە دو كۆسار) بە ديارى بۆ ئىسلام و كوردستان بە جئ
ھىشتوون.

شهید: سالم طاهر خاړو
ناسراو به (هه لمهت)

سالى ۱۹۷۳ لە بىنەمالەيەكى ئايىن پەرەرى سەرەبە ھۆزى زىرى گوندى (وسوولىيان)ى سەرەبە شارى ھەولير لەدايىكبوو، ژيانى منداليسى لە گونەكەيان بەسەربردوو.

كاكە ھەلمەت تەنھا ماوھەيك لای چەن مامۆستايەك لە ھەولير ھەندىك وانەى ئايىنى خويندوو، پاشان بە كاروكەسابەت و دايىنگردنى بژيوى ژيانەو ھەريك بوو.

سالى (۱۹۹۲) پەيوەندى بە كارى ئىسلامىيەو ھەردوو ھۆشەويستى خواو ئىسلامو كارى ئىسلامى لەدەدا چەسپيو، شەھيد زۆر ھۆگري مزگەوت بوو ھەركەسيكى رووخۆش و كراو بوو لەگەل ھەلەدا.

سالى (۱۹۹۳) لە مەلەبەندى (۴)ى ھەوليرى بزووتنەو ھە ئىسلامى بوو بە پيشمەرگەو لە زستانى ھەمان سەلدا بوو بە شوورەى دەورى بيروباو ھەركەى ھەرسا لەناو بارەگەى مەلەبەندا جاريك بريداربوو.

كاكە ھەلمەت ھەميشە ئەركەكانى خۆى بە دلسۆزىيەو جيبەجى دەگردن و پيشمەرگەيەكى ھۆشەويست و گوپرايەل بوو لەناو ھاورپياندا.

تا سەرەنجام سالى (۱۹۹۷) لە (بەستۆرە) بەناھەق دەستپژي لىكراو شەھيد بوو، دواتر تەرمەكەى لە گۆرستانى (بيركۆت) لە ھەولير بەخاك سپيەردا.

شەھىد: عاسى مۇجەممەد فەرەج مەرف
ناسراۋ بە (ئۇسامە)

سالى (۱۹۷۱) لە شارى چەمچەمال لەدايكبوو، ژيانى منداالىي چەمچەمال گوزەراندوو و ھەر لەوئيش نراو تە بەر خوئندن و قوناعى سەرەتايى و ناوھندى تەواوکردوو.

سالى ۱۹۹۳ پەيوەندى بە بزوتنەو ھى ئىسلامىيەو ھەكات و دەبىتە پىشمەرگە لە ھىزى (كەركوك) و جوامىرانە ئەرکەكانى خوئى راپەرانددوو.

شەھىد سالى (۱۹۹۵) ھاوئى و ھاوسەرى ژيان ھەلدەبژىرت و خواى پەرەردگار كچىكى جوانكىلەى پىدە بەخشىت بە ناوى (ئاسىيا)، شەھىد عاسى پىشمەرگەى كى پابەند و سەر راست و سەنگىن بوو.

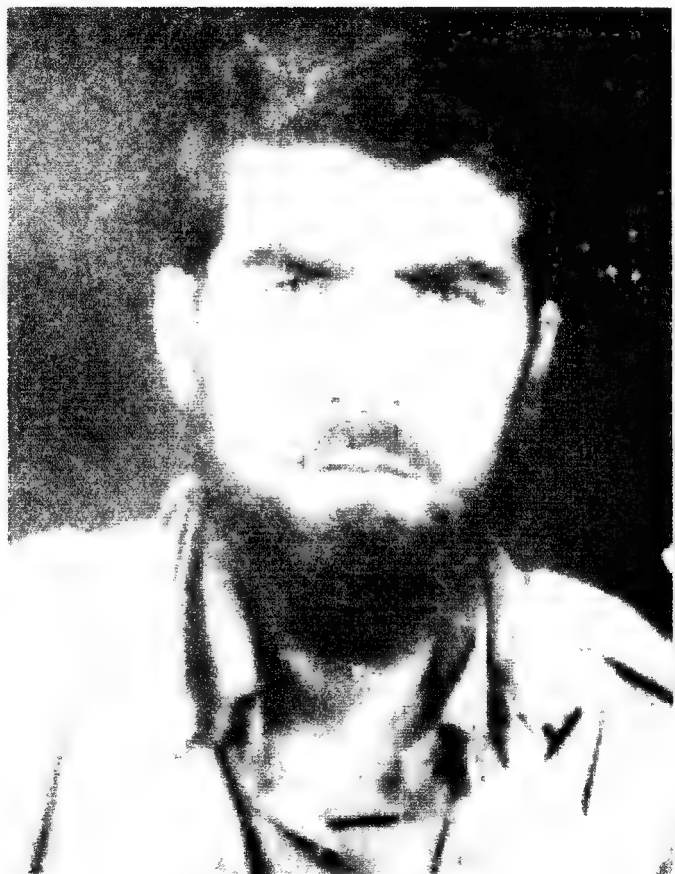
كاكە ئوسامە لە (۱۹۹۸/۲/۲) لە گەل پۆلك لە براپىشمەرگەكانىدا لە كاتى بەجىھەننى ئەرکى پىشمەرگەى تى لە گوندى (گردى گۆ) بەكارەساتى وەرگەرانى ئۆتۆمبىل شەھىد دەبىت و پىكەو ھەگەرپىنەو ھە بۆلای پەرەردگارى ھەمىشەزىندوى خوئان، دواتر تەرمى پىروژى ئەو كۆمەلە موحاھىدە تىكۆشەرە لە گۆرستانى (شىخ سەعید) لە شارى چەمچەمال بەخاك سپىردران.

شہید: حسین موہمہ صالح
ناسراو بہ (مہلا شافعی)

شەھىد لەسالى (۱۹۶۴) لە گوندى (گورگەيى) سەر بە چەمچەمال
لەدايكبۇو، تەمەنى مندالىي ھەر لە گوندەكەى خۆيدا بەسەربردوۋە،
لە قوتابخانەى (بىتوش) سەرەتايى دەنرېتە بەر خويىندى و پاشان
قۇناغى ناۋەندى و دواناۋەندى لە دواناۋەندى (چەمچەمال)
تەۋادەكات، دواتر لە پەيمانگى نەۋت لە شارى كەركوك درېژە بە
خويىندى دەدات.

سالى ۱۹۸۵ ئاشنايەتى و ھاتوچۆى گەرموگور لەگەل مزگەۋت
پەيدادەكات و بە گەرمى دلى وابەستەى قورئان دەبىت، سالى ۱۹۸۸
ھاۋسەرى ژيان ھەلدەبىرېت و ھەر ھەمان سال پەيوەندى بە
رېكخستەكانى بزۋوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات، سالى ۱۹۹۱ دەبىتە
ئامركەرت لە بنكەى (شەرەفخان) لە چەمچەمال و لە رىزەكانى
بزۋوتنەۋەدا درېژە بە كارۋانى كارى ئىسلامى دەدات تا بەروارى
۱۹۹۸/۲/۲ لەگەل ھەۋت ھاۋرېيدا لە گوندى (گردى گۆ) ناۋچەى
شارەزۋور بە كارەساتى ئۆتۆمبىل لە كاتى بەجېھېنانى ئەركى
پېشمەرگايەتيدا گيان لەدەست دەدات و بۆ دواين جار مائىئاۋايى لە
دۇنيا دەكات و دەگەرېتەۋە بۆ لاي پەرۋەردگار، كاكە مەلا شافىعى
لەگەل ھاۋرېكانىدا لە گۆرستانى (شىخ سەئىد) لە چەمچەمال بە خاك
دەسپىردىت.

شهید: سالار کاکه برا عه بدولکه ریم
ناسراو به (موجاهید)

سالی (۱۹۷۲) له گوندی (ته وه که ل) ی سهر به قه زای چه مچه مال هاتو و ته دونیا وه، له گه ل گه وره بوونی ته مه نیدا نراو ته بهر خویندنو له قوتا بخانه ی (ته وه که ل) قوناغی سهره تایو و قوناغی ناو هندی شی له ناو هندی (ته کیه ی کاکه مه ند) ته واو کړدو وه و پاشان له به شی نه لیکترو ن له ناماده یی (پیشه سازی) چه مچه مال و هر گیراوه و ته واوی کړدو وه. شه هید ماو هیه کیش له لای ماموستا (شیخ موحه ممه د) له ته کیه خویندو ویه تی و شاره زایی له عه قیده و شه ریه تدا په یداکړدو وه و نزیکه ی (۲۰) جوزو قورنانشی له بهر کړدو وه.

کاکه مواهید کاتیک مالیان له ته کیه ی کاکه مه ند ده بیټ به هو ی هاتو وچو ی ماموستایان و لاوانی ئیسلام خاوزه وه په یوه نندی و پابه نندی به ئیسلام و فه رمانه کانی خوا و پیغه مبه ری خوا وه مه حکم ده بیټ و خو شه ویستی ئیسلام و ئیسلام خاوانی به دل و درووندا روده چیټ، بویه له سالی ۱۹۹۱ په یوه نندی به ریڅخسته کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و دواتر له هیزی (حه مرین) ده بیټه پیشمه رگه و ماو هیه کیش وه کو لیپر سراوی تیپ له تیپی ته کیه درېژه به خه باتی پیشمه رگایه تی ده دات. له میژووی (۱۹۹۴/۱۲/۱۶) خیزان پیکه وه ده نیټ و دوا ی شه هید بوونی کچیک و کوړیک به ناو ه کانی (ره یان و عه بدوللا) به دیاری بو ئیسلام و کوردستان به جیدیلټ. شه هیدی مواهید زور حه زی له وه ده کړد که مندالی کورد شاره زای قورن و ئیسلام بیټ، بویه وانه ی ئایینی به مندالانی کوړو کچ ده و ته وه، له پیشمه رگایه تیشدا پیشمه رگه یه کی خو شه ویست و گورج و گول و لیها توو بوو، تا سهره نجام له ۱۹۹۸/۳/۱۴ چاوه کانی لیکنان و گه یشته کاروانی شه هیدان و ته رمه پاکه که شی له گوړستانی (کانی بناو) له ته کیه به خاک سپیږدرا.

شەهید: سیروان سەلام سەعید
ناسراو بە (بیلال ئاغجەلەری)

له رۆژی ۱۳/۷/۱۹۷۸ له ناحیهی (ئاغجه له ر) له دایکبووه، ژيانی منداڵی له ئاغجه له رو ناحیهی (تهکیه) به سه ر بردووه، له به ر ناره حه تی ژيان و گوزهران کاکه سیروان تا پۆلی سییه می ناوه ندی ده خوینی، دواتر له لای مامۆستا سالار قورئان و چه ند وانه یه کی تر ده خوینی.

شه هید سیروان مانگی (۸) ی ۱۹۹۱ په یوه ندی به بزووتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له تیپی تهکیه ی سه ر به هیزی (سلیمانی) ده بیته به رپرسی جیهازی بیته ل، کاکه سیروان له جیه جیکردنی کارو ئه رکه کانیدا ده ست و بردی ته وای هه بووه، شه هید له (۲/۱۱/۱۹۹۷) دا ژيانی هاوسه ریی ده ست پیده کات.

دوچار له ۱۵/۶/۱۹۹۸ له گوندی (شیره مه پ) ی سه ربه ناحیه ی خورمال به کاره ساتیکی دلته زین هاوپی و خزم و دوستانی به جیه یشت و گه پرایه وه بو باره گای خودا، پاشان ته رمه که شی له ناحیه ی (ئاغجه له ر) به خاک سپێردرا.

به‌ختیار موجه‌ممد تاهیر مه‌جید

١٩٧٦/٤/١ لە سەردەمیکی تاریک و نۆتەك كه گەلی كورد دواى نەسكۆی شۆرش گۆزەری پێدا دەكرد، لە گوندی (كۆلە جو)ی زەنگاباتی كه لار چاوی بە ژیان هەڵبناوه، ژیاىى مندالیی لە گوندهكهى به سه ربردوه و هەر له ویش تراوه ته به ر خویندن و تا شه شه می سه ره تایی درێژه به خویندن ده دات.

شه هید به ختیار كۆرپکی كراوه بوو و هەزى به هاوكارى و تیکه لاوی خەلك ده كرد، له سه ره تاي لاوتییه وه په یوه ندی به پارتیه وه ده كات و گیانی نیشتمان په ره وه ری و خزمه تکردن به میله تی تیدا په ره ده سینۆ تیده گات كه ده بیست له پیناو به خته وه ری و رزگاری میله ته كه یدا تیکۆشیت.

شه هید كه له بنه ماله یه كى ئاین په ره ودا پێگه یشتبوو، خواستی بنه ماله كه شیان وابوو كه كاكه به ختیار به و چوست و چالاكى و هۆشیاری و دلسۆزییه وه زیاتر ئامیز به ئیسلامدا بكات و به ناو خۆشییه كانی باوه ردا بکه ویته گه شت.

هه ربۆیه جگه له وه ی وهك لاویکی تامه زرۆی كاری ئیسلامی په یوه ندی له گه ل كاروانی رابوونی ئیسلامیدا گریدا بوو.

سالی ١٩٩٨ یش له هیزی گه رمیان ده بیته پێشمه رگه و له ماوه یه كى كه مدا ده بیته جیگای متمانه ی ته واوی هاوسه نگرانی و به گیانی هه سته كردن به لیپرس راویتی و دلسۆزییه وه ئه ركه كانی به زیاده وه راده په پێنی.

شه هید جار جاره به مه به سستی سه ردانی ماله وه یان له شارۆچكه ی (رزگاری) مۆله تی له فه رمانده ی هیژه كه یان ده خواست.

تا جارێكیان مۆله ت ده خوازێ بۆ ئه وه ی سه ردانی كه لار بكاته وه، به لام هه رگیز كاكه به ختیار نه یده زانی ئه مه دواين جارى مۆله ت

دهبیټ و ئیتر ماڼواوایی له ژبیانی دنیا دهکات، بویه له م سه فوړ
سهر دانه یدا له ۱۹۹۸/۱۰/۲۴ له که لار ده پفیڼریت و ده سته جی شه هید
ده کری و دوی ئه وه تهرمه که ی لای ته قویه که ی که لار ده دوزریته وه و
ئه مجار له لایه ن که س و کارو هاوړی و دوست و خوشه ویستانی وه به پړزو
په روشی قووله وه کاکه به ختیار ی دل پر له باوه پرو هیوا ئه سپه رده ی
خاک ده کړت.

شاهید: موحه محمد موحه محمد و دیس رسته م

سالى ۱۹۵۲ لە دەقەرى ھەورامان و لە شارۆچكەى ئىسلام پەرودەرى خورمالى دامىنى چىاي سەربىلدى (سورىنى) قەللى شۆپش و پىشمەرگەيەتى چاوى بە ژيان ھەلىناو، خويندىنى قۇناغى سەرەتايى لە خورمال دەستپىدەكات.

لەگەل گەرەبوونى تەمەنىدا تىكەللى ژيانى كۈلەمەرگى و سەربازى و كاروكاسپى دەبىت، شەھىد سالى ۱۹۷۷ خىزانى پىكەوھەناو و دواى خۆى چوار كوپو چوار كچى بە ناوھەكانى (زانو دانو تۈنار و رىا و گۇناو رۇشناو سومەيە و رۇئا) بەدىارى و يادگارى بۇ ئىسلام و كورد بەجىھىشتۈن.

سالى ۱۹۸۷ لە سلىمانى ماوھەك لەلايەن رۇئىمى بەسەوھ گىراوھ. سالى ۱۹۸۸ ۋەك زۇرىك لە دۇستو ھاوھەلان و خەللى دەقەرەكە ھىجرەت دەكات و حاشا لە سايەى شوومى بەسەيەكان دەكاو دەبىتە پىشمەرگەى بزووتنەوھى ئىسلامى، لە راپەپىنى ئازارى ۱۹۹۱دا بەشدارى دلىرانە دەكات و لە رزگاركردى كەركوكد رۇلى خۆى دەبىنى.

بەم پىيە كاكە موھەممەد ژيانىكى پەر لە ھەورازو نشىو دەباتەسەر و سەرەنجام لە ئۆردوگى (باراموا) كوردستانى ئىران لە ۱۹۹۹/۴/۷ مائاوايى لە دۇستان و ھاوسەنگەرانى دەكات و پاشان تەرمەكەى دەھىنرەتەو خورمال و لە زىدى لەدايك بوونى بەخاك دەسپىردىت.

شهید: سردار محمد موحه محمد پیرک

شهید سهررداری سهر به عه شیره تی (جمور) له سالی ۱۹۶۷ له گوندی (په روښخان) ی سهر به قه زای خانه قین چاوی به ژیان و کوردستانی رهنګین هه لښاوه، ژيانی منداللی له گونده که یان و دهر به ندیخان به سهر بر دوه و سهر که و توه و قوناغه کانی سهره تایی و ناوه ندی دهر پیت و پاشان تا قوناغی شه شه می زانستی دريژه به خويندن دهادت.

سالی ۱۹۸۹ په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزوتنه وهی ئیسلامیه وه کردوه، سالی ۱۹۹۱ له گه ل ریکخستنه جواميرو پيشمه رگه چه له نګه کانی بزوتنه وه، له گه ل پيشمه رگه ی لایه نه شوړشگير په کان و جه ماوه ری راپه پيودا به شداری راپه پینی کردوه و له رزگار کردنی خانه قین و کوله جوو مرواری و شه په کانی کفری و شکاندنی هیژنی به عس بۆ سهر که لار رۆلی به رچاوی بینیه وه و پيشمه رگه په کی قاره مانى هیژنی گهرمیان ده هاته نه ژمار.

شهید له به دهنګه وه چوونی هه ژاران و چاره سهری کی شه کومه لایه تییه کاندئا وهی بۆی کراباو به دهستییه وه هاتبايه دریغی نه ده کرد، که سیکی میوان نه وازو دل کراوه و رووخوش بوو، له لای بریانی هاوسه نګه ری و لښرسراوه کانی خاوهنی نه وپه پری ریزو متمانه بوو.

له کاروکه سابهت و دابینکردنی بزئیوی ژیانیشدا به پیتی گونجان کاروکه سابهت و کپین و فروشتنی نه نجام دهاد، شهید زور حه زی له ژيانی سهر به رزانه بوو، له بهر لیها تووی و دلسوزی له پيشمه رگایه تیدا تا پله ی (سهر تیپ) و (نه دنام هیژنی) برپوه.

سالى ۱۹۹۵ خىزانى پىكە وەناو و دوو كوپو كچىكى بە ناوەكانى
(عەبدوللاو عەبدوپرەحمان و سانا) بە ديارى و يادگارى بۆ ئىسلام و
كوردستان بە جىيەشتوون.

كاك سەردارى قارەمان كە بەخۆى و خىزانەو لە خورمال ژيانى
بە سەردەبردو ئەركى پىشمەرگايەتى ئەنجام دەدا، مەخابن ئەو
پىشمەرگە فەرماندە خواويستە لە رووداويكى نەخوازودا، لە دواى
راگەياندىنى كۆمەلى ئىسلامى لە ۲۰۰۱/۸/۱ لە خورمال بە پلەى بەرزى
شەهيدى گەيشت و پاشان تەرمەكەى لە گۆرستانى (بەرلوت) لە شارى
كەلار بە خاك سپىردرا.

شەھىد: فاتىج مستەفا رەھىم ھمە ئەمىن كۆكۆيى

لەسالى ۱۹۵۳ لەگوندى (چنار)ى كۆكۆيى سەربە قەزاي ھەلەبى
لەدايكبوو، تەمەنى مندالى و ھەرزەكارى لەگوندىكانى چنارو
سەرچاوك بەسەرىدووو تا قوناغى سەرەتايى خويندووو.

سالى ۱۹۶۹ دەبىتە پىشمەرگە لەگەل باوكيدا، ھەر لەوسالەدا. تاكو
نسكۆي شۆرش لەسالى ۱۹۷۴ پىشمەرگە بوو، بەشدارى شەپەكانى
(زۆركو حاجى ھۆمەران)ى كردووو. پاش نسكۆي شۆرش سەرگەرمى
بەدەستەينانى بژيوى ژيانى خويى و خانەوادەكەيان دەبىت.

سالى ۱۹۷۰ لەگەل (پىرۆز عەبدوپرەحمان) ژيانى ھاوسەرى
پىكدەھىنن، پاش سەرھەلدانەوئى شۆرش پەيوەندى بە يەكيتى
نىشتمانى كوردستانەو دەكات، سالى ۱۹۸۰ لەپىگەي چەند
مامۇستايەكى ئاينى ناوچەكە و خانەوادەكەيانەو لەگەل بانگەوازى
ئىسلاميدا ئاويژانى يەكتر بوون، ئىتر لەو بەروارە بەدواو بەيەكجارى
پابەندى عەقىدەي ئىسلامى بوو و لەگەل ئەوئى تەنھا تا قۇناغى
سەرەتايى خويندوو بەلام ھەموو قورئانى خەتم كردوو و
شارەزايىكى سەرەتايى لەشەرىعەتى ئىسلاميدا و دەست ھىناو.
ھەموو ھەول و كۆششيكى بۆ بانگەوازى ئىسلامى بوو و بەو شىو
بەردەوام بوو تا راپەپىنەكەي مانگى (۱۹۸۷/۵)ى شارى ھەلەبجەي
شەھىد كە جەماوئەي راپەپىوى ھەلەبجە لەدژى زولم و ستمى بەعس
ھەستا، كە مامۇستايان و زانايانى ئايىنى دەورى سەرەككيان تىدا
بىنى. دوابەدواي راپەپىنەكە رژىمى بەعس ھەستا بەسەركوتكردى
راپەپىنەكە و ويرانكردن و تەقاندنەوئى گەرەكى (كانى عاشقان)ى ئەو
شارە، شەھىدى فەرماندەش بەمال و مندالەو كۆچيان كردو چىدى
تواناي مانەوئەيان نەما لەژىر چنگى بەعسى كافرو دپندەداو روويان
لەكوردستانى ئىران كردو لە ئوردوگاي (سەرياس) نىشتەجى بوون و

ئەمجار خۇيى و براكانى لە پىزى بزووتنە وەى ئىسلامىدا مەردانە قۇلى
جىھاد و تىكۆشانىيان دژى زولم و ستەمى پڙىمى بە عس لىئەلمالى و
وەك پىشمەرگە و فەرماندەيەكى جەربەزە بە شدارىيان کرد لەو
جىھادەدا، سەرەتا لە ھىزى (نەصر) وەك فەرماندەى کەرت و لە گەل
کردنە وەى يە کەم بنکە و لە ناوچەى ھەلەبجە و لە گوندى (چنار)
بە شداربوو، ئىتر لەو رۆژە وە فەرماندەيەكى لىھاتووى ماندوويى نەناس
بوو و لە ھەموو ئەو رووبەروو بوونەوانەى کە لە سنورە کەدا لە گەل
رژىمدا روويانەدا، شەھىد فاتىح رۆلى بەرچاوى دەبىنى، ھەر وەھا
بە ھۆى خۆماندوو کردن و عەزىەتدانى زۆرى خۆيە وە لە دروستکردنى
خانوو کردنە وەى بنکەکانى ھىزى پىشمەرگەى بزووتنە وەدا لە سالى
١٩٨٨ تووشى نەخۆشى فەقەرەت دەبىت و بەو ھۆيە شەو لە شارى
(کرماشان)ى کوردستانى ئىران نەشتەرگەرى بۆ دەکرىت. لە کاتىکدا
بەتەواوى چاک نەبوو بوو ھىرشى ئىران و ھىزى پىشمەرگە بۆ
ئازادکردنى شارى ھەلەبجە دەستى پىکەرد، بەو حالە شەو گەپايە وە
ناو برايانى پىشمەرگە و يەکىک بوو لە بە شداربووان، ھەرچەندە
لە و کاتەدا لە سەر برپيارى سەرکردايەى بزووتنە وەى ئىسلامى ئەوسا
راستە و خۆ لەم شەپەرى ھەلەبجەدا بە شدارنەبوو ئەمەش بە ھۆى
مەترسى لە پوودانى کارەساتى دلتەزىن لەو شارەدا، بە لکو دواتر
برپيارىدا لە سەر دابەزاندنى ھىزەکانى بۆ بە ھانا وە چوونى لىقە و ماوان و
ئاواران لە دواى کارەساتى کىمىيائى بارانکردنى ئەو شارە لە رۆژى
١٦/٣/١٩٨٨، پاشتر و دواى وەستانى شەپرى (٨) سالى نىوان
(ئىران-عىراق) و دواى ئەو وەى رژىم چەند جارىک لىبوردنى گشتى
دەکرەد بۆ کوردەکان کە لە ئاوارەيىدا ژيانىيان بە سەر دەبرد و لە دەستى
رژىم ھەلەتەبوون. ئەو وەبوو زۆرىک لە ھاوالتىيان پاش ئەو وەى ماندوو

بووبوون لە ژێانی ئاوارەیی تەسلیم دەبوونەو دەگەڕانەو ناو پڕژێم
 بەلام کاکە فاتیح لە بەرامبەر دا دەیگوت: "باشە ئەم خەڵکە هانی
 لە چی و گەڕانەو دە لە چی، ئایا نە یان دە زانی ژێانی ئاوارەیی چەندە
 سەختە و دەبی خۆیانی بۆ ئامادە بکەن!، پاشان چۆن دەبی رژیمی
 ستمی لە ئێمە کردی و مالاو خانووی وێران کردین هێشتا ئەو
 لیبۆردن بۆ ئێمە دەربکات؟ بەلکو دەبی ئێمە لیبۆردن بۆ ئەو

دەرىكەين كە ئەمەش نابىت، بۆيە دەيگوت: تا رژىم لە دەسە لاند
بمىنى ناگە پىمە وە، مەگەر بەسەر بەرزى و بەچەكى شانمە وە نەبى بۆ
تۆلەسەندەنە وە".

كاك فاتىح لە درىژەي ژيانى پىشمەرگە تىدا لە ھاوینی (۱۹۸۸) بوویە
لپىرسراوى تىپى (۱۱)ى سلمان و بەردەوام بەوپەرى دلسۆزى و
مشورخۆرویه وە بەتەنگ پىشمەرگە كانیه وە بوو، حەزى دەکرد
پىشمەرگە بەردەوام چالاک و وریابىت و لەراپەراندى ئەركە كانیدا
كە مەترخەم نەبىت.

لەراپەرىنى ئازارى (۱۹۹۱)یشدا وەك فەرماندەيەكى لیھاتووو کارامە
بەشداری ردو وە لە پزگار کردنى شارەکانى (كەلارو كفرى و صمود)
داکرد لە دەستى هیژەکانى رژىم و رۆلى کاریگەر و مەردانەي بینو وە.

دواترىش وەك فەرماندەيەكى دیار و کارای بزوتنە وەي ئىسلامى
لە ناوچەي هەلەبجە لە پینا و پاراستنى بیرو باوەرو پىبازەكەیدا درىغى
نەدەکردو دلسۆزانە تىدەكۆشا.

سالى (۱۹۹۷) بوو تە فەرماندەي هیزى (۱)ى هەلەبجە و ئەو
لپىرسراویتییهي لە ئەستۆدابوو تا راگەیاندى کۆمەلى ئىسلامى و لەگەل
راگەیاندى (کۆمەل)یشدا لەبەر دلسۆزى و کارامەيى خۆی کرایە
ئەندامى مەکتەبى عەسکەرى و لەگەل ئەو وەي خاوەنى مندالى زۆربوو
بەلام هەرگیز خۆشەویستى بۆ مال و مندالى رىگر نەبوو لەبەر دەم
ئەنجامدانى ئەو ئەرك و چالاکیانەي كە دەخرانە ئەستۆی.

كاك فاتىح لەبەر مەبەر هەر كە مەترخەمى و نادادگەرییه كدا خاوەن
هەلۆیست و دەنگى دلیرانە بوو، وە لەبەر مەبەر هەر دلسۆزى و
چاكەيە كدا رووخۆش و بە ئەمەك بوو.

ئەو شەۋەش كە بارەگاكانى كۆمەلى ئىسلامى كەۋتنە بەر پەلامارى
زالمانەى ھىزەكانى ئەمىكا، كاك فاتىح لە كۆبوونەۋەيەكى ئەندامانى
مەكتەبى عەسكەرىدا بوو پاش تەۋبوونى كۆبوونەۋەكە دەلى:
"بەخا چەند سالە ئىمە لەگەل رژىمدا شەپ دەكەين و ئاۋاتى ئەو رۆژە
دەخۋازىن كە تىپىدا سەرنگوم بىت، وا ئەو رۆژە بە ئومىدى خا نزىكە
بەلام دەترسم پىكەۋە پىچ بكنەۋە!!".

ئەۋەبو ئەو شەۋە لە ۲۱ - ۲۲/۳/۲۰۰۳ پاش ئەۋەى بارەگای ھىزى
راپەپىن بەر مووشەكى يەكەم دەكەۋىت و كاك فاتىح كە لەگەل
ژمارەيەك لە برايانى ھاو سەنگەرى لە بارەگای مەكتەبى عەسكەرى
دەبى دەلى: "مەترسن و مشەۋەش مەبن و بەھىمنى خۆتان
كۆبكەنەۋە و بىناكە بەجى بهيلن، لەم كاتەدا مووشەكىك بەر مەكتەبى
عەسكەرى دەكەۋىت و كاك فاتىح و دەستەيەك لە برايانى پىشمەرگە بەر
دەكەۋىت و بەپلەى بەرزى شەھىدى دەگات.

دواتر تەرمى پاكى ئەو فەرماندە دلسۆزو قارەمانە لەگۆرستانى
(گولانى سەروو) لە ھەلەبجەى شەھىد بە بەرگى جىھاد و
سەرفرازيەۋە بەخاك سپىردا.

شەھىد فاتىح لەدۋاى خۆى چوار كوپو چوار كچى بەناۋەكای (ھونەرو
ھەقال و صەفائەددىن و نەصرەددىن و كەژال و بەيان و ژيان و بەنان)
بەدىارى و يادگارى بۆ ئىسلام و كوردستان بەجىھىشتون.

شه‌هید: نازاد سواره جه‌مه‌د

سالی ۱۹۸۱ له گوندی (قهلات)ی سهر به قهزای دوکان هاتووه
 دونیاوه، ژيانی منداللی له گونده که یان به سهر یردووه، له (خه له کان)
 دهستی به خویندنی سهره تای کردووه، سالی ۱۹۸۹ به هوی
 راگویزانی گونده که یانه وه له لایه ن رژیمی به عسه وه له کومه لگای
 زوره ملی (پیره مه گروون) نیشته جی دهن، له وی تا پۆلی چواره می
 گشتی له دوانا وهندی (سوسی)ی کوران دریژه به خویندن ده دات و
 ماوه ی دوو سال له گه ل خویندکاراندا خه ریکی کاری ریکخواه یی
 ده بیت، سالی ۱۹۹۵ په یوه ندی به کاری ئیسلامیه وه ده کات، شهید
 له ۲۰۰۱/۹/۸ دا خیزان پیکه وه ده نیت و قوناغیکی نو له ژیانیدا
 ده ست پیده کات و ده ست به کارو که سابه ت ده کات.

سالی ۲۰۰۳ له هیزی (راپه رین)ی کومه لی ئیسلامی ده بیت به پشمه رگه و
 ئه رکه کانی پشمه رگایه تی به ریکوپیکی و دلسوزیه وه به جیدینی،
 شهید به کومه لیک خولیا و هیوا ی رهنگینه وه ده ژیا و چاوی له ئاسوی
 روونی کاروانی ئیسلامی کوردستان و میلله ته که ی بریبوو، تا سهره نجام
 له شهوی ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ له ناو باره گای هیزه که یاندا به ر
 موشه کبارانی سته مکارانه ی ئه مریکا ده که ویت و له گه ل پۆلیک
 فرمانده و پشمه رگه ی ئیسلامدا ده چیته ریزی کاروانی شه هیدانه وه و
 پاشان تهرمه که ی له گورستانی (پیره مه گروون) به خاک ده سپردریت.

شه‌هید: عه‌بدوللا حاجی عه‌بدوللا
ناسراو به (عه‌بدوللا ریشه)

سالی ۱۹۷۱ له گوندی (شیخ مه‌نصوریان)ی سه‌ریه قه‌زای دوکول
چاوی به ژیان هه‌له‌یناوه، ژیانی مندالیشی هه‌ر له‌وی به‌سه‌ر بردووه و
قۆناغی سه‌ره‌تاییشی له‌وی خویندووه و به‌هۆی کۆسپه‌کانی ژیان‌وه
نه‌یتوانیوه له‌وه‌زیاتر درێژه به‌خویندن بدات.

سالی ۱۹۹۰ خیزان پیکه‌وه ده‌نیت و دای خۆی یه‌ک کورپو دوو کچی
به‌ناوه‌کانی (موحه‌مه‌دو رۆشناو ریبان) به‌یادگاری و دیاری بۆ
ئیسلام و کوردستان به‌جێهێشتووه. شه‌هید ماوه‌ی (۵) سال له‌ریزی
یه‌کیتییدا ئیشیکردووه و له‌راپه‌رینیشدا رۆلی خۆی ده‌بینی.

شه‌هید عه‌بدوڵلا ریشه‌سالی ۱۹۹۵ که‌ مایان له‌ شارۆچکه‌ی حاجیاوا
ده‌بیت په‌یوه‌ندی به‌ بزوتنه‌وه‌وه ده‌کات و هه‌ر ئه‌و ساله‌ش ده‌بیت
پیشمه‌رگه‌ و له‌ هیزی هه‌ندرین که‌ باره‌گاکی له‌ حاجی ئۆمه‌ران ده‌بیت
ده‌وام ده‌کات، کاتیکیش له‌ سالی ۱۹۹۷ دا بزوتنه‌وه‌ دووچاری شه‌رو
ئاسته‌نگ ده‌بیت شه‌هید عه‌بدوڵلا ریشه‌ به‌ ئه‌رکی خۆی هه‌له‌سه‌ستیت و
به‌رگری له‌ ره‌سه‌نایه‌تی کوردان ده‌کات، کاتیکیش که‌ هیزی راپه‌رین
داده‌مه‌زنی له‌وه‌ هیزدا وه‌ک پیشمه‌رگه‌یه‌کی قاره‌مان درێژه به‌
ئه‌رکه‌کانی ده‌دات و به‌ هۆی لیوه‌شاوه‌یه‌یه‌وه ده‌کریته‌ فه‌رمانده‌ی تیپ،
تا سه‌ره‌نجام ئه‌و پیشمه‌رگه‌ چه‌له‌نگه‌ی ئیسلام له‌ شه‌وی ۲۱-
۲۲/۳/۲۰۰۳ دا له‌ خورمال له‌ ناو باره‌گای هیزی راپه‌ریندا به‌هۆی
موشه‌کبارانی ئه‌مه‌ریکاوه به‌ پله‌ی به‌رزی شه‌هیدی ده‌گات، دواتر
ته‌رمه‌که‌ی له‌ زیدی بابو باپیرانی له‌ گوندی (شیخ مه‌نصوریان) به‌ خاک
ده‌سپێردریت. هاوسه‌ره‌ به‌رێزه‌که‌ی له‌ دیمانه‌یه‌کدا ده‌رباره‌ی عه‌بدوڵلا
ریشه‌ ده‌لێت: "ئه‌و پیش شه‌هیدبوونی قه‌رزێ خه‌لکی له‌ لا‌بوو له‌ هه‌موو
شتێک ئاگاداری کردم و هه‌لس و که‌وتی زۆر غه‌ریب بوو، دلم زۆر له‌ دووی
بوو."

شەھىد: سۆران رەسول خدر

کاکه سۆران شه‌وی ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ له ئه‌نجامی موشه‌کبارانی زالمانه‌ی ئه‌مریکا بۆ سه‌ر باره‌گاکانی کۆمه‌ڵی ئیسلامی له ناوچه‌ی هه‌ورامان و خورمال له‌گه‌ڵ پۆلیک فهرانده‌و پێشمه‌رگه‌ی قاره‌ماندا له باره‌گای هێزی راپه‌رین شه‌هید ده‌بی‌ت و ته‌رمه‌ پاکه‌که‌شی له گۆرستانی حاجیاوای خوارو به‌خاک ده‌سه‌ن‌د‌ر‌ی‌ت.

شهید: نه محمد عه بدورپه حمان خدر جه لکی
ناسراو به (وریا)

سالى ۱۹۷۸ لە شارۆچكەى (قەصرى) ھاتووۋە دۇنياۋە، زىياسى
مىندالى تا سالى ۱۹۸۳ ھەر لە قەصرى بەسەر بىردوۋە، لە دۋاى تەو
سالەۋە مالىيان دىتە چۈارقورپنە و لە قۇتابخانەى (ئالان) قۇناغى
سەرھەتايى و يەكەمى ناۋەندىش لە ناۋەندى (چۈارقورپنە) دەخوئىنى.
شەھىد وريا كورپىكى دەنگ خۇش و خۇشەۋىست بوۋە لە ناۋ خەلگىدا،
لە راپەرپنەكەى ئازارى (۹۱) ىش كە تەمەنى تەنھا (۱۳) سال بوۋە
بەشدارى گرتنى فىرقەى چۈارقورپنە دەكات.

سالى ۱۹۹۵ پەيوەندى بە رىكخستنى بزووتنەۋەى راپەرپىنى
ئىسلامىيەۋە دەكات، پاشان لە سالى ۱۹۹۷ لە ھىزى (پىشدرى)
بزووتنەۋەى ئىسلامى دەبىتە پىشمەرگە .

جگە لە كارى پىشمەرگايەتى زۆر خولىاي كارى ۋەرزىش بوۋە
بەتايىبەتى تۆپى پى، دۋاى راگەياندىنى كۆمەلى ئىسلامى لە رىزى ھىزى
(ئازادى) دا درىژە بە كارى پىشمەرگايەتى دەدات، تا دۋاجار لە شەۋى
۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ بە ھۆى موشەكبارانى ئەمريكاۋە بۆ سەر بىكە و
بارەگاكانى كۆمەلى ئىسلامى لە خورمال بە پلەى بەرزى شەھىدى
گەشت.

شەھىد وريا كە لە سالى ۲۰۰۲ خىزانى پىكەۋە نابوو، دۋاى خۆى تەنھا
كۆرپەيەكى بە ناۋى (عەبدۈررەھمان) بۆ رابوونى ئىسلامى كوردستان
بە ديارى بەجى ھىشتوۋە.

شاهیید: خدر جه مه د عه بدوئلا خدر
ناسراو به (مه لا خدر هه رته لی)

سالى ۱۹۵۷ لە گوندى (ھەرتەل)ى ناوچەى خۆشناوھەتى ھاتوۋە
 دونياۋە، ژيانى مندالى لە گوندەكەى خويان بەسەرىدوۋە ھەر لە ۋىس
 نراۋەتە بەر خويندن، بە ھۆى سەرقالى بە كارو كەسابەتەۋە دەرھەتى
 زياترى نەبوۋە دريژە بە خويندن بدات، بەلام شەھىد ھەمىشە خولىاي
 فېربوۋنى زانست بوۋە، بۆيە لەلەكەى ترەۋە لەگەل خويندندا ئاۋىتە
 دەبىتتەۋە لە لاي مامۇستا مەلا عەبدورپەحمان لە حوجرە دەخوينىت،
 شەھىد مەلا خدر كەسىكى كراۋە و تىكەلاۋى خەلك بوۋ، ھەمىشە
 دەيوست سوود بە گەلەكەى بگەيەنيت و ئاسودەبىيان بۆ بەدى بىنيت.
 بۆيە تىكەلاۋى كارى پىكخراۋەيى دەبىت و لەسەرھادا ماۋەى دوو سال
 لە رىزى پارتىدا كار دەكات دۋاى ئەۋە بەر لە راپەرىن و لە سالى
 ۱۹۸۷ ھەۋە پەيوەندى بە رىزى رىكخستەكانى بزوتتەۋەى ئىسلامىيەۋە
 دەكات و لە راپەرىنىشدا رۆلى خۆى دەبىنيت، ھەر لەۋ سالەشدا لە تىپى
 (شەھىد عەبدولقادىر) دريژە بە دەۋامى پىشمەرگايەتى دەدات، لە زىستانى
 (۹۳) يىشدا بەۋپەرى لىپرسراۋى و دىلسۆزىيەۋە پارىزگارى لە قورئان و
 رابوۋنى ئىسلامى كوردستان دەكات. سالى ۱۹۹۴ خىزان پىكەۋەدەنيت،
 شەھىد دۋاى خۆى يەك كورپو سى كچ بە ناۋەكانى (موھەممەد و
 كەلسوم و سومەيە و بوشرا) بە يادگارى بۆ ئىسلام و كوردستان جىدىللى.
 شەھىد مەلا خدر لە ھىزى (راپەرىن) وەك كادرىكى بە توانا و دىلسۆز
 خۆشەويست لە ناۋ برا پىشمەرگەكانىدا لەسەر كارى پىشمەرگايەتى و
 بانگەۋاز بەردەۋام دەبىت، تا سەرەنجام لە پەلامارىكى ستەمكارانەى
 ئەمريكادا بۆ سەر بىكە و بارەگاكانى كۆمەللى ئىسلامى لە شەۋى ۲۱-
 ۲۲/۳/۲۰۰۳ لەگەل (۴۳) فەرماندە و پىشمەرگەى تردا لە خورمال بە
 موۋشەك شەھىد دەبىت و پاشان تەرەمكەى لە گۆرستانى گردى شكارە
 بە خاك دەسپىردىت.

شه هید: نه حمده عه بدوللا نه حمده ئیسماعیل
ناسراو به (نه حمده هور یوه یی)

سالى ۱۹۶۸ لە گوندى (ھۆپپۈھ)ى سەر بە قەلادىزى چاۋى بە ژيان ھەلئىناۋە، ژيانى مندالى لە گوندەكەيان بەسەربردوۋە پاشان لە قوتابخانەى گوندى (دارەشمانە) نراۋەتە بەر خويىندىن و چەند سالىك دەخويىنىت بەلام ھەر لە قۇناغى سەرەتايىدا وازى لە خويىندىن ھىناۋە و بەناچارى مل دەبەر كارو كەسابەت دەنىت، دوابەدۋاى راگوستنى گوندەكەيان لەلايەن رژىمى بەعسى خويىنخۆرەۋە لە كۆمەلگاي (پىمالك) لە تەنىشت قەلادىزى نىشتەجى دەكرىن، سالى ۱۹۸۶ خىزان پىكەۋە دەنىت و سى كورپو پىنج كچى بەناۋەكەنى (عەبدوللاۋ سامان و ھاۋپىۋ شۇخان و پەيمان و ئاسياۋ ڧيان و پەنا) لە دۋاى خۆى بە يادگار بۆ ئىسلام و كوردستان بەجى دىلت.

دۋاى راپەرىن بۆ ماۋەى سى سال دەبىتە لايەنگرى پارتى. سالى ۱۹۹۴ پەيوەندى بە رىكخستەكەنى بزوتتەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات، سالى ۲۰۰۱ لە ھىزى راپەرىن دەبىتە پىشمەرگە و چەكى پارىزگارىيە لە ئىسلام و گەل و نىشتەمانەكەى دەكاتەشان و لە خۆبوردۋانە ئەركەكەنى رادەپەرىنى، سەرەنجام لە و رىيەداۋ لە شەۋى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ لەناۋ بارەگاي ھىزى راپەرىندا لە خورمال بە ناھەق بەر موشەكبارانى ئەمريكا دەكەۋىت و لەگەل پۆلىك لە ھاۋسەنگەرانىدا گىيانى پاكى بەرەۋ بارەگاي مېھرەبانى خواپەرواز دەكات. دواتر تەرمەكەى ھەر لە گوندى (ھۆپپۈھ)ى زىدى بابو باپىرانى بە خاك دەسپىردىت.

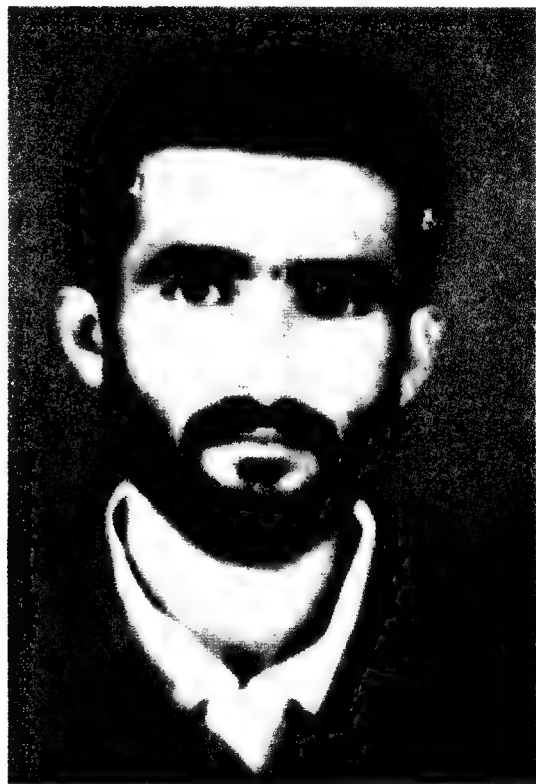

**شهيد: موجه محمد حسن خدر وسو
ناسراو به (جوتيار)**

سالى ١٩٧٤ له گوندى (ئالاوه)ى سەر به قه لادزى چاوى به ژيان هه له پناوه، دوايى ماله كه يان به هوى راگواستنى گونده كه يان له لايه ن رژيمى داگيركهرى به عسه وه له كۆمه لگاي زۆره مليى (پيمالك) له قه لادزى نيشته جي ده بن، له وى له قوتا بخانه ي (بلفهت)ى سهره تايى ده ست به خويندن ده كات و له وه ش زياتر بواى خويندن نايبت، خولياى كوردايه تى و خزمه تى ميلله ته كه ي ده چي ته كه لله يه وه و ماوه ي چه ند ساليك له گه ل لايه نه كانى (پارتى و يه كي تى و سۆسياليس ت) په يوه ندى و سه رو كارى هه بووه .

سالى ٢٠٠١ په يوه ندى به ري كخسته نه كانى بزووتنه وه وه ده كات و له سالى ٢٠٠٢ ش له هي زي (راپه رين) ده بيت ته پيشمه رگه و جي گاي خوى له ناو دلى هاوسه نگه رانيدا ده كاته وه و به دلسوزيه وه ئه ركه كانى راده په پرينى، دواچار له شه وى ٢١-٢٢/٣/٢٠٠٣ له ناو باره گاي هي زي راپه پيندا له خورمال به هوى موشه كبارانى زالمانه ي ئه مريكا بو سهر باره گاي هي زه كه يان له گه ل ده يان فه رمانده و پيشمه رگه ي تر دا شه هيد ده بيت و ته رمه پيرۆزه كه شى له گو رپستانى پيمالك به خاك سپير دراوه . شه هيد جوتيار كه له سالى ١٩٨٩ خي زانى پي كه وه نابوو سى كورپى به ناوه كانى (ئه رده لان و خدرو ري بان) به يادگار بو ئيسلام و كوردستان به جي هيشتون .

شاهید: عومهر جه مه نه حمه د مسته فا
ناسراو به (پیشرهو)

سالى ۱۹۷۵ لە گوندى (بىناسە)ى سەر بە شارۋىچكەى ھىزۋى ناۋچەى
پشدرۋ لە ئامىزى (گردهبىناس)دا لە دايك بوو، بەھۆى راگواسنى
گوندەكەيان لەلايەن رىژىمى بەعسەوھ مالى باوكيان لە كۆمەلگەى
نۆردەملىى (پىمالك) نىشتەجى دەبنو لە قوتابخانەى (بلفەت)و
(ئاسۆس) قۇناغەكانى سەرەتايى و ناوھندى تەواودەكات.

سالى ۱۹۹۱ پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزوتتەوھى ئىسلامىيەوھ
دەكاتو دوايى لە تىپى (۱)ى برايەتى سەر بە مەلەبەندى (۳) كە
بارەگاگەى لە قەلادزى دەبىت دەبىتە پىشمەرگەو بە دلسۆزى و
رىكوپىكى ئەركەكانى رادەپەرىننىت، لە زستانى (۱۹۹۳)دا دەبىتە
پارىزەرى ئىسلامو شوورەى دەورى كاروانى رابوونى ئىسلامى
كوردستان. دواى ئەوھ لە ناۋچەى قەلادزى درىژە بە كارى
پىشمەرگەيەتى دەدات، پاشان لە ھىزى راپەرىن وەك پىشمەرگەيەكى
ئازاو چاك و رووخۆش لەناو براو ھاوسەنگەرانىدا دەرەكەوئىت و لە
پىناو شەكانەوھى ئالائى ئىسلاموگە لە چەوساوەكەيدا شان وەبەر
ئازارو ناخۆشىيەكانى ژيان دەدات، تا لە و رىيەداو لە شەوى ۲۱-
۲۲/۳/۲۰۰۳ لە ناو بارەگاى ھىزى راپەرىندا لە خورمال بەھۆى
موشەكبارانى زالمانەى ئەمريكا بۆ سەر بارەگاى ھىزەكەيان لەگەل
دەيان فەرماندەو پىشمەرگەى تردا بە پلەى بەرزى شەھىدى دەگات و
پاشان تەرمەكەى لە پىمالك بە خاك دەسپىردىت، شەھىد پىشپەرەو كە
سالى ۲۰۰۰ خىزانى پىكەوھەنا بوو دواى خۆى كوپىك و كچىك بە
ناوھەكانى (ئومىدو يوسرا)بە يادگار بەجىدىلى.

شهید: موحه محمد عه بدولآ سلیمان کامه لا
ناسراو به (مهروان)

سالى ۱۹۷۳ لە گوندى (بىگە لاس) ئامىزى (مامەندە) ى سەرکەشى پىشتى قەلادىزى چاوى بە ژيان ھەلھىناو، بنەمالەكەيان دواى راگواستنى گوندەكان لەلايەن رزىمى بەعسەو ھە كۆمەلگاي زۆرەملىي (پىمالك) نىشتەجى دەبنو لە قوتابخانەى (زىنگ) دەخىتە بەر خويندنو قوناغى سەرەتايى تەواودەكاتو قوناغى ناوەندىش لە ناوەندى (ئاسۆس) دەخوينى و دواتر دەچىتە ئامادەيى پىشەسازى رانيە، ھەستى شۆرپىگىزى و مىللەت پەرۋەرى لە دىدا جۆش دەخواتو بۆ ماوھى چوار سال لە رىزى پارتىدا كاردەكات.

سالى ۱۹۹۴ پەيوەندى بە رىكخستەكانى بزوتنەوھى ئىسلامىيەو ھەكەتو ھەر لەو سالەشدا لە ناوچەى قەلادىزى دەبىتە پىشمەرگە، بەوپەرى دىسۆزىيەو ھەركەكانى رادەپەرىنى و لە ھەمى ئاستەنگو ئالۆزىيەكانىشدا ئامادەو بە دەست و بردو گۆل دەبىت.

سالى ۱۹۹۸ ژيانى ھاوسەرى پىكدىنىتو دواى خۆى كورپىك و كچىك بە ناوەكانى (ئومىدو پەيام) بە يادگارى بۆ ئىسلامو كوردستان بەجىدىلەت.

شەھىد (مەروان) لە درىژەى كارى ئىسلامىداو بەھۆى جموجول و گۆرچ و گۆلىيەو ھاوھى (۲۴) رۆژ دەگىرىت، بەلام ئەو ھە سوورترى ھەكەت لەسەر كارو بانگەوازي ئىسلامى، بۆيە لە ھىزى (راپەرىن) كە بارەگاھەى لە ناوچەى شارەزور دەبىت درىژە بە ھەركى پىشمەرگايەتى دەدات، تا لە ھەوى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ بەرموشەكبارانى زالمانى ئەمريكا دەكەوئىتو دەبىتە ئەستىرەھەكى تروپىكى سەرۋەرىو تەرمەكەشى لە پىمالك بە خاك دەسپىردىت.

شاهین: عومره چه مه د عه بدوللا
ناسراو به (عومره سوور)

سالى ۱۹۷۴ لە گوندى (بەلكى) ناوچەى پىشەرى لانكەى شۆپس و بەرخودان چاوى بە ژيان و ناسۆرەكانى گەلەكەى ھەلھەناو، دواى راگوستنى گوندەكەيان لەلايەن رژیىمى بەعسى دىكتاتورەو ھەنەمالەكەيان لە كۆمەلگای زۆرەملىى حاجياوا نىشتەجى دەبى و لە

قوتابخانەى (چواس)ى سەرەتايى دەنێردریتە بەر خویندن و تا پۆلى سێیەمى ناوەندیش لە قوتابخانەى ناوەندى حاجياوا درێژە بە خویندن دەدات، گرفت و ناھەموارییەكانى ژيانى سیاسى و ئابوورى كوردستان رێگەنەدەن زیاتر لەسەر خویندن بەردەوام بێت.

سالى ۱۹۹۱ ھەك لاویكى

خواناس دەردەكەوێت و سالى ۱۹۹۲ بەشداری سوپای بەرگری بزوتنەو ھى ئىسلامى دەكات و دواتر لە ھىزى دووى ھەولێر دەبێتە پێشمەرگە و پاشان لە ھىزى (ھەندرین) كە بارەگاكەى لە (حاجى ھۆمەرەن) بوو درێژە بە خەباتى پێشمەرگایەتى دەدات و ھەك پێشمەرگەى كى گورج و گۆل ئەرکەكانى رادەپەڕى، لە زستانى ۱۹۹۳ دا بەرگری لە ئىسلام و ھەسەنايەتى كوردستان دەكات، سالى ۱۹۹۴ لە دارەشمانەو سالارە دەبێتە شوورەى دەورى رابوونى

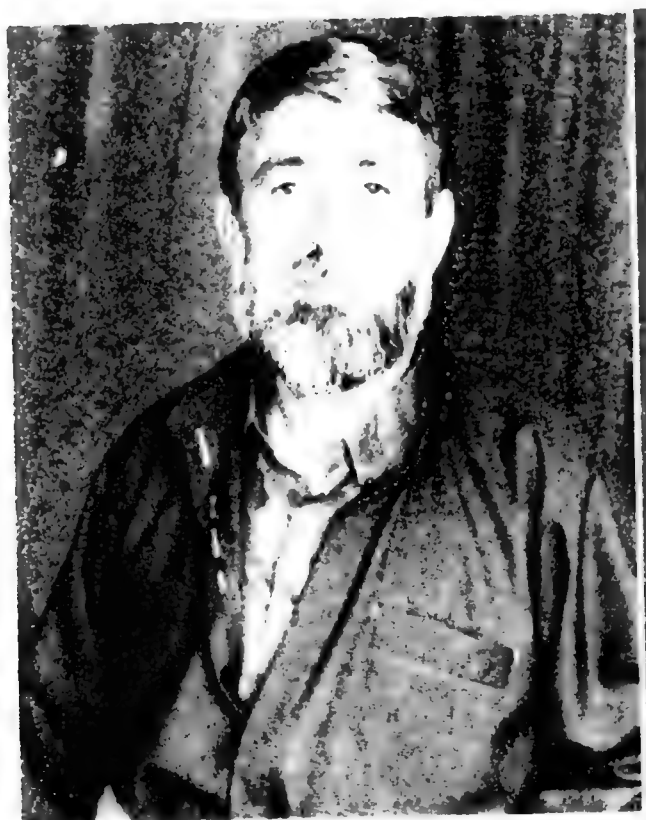

ئىسلامى كوردستان، دواى رووداوه ناهه مواره كان له هيڙى (راپه رين) كه باره گاكه ي له ناوچه ي شاره زوور ده بىت به رده وام ده بىت له سه به جيھينانى ئهركى پيشمه رگايه تى، شه هيد له ژيانى پيشمه رگايه تييدا به هوى ليوه شاوه يى تا پله ي (سه رتپ) به رپرسياريتى پيڊه سپيڊر دىت. دواجار له شهوى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۲ له ناو باره گاي هيڙى راپه ريندا به هوى مووشه كبارانى به ناهه قى ئه مريكا له گه ل ده يان فه رمانده و پيشمه رگه ي قاره مانى ترى كۆمه لى ئىسلاميدا به پله ي به رزى شه هيدى ده گات.

شه هيد عومهر له سالى ۱۹۹۵ خيزانى پيگه وه ناوه و دواى خوى كوپيك و دوو كچى به ناوه كانى (موحه ممه دو ئيلهام و سوهام) به ديارى بو ئىسلام و كوردستان به جيھيشتوون.

هاوسه ره كه ي له باره ي شه هيد عومهر وه ده لىت: "شه هيد عومهر مايه ي هيدا يه تم بوو و زور هانى ده دام بو كارى ئىسلامى، به ر له شه هيد بوونى پيى وتم گه ردم ئازاد بكه هه قى تۆم زور به سه ره وه يه، ده زانى لاقىكم له م دونيا يه يه و لاقىكىشم له و دونيا يه "

ته رمه پيروزه كه شى له گۆرستانى حاجياواى خوارو ئه سپه رده ي خاك كراوه .

شه‌شید: سه‌عید جه‌سه‌ن صالح ره‌شید

سالی ۱۹۵۴ له گوندی (عه نه ب) ی نزیك هه له بجه له دایکبووه، له قوتا بخانه ی گونده که ی خویان نراوته به رخویندن و قوناغی سه ره تای ته واو کردووه.

له سه رده می لاویتییدا ده بیته فه رمانبه ری شاره وانی هه له بجه وه ک موراقبی چاودیره کان.

سالی ۱۹۷۶ له گه ل (گه لاویژ خان) دا ژیا نی هاوسه ری پیکدینیت و دوا ی خوی کوریک و چوار کچ به ناوه کانی (هیوا، نیان، هودا، په یام، پۆژگار) به دیاری بۆئیسلا م و کوردستان به جیده هیلت.

سالی ۱۹۸۷ په یوه ندی به ریکخستنه کانی بزوتنه وه ی ئیسلامیه وه ده کات و له سالی ۱۹۸۸ ده بیته پیشمه رگه له هیژی (نه صر)، دواتر ده چیته ده فته ری (کرماشان) ی بزوتنه وه ی ئیسلامی له کۆماری ئیسلامی ئیران.

شه هید له راهه پینه که ی ۱۹۹۱ دا ده وری کاریگه ری بینیه، له ریگه ی پاراستن و به رگریکردنی له بیروباوه په که شیدا خه بات و ماندوو بوونی زۆری دیوه، هه ر له بهر لیها تووی و دلسۆزی ماوه یه ک ئه ندام هیژ بووه له هیژی شه هید عومه ری بزوتنه وه له هه له بجه، دوا ی راگه یاندنی کۆمه لی ئیسلامییش بووه به ئه ندام به شی مه کته بی عه سکه ری.

دوا جار له تاوانه که ی دژ به کۆمه لی ئیسلامی له لایه ن ئه مریکا وه شه وی ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ که باره گا کانی کۆمه ل له خورمال مووشه کباران کران، سه عید حسین یش له گه ل کۆمه لیک له دۆست و هاویرانییدا ده چیته ریزی شه هیدانه وه و بۆ دوا جار مالئاوایی له خزم و که سو و کارو هاوسه نگه رانی تری ده کات، پاشان ته رمه که ی له گۆرستانی (گولانی سه روو) له هه له بجه ی شه هید به خاک ده سپێدر دیت.

شهید: نه کره م موچه ممه د صالح

سالى ۱۹۶۹ لە گۈندى (خولامى) سەربە قەزاي ھەلەبجەي شەھىد
بەنەمالەيەكى ئايىن پەرۋەرى سەربە عەشیرەتى ھارۋىنى چاۋى بە ژان
ناسۋرى گەلە ستەمدیدەكەي ھەلەنناۋە، پاشان مالى باۋكى چۆتە
ھەلەبجە و ژيانى مندالىي لەۋى بەسەربىردوۋە لە قوتابخانەي
(حەمدوۋنى سەرەتايى) نىرراۋەتە بەر خويىندن و قۇناغى سەرەتايى
تەۋاۋىردوۋە لە ناۋەندى (مەۋلەۋى) ش تا پۆلى سىيەمى ناۋەندى
خويىندوۋە دۋاجار لە سالى ۱۹۸۴ ۋازى لە خويىندن ھىناۋە.

بەھۋى ئەۋ جۈلانەۋە ئىسلامىيە لە دەقەرى ھەلەبجە ھەۋرامان و
شارەزۋوردا ھەبوۋە، شەھىد (ئەكرەم) یش پابەندى ئىسلامىي زىياتر
بوۋە لەلەي مامۇستايانى ھەلەبجە ۋانەي ئايىنى لە حوجركاندا
خويىندوۋە ۋۆشەۋىستى كارى ئىسلامى چۆتە دلەۋە.

كاكە ئەكرەم سالى ۱۹۸۸ لەكاتى كىمىيى بارانى ھەلەبجەدا ئاۋارەي
ناحيەي ۋارماۋا (زەپايەن) بوۋە پاشان لە شارۋچكەي ھەلەبجەي
تازە نىشتەجى بوۋە، لە كاتى كۆپەۋەكەي گەلى كورد لە بەھارى
۱۹۹۱ دا دوۋبارە ئاۋارە بۆتەۋە ۋە پۈۋى لە كوردستانى ئىيران كوردوۋە
لە ئۆردۈگاي (دوۋئاۋ) نىشتەجى بوۋە.

شەھىد ئەكرەم دۋاي گەپانەۋە لە ئىران لە ھەمان سالدا ۋاتە سالى
۱۹۹۱ پەيۋەندىي بە رىزەكانى بزوۋتنەۋە ئىسلامىيەۋە كوردوۋە لە
ھىزى (يەك) سەربە مەلبەندى (يەك) ھەلەبجە بوۋە بە پىشمەرگە و
لە ئىش و كارەكانىدا، پىشمەرگەيەكى نۆر گورج و گۆل ۋ چالاک بوۋە
نۆر بە دلسۆزى و لىپراۋانە ئەركەكانى سەرشانى راپەپاندوۋە، لە
زىستانى (۱۹۹۳) دا لەگەل برا پىشمەرگەكانىدا بەرگرىي لە
بىروباۋەپەرەكەي كوردوۋە، سالى (۱۹۹۷) یش لە (ملەي دارى) دا دەۋرى
بەچاۋى بىنيۋە بە ئەركى سەرشانى خۆي ھەستاۋە.

كاكە ئەكرەم كەسىكى زۆر رۆج سووك و گورج و گۆل و چالاك بوو و لە
نيو خزم و كەسوكارو برا پيشمەرگەكانيدا زۆر خوشەويست بوو، زۆر
هەزى بە سەردان و بە جىيەتانی سىلەى رەحم كردوو.

شەھيد لە سالى ۱۹۸۸ لەگەل (گولالەخان) خيزانى پيکە وەناو و
لەدواى خۆى دوو کوپو سى کچى بە ناوەکانى (شنۆ و سەلمان و
مەروان و شينى و شەيدا) بۆ خزمەتى ئىسلام و کوردو کوردستان بەجى
هيشتوو.

كاكە ئەكرەم بە مەبەستى پەيداکردنى بژيوى ژيانى مال و مندالى، لە
ژيانيدا چەندىن جوړكارى كردوو وەوانە (كشتوكال و كرێكارى و
وەستا بەناي).

پاشان شەھيد ئەكرەم بوو بە (ئەندام بەشى مەكتەبى عەسكەرى) و
تا رۆژى شەھيدبوونى ئەركەكانى سەرشانى زۆر بە زىادە وە
راپە پاندوون، سەرەنجام لە شەوى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ لەكاتى
بۆردومانکردنى بەناھەقى بنەكە و بارەگاكانى كۆمەلى ئىسلامى لە

سنووری خورمال و ئه حمه دئاوا له لایه ن ئه مریکاوه، کاکه ئه کرهم
 موحه ممه د له گه ل کۆمه لیک له کادیرو برا پیشمه رگه کانیدا به بی تاوان
 شه هید ده کریت و بو دواچار مالئاوایی له ژیا نی پر له ناسوړو میحنه تی
 دنیا ده کات ده گه پیته وه لای خوای په روه ردگار، دواتر تهرمه که ی له
 گوپستانی (گولانی سه روو) له هه له بجه ی شه هید به خاک ده سپیږدریت.

شه هید: ئیبراهیم ره شید نه حمه د
ناسراو به (سه فوان)

سالى ۱۹۵۸ لە گوندى (حەسەن ئاۋا)ى نزيك ھەلەبجە لەدايكبوو،
تەمەنى مندالىي لە گوندەكەى خۆيدا بەسەربردوۋە .

لە تەمەنى لاۋىتىيدا شەھىد ئىبراھىم دەبىتتە فەرمانبەرى حەكۈمەت و لە
(فەرمانگەى ئاگر كۆزىنە ۋەى ھەلەبجە) دادەمەزىت .

سالى ۱۹۸۳ ھاۋسەرى ژيان ھەلدەبژىرىت و پىدەنىتتە قۇناغىكى نوۋى
ژيانىيە ۋە ۋەى خۆى دوو كوپو چۈار كچ بەناۋەكانى (كەنعان،
كاروان، خىلان، نڭىن، بوشرا، ئىمان) بەدىارى و يادگارى بۆ ئىسلام و
كوردستان جىدىلى و كەمىك ۋەى شەھىد بوونىشى كاكە كەنعان
بەپوۋداۋى ئۆتۆمبىل كۆچى دوى دەكات. سالى ۱۹۹۱ دەبىتتە
پىشمەرگەى بزوتتە ۋەى ئىسلامى، دواتر لەبەر دلسۆزى و لىپراۋى
دەكرىتە ئەندامى ھىز لە ھىزى (۲) لە سكرتارىەتى رابەرى گشتى،
پاش راگەياندى كۆمەلى ئىسلامى دەبىتتە ئەندام بەش لە مەلەبەندى
يەكى ھەلەبجە .

دۋاجار لە سەرەتای بەھارى كوردستان و
لە شەۋى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ دا لە بارەگای
مەكتەبى عەسكەرى كۆمەلى ئىسلامى لە
شارۆچكەى (خورمال) كەوتە بەر
دپندەترىن ھىرشى موشەكەكانى
ئەمريكا و كۆمەلىك لە فەرماندە و
پىشمەرگەكانى كۆمەلى ئىسلامى شەھىد
كرد كە كاكە ئىبراھىم يەكك بوو لە
شەھىدانە، دواتر تەرمەكەى لە
گۆرستانى (گولانى خوارو) لە ھەلەبجە
بەخاك سپىردرا .

شهید: عومەر موحەممەد سەعید شەریف
ناسراو بە (حاجی عومەر)

سالى ۱۹۵۲ لە گوندى (دەلەمەي)ى سەر بە شارى ھەلە بجا
لەدايىكبوو، ھەر لە گوندەكەى خۇياندا ژيانى مندالىي بەسەربردو،
پاشان لە گوندى (عەبابەيلى) نراو تە بەر خويىندن.

كاك حاجى عومەر لە سالى ۱۹۸۱ دەگىرېت بە سەربازو بۇ ماوھى دوو
سال لە گوندى (بەلخە)ى ناوچەى ھەورامان سەربازىي كىردو.

سەرھەتاي پابەندبوون و ئاشنايەتى شەھىد لەگەل كارى ئىسلامى و
قورئان و مزگەوتدا دەگەرېتەو ھە بۇ سالى ۱۹۷۰ بەھۆى نىزىكى و
دۆستايەتیی لەگەل بەرېز مامۆستا مەلا عوسمان رابەرى گشتى
بزووتنەوھى ئىسلامىدا.

سالى ۱۹۷۱ كاك حاجى عومەر لەگەل (عائىشە خان)دا دەبنە
ھاوسەرى يەكترو ژيانىكى نوئ پىكدېن و دواى خوشى چوار كوپو
پىنج كچ بەناوھەكانى (يەحيا، وريا، سەھەر، كەوسەر، زانا، سەناء،
ھەوار، دانا، چنور) بەجېھىشتو.

سالى ۱۹۸۸ لەگەل كۆمەللىكى زۆر لە مسولمانانى شارى ھەلە بجا
ھىجرەت دەكات و چەكى ئىسلامەتى لەشان دەكات و دەبىتە
پىشمەرگەى بزووتنەوھى ئىسلامى، دواتر دەبىتە فەرماندەى تىپى
(۲۷)ى غەزالى ھىزى (نەصر).

شەھىد لە راپەرىنەكەى ۱۹۹۱ دا رۆللىكى كاريگەرى ھەبوو و بەشداری
لە ئازادکردنى كوردستاندا كىردو و تا رۆژى شەھىدبوونى بەبى
ماندووبوون بەرگى لە رىيازوبىروباو پەكەى كىردو و سالى ۱۹۹۷
بەپرسيارىتتى فەرماندەى تىپ و ئەندامىتى ھىزى بەئەستو و بوو
دلسۆزانە ئەرکەكانى راپەپاندون.

دواى راگەياندىنى كۆمەللى ئىسلامى شەھىد عومەر دەكرىتە ئەندامى
مەكتەبى كۆمەلایەتى، پاش تەشكىلاتى لەشكرەكانى مەكتەبى

عەسكەرى لەبەر دەستپاكى و ئەمىندارى دەكرىتە ئەندامى لەشكرى
بەپرسيارىتتى بەشى دارايى لەشكرى (صلاح الدين آيوبى) دەخريه
ئەستۆ.

شەھىد حاجى عومەر پىاويكى مسولمان و ئارام و لەسەرخۆو سەنگىن و
بەويقاربوو، ئەوكاتەى بەرامبەرەكەى توورە دەبوو ئەم بە
زەردەخەتەيك وەلامى دەدايەو، لەبەرئەو، لەكۆتايى
حەفتاكانەو، زيارەتى مالى خوداي كوردبوو، بەراستى حاجىيەكى
راستەقىنە بوو، پابەندى بنەمالەكەيان بە ئىسلامەو، ھۆكارىكى
كارىگەر بوو لەسەر پەرۋەردەكردنى كاك حاجى. دواجار شەوى ۲۱-
۲۲/۳/۲۰۰۳ لە (خورمال)، لە ئەو ھەل دەمى بەھاردا بەغەدر دەكەوئە
بەر موشەكبارانى ھىزەكانى ئەمريكائى لەگەل پۆلىك لە ھاوپرى و
ھاوسەنگەرانىدا شەھىد دەكرىت، پاشان تەرمەكەى لە گۆرستانى
(شەھىدان) لە ھەلەبجە بەخاك دەسپىردىت.

جهزا نه حمهد صالح
ناسراو به (پيشرهو)

سالی ۱۹۷۰ له گوندی (پریښی
سهرو)ی ناوچه‌ی نه‌وړولی نزيك
هه‌له‌بجه له‌دایکبووه، ژيانی
منداللی له‌گونه‌که‌ی خوږیان و
شاری هه‌له‌بجه به‌سهربردووه،
دواتر له‌قوتابخانه‌ی
(سه‌رکه‌وتن) ده‌نړیته
به‌رخویندن، دواى ته‌واوکردنى
قوڼاغی سه‌ره‌تایی ده‌چیته
(ناوه‌ندى ئیسلامی) له‌هه‌له‌بجه .

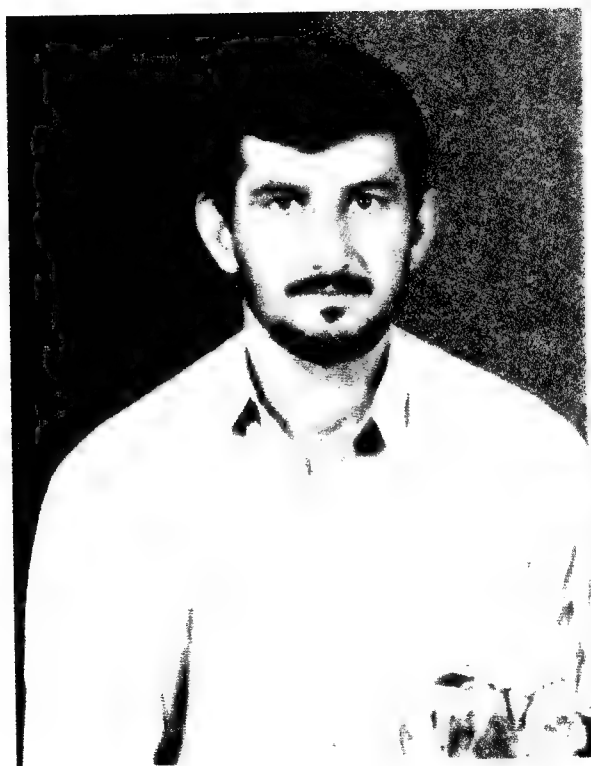

سالی ۱۹۸۸ په‌یوه‌ندى به‌بزووتنه‌وه‌ی ئیسلامیه‌وه ده‌کات و له‌هیڅی
(نه‌صر) ده‌بیته پېشمه‌رگه، دواتر له‌به‌ر لیټه‌اتووی ده‌بیته فه‌رمانده‌ی
هیڅ، شه‌هید له‌کاتى راپه‌رین و رزگارکردنى کوردستاندا له‌سالی ۱۹۹۱
ده‌ورى به‌رچاوى بینیه‌وه له‌شه‌ره‌کانى (که‌لار و کفرى و که‌رکوک) دا
به‌شدارى چالاکانه‌ی کردووه .
دواى راگه‌یاندنى کومه‌لی ئیسلامی ده‌بیته نه‌ندام به‌شى مه‌کته‌بی
عه‌سکه‌ی .

شه‌هید له‌سالی ۱۹۹۶ خیزانى پیکه‌وه‌ناوه و له‌دواى خوږى دوو کچى
به‌ناوه‌کانى (بینایى و هیڅى) بو خزمه‌تى ئایین و گه‌ل و نیشتمان‌که‌ی
به‌جېه‌یشته‌وووه .

شه‌هید جه‌زا به‌به‌رده‌وامى و بى مانده‌ووبون پانزه سال له‌خزمه‌تى
بیروباوه‌ره‌که‌ی و خاکه‌که‌یدا بوو تا دواچار له‌سه‌ره‌تای به‌هارو
له‌شه‌وى (۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳) دا له‌کاتى مووشه‌کبارنى سته‌مکارانه‌ی

ئەمىرىكا بۇ سەر بارەگاكانى كۆمەلى ئىسلامى لەناوچەى (خورماى)
ئەحمەدئاوا)، لەگەل پۆلىك لەكادىرو پىشمەرگە دلىرەكانى كۆمەلى
ئىسلامدا شەھىد دەبىت و دەگەرپىتەو بەر بارەگای خواى بەدىھىنەرى
جىھانىان، پاشان تەرمەكەى لە گۆرستانى (گولانى خوارو) لە
هەلەبجە بەخاك دەسپىردىت.

شهید: ئیسماعیل حاجی ئیسماعیل
ناسراو به (کاک زانای پیره مه گرونی)

سالی ۱۹۶۹ له ناحیه ی (خه له کان) ی دامینی چیا ی سرکه شلی
کۆسره ت چاوی به ژیان هه له پناوه، ژیا نی مندالی هه له وی
به سه بر دوه و له قوتا بخانه ی سره تایی خه له کان تا پۆلی شه شه می
سره تایی خویندوو یه تی.

له سالی ۱۹۸۵ هه له گه ل کاری ئیسلامیدا تی که لای په یدا کردوه و
ماوه یه که له گوندی (قه مته ران) و پاشان له پیره مه گروون نیشته جی
بووه و له پینا و په یدا کردنی بژیوی ژیا نیشتا و ه ستایی و دوکانداری
ئه نجامدا وه. شه هید له ژیا نیدا دوو خیزانی خواستو وه، یه که میان له
سالی ۱۹۸۵ و دووه میشیان له سالی ۱۹۹۹ و پاش خوی چوار کوپو
پینج کچی به ناوه کانی (ئیدریس و ته حسین و ئاکار و ئاکام و ژیان و
جیهان و به نان و ره ییان و سیما) به یادگاری بو ئیسلام و کوردستان
به جیه یشتوون. شه هید (زانا) له قوناغه کانی پیشمه رگایه تیدا سره تا
له هیزی (سلیمانی) ده بیته پیشمه رگه و ماوه یه کیش له بهر لیها تووی له
مه لبه ندی (سلیمانی) ده بیته ئه ندای مه لبه ند، دواتر له هیزی
(راپه یین) به کیویک له وره و برپا و یه قینه وه دریزه به خه بات و
خزمه ت و پیشمه رگایه تی ده دات و به دل روونییه وه بهر له شه هید بوونی
حسابات و قه رزداریه کانی ده نووسی و سی س عاتیش بهر له
شه هید بوونی باسی چوونه به هه شت و شاد بوون به خوشیه کانی
به هه شت بو هاو پیکانی ده کات و ده لی "خورییه کان چاوه پیمان
ده که ن" تا سه ره نجام به و برپا و یه قینه وه، به م وره به تینه وه، به م
دلی پر له ئومید و ئه وینه وه له شه وی ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ به هوی
مووشه کبارانی سته مکارانه ی ئه مریکا وه بو سه ر باره گا کانی کۆمه لی
ئیسلامی له خورمال و ده ورو به ری ده گاته کاروانی شه هیدان و پاشان
ته رمه که ی له گو پستانی (پیره مه گروون) به خاک ده سپێرد ریت.

شهید: خالد عبداللہ تیف توفیق

سالى ۱۹۷۵، سالى نەھامەتى و نسكۆى شوپشى كوردان له گوندى
(تيمار)ى سەر به قەزاي دوكان له دايكبووه، ژيانى مندالى له
گونده كه يان و دوكان به سەر ده بات و پاشان ده چيته بهر خویندن و ته نها
تا پۆلى دووه مى ناوه ندی له ناوه ندی (دوكان) ده خوینی و ماوه يه كيش
لاى مه لا (خدرى مه لا ره سول) واته (مه لا راستگو) ده خوینی.

سالى ۱۹۹۳ په يوه ندى به ريزه كانى بزوتنه وهى ئيسلاميه وه
دهكات و سالى ۱۹۹۸ چهكى پيشمه رگايه تى ده كاته شان و له هيزى
سليماني ده وام ده كات و دواتر ده گوازيته وه بو هيزى (راپه پين)،
سالى ۱۹۹۹ خيزانى پيکه وه ناوه و زور حەزى له سەردان و تيکه لاويى و
بواری کۆمه لايه تى بووه و له ئامۆژگارى کردنى خەلک دريغى نه کردووه و
ويستوويه تى به عقيده يه كى پاك و راسته وه ديندارى و مسولمانه تى
بكرى، شهيد له ناو پيشمه رگه كانى هاوړپيدا هه ميشه دهم به خنده و
خوشه ويست بوو، تا دواچار له شهوى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ دا له باره گاي
هيزى (راپه پين) له نزيك خورمال به هوى مووشه كبارانى به ناهه قى
ئهمريكا وه بو سەر باره گاكاني كۆمه لى ئيسلامى له گەل ده يان
پيشمه رگه ي قاره مانى ترده شهيد ده ييت و پاشان تهرمه كەى له
(دوكانى خواروو) ئه سپه رده ي خاك ده كریت.

شه‌هید: خدر ره‌سولّ مسته‌فا
ناسراو به (مه‌لا راستگۆ)

سالى ۱۹۷۷ لە گوندى (شارستىن)ى ناوچەى جافايەتى سەر بىر
 ناحىەى بىگىر لە بەرى مەرگە لە بىنە مالاىەكى ئاين پەرۋەر زانىست
 دۆست ھاتوۋەتە دۇنياۋە، شەھىد لە سەر ھەتۋە لە بىنە مالاىەۋە كە
 بىنە مالاىەى مە لا رەسول مە لا مستەفايە فىرى رەۋىشتە بەرزەكان بوۋە
 بە رەسەنايەتى كۆمەلى كوردەۋارى ئاشنا بوۋە ھىشتا ھەر لە تەمەنى
 مىندالیدا بوۋە كە مە لا رەسولى باۋكى بە تۆپبارانى كۆپرانەى رىمى
 داگىركەرى بە عس شەھىد دەبىت، شەھىد تا پولى سىيەمى سەر ھەتايى
 لە گوندەكەى خۇيان دەخوینىت، پاشان خىزانەكەيان ۋەك ھەزاران
 مالاىە كوردى دىكە لە سالى ۱۹۸۸ ئاۋارەى دىۋى كوردستانى ئىران
 دەبىت ۋە ھاشا لە ساىەى رەشى رىم دەكات ۋە ئوردوگای (بناۋە)ى
 سەر بە شارى (سەر دەشت) نىشتەجى دەبن ۋە ۋى لە سالى ۱۹۸۹
 لای مامۇستا مە لا بەكر ەبدوللا قورئانى پىرۋز ەۋامىل جىرجانى
 دەخوینى ۋە ئىمجار لای مامۇستا مە لا رەسول بناۋەى درىژە بە زانىستە
 شەرىعیەكان دەدات.

سالى ۱۹۹۳ خىزانەكەيان گەراۋەتەۋە كوردستان ۋە لە ھاۋىنە ھەۋارى
 دۇكان نىشتەجى بوۋنەتەۋە ھەر لە ۋە سالە شىدا پەيۋەندى بە
 رىكخستەكانى بزوتنەۋەى ئىسلامىيەۋە دەكات ۋە ھەر لە دۇكان
 ماۋەى سالىك لای مامۇستا مە لا قادر ھەمە ئەمىن دەخوینى ۋە ئىمجار
 لە سالى ۱۹۹۷ لە پەيمانگای (ەبدولەزىن) بۇ زانىستە شەرىعیەكان لە
 ھەلەبجەى شەھىد لە قۇناغى دۋەم ۋە رەدەگىرى ۋە بەشىۋەىەكى
 مەنھەجى باۋەش بە زانىستەكاندا دەكات، لە سالى ۲۰۰۰ دۋا قۇناغى
 پەيمانگای ەبدولەزىن تەۋاۋ دەكات ۋە لە مەراسىمىكدا لە مزگەۋتى
 مىزىرە فەھدەلە ھەلەبجەى شەھىد بىرۋانامە ۋە رەدەگىرىت.

لە سالى ۱۹۹۹ ھاوكانى
خویندەنەكەى لە ھىزى
(سالىمانى) شەھىد ۋەك
پېشمەرگەيەكى دامەزراۋو
كارامە، خەباتى پېشمەرگەيەتى
ئاۋىتەى زانست و مەعرفە
دەكات و بە زانست و
زانباريەش كە فېرى بوو
رۆلكى گىرنگ لە
ھوشياركردنە ۋە پىگەياندى
ھاوسەنگەرانىدا دەبىنى، دواتر
دەچىتە ھىزى راپەرېن و درىژە
بە خەباتى پېشمەرگەيەتى

خۆى دەدات، تا سەرەنجام لە شەۋى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳ لە ناو بارەگای
ھىزى راپەرېندا لە خورمال بەر مووشەكبارانى ستمەكارانەى ئەمىرىكا
دەكەۋىت و لەگەڵ دەيان فەرماندە و پېشمەرگەى گيانفېداى ترى
كۆمەلى ئىسلامىدا بە پلەى بەرزى شەھىدى دەگات، پاشان تەرمەكەى
لە گۆرستانى (دوكان) بە خاك دەسپىردىت.

شەھىد مەلا راستگۆ كە سىكى كراۋە و تىكەلاۋ بە رووى خەلك و
خۆشەويستى براپېشمەرگەكانى بوو ھەمىشە ۋەكو مامۇستا و دلسۆزىك
لىيان دەرۋانى، ئەمە جگە لەۋەى كە شەھىد مەلا راستگۆ ۋەكو ئەندام
ھىزىك رۆلى لىپرسراۋىت دەبىنى و بەرپرسى بەشى پەرۋەردە بوو ۋە
بەرپرسى تىپى پىرە مەگروون بوو دواى ئەۋە ئەۋ تىپە خراپە سەر
ھىزى راپەرېن، ئەم مامۇستا شەھىد ۋە زىزەمان لە كۆتايى سالى

۲۰۰۲دا خەزانی پێکەوه ناوه و دواى خۆى کورپێكى به دیارى بۆ ئیسلاام کوردو کوردستان به جیهێشتووه .

خاتوو ئاشتی هاوسەری له و باره وه ده‌ڵێ: "ته‌مه‌نى هاوسه‌ریتیمان له پینج مانگ تیپه‌ری نه‌کردو شه‌هید تا بلیی پیاویکی له‌سه‌رخۆو پارێزکار بوو، هاوخه‌مم بوو، منداکه‌شمان که دواى شه‌هیدبوونی له‌دایکبووه، ناوم ناوه (راستگۆ) و هیوادارم جیگای ئه‌و بگریته‌وه و شانازییش به‌ شه‌هیدبوونی هاوسه‌ره‌که‌مه‌وه ده‌که‌م".

شهید: ئاسۆ نه جیب عه لی

سالى ۱۹۸۵ لە شارۋىچكە (سەيدىصادق)ى ناۋجەرگەى شارەزۋىر
ھاتوۋەتە دونياۋە، سەرەتاي ژيان و مندايلى لە سەيدىصادق
ئوردوگاي زۆرە مليى برايتى بەسەرىدوۋە پاشان نراۋەتە بەر
خويندن و قۇناغى سەرەتايى لە ئوردوگاي برايتى تەۋاكردوۋە، دواتر
بەھۋى نارەھەتى بارودۇخ و گوزەرانى ژيانەۋە دەستى لە خويندن
ھەلگرتوۋە ناچار خەرىكى كارو كەسابەت دەيتت.

سالى ۱۹۹۹ پەيوەندى بە رىكخستەنەكانى بزوتتەۋەى ئىسلامىيەۋە
دەكات، تا سالى ۲۰۰۲ دەيتتە پىشمەرگە لە ھىزى (سەيدىصادق)ى
كۆمەلى ئىسلامى كوردستان.

لەگەل يەكەم ھەناسەكانى بەھارى ۲۰۰۳ داۋ لە شەۋى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳
بەھۋى مووشەكبەرنى نارەۋاي ئەمريكاي داگىركەر بۆ سەر بارەگاكانى
كۆمەلى ئىسلامى كاكە ئاسۆ بەھارى تەمەنى ھەلدەۋەرىت و لەگەل
كۆمەلىك لە براۋ ھاۋسەنگەرانيدا شەھىد دەيتت، دواتر تەرمەكەى لە
گۆرستانى سەيدىصادق بەخاك دەسپىردىت.

شەھىد: ھەسەن ھسەين عەبدوللا ھەھىم تاوگۆزى

سالى ۱۹۷۳ لە گوندی (پشته) لە بنەمالەیهکی سەر بە عەشیرەتی تاوگۆزی چاوی بە ژان و ناسۆری میللەتەکی ھەڵیناوە، شەھید ژیاڵی مندالیی لە گەلی شوین و جیگای جیاوازی ئەم دیوو و ئەودیوی کوردستانی عێراق و ئێران بە سەربردووە وەك: گوندی (پەجەوی) و ئوردوگای (ئەزل) و (سەپیل) و ئوردوگای (عەوادل) ی سەر بە قەزای ھەمزە و شاری (حەللە) لە ناوەراستی عێراق و پاشان لە ھەڵبەجە، قۆناغەکانی خویندنی سەرەتایی لە قوتابخانەی (حەمدوونی ئیسلامی) سەرەتایی و ناوەندیی لە ناوەندی (دیراساتی ئیسلامی) ھەڵبەجە و قۆناغی دوا ناوەندیی لە شاری ھەولێر ئوردوگای (گەردەچال) و سلێمانی تەواو کردووە، پاشان لە کۆلیژی شەریعی زانکۆی دەوڵەت وەرگیراوە، بەلام بەھۆی بارودۆخی تایبەتی ھەو و تاقانەیی مائەوەیان ڕنگەی تەواوکردنی خویندنی لێگیراوە.

شه‌هید له مانگی ۱۱ / ۱۹۹۱ په یوه‌ندی به بزوتنه‌وه‌وه کړدوه‌وه له تیپی (مه‌شخه‌ل) ی سهر به مه‌لېه‌ندی (۱) ی هه‌ل‌بجه به‌ته پی‌شمه‌رگه، دواتر له هی‌زی (۱) ی هه‌ل‌بجه دری‌ژه‌ی به کاری پی‌شمه‌رگایه‌تی داوه.

شەھید خاوەنی کەسایەتییەکی سەنگین و خوشەویست بوو لە لای خەزم و کەسوکار و دۆست و ناسراوانی بە گەشتی و برابڕیشمەرگەکانی بە تاییبەتی، کاکە حەسەن شارەزاییەکی باشی لە زانستە شەرعییەکاندا ھەبوو.

سالى ۱۹۹۴ لە گەڵ (زۆھرە خان) ژيانى هاوسەرى پيکە و دەدە نيت و لەدواى خوى سى کچى بە ناوەکانى (سايە و سۆما و سۆزىار) بە ديارى بۆ خزمەتى ئىسلام و مسولمانان بە جى دەهلييت.

شەھىد ھەسەن لەگەل ئەۋەى تاقانەى مالەكەيان بوۋە، ئەمە ۋاى
لەنەكردوۋە لە چالاكى و دىسۆزى و ئىشوكار كەمتەرخەمى بىكات، لەبەر
دەستپاكى دەبىتە ژمىرىارى داراى مەكتەبى ەسكەرى بزووتنەۋەى
ئىسلامى، پۈستەكەى ۋاى لىناكات تەنھا ھەنگاۋىك لە پىشمەرگايەتى
دوور بىكەۋىتەۋە، پاشان دەبىتە ئەندامى مەكتەبى داراى كۆمەلى
ئىسلامى... رۆژىك پىش مووشەكبارانەك لەگەل ئەۋەى (كاك فاروق
على) تەكلىفى لىدەكات لەشارى ھەلەبجە بىمىنەتەۋە و نەپوات بو
(ئەحمەدئاۋا) بەلام ئەۋ دەلى: چۆن لە براكانم دابىرپىم"، پاشانىش
لەگەل ئەۋەى ئەندامى مەكتەبى داراى بوۋە، دەبوو شەۋ لە مەكتەبى
داراى بىمايەتەۋە، بەلام دىسانەۋە ھەلۋىستى جوامىرانەى رىگىردەبى
لە براكانى دوور بىكەۋىتەۋە، ھەر بۆيە دىسانەۋە دەپواتە بىنايەى
مەكتەبى ەسكەرى كۆمەلى ئىسلامى و خۆى لە فەرماندە و برا
پىشمەرگەكانى جىياناكاتەۋە.

تا سەرەنجام بەر مووشەكبارانى ستەم و داگىركارى دەكەۋن و لەگەل
پۆلىك فەرماندە و پىشمەرگەى ئىسلامدا لە شەۋى ۲۱-۲۲/۳/۲۰۰۳
لەناۋ بىنايەى مەكتەبى ەسكەرى كۆمەلى ئىسلامىدا لە خورمال
شەھىد دەبى و تەرمەكەى لەگەل ھاۋسەنگەرانىداۋ لەگەل برا
شەھىدەكانىدا لە گۆرستانى (گولانى سەرۋو) لە ھەلەبجە بەخاك
دەسپىردىت.

پیرست

- ۱ - سوپاس و پیرانین ۴
- ۲ - ناگاداری ۶
- ۴ - پیشہ کیہ کی پیویست ۸
- ۵ - شہیدان ۲۴
- ۶ - پیشہ نگاری کاروانی رابوونی ئیسلامی
- ۲۵ - ماموستا مہلا عوسمان عہدولعہزیز موحہمہد ۲۵
- ۷ - ماموستا مہلا عومہری مہلا موستہ فای پہ لکوی،
- ۳۶ - ناسراو بہ (مہلا عومہری تیمار) ۳۶
- ۸ - عوسمان علی ئہ حمہد نادر ۴۲
- ۹ - مہ حمود کہریم رسول رشید ۴۵
- ۱۰ - سہر کردہ ماموستا مہلا علی بیارہ ۴۷
- ۱۱ - یاسین موحہمہد، ناسراو بہ مہلا یاسین ۵۴
- ۱۲ - موحہمہد فہرہاد رؤستہم مہ حموود ۵۶
- ۱۳ - جہمال مہ ولود موحہمہد ۵۸
- ۱۴ - شہیدانی داستانی قہ لاتووکان ۶۰
- ۱۵ - عہدورپرہ حمان مہ حموود سہ عید
- ۶۴ - ناسراو بہ ماموستا (عہدورپرہ حمان لوتہری) ۶۴
- ۱۶ - ئہ حمہد حمہد ئہ مین عہدوللا سکتانی
- ۶۷ - ناسراو بہ (ئہ حمہد شاسوار) ۶۷

- ۱۷ - عومەر ئەحمەد خدر
 ناسراو بە (عومەر بۆسکینی)
- ۱۸ - تاهیر عەبدوڵلا قادر ۷۴
 ناسراو بە (تاهیر مەمەنداوی)
- ۱۹ - موصلیح مستەفا نەبی ۷۷
 ۲۰ - ئیبراھیم سابیر ئیبراھیم
- ناسراو بە (سەرودر) ۷۹
- ۲۱ - فەیسەل قادر کەریم ناسراو بە (نەوزاد) ۸۱
- ۲۲ - لوقمان سەعید عەزیز ناسراو بە (جیھاد) ۸۵
- ۲۳ - موحمەد عەبدوڵلا فەتاح
- ناسراو بە (موحمەد گوئی) ۸۹
- ۲۴ - ئەللا کەرەم عەباس صالّح حەمە شەریف ۹۱
- ۲۵ - حەسەن حسیّ رەسوڵ وەیس
- ناسراو بە (حەسەن ھیرویی) ۹۳
- ۲۶ - حسیّ موحمەد رەشید
- ناسراو بە (عەلی سیوہیلی) ۹۶
- ۹۹ - عەبدولقادر فەقیّ عەلی سلیمان
- ناسراو بە (قادر شۆرش) ۹۹
- ۲۷ - رەسوڵ خدر رەسوڵ عیسی
- ناسراو بە (رەسووی گچکە) ۱۰۵
- ۲۸ - منەور صالّح عەباس
- ناسراو بە (حەسەن حەداد) و (حاجی منەوەر) .. ۱۰۷

- ۲۹ . خالص موحه ممد عومهر
 ناسراو به (دکتور خالص) ۱۱۰
- ۳۰ . کاسترؤ قادر کهریم ۱۱۴
- ۳۱ . عهلی حه سدن عه بدورپر حمان ۱۱۶
- ۳۲ . ئه حممد مه حمود ئیبراهیم ۱۱۹
- ۳۳ . حسین حسین موحه ممد ره سول
 ناسراو به (کاکه) ۱۲۲
- ۳۴ . خدر صالح قادر، (فه قی خدر بو سکینی) ۱۲۶
- ۳۵ . مونهد حسین موحه ممد
 ناسراو به (مونهد حسین هه نارهی) ۱۲۹
- ۳۶ . شیروان عوسمان حاجی
 ناسراو به (موحه ممد حاجی) ۱۳۱
- ۳۷ . فه رمانده جه مال ئه حممد فه تتاح ئه حممد ناسراو
 به (مامؤستا جه مال شارباژیری) ۱۳۵
- ۳۸ . نه جمه ددین عه بدوللا ئیسماعیل
 ناسراو به (هیمن قه ناس) ۱۴۲
- ۳۹ . ته حسین کهریم قادر ئه مین
 ناسراو به (عه بدولقه هار) ۱۴۴
- ۴۰ . فارس عه باس مه جید ناسراو به (ئوسامه) ۱۴۶
- ۴۱ . مه غدید ئه سعده مسته فا فهیزی
 ناسراو به (موجاهید) ۱۴۸
- ۴۲ . که مال وسوو برایم وسوو ۱۵۱

- ۴۲ - عهبدوڻڻا ٻرايم وسو ۱۵۴
- ۴۴ - صهدام حهسن عهلي ڳاڳه خان
- ناسراو به (موحه ممهد) ۱۵۵
- ۴۵ - خهليل موحه ممهد عهلي
- ناسراو به (خهليل حاجي) ۱۵۸
- ۴۶ - شهيد نه سکه ندر عارف ولايهت عهبدوڻڻا ۱۶۰
- ۴۷ - ٽيبراهيم نه حمهد مهولود (جوتيار) ۱۶۲
- ۴۸ - موحه ممهد مواهيد موحه ممهد نه حمهد ۱۶۴
- ۴۹ - حميد ڳهريم موحه ممهد سليمان ۱۶۶
- ۵۰ - موحه ممهد نوري علي عوهيد
- ناسراو به (نوري سوور) ۱۶۸
- ۵۰ - ٽيحسان عهبدوڻڻا رحمان نه مين ۱۷۲
- ۵۲ - عومهر حهسين عهبدوڻڻا ڳهريم عهلي،
- ناسراو به (عومهر ي خونچه) ۱۷۴
- ۵۳ - شهريف نه حمهد حوسين موراڊ
- ناسراو به (عهبدوڻڻا مهدهني) ۱۷۶
- ۵۴ - ڳامهران خالد مستهفا (ڳه مال) ۱۷۹
- ۵۵ - عهبدوڻڻا ههقي موسا.
- ناسراو به (مهلا عهبدوڻڻا ي جهلڪي) ۱۸۱
- ۵۶ - رهسول نه بي نه حمهد ۱۸۳
- ۵۷ - ٽيبراهيم عهبدوڻڻا ٽيبراهيم عيسا شيخاودهلي
- ناسراو به (خال ٽيبراهيم) ۱۸۵
- ۵۸ - جهبار عهلي ٽيبراهيم حهسن

- ناسراو بە (عەبدولجەبار سۆفيانى) ۱۹۱
- ۵۹ - عومەر ھەمە شىخە رەسول (ئارام) ۱۹۱
- ۶۰ - ئەھمەد كەرىم موھەممەد
- ناسراو بە (مامۇستا عەبدوللا) ۱۹۳
- ۶۱ - سائىب ھەمە يوسىف ھەمە كەرىم ۱۹۶
- ۶۲ - زىياد بەكر ھەسەن ۱۹۸
- ۶۳ - بورھان ئەھمەد عەبدولعەزىز رەھىم
- ناسراو بە (بورھان ئەھمەد) ۲۰۰
- ۶۴ - شەھىد يوسىف مەھمۇد رەمەزان ۲۰۲
- ۶۵ - موھەممەد ھەسەن سەئىد
- ناسراو بە (موھەممەد خەلەگانى) ۲۰۵
- ۶۶ - تەھا بابكر ئەھمەد ۲۰۹
- ۶۷ - ناصىح ئەھمەد موھەممەد ۲۱۳
- ۶۸ - مەغدىد ھسەن ئەھمەد
- ناسراو بە (مامۇستا مەغدىد) ۲۱۵
- ۶۹ - موھەممەد رەھىم فەرەج
- ناسراو بە (ھەمە شوان) ۲۲۱
- ۷۰ - ئەرسەلان كاكە عەزىز سەلىمان،
- ناسراو بە (شەھىد) ۲۲۴
- ۷۱ - عەباس ھەمەد ھسەن (مەلا عەباس) ۲۲۶
- ۷۲ - شىرۆ ئىبراھىم شەخسە عوسمان ۲۲۹
- ۷۳ - عەبدولجەمىد عەبدوررەھمان رەشىد ۲۳۲

ناسراو به مامۆستا (عهبدولحه مید) ههولیری

٧٤ - سه رکرده شه ریف حسین مسته فا

ناسراو به (مامۆستا شه ریف) ٢٣٦

٧٥ - نه بی مینه حه سه ن نه بی

ناسراو به (حاجی نه بی) ٢٤٤

٧٦ - موحه ممه د حه سه ن به گ

ناسراو به (حه سه ن کار دباچی) ٢٤٧

٧٧ - سلیمان ره فیک شه ریف ٢٥٠

٧٨ - دلیر سه مین ره شید ٢٥٣

٧٩ - سابیر فه ره دج فه تحو لّلا نه سرو لّلا

ناسراو به (هیمن) ٢٥٥

٨٠ - حه یدمر موحه ممه د ره حیم ٢٥٧

ناسراو به (موحه ممه د ئیسلامی)

٨١ - ئه حمه د موحه ممه د ناسراو به (دانا) ٢٥٩

٨٢ - ئه حمه د ئه بوبه کر حه سه ن ئه حمه د

ناسراو به (ئه حمه د سی تاقانی) ٢٦٢

٨٣ - عادل عوسمان ره سول ئه مین

ناسراو به (هیوا) ٢٦٤

٨٤ - عومه ر فازل موحه ممه د ئه مین ٢٦٦

٨٥ - سالار مه حمود عه بدولغه فور ٢٦٨

٨٦ - نه حمه د دین عه بدولّلا موحه ممه د ٢٧٠

- ۸۷ - ناسراو مه حمود موحه ممد سه عید ۲۷۳
- ۸۸ - نه حممد عه بدورپر حمان مسته فا فه تاح
ناسراو به (دکتور نه حممد) ۲۷۵
- ۸۹ - کانه بی ره سول حه ممد ۲۷۷
- ۹۰ - عه لی عه بدوللا حه ممد ره سول
ناسراو به (عه لی هه نجیره یی) ۲۷۹
- ۹۱ - عومهر ره حیم عه لی خه لیل ناسراو
به (عومهر فه لادزه یی) ۲۸۲
- ۹۲ - شه ریف مه جید شه ریف (عه بدولباست) ۲۸۴
- ۹۳ - میره عه لی حه سهن (نه بویه کر) ۲۸۷
- ۹۴ - عه بدوسه لام عه لی عه بدوللا ۲۸۹
- ۹۵ - قادر حه سهن عه زیز میکائیل (نه یوب) ۲۹۱
- ۹۶ - که مال عوسمان حسین عه زیز
ناسراو به (عه بدولهادی) ۲۹۳
- ۹۷ - عومهر نه بی فه قی (فارووق) ۲۹۵
- ۹۸ - عومهر قادر (به هیژ) ۲۹۸
- ۹۹ - که مال صالح مه حمود حه سهن
ناسراو به (که مال کونگو) ۳۰۰
- ۱۰۰ - موحه ممد عه بدورپر حمان ره سول ۳۰۲
- ۱۰۱ - سامی حه سهن حه مه غه رب (حه مدان) ۳۰۴
- ۱۰۲ - جه بار عه بدولکه ریم وه لی
ناسراو به (عه بدولجه بار) ۳۰۶

- ۱۰۳ - ناطق علی نه حمده حه مه نه مین ۳۱۱
- ۱۰۴ - جه مال موحه مده موحه مده عه زیز ۳۱۱
- ناسراو به (حه مه بچکول) ۳۱۱
- ۱۰۵ - حه سه نه سعه سه عدی ۳۱۳
- ناسراو به (عه بدول غه ففار) ۳۱۳
- ۱۰۶ - عه بدورپه حمان موحه مده صالح ۳۱۵
- ناسراو به (عه بدولغه نی) و (هه ژار) ۳۱۵
- ۱۰۷ - شیخ عه زیز شیخ سه لام سازانی ۳۱۷
- ناسراو به (حه مه سه عید) ۳۱۷
- ۱۰۸ - خدر وسو و عه بدوللا ناسراو به (خه بات) ۳۲۴
- ۱۰۹ - نه ریمان بابکر ناصر نه حمده بیکلویی ۳۲۶
- ناسراو به (مه ریوان) ۳۲۶
- ۱۱۰ - یوسف خدر نیراهیم موحه مده هیرویی ۳۲۸
- ۱۱۱ - موحه مده حه مید موحه مده ۳۳۰
- ۱۱۲ - موحه مده هوسه ین عه بدولقادر ۳۳۲
- ناسراو به (کاروانی) ۳۳۲
- ۱۱۳ - خالد سلیمان موحه مده ۳۳۶
- ناسراو به (خالد بنزیری) ۳۳۶
- ۱۱۴ - فه تتاح نه حمده ره شید ۳۳۹
- ۱۱۵ - یوسف که ریم نه حمده ناسراو به (عه لی) ۳۴۱
- ۱۱۶ - نیراهیم حه مه عه بدورپه حمان هه مزه ۳۴۳
- ۱۱۷ - نه بوبه کر نه حمده وه یس موحه مده ۳۴۵
- ناسراو به (مه لا سه لان) ۳۴۵

- ۱۱۸ - سالم گاهر خارو ناسراو بە (هەلمەت) ۳۵۷
- ۱۱۹ - عاسى موحەممەد فرج ، ناسراو بە (ئوسامە) ۳۵۹
- ۱۲۰ - حسىن موحەممەد صالح
- ناسراو بە (مەلا شافىعى) ۳۵۱
- ۱۲۱ - سالار كاكەبرا عەبدولكەرىم (موجاھىد) ۳۵۳
- ۱۲۲ - سىروان سەلام سەعيد
- ناسراو بە (بىلال ئاغجەلەرى) ۳۵۵
- ۱۲۳ - بەختيار موحەممەد تاهىر مەجىد ۳۵۷
- ۱۲۴ - موحەممەد موحەممەد وەيس رۆستەم ۳۶۰
- ۱۲۵ - سەردار ئەحمەد موحەممەد پىرك ۳۶۲
- ۱۲۶ - فاتىح مستەفا رەھىم حمە ئەمىن كۆكۆيى ۳۶۵
- ۱۲۷ - ئازاد سوارە حمەد ۳۷۱
- ۱۲۸ - عەبدوللا حاجى عەبدوللا
- ناسراو بە (عەبدوللا رىشە) ۳۷۳
- ۱۲۹ - سۆران رەسول خدر ۳۷۵
- ۱۳۰ - ئەحمەد عەبدوررەھمان خدر رەسول جەلكى
- ناسراو بە (ورىا) ۳۷۷
- ۱۳۱ - خدر حمەد عەبدوللا خدر
- ناسراو بە (مەلا خدر ھەرتەلى) ۳۷۹
- ۱۳۲ - ئەحمەد عەبدوللا ئەحمەد ئىسماعىل
- ناسراو بە (ئەحمەد ھورپۆھىيى) ۳۸۱
- ۱۳۳ - موحەممەد ھەسەن خدر (جوتيار) ۳۸۳

- ۱۳۴ - عومەر حەمە ئەحمەد مستەفا
ناسراو بە (پیشڕەو) ۳۸۵
- ۱۳۵ - موحەممەد عەبدوڵڵا سلێمان کامەلا
ناسراو بە (مەرۋان) ۳۸۷
- ۱۳۶ - عومەر حەمەد عەبدوڵڵا
ناسراو بە (عومەرە سوور) ۳۸۹
- ۱۳۷ - سەعید حەسەن صالح ڕەشید ۳۹۲
- ۱۳۸ - ئەکرەم موحەممەد صالح ۳۹۴
- ۱۳۹ - ئیبراھیم ڕەشید ئەحمەد (سەفوان) ۳۹۸
- ۱۴۰ - عومەر موحەممەد سەعید شەریف
ناسراو بە (حاجی عومەر) ۴۰۰
- ۱۴۱ - جەزا ئەحمەد صالح (پیشڕەو) ۴۰۳
- ۱۴۲ - یسماعیل حاجی ئیسماعیل
ناسراو بە (کاک زانای پیرەمەگرونی) ۴۰۶
- ۱۴۳ - خالید عەبدوڵڵەتیف توفیق ۴۰۸
- ۱۴۴ - خەر رەسوڵ مستەفا (مەلا راستگۆ) ۴۱۰
- ۱۴۵ - ئاسۆ نەجیب عەلی ۴۱۴
- ۱۴۶ - حەسەن حەسەین عەبدوڵڵا تاوگۆزی ۴۱۶

